

การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2559

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF ART ACTIVITIES TO ENHANCE THE SOCIAL PARTICIPATION OF
CHILDREN AND YOUTH IN THE COMMUNITY

Miss Tanwarat Nuchudom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2016

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทาง
สังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

โดย

นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. อินทิรา พรหมพันธุ์

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. อินทิรา พรหมพันธุ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธเนศ ภิรมย์การ)

ธัญวรัตน์ นุชอุดม : การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน (DEVELOPMENT OF ART ACTIVITIES TO ENHANCE THE SOCIAL PARTICIPATION OF CHILDREN AND YOUTH IN THE COMMUNITY) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร. อินทิรา พรหมพันธุ์, 333 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน 2) พัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์ และการสังเกตกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 คน 2) แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน จำนวน 9 คน 3) เด็กและเยาวชน อายุ 6 – 25 ปี จำนวน 15 คน

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบเต็มรูปแบบ ผู้ใหญ่สนับสนุน อยู่ในขั้นที่ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน สามารถแบ่งรูปแบบการจัดกิจกรรมศิลปะมาเสนอได้ 3 ประเด็นดังนี้ 1) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1.1) ประชุมแกนนำและเด็กเยาวชน 1.2) ประชุมแกนนำ เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 1.3) พัฒนาโครงการ 1.4) หาแหล่งทุน 1.5) เด็กเยาวชนสำรวจชุมชนของตนเอง 1.6) ประชุมแกนนำและเด็กเยาวชน(เตรียมงาน) 1.7) ประชุมกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง(เตรียมงาน) 1.8) เปิดรับอาสาสมัคร 1.9) ปฏิบัติตามแผนงาน และ1.10) สรุปผล 2) งบประมาณในการจัดกิจกรรม ได้แก่ 2.1) สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2.2) วัสดุ-อุปกรณ์ 2.3) ค่าอาหาร 2.4) ค่าไฟ 2.5) ค่าตกแต่งสถานที่ 2.6) ค่าใช้จ่ายจิปาถะ และ2.7) ค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร 3) รูปแบบกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมี 8 กิจกรรม ได้แก่ 3.1) กำแพงศิลปะ 3.2) ศิลปะทราย 3.3) พวงมโหตร 3.4) เพ้นท์ถุงผ้า 3.5) ผ้ามัดย้อม 3.6) ตีกลตาหุ่นมือ 3.7) กังหันปั่นรัก และ3.8) กระจกเพาะรัก และจากการตรวจรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ พบว่า รูปแบบกิจกรรมศิลปะที่พัฒนาขึ้นทั้ง 3 ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น มีเนื้อหารายละเอียดที่เหมาะสม อธิบายเข้าใจง่าย มีความเหมาะสมที่จะนำไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนให้กับชุมชนอื่น

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ศิลปศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2559

5883346027 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS: ART ACTIVITIES / PARTICIPATION / CHILDREN AND YOUTH / COMMUNITY

TANWARAT NUCHUDOM: DEVELOPMENT OF ART ACTIVITIES TO ENHANCE THE SOCIAL PARTICIPATION OF CHILDREN AND YOUTH IN THE COMMUNITY. ADVISOR: INTIRA PHROMPAN, Ph.D., 333 pp.

The purpose of this research was to 1) study art activity models to enhance the social participation of children and youth in the community, 2) develop of art activity models to enhance the social participation of children and youth in the community. The qualitative method used interviews and observation. There were 3 informants which were; 1) 3 experts in organizing art activity 2) 9 community leaders or those who were responsible in organizing the art activities within the community and 3) 15 children and youths with the age of 6-25 years old.

The findings of this research were that art activities enhancing social participation of children and youths in community were initiated by children with the support from adults. Adults and children cooperatively made decision on the art activities. To present, the activity forms were divided into 3 following issues 1) the procedures consisted of 10 steps including 1.1) conference leaders and youth children 1.2) conference leaders, youth children and involved people 1.3) develop the project 1.4) find funding sources 1.5) youth children explored their own community 1.6) conference leaders and youth children (preparation) 1.7) conference with involved agency (preparation) 1.8) open for volunteers 1.9) follow the plan and 1.10) conclude the activities 2) budget for activities including 2.1) media/advertisement 2.2) materials 2.3) food cost 2.4) electricity bill 2.5) the decorative value 2.6) cost of miscellaneous and 2.7) lecturers/volunteers remuneration 3) 8 art activities that enhance the social participation of children and youth in the community including 3.1) wall art 3.2) sand art 3.3) Puang Ma Hod paper craft 3.4) painting fabric bag 3.5) tie dye 3.6) hand puppets 3.7) moving windmill with love and 3.8) growing love pots. From the examination of the forms of art activities by art event experts found that the art forms developed in the 3 issued mentioned above had the right details, explained easily, and were appropriate to be guided in organizing art activities to enhance the social participation of children and youth in the community to other communities.

Department: Art Music and Dance Education Student's Signature

Field of Study: Art Education Advisor's Signature

Academic Year: 2016

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ ดร.อินทรา พรหมพันธุ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่คอยให้คำปรึกษา การสนับสนุนและให้กำลังใจทุกช่วงเวลา อีกทั้งยังกรุณาตรวจสอบและให้คำชี้แนะในการปรับแก้ไขเนื้อหาในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้เกิดเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ขึ้น ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิชาติ พลประเสริฐ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ รวมถึงให้คำแนะนำในการทำโครงร่างวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการภายนอกมหาวิทยาลัยสอบวิทยานิพนธ์ อีกทั้งให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนตรวจสอบให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา และอาจารย์สุชาติ ทองสิมา ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย อีกทั้งให้คำแนะนำในการปรับแก้เครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณชุมชนต้นแบบ เพชรบุรีดีจัง บองกอนี่ดีจัง และรองเมืองเรืองี่ยม ที่ให้ความอนุเคราะห์กับผู้วิจัย ในการเข้าไปสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน รวมถึงเข้าไปสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปทำวิจัย

ขอขอบพระคุณอาจารย์ปทุมมา บำเพ็ญทาน อาจารย์สุชาติ ทองสิมา และนางสาวเสาวรัตน์ ประดาห์ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะ อีกทั้งให้คำแนะนำในการปรับแก้วิจัยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ซึ่งส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้อย่างสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณครอบครัวที่คอยให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ครุศิลป์ ระดับมหาบัณฑิตทุกคน ที่มีน้ำใจ เสียสละ ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนการศึกษาระดับมหาบัณฑิต

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณทุกคนที่ไม่เอ่ยถึง แต่มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ ติดต่อประสานงาน ให้กำลังใจ และให้คำแนะนำ จนส่งผลให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	4
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1. กิจกรรมศิลปะ	9
2.1.1 ความหมายของศิลปะ	9
2.1.2 ประเภทของศิลปะ	10
2.1.3 คุณค่าของศิลปะ	12
2.1.4 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ.....	14
2.1.5 ประเภทของกิจกรรมศิลปะ.....	14
2.2 เด็กและเยาวชน.....	16
2.2.1 ความหมายของเด็กและเยาวชน	16
2.2.2 พัฒนาการทางสังคมของเด็กและเยาวชน	16
2.2.3 สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น.....	19

2.3	กระบวนการกลุ่ม.....	20
2.3.1	ความหมายของกระบวนการกลุ่ม	20
2.3.2	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม	22
2.3.3	ขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม	24
2.4	ชุมชน	24
2.4.1	ความหมายของชุมชน	24
2.4.2	ลักษณะของชุมชน	25
2.4.3	โครงสร้างทางสังคมของชุมชน	25
2.4.4	สาเหตุของการเกิดชุมชน	26
2.4.5	กระบวนการเกิดของชุมชน	27
2.4.6	การดำรงอยู่ของชุมชน	28
2.4.7	ประเภทของชุมชน	28
2.4.8	ชุมชนต้นแบบ	31
2.5	การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้.....	41
2.5.1	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน.....	42
2.5.2	แนวทางการนำ CBL (Community Based Learning) มาใช้ในการจัดการเรียน การสอนหรือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน	43
2.6	การศึกษานอกระบบ.....	44
2.6.1	การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	44
2.6.2	หลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน	45
2.6.3	การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน	46
2.6.4	กิจกรรมเยาวชน.....	47
2.7	การมีส่วนร่วม.....	48

2.7.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	48
2.7.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม.....	48
2.7.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม.....	50
2.7.4 หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา.....	50
2.7.5 ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.....	50
2.7.6 การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน.....	54
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
8.1 งานวิจัยในประเทศ.....	59
8.2 งานวิจัยต่างประเทศ.....	62
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	65
3.1 การศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์.....	65
3.1.1 ศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source).....	65
3.1.2 ศึกษาจากการสัมภาษณ์.....	66
3.1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	66
3.1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	67
3.1.2.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
3.1.2.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย.....	69
3.1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย.....	70
3.2 การลงพื้นที่.....	70
3.2.1 ระเบียบวิธีวิจัย.....	70
3.2.2 พื้นที่ศึกษา.....	70
3.2.3 วิธีการเก็บข้อมูล.....	70
3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71

3.2.5 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
3.2.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
3.2.7 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย.....	72
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล และพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม ของเด็กและเยาวชนในชุมชน	72
3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	72
3.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม	73
3.3.3 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน	73
3.3.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	73
3.3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
3.3.3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย	74
3.3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย	74
3.4 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
4.1 ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน.....	76
4.1.1 ผลการศึกษาวិเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”	77
4.1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง”	82
4.1.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “รองเมือง เรื่องยิ้ม”	86
4.1.4 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ	89
4.1.5 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ในชุมชน.....	93
4.1.6 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน	96

4.1.7 ผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน สภาพลแวดล้อมและ พฤติกรรมกรเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน	98
4.1.8 ผลการศึกษาความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชน	113
4.1.9 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน	116
4.1.10 ผลการศึกษาลำดับกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรม ศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และเด็กและ เยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน	118
4.1.11 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในการจัด กิจกรรมศิลปะและระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน	128
4.1.12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะ ลักษณะการจัดกระบวนการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน	130
4.2 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนใน ชุมชน	137
4.2.1 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน	137
4.2.2 ผลการประเมินรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม ของเด็กและเยาวชนในชุมชน	152
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	240
5.1 สรุปผลการวิจัย	241
5.1.1 สรุปผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของ เด็กและเยาวชนในชุมชน	241

5.1.2	สรุปผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน จากผลการตรวจสอบรับรองรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ และปรับรูปแบบให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ	245
5.2	อภิปรายผล	260
5.2.1	อภิปรายผลการศึกษาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณในการจัดกิจกรรม และรูปแบบกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน	260
5.2.2	อภิปรายผลการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณในการจัดกิจกรรม และรูปแบบกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน	261
5.3	ข้อเสนอแนะ	264
5.3.1	ข้อเสนอแนะการนำรูปแบบไปใช้	264
5.3.2	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	264
	รายการอ้างอิง	265
	ภาคผนวก	271
	ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย	272
	ภาคผนวก ข รายงานผู้เชี่ยวชาญในการตรวจรับรองรูปแบบ	274
	ภาคผนวก ค รายงานผู้ให้สัมภาษณ์ และชุมชนกรณีศึกษาที่ทำการสังเกต	276
	ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	279
	ภาคผนวก จ แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)	309
	ภาคผนวก ฉ ภาพกิจกรรมศิลปะจากการลงพื้นที่ภาคสนาม	312
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	333

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ทฤษฎีหน้าต่าง Johari (Johari Window Theory).....	23
ตารางที่ 2 กำหนดการโครงการเพชรบุรี ดีจังที่ผ่านมา.....	31
ตารางที่ 3 กำหนดการโครงการบางกอกนี้ ดีจังที่ผ่านมา.....	32
ตารางที่ 4 กำหนดการโครงการเรื่องเมือง เรื่องยิ้มที่ผ่านมา.....	32
ตารางที่ 5 สภาพการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน.....	33
ตารางที่ 6 ตารางความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	40
ตารางที่ 7 ตารางความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะและองค์ประกอบการมีส่วนร่วม	49
ตารางที่ 8 แนวคิดของ บาร์บารา แฟรงคลิน (Franklin, 1997).....	55
ตารางที่ 9 ตารางเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน.....	56
ตารางที่ 10 ตารางสรุประดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	58
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง	77
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง กลุ่มลูกหว่า	80
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม งานมหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”	82
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม บางกอกนี้ ดีจัง.....	83
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง”	85
ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ร่องเมือง เรื่องยิ้ม	86
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรม “ร่องเมือง เรื่องยิ้ม”	89
ตารางที่ 18 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ	90
ตารางที่ 19 สรุปผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ	90
ตารางที่ 20 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน.....	94
ตารางที่ 21 สรุปผลความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน	95

ตารางที่ 22 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน	96
ตารางที่ 23 สรุปผลความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน	97
ตารางที่ 24 สรุปผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา เพชรบุรี ดีจัง “มาส่งต่อกัน”	100
ตารางที่ 25 สรุปผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา บางกอกนี้ ดีจัง “ขอยเล่น ขอยศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์.....	105
ตารางที่ 26 สรุปผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา รongเมือง เรื่องยิ้ม “เรื่องกินเรื่องใหญ่”	110
ตารางที่ 27 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน .	114
ตารางที่ 28 สรุปผลความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน	115
ตารางที่ 29 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน	116
ตารางที่ 30 สรุปผลความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน	117
ตารางที่ 31 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 ท่าน	118
ตารางที่ 32 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 คน	119
ตารางที่ 33 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 3 คน.....	120
ตารางที่ 34 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 3 คน	120

ตารางที่ 35 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (บางกอกนี้ ดิฉัน) จำนวน 3 คน	121
ตารางที่ 36 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(บางกอกนี้ ดิฉัน) จำนวน 3 คน	122
ตารางที่ 37 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 3 คน.....	122
ตารางที่ 38 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 3 คน.....	123
ตารางที่ 39 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (เพชรบุรี ดิฉัน) จำนวน 5 คน.....	123
ตารางที่ 40 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (เพชรบุรี ดิฉัน) จำนวน 5 คน	124
ตารางที่ 41 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (บางกอกนี้ ดิฉัน) จำนวน 5 คน	125
ตารางที่ 42 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะ ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (บางกอกนี้ ดิฉัน) จำนวน 5 คน	126
ตารางที่ 43 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 5 คน.....	127
ตารางที่ 44 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะ ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 5 คน	128
ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมและระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน.....	129
ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะ ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	131
ตารางที่ 47 สรุปผลขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม.....	143
ตารางที่ 48 งบประมาณในการจัดกิจกรรม.....	146

ตารางที่ 49 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน.....	147
ตารางที่ 50 สรุปลักษณะของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบกิจกรรมและคะแนนเฉลี่ย....	152
ตารางที่ 51 งบประมาณในการจัดกิจกรรม.....	168
ตารางที่ 52 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกำแพงศิลปะ.....	170
ตารางที่ 53 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะทราย.....	176
ตารางที่ 54 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมพวงมโหตร.....	180
ตารางที่ 55 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมพันท์ถุงผ้า.....	191
ตารางที่ 56 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมผ้ามดัย้อม.....	196
ตารางที่ 57 สีย้อมจากธรรมชาติ.....	201
ตารางที่ 58 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ.....	211
ตารางที่ 59 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกัณฑ์ปิ่นรัก.....	226
ตารางที่ 60 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกระถางเพาะรัก.....	232
ตารางที่ 61 สรุปลักษณะการศึกษารูปแบบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม.....	241
ตารางที่ 62 สรุปลักษณะการศึกษารูปแบบงบประมาณในการจัดกิจกรรม.....	244
ตารางที่ 63 สรุปลักษณะวิเคราะห์ข้อมูล และความคิดเห็นจากการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะที่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน.....	245
ตารางที่ 64 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม.....	246
ตารางที่ 65 งบประมาณในการจัดกิจกรรม.....	252

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram) ของกลุ่มลูกหว่า.....	81
ภาพที่ 2 แผนผังชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน เพชรบุรี ดีจัง “มาส่งต่อกัน”	99
ภาพที่ 3 แผนผังชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน บางกอกนี้ ดีจัง “ซอyleftน ซอyleftศิลป์” ถิ่นเยาวชน สร้างสรรค์	104
ภาพที่ 4 แผนผังชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน รongเมือง เรื่องยืม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่”	109
ภาพที่ 5 แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)	165
ภาพที่ 6 ตัวอย่างแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)	166
ภาพที่ 7 และ ภาพที่ 8 ภาพการทำความสะอาดกำแพง	171
ภาพที่ 9 และ ภาพที่ 10 ภาพการระบายสีขาวเพื่อรองพื้นสีบนกำแพง	171
ภาพที่ 11 ภาพการวาดภาพและร่างแบบกำแพง.....	171
ภาพที่ 12 และ ภาพที่ 13 ภาพการร่วมกันระบายสีกำแพง	172
ภาพที่ 14 และ ภาพที่ 15 ภาพการร่วมกันระบายสีกำแพง	172
ภาพที่ 16 ตัวอย่างกิจกรรมกำแพงศิลปะ	174
ภาพที่ 17 ตัวอย่างลวดลายบนกำแพงศิลปะ	174
ภาพที่ 18 ภาพการนำทรายมาบรรจุใส่ขวดปีบ	176
ภาพที่ 19 และ ภาพที่ 20 การโรยทรายสีบนพื้น	177
ภาพที่ 21 ตัวอย่างกิจกรรมศิลปะทราย (Street Art by Sand).....	178
ภาพที่ 22 การทำกิจกรรมพวงมโหตร	181
ภาพที่ 23 พวงมโหตร.....	182
ภาพที่ 24 ตัวอย่างอุปกรณ์การทำพวงมโหตร	183
ภาพที่ 25 ตัวอย่างกิจกรรมพวงมโหตร	184
ภาพที่ 26 ตัวอย่างกิจกรรมพวงมโหตร	184
ภาพที่ 27 วิธีการทำพวงมโหตร.....	185

ภาพที่ 28	วิธีการทำพวงมโหตร (ต่อ).....	186
ภาพที่ 29	วิธีการทำพวงมโหตร (ต่อ).....	187
ภาพที่ 30	วิธีการทำพวงมโหตร (ต่อ).....	188
ภาพที่ 31	รูปแบบ(pattern) สำหรับตัดพวงมโหตร.....	189
ภาพที่ 32	การระบายสีธงผ้า.....	192
ภาพที่ 33	การระบายสีธงผ้า.....	192
ภาพที่ 34	ตัวอย่างอุปกรณ์การเพ้นท์ธงผ้า.....	193
ภาพที่ 35	ตัวอย่างอุปกรณ์การเพ้นท์ธงผ้า.....	193
ภาพที่ 36	ตัวอย่างกิจกรรมเพ้นท์ธงผ้า.....	194
ภาพที่ 37	ตัวอย่างการเพ้นท์ธงผ้า.....	194
ภาพที่ 38 และ ภาพที่ 39	การมัดผ้ามัดย้อม.....	197
ภาพที่ 40 และ ภาพที่ 41	การต้มผ้ามัดย้อม.....	197
ภาพที่ 42	ตัวอย่างผ้ามัดย้อมที่เสร็จสมบูรณ์.....	198
ภาพที่ 43	ตัวอย่างกิจกรรมผ้ามัดย้อม.....	200
ภาพที่ 44	ตัวอย่างกิจกรรมผ้ามัดย้อม.....	200
ภาพที่ 45	การทำลายผ้ามัดย้อม ลายเกล็ดแก้ว.....	204
ภาพที่ 46	การทำลายผ้ามัดย้อม ลายดาวจรัส.....	205
ภาพที่ 47	การทำลายผ้ามัดย้อม ลายเมฆฝน.....	206
ภาพที่ 48	การทำลายผ้ามัดย้อม ลายปะไหมสุหรี.....	207
ภาพที่ 49	การทำลายผ้ามัดย้อม ลายหัวใจ.....	208
ภาพที่ 50	การทำลายผ้ามัดย้อม ลายดอกทานตะวัน.....	209
ภาพที่ 51	รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์.....	212
ภาพที่ 52	การระบายสีภาพสัตว์.....	212
ภาพที่ 53 และ ภาพที่ 54	ตัวอย่างตุ๊กตาหุ่นมือที่เสร็จสมบูรณ์.....	213

ภาพที่ 55 ตัวอย่างกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ.....	214
ภาพที่ 56 ตัวอย่างกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ.....	214
ภาพที่ 57 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 1.....	215
ภาพที่ 58 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 2.....	216
ภาพที่ 59 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 3.....	217
ภาพที่ 60 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 4.....	218
ภาพที่ 61 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 5.....	219
ภาพที่ 62 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 6.....	220
ภาพที่ 63 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 7.....	221
ภาพที่ 64 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 8.....	222
ภาพที่ 65 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 9.....	223
ภาพที่ 66 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 10.....	224
ภาพที่ 67 และ ภาพที่ 68 การตัดรูปแบบ(pattern)กั้งหัน.....	227
ภาพที่ 69 บรรยากาศการทำกิจกรรมกั้งหันปีนรัก.....	228
ภาพที่ 70 ภาพตัวอย่างกิจกรรมกั้งหันปีนรัก.....	229
ภาพที่ 71 ภาพตัวอย่างกิจกรรมกั้งหันปีนรัก.....	229
ภาพที่ 72 รูปแบบ(pattern)กั้งหัน.....	230
ภาพที่ 73 บรรยากาศการเข้าร่วมกิจกรรมกระถางเพาะรัก.....	233
ภาพที่ 74 ตัวอย่างผลงานกิจกรรมกระถางเพาะรัก.....	233
ภาพที่ 75 ตัวอย่างอุปกรณ์กิจกรรมกระถางเพาะรัก.....	234
ภาพที่ 76 ภาพตัวอย่างกิจกรรมกระถางเพาะรัก.....	235
ภาพที่ 77 ตัวอย่างการเพ้นท์กระถาง.....	235
ภาพที่ 78 แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram).....	249
ภาพที่ 79 ตัวอย่างแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram).....	250

สารบัญแนผ้ง

หน้า

แผนผ้งที่ 1 ธีการวิจัย	75
แผนผ้งที่ 2 สรฐการพัฒนาสรฐแบบกัการมศึลปะเพื่อสงเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม ของเด็ก และเยาวชนในชุมชน	258
แผนผ้งที่ 3 รฐแบบกัการมศึลปะเพื่อสงเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนใน ชุมชน	259

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพสังคมปัจจุบันในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมและเกิดปัญหาต่างๆตามมา โดยเฉพาะปัญหาการติดจอ และติดเกมของเด็กและเยาวชน ซึ่งจากผลการวิจัยต่างๆพบว่าการติดจอของเด็กส่งผลให้สมรรถนะทั้ง 7 ด้านของเด็กไทยต่ำกว่ามาตรฐาน ได้แก่ ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะด้านอารมณ์ ทักษะด้านการคิด และสติปัญญา ทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร ทักษะด้านจริยธรรม และทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนอกจากนี้ยังพบว่า การติดจอ และติดเกมเป็นภัยใกล้ตัวของเด็กและเยาวชน โดยไม่รู้ตัว เช่น ทำให้สมาธิสั้น มีปัญหาด้านสายตา เป็นโรคอ้วน และโรคกระดูกพรุน เป็นต้น (ณัฐพงศ์ โหมกขพันธ์, 2559) และจากผลการสำรวจของสถาบันเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต พบว่า ในปี พ.ศ. 2556 มีเด็กติดเกมมากถึง 2.5 ล้านคน จากจำนวนเด็ก 18 ล้านคนในประเทศไทย ซึ่งถือว่าเพิ่มขึ้นมากถึงร้อยละ 14.4 เมื่อเทียบกับ พ.ศ. 2555 ซึ่งถือได้ว่าปัญหาเด็กติดเกมอยู่ในขั้นวิกฤต และทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นทุกปี (ชาญวิทย์ พรนภดล, 2556)

ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทมาสู่สังคมเมืองท่ามกลางความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำของคนหลายกลุ่ม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่ในช่วงการเข้าสู่โลกหลังสังคมฐานความรู้ คือ เป็นโลกที่เน้นเรื่องกัลยาณมิตร มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของคนจากต่างคนต่างปิด ไปสู่ต่างคนต่างเปิด เป็นโลกที่ก้าวข้ามสังคมที่เน้นการแข่งขันไปสู่การร่วมสร้างสรรค์ ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในพื้นที่สังคมมากขึ้น โดยเน้นเรื่องส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (จินตนา สุขจสนันท์, 2556) และเมื่อไม่นานมานี้องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ หรือยูนิเซฟ ประเทศไทยได้เรียกร้องให้ผู้ใหญ่หันมารับฟังเสียงของเด็กมากขึ้น และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชีวิต และความเป็นอยู่ของพวกเขา การมีส่วนร่วมของเด็กไม่ว่าจะเป็นที่บ้าน ในโรงเรียน หรือชุมชน ถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเติบโตและการพัฒนาของพวกเขา เพราะเป็นการฝึกฝนให้เด็กเรียนรู้ที่จะแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ รู้จักเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักตัดสินใจด้วยความรับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยบ่มเพาะให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีพลังสร้างสรรค์ ยอมรับความแตกต่าง และมีความเป็นประชาธิปไตย (องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, 2559) ซึ่งมีแนวคิดเหมือนกับ โรเจอร์ ฮาร์ต (1979 แปลโดย จงเจริญ ศรีแก้ว) ศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาสิ่งแวดล้อมที่ทำงานร่วมกับ

องค์การยูนิเซฟ (UNICEF) กล่าวว่า “เราอาจจะเป็นผู้ทำลายปัจจุบันของเรา และอนาคตของเด็กๆ ด้วยการมองข้ามปฏิสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นและไม่สอดคล้องระหว่างเด็กและผู้ใหญ่ซึ่งเกิดขึ้นในครอบครัวและในชุมชนของเราในศตวรรษนี้ การรับรู้ ความต้องการ และความสนใจบนพื้นฐานของการยอมรับและความรับผิดชอบต่อกันและกัน โครงการอาหาร โครงการด้านสุขภาพ และการศึกษาที่เราจัดทำให้เด็กนั้น อาจไปดบังโอกาสของโครงการร่วมระหว่างผู้ใหญ่และเด็กในชุมชนในการสร้างสิ่งที่ตั้งใจให้แก่นักสังคม โดยเด็กๆ นั้นจะเป็นที่ยอมรับอย่างเต็มที่” สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเด็กในสังคม ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก โดยคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ พ.ศ. 2535 คือ สิทธิในการมีส่วนร่วม (Right of Participation) ที่เด็กจะได้แสดงทัศนะ และมีบทบาทในชุมชน (สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาฬสินธุ์, 2558) ซึ่งการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่คนในชุมชนได้ร่วมกันตัดสินใจในสิ่งที่มีผลกระทบต่อชีวิตของบุคคลและชุมชนที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งการมีส่วนร่วมถือเป็นโครงสร้างส่วนหนึ่งของระบอบประชาธิปไตย และเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของการเป็นประชากร แต่เนื่องจากชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกลุ่มอายุที่มีพลังทางการเมืองมากที่สุดในชุมชน (25-60 ปี ในประเทศอุตสาหกรรมส่วนใหญ่) เป็นผู้ครอบครองกระบวนการวางแผน ฉะนั้นจึงควรนำทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเน้นไปที่กลุ่มของผู้เยาว์ (โรเจอร์ ฮาร์ท, 1979 แปลโดย จงเจริญ ศรีแก้ว)

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ประกอบด้วยคุณลักษณะ 8 ประการ ได้แก่ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย และ 8) มีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การจัดกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งเป็นแนวทางการเรียนรู้ที่มีการประสานงาน และตัดสินใจร่วมกัน (ทีศนา แคมมณี, 2545) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ อยู่วัฒนา (2544) ทำงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลของงานวิจัยพบว่าการกิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่เยาวชนให้ความสนใจเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน มีความคิดเป็นอิสระ และเกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี จึงทำให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ และ ปิเชนอร์, ลินเน และ พิคเก็ต, อโนลา (แปลโดย ชนวัฒน์ ศรีสอ้าน และกานต์สุดา มาฆะศิริานนท์, 2550) จากหนังสือเกมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาพหุปัญญา (MI) และคุณลักษณะนิสัยที่ดี กล่าวถึง การส่งเสริมความสามารถด้านการเข้ากับผู้อื่น

ทำได้ด้วยการทำกิจกรรมกลุ่ม เช่น กิจกรรมศิลปะที่เป็นการร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน ดังนั้นการใช้กิจกรรมศิลปะจึงเป็นส่วนช่วยผลักดันให้เกิดการศึกษาค้นคว้า การสร้างสรรค์งานร่วมกัน การศึกษาและสร้างสรรค์งานในชุมชน เกิดสติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการสร้างสรรค์งาน (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2549) โรเจอร์ ฮาร์ท (1979 แปลโดย จงเจริญ ศรแก้ว) ได้จัดกลุ่มบันไดแห่งการมีส่วนร่วมของเด็กไว้ 8 ขั้นคือ 1) ถูกบงการ 2) เป็นไม้ประดับ 3) ทำพอเป็นพิธี 4) ถูกมอบหมายให้ทำ แต่ก็ได้รับทราบก่อน 5) ได้รับการปรึกษาและรับทราบ 6) ผู้ใหญ่ริเริ่ม ร่วมตัดสินใจกับเด็ก 7) เด็กริเริ่ม และกำหนด 8) เด็กริเริ่ม ร่วมตัดสินใจกับผู้ใหญ่ โดยในช่วงขั้นที่ 1-3 จะเป็นระดับที่เด็กไม่มีส่วนร่วม และช่วงขั้นที่ 4-8 จะเป็นระดับที่เด็กมีส่วนร่วม ซึ่งมีโครงการจากหลากหลายหน่วยงานให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชนโดยใช้กิจกรรมศิลปะเป็นสื่อกลางเพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้แสดงศักยภาพในการแสดงความคิดเห็นต่างๆในการจัดกิจกรรม ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมงาน เช่น โครงการเพชรบุรี ดีจัง ได้จัดกิจกรรมทอผืนพันจินตนาการ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดจินตนาการลงบนผืนผ้าขนาดใหญ่ร่วมกัน เป็นต้น การจัดกิจกรรมศิลปะจึงเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคมให้กับเด็ก เยาวชน และคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนได้ออกจากบ้านเพื่อมาทำกิจกรรมร่วมกัน มาพบปะพูดคุย สร้างความสัมพันธ์ในชุมชน ทำให้เกิดความใกล้ชิดสนิทสนม ช่วยเหลือเกื้อกูล เกิดความรักความสามัคคี เกิดความร่วมมือนำใจจนเกิดเป็นพลังชุมชน ทำให้ปัญหาการอยู่ร่วมกันในสังคมลดน้อยลง เช่น ลดการทะเลาะเบาะแว้ง ลดความขัดแย้งและความแตกแยกอันเกิดจากความไม่เข้าใจกันของคนในชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 -2564 ที่มุ่งเน้นการสร้างชุมชนเข้มแข็งให้เป็นพลังร่วมทางสังคม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

จากแนวเหตุผลและปัญหาที่กล่าวไปนั้น จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน มีความสำคัญ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคคลและสังคมอย่างมาก โดยเฉพาะในเด็กและเยาวชนวัย 6 – 25 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงรอยต่อของชีวิต ที่คอยสังเกต และจดจำสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว จึงควรสร้างประสบการณ์ที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน โดยในชุมชนแต่ละชุมชนควรมีการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์ให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีพื้นที่ในการทำกิจกรรม และหันมาสนใจกิจกรรมที่สร้างสรรค์มากกว่าการเล่นเกมหรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และทัศนคติของคนในชุมชน ทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี และเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันของคนต่างวัย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

1.2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน เพื่อนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมศิลปะ ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนที่ใช้เป็นกรณีศึกษาในงานวิจัย 3 ชุมชน ได้แก่ 1) เพชรบุรี ดีจัง 2) บางกอกนี้ ดีจัง และ 3) รongเมือง เรื่องยิ้ม โดยมีเกณฑ์การพิจารณา คือ 1) เป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างต่อเนื่อง และ 2) เป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะไม่ต่ำกว่า 3 ปี และวิเคราะห์กิจกรรมศิลปะที่จัดขึ้น 4 โครงการ คือ 1) งานดีต่อใน ณ แพร่งภูธร 2) งานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย 3) งานบางมดเฟส และ 4) งานพระนครคีรี จ.เพชรบุรี กิจกรรมรวมมิตรดียิ้ม ซึ่งเป้าหมายระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในงานวิจัย คือ เมื่อเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในระดับที่ 2 คือ ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม หรือมากกว่านั้น

1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมศิลปะ หมายถึง เป็นการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้คิด ได้ลงมือปฏิบัติ และสร้างสรรค์งานศิลปะ โดยมีรูปแบบกิจกรรมศิลปะเป็นสื่อกลางที่ทำให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนของตนเองมากยิ่งขึ้น และทำให้เกิดเป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชนในชุมชน

การมีส่วนร่วมทางสังคม หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการทำงานร่วมกับผู้อื่น และการยอมรับนับถือสิ่งที่ถูกต้องของผู้อื่น ในสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของบุคคล และชุมชนที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่ ซึ่งสามารถแบ่งระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนได้ 3 ระดับ ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่ริเริ่ม และดำเนินการ 2) ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม และ 3) เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน

เด็กและเยาวชนในชุมชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 6 – 25 ปีบริบูรณ์
ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่รวมกันเป็นสังคมขนาดเล็กอาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันและมี
ผลประโยชน์ร่วมกัน

1.5 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1.5.1 ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ในชุมชน

1.5.2 เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาครั้งนี้ โดยแบ่งสาระสำคัญของข้อมูลตามลำดับดังนี้

2.1 กิจกรรมศิลปะ

- 2.1.1 ความหมายของศิลปะ
- 2.1.2 ประเภทของศิลปะ
- 2.1.3 คุณค่าของศิลปะ
- 2.1.4 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ
- 2.1.5 ประเภทของกิจกรรมศิลปะ

2.2 เด็กและเยาวชน

- 2.2.1 ความหมายของเด็กและเยาวชน
- 2.2.2 พัฒนาการทางสังคมของเด็กและเยาวชน
- 2.2.3 สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น

2.3 กระบวนการกลุ่ม

- 2.3.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม
- 2.3.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม
- 2.3.3 ขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม

2.4 ชุมชน

- 2.4.1 ความหมายของชุมชน
- 2.4.2 ลักษณะของชุมชน
- 2.4.3 โครงสร้างทางสังคมของชุมชน
- 2.4.4 สาเหตุของการเกิดชุมชน
- 2.4.5 กระบวนการเกิดของชุมชน
- 2.4.6 การดำรงอยู่ของชุมชน
- 2.4.7 ประเภทของชุมชน
- 2.4.8 ชุมชนต้นแบบ

2.5 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ (Community Based Learning หรือ CBL)

2.5.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.5.2 แนวทางการนำ CBL (Community Based Learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

2.6 การศึกษานอกระบบ

2.6.1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.6.2 หลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.6.3 การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.6.4 กิจกรรมเยาวชน

2.7 การมีส่วนร่วม

2.7.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

2.7.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม

2.7.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

2.7.4 หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

2.7.5 ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

2.7.6 การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1. กิจกรรมศิลปะ

2.1.1 ความหมายของศิลปะ

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2530 ให้ความหมาย ศิลปะ คือ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่างๆให้ปรากฏ ซึ่งสุนทรียภาพ ความประทับใจ ในหรือความสะเทือนใจอารมณ์ตามอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา โดยศิลปะสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ทัศนศิลป์ (Fine Arts) และประยุกต์ศิลป์ (Applied Art)

ชะลูด นิมเสมอ (2531) กล่าวว่าศิลปะ หมายถึง ความมีคุณภาพ หรือคุณค่าทางศิลปะของผลงาน เช่น นักวิจารณ์บางคนจะแสดงความคิดเห็นต่อผลงานศิลปะชิ้นหนึ่งว่า “รูปนี้ไม่ใช่ศิลปะ” หรือ “ประติมากรรมนี้เป็นศิลปะที่แท้จริง” เป็นต้น ซึ่งก็หมายความว่า “รูปนี้ไม่มีคุณค่าตีพอทางศิลปะ” หรือ “ประติมากรรมชิ้นนี้มีคุณค่าทางศิลปะสูงนั่นเอง”

วิรุณ ตั้งเจริญ (2539) Art ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์ มาจากภาษาละตินว่า Art ซึ่งมีความหมายถึง ทักษะหรือความชำนาญหรือความสามารถพิเศษ ศิลปะทางภาษาจีนคำว่า “ยิ-ชิน” มีความหมายถึง การฝึกฝนทางทักษะเช่นกัน คำว่า “ศิลปะ” ภาษาบาลีว่า “ลีป” มีความหมายว่า ฝีมืออย่างยอดเยี่ยม ซึ่งจากตัวอย่างข้างต้นจะพบว่า ศิลปะเกี่ยวข้องกับทักษะหรืองานฝีมือ

พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ พ.ศ. 2541 ศิลปะ คือ ผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ที่แสดงออกในรูปลักษณะต่างๆที่ปรากฏในสุนทรียภาพ ความประทับใจ หรือความสะเทือนอารมณ์ ความมีอัจฉริยภาพ พุทธิปัญญา ประสบการณ์ รสนิยม และทักษะของแต่ละคน เพื่อความเข้าใจ ความรื่นรมย์ ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือความเชื่อในลัทธิศาสนา

Tolsloy (อ้างใน ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2543) ให้ทรรศนะว่าศิลปะเป็นการแสดงออก (Art Expression) ด้านอารมณ์และความรู้สึก เพื่อสื่อสารไปยังผู้อื่นให้เกิดการรับรู้ร่วมกับศิลปิน ศิลปะเป็นวิธีการสื่อสารระหว่างมนุษย์ ในขณะที่ภาษาสื่อสารความคิด แต่ศิลปะสื่อสารความรู้สึก

Fry (อ้างอิงใน ภัสรา อารมณ์ชื่น, 2547) ให้ความหมาย ศิลปะ คือ การแสดงซึ่งอารมณ์ หรือสิ่งที่อยู่ภายในชีวิต และธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สรุปได้ว่า ศิลปะ คือ สิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นเพื่อความงามและความพึงพอใจ เป็นการแสดงออกของมนุษย์ทางด้านร่างกาย ความรู้สึก ปัญญา ทักษะสติ และการสร้างสรรค์ผลงานออกมาในรูปแบบต่างๆ ให้เกิดสุนทรียภาพ ความประทับใจหรือความสะเทือนอารมณ์ตามอัจฉริยภาพ เป็นงานที่สื่อให้ผู้ชมจินตนาการ นอกจากนั้นแล้วงานศิลปะที่ดีควรมีคุณค่าทางความงามซึ่งเกิดจากการใช้องค์ประกอบของสุนทรียภาพ

2.1.2 ประเภทของศิลปะ

การจัดแบ่งประเภทของศิลปะ ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2543) ได้สรุปเป็น 2 แนวคิด ดังนี้

1) วิจิตรศิลป์ แต่เดิมเรียกว่า ประณีตศิลป์ หมายถึง ผลงานศิลปะที่มุ่งเน้นคุณค่าทางความงาม (Aesthetic Value) เป็นสำคัญเป็นผลงานที่ตอบสนองด้านจิตใจมากกว่าประโยชน์ใช้สอยประกอบด้วย

ทัศนศิลป์ (Visual Art) เป็นผลงานการสร้างสรรค์ทางศิลปะเพื่อสนองการรับรู้ทางสายตาประกอบด้วย

1.1) จิตรกรรม (painting) หมายถึง ผลงานการสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิควาดเส้น ระบายสี เพื่อให้เกิดรูปร่าง รูปทรง ซึ่งในอดีตมักมีลักษณะเป็นงาน 2 มิติ โดยใช้กระดาษ ผ้าใบ พู่กัน แปรงและสี เป็นต้น แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาโดยมีลักษณะทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ

1.2) ประติมากรรม (Sculpture) หมายถึง ผลงานศิลปกรรม 3 มิติ ที่เกิดจากการปั้น การแกะสลัก การหล่อ การปะ การเคาะเชื่อมหรือการผสมผสานวิธีต่างๆเข้าด้วยกัน เป็นต้น

1.3) ภาพพิมพ์ (Printing) หมายถึง งานศิลปะอันเกิดจากการออกแบบใช้เส้น ลวดลาย สี แสง เงา รูปแบบ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ลงบนแม่พิมพ์ จากนั้นจึงถ่ายทอดจากแม่พิมพ์ไปสู่กระดาษ หรือพื้นรองรับอื่นๆ ผลงานภาพพิมพ์จึงต่างจากงานจิตรกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากการแสดงออกโดยตรงในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์เป็นการถ่ายทอดขั้นที่สองจากแม่พิมพ์

1.4) ภาพถ่าย (Photography) หมายถึง กระบวนการที่ทำให้เกิดภาพถ่ายขึ้นบนวัตถุไวแสงด้วยการทำให้วัตถุไวแสงนั้นถูกกับแสงสว่างหรือถูกกับรังสีอัลตราไวโอเล็ต

1.5) ผลงานสื่อผสม (Mixed Media) หมายถึง เป็นงานศิลปกรรมสมัยใหม่ที่ผสมผสานระหว่างศิลปะหลายๆแขนง โดยใช้วัสดุเป็นสื่อรองรับให้เป็นรูปแบบใหม่

1.6) ดุริยางคศิลป์ (Music) หมายถึง ดนตรี คือเสียงที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์เป็นการร้อยเรียงกลุ่มเสียงเข้าหากันอย่างมีจังหวะลีลา มีทำนองหนึ่งหรือหลายทำนองประกอบซ้อนกัน อาจเป็นรูปการขับร้องประกอบการบรรเลงหรือในรูปของการบรรเลงด้วยดนตรีล้วนๆ

1.7) นาฏศิลป์ (Dance) หมายถึง การรำร่ายและการเคลื่อนไหวไปมาอย่างมีจังหวะจะโคน ซึ่งมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นด้วยความประณีตเกิดเป็นการเคลื่อนไหวที่สวยงามน่าชม

สื่อความหมายสู่ผู้ชมเพื่อก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันอาจจะเป็นอารมณ์สะท้อนใจ เศร้าใจ สุขใจ สนุกสนานเพลิดเพลิน เป็นต้น

1.8) วรรณศิลป์ (Literature) หมายถึง บทประพันธ์อันประกอบด้วย ศิลปะแห่งการนิพนธ์อันประณีตและเนื้อเรื่องมีอำนาจน่าตลใจให้เกิดเป็นความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ ต่างๆ มิใช่เป็นหนังสือที่ให้เพียงความรู้อย่างเดียว ดังนั้น หนังสืออันเป็นตำราทางวิชาการ เช่น ตำรา วิทยาศาสตร์ ตำราคณิตศาสตร์ เหล่านี้ไม่ถือเป็นวรรณกรรมเพราะแต่งขึ้นจากวัตถุประสงค์เพื่อ ค้นคว้ารวบรวมความรู้เป็นหมวดหมู่ ไม่ได้แต่งขึ้นโดยมุ่งเน้นถ้อยคำสละสลวย

1.9) สถาปัตยกรรม (Architecture) หมายถึง การออกแบบซึ่งเน้นความ งามร่วมกับการจัดการพื้นที่ว่าง ก็สามารถจัดอยู่ในงานทัศนศิลป์ได้เช่นกัน อาทิ อาคาร บ้านเรือน วัด โบสถ์ วิหาร สนามกีฬา และอนุสาวรีย์ เป็นต้น

2) ประยุกต์ศิลป์ หมายถึง สิ่งที่มีประโยชน์ใช้สอยซึ่งประกอบด้วยความงาม ความ ประณีต ความแตกต่างประการสำคัญระหว่างประยุกต์ศิลป์กับวิจิตรศิลป์ คือ ประยุกต์ศิลป์มุ่ง ประโยชน์ใช้สอยเป็นอันดับแรก ในขณะที่วิจิตรศิลป์มุ่งเน้นคุณค่าด้านความงามเป็นสำคัญ งาน ประยุกต์ศิลป์ มีทั้งลักษณะสองมิติและสามมิติ ประกอบด้วย

2.1) มัณฑนศิลป์ (Decorative Art) เป็นศิลปะตกแต่ง เช่นการออกแบบ เครื่องเรือน ตกแต่งอาคาร สถานที่ โดยใช้วัสดุ สี รูปแบบ ให้เหมาะสมกับสถานที่ ประโยชน์ใช้สอย และจุดประสงค์ที่ใช้

2.2) อุตสาหกรรมศิลป์ (Industrial Art) เป็นงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งของเครื่องใช้ โดยทั่วไปในชีวิตประจำวัน เช่น เครื่องตกแต่ง บ้าน ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องปั้นดินเผา งานโลหะ งานไม้ งานจักสานและอื่นๆ งานชนิดนี้ต้องการนำเอาหลักศิลปะมาใช้ตั้งแต่การวางรูปแบบ ออกแบบสร้างประกอบขึ้น ตกแต่งให้สวยงาม เหมาะกับประโยชน์ใช้สอยและอาจใช้เพื่อการพาณิชย์ ซึ่งอาจจะผลิตด้วยเครื่องจักร เป็นต้น

2.3) พาณิชยศิลป์ (Commercial Art) เป็นงานศิลปะทางการค้า เช่น ป้ายโฆษณา การจัดคู่มือ จัดตกแต่งอาคารร้านค้า เป็นต้น

2.4) หัตถศิลป์ (Crafts) คือ งานศิลปะที่นำไปใช้ในงานหัตถกรรม โดยใช้ มือทำเป็นส่วนใหญ่ มีมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เช่น เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลักไม้ งานถักทอ งานหวาย รวมถึงงานช่าง 10 หมู่ของไทย

2.5) งานออกแบบ (Design) เป็นการจัดส่วนประกอบต่างๆให้ลงตัว เป็น ความกลมกลืน เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะเจาะจง การออกแบบลายผ้า การออกแบบบรรจุ ภัณฑ์ งานออกแบบถูกนำไปใช้มากในงานประยุกต์ศิลป์ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม และ ให้เกิดประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า ศิลปะสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วิจิตรศิลป์ หมายถึง ผลงานศิลปะที่มุ่งเน้นคุณค่าทางความงามเป็นสำคัญ เป็นผลงานที่ตอบสนองด้านจิตใจมากกว่าประโยชน์ใช้สอย และประยุกต์ศิลป์ หมายถึง ศิลปะที่ตอบสนองด้านร่างกาย วิธีชีวิตและเศรษฐกิจ โดยถือเอาคุณค่าทางประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญซึ่งประกอบด้วย ความงาม ความประณีต ความแตกต่างระหว่างประยุกต์ศิลป์และวิจิตรศิลป์ คือ ประยุกต์ศิลป์มุ่งประโยชน์ใช้สอยเป็นอันดับแรก ในขณะที่วิจิตรศิลป์มุ่งเน้นคุณค่าทางด้านความงามเป็นสำคัญ

2.1.3 คุณค่าของศิลปะ

Jones (2005) กิจกรรมศิลปะช่วยส่งเสริมการสานสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น ทำให้เกิดทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

Schmid (2005) กิจกรรมศิลปะสามารถทำให้เกิดการแสดงออกที่เหมาะสม โดยเฉพาะสิ่งที่ยากต่อการสื่อสารด้วยภาษาพูด ทำให้เกิดการแสดงออกของอารมณ์ พัฒนาด้านความคิดสติปัญญา การเข้าสังคม

วีรณ ตั้งเจริญ (2542) ได้กล่าวถึงคุณค่าของศิลปะสามารถสรุปประเด็นได้ดังนี้

1. เพื่อการพักผ่อนและระบายความรู้สึกนึกคิด โดยมีการระบายความรู้สึกนึกคิดข้างในจิตใจออกมา เพราะมนุษย์นั้นมีความรู้สึกสุข ความทุกข์ ความเจ็บปวด ความฝัน ความหวัง ความรู้สึกเหล่านี้สามารถระบายออกมาได้โดยส่งผ่านศิลปะอย่างอิสระ และอาจทำให้ค้นพบตัวตนที่แท้จริงของตนเอง ผู้สร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะจึงควรส่งเสริมและเปิดโอกาสในการแสดงความรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล นอกจากนั้นแล้วยังช่วยผ่อนคลายความรู้สึกของตนเอง
2. เพื่อพัฒนาจิตใจ ความสำคัญของศิลปะในแง่ของการพัฒนานั้นเป็นส่วนหนึ่งของการที่ทำให้มนุษย์มีความคิดละเอียดลออ ในการรับรู้และเข้าถึงความงาม ความประณีต การทำงานศิลปะช่วยพัฒนากระบวนการคิดของมนุษย์ ทำให้เกิดความคิดยืดหยุ่นรอบด้าน รวมถึงยังรู้จักการยอมรับ เข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล อีกทั้งยังสามารถทำให้ผู้สร้างสรรค์ศิลปะได้อยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการช่วยเหลือการเสียสละ การมีน้ำใจและสามารถยอมรับความคิดเห็นจากบุคคลรอบข้าง
3. เพื่อพัฒนาสังคม ศิลปะเป็นสื่อสำคัญที่จะช่วยในการสร้างสัมพันธ์อันดีภายในสังคม เพราะศิลปะเป็นตัวกลางในการจัดกิจกรรมต่างๆร่วมกัน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการอยู่สังคมร่วมกัน
4. เพื่อพัฒนาร่างกาย ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ ร่างกายมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นในการปฏิบัติกิจกรรมสามารถพบข้อบกพร่องทางร่างกายจากการทำงานศิลปะได้

5. เพื่อการบำบัด การบำบัดด้วยศิลปะ หมายถึง การใช้ กิจกรรมศิลปะ หรือผลงานศิลปะเพื่อวิจัยข้อบกพร่องของบุคคลที่มีปัญหาทางด้านร่างกายอ่อนยานสมรรถภาพ ซึ่งมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของจิตใจ และใช้กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมช่วยในการรักษาให้มีสภาพที่ดีขึ้น การนำเอาศิลปะบำบัดมาใช้นั้นจะช่วยให้ผู้ที่มีปัญหาทางด้านจิตใจได้ระบายปัญหา อารมณ์ ความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในใจ เป็นการปลดปล่อยด้านซ่อนเร้นของชีวิต และทำให้ไม่ต้องอดทนอดกลั้นไว้ในใจเพียงลำพัง

6. เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่าวิทยาศาสตร์ได้แบ่งการทำงานของมนุษย์ออกเป็น 2 ซีก คือสมองซีกซ้ายมีประสิทธิภาพด้านภาษาและการวิเคราะห์ ส่วนสมองซีกขวาจะตอบสนองเรื่องของความรู้สึกสัมผัสต่างๆ ซึ่งสมองซีกขวานับว่าเป็นส่วนสำคัญในการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ กิจกรรมศิลปะจึงเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ เพราะความคิดสร้างสรรค์เป็นส่วนหนึ่งในความสามารถพิเศษของมนุษย์ที่มีทั้ง จินตนาการ การเรียนรู้ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ประสบการณ์เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดการพัฒนาทางด้านความคิดสร้างสรรค์

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2543) ได้ศึกษาถึงประโยชน์และคุณค่าของศิลปะต่อการดำรงชีวิตสามารถสรุปประเด็นคุณค่าของศิลปะได้ดังนี้

1) ศิลปะเพื่อการผ่อนคลาย โดยการระบายความรู้สึกนึกคิด หรือความคับข้องใจออกมา เพราะความรู้สึกของมนุษย์นั้นมีทั้งความสุข ความทุกข์ ความเจ็บปวด ความฝัน และความหวัง ความรู้สึกเหล่านี้สามารถระบายออกได้ โดยผ่านสื่อทางศิลปะอย่างอิสระ

2) ศิลปะเพื่อการพัฒนาจิตใจ ความสำคัญของศิลปะในแง่การพัฒนาจิตใจนั้น (Bernard) นักจิตวิทยาได้กล่าวไว้ว่า คนที่มีสุขภาพจิตดีคือคนที่ทำงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความชื่นชมยินดีในงานที่ทำ มีความเอื้อเฟื้อเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และไม่มีอารมณ์เครียดจนเกินไปนัก ดังนั้น ถ้าจิตใจปกติทำงานต่างๆ ก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3) ศิลปะเพื่อพัฒนาสังคม ศิลปะเป็นสื่อที่สำคัญที่ช่วยให้สัมพันธ์ภาพของคนในสังคมดำเนินไปอย่างสงบสุข เพราะสามารถใช้ศิลปะเป็นตัวกลางในการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ดังเห็นได้จาก เอเชียัน ที่ได้รวมเอาประเทศทั้ง 10 ประเทศมารวมกลุ่มกัน โดยใช้ศิลปะ และวัฒนธรรมเป็นสื่อเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีของแต่ละประเทศ

4) ศิลปะเพื่อการบำบัด ความสำคัญของศิลปะในเรื่องของการบำบัด สาหรณุกรมศึกษาศาสตร์ปี 2539 ได้ให้จำกัดความของคำว่า การบำบัดด้วยศิลปะ (Art Therapy) หมายถึง การใช้กิจกรรมศิลปะ หรือผลงานศิลปะ เพื่อวิจัยหาข้อบกพร่องของบุคคลที่มีกลไกการทำงานของร่างกายอ่อนสมรรถภาพ ซึ่งมีสาเหตุเนื่องมาจากความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิต และใช้กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมช่วยในการรักษาให้มีสภาพดีขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ศิลปะ มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ทำให้เกิดการพัฒนาจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ก่อให้เกิดความอ่อนโยนทางอารมณ์ เกิดสุนทรียภาพและความประทับใจ เกิดการผ่อนคลายระบายความรู้สึกนึกคิด ช่วยพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และเกิดการพัฒนาด้านการอยู่ร่วมกันในสังคม

2.1.4 ความหมายของกิจกรรมศิลปะ

วิรุณ ตั้งเจริญ (2527) ให้ความหมายว่า กิจกรรมศิลปะ หมายถึง การจัดประสบการณ์ทางศิลปะให้แก่ผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะ ทักษะคิด ความคิด และรูปแบบพฤติกรรมที่มุ่งส่งเสริมลักษณะนิสัยไปในทางที่ดีพร้อมๆกันในทุกๆด้าน มีความเจริญงอกงามในทางสร้างสรรค์อย่างสูงสุดและส่งเสริมความเจริญเติบโตตามวุฒิภาวะ

ดนู จีระเดชากุล (2541) กล่าวว่า กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ที่จะช่วยเป็นแนวทางในการแสดงความสามารถ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาจากการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมเหล่านั้นอาจแสดงอยู่ในรูปวัตถุ สิ่งของหรือรูปภาพ ที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เกิดการค้นคว้าทดลองและสื่อความคิดของตนเองให้แก่ผู้อื่นและสิ่งที่อยู่รอบตัว เป็นการพัฒนาความคิด การสังเกต เพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ เกิดการพัฒนาของระบบกล้ามเนื้อ ระบบประสาท มีความสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะร่างกายและสมอง

จากความหมายของกิจกรรมศิลปะข้างต้นสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแสดงออกด้านความสามารถทางศิลปะ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเกิดทักษะ ทักษะคิด และความคิด ในการสื่อความคิดของตนเองให้แก่ผู้อื่น จากการสร้างสรรค์ออกมาผ่านผลงานศิลปะ

2.1.5 ประเภทของกิจกรรมศิลปะ

วุฒิ วัฒนสิน (2541) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมศิลปะ หมายถึง การให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการรวบรวมความคิด จินตนาการ ประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์แสดงออกมาโดยผ่านสื่อทางศิลปะ มาเป็นผลงานศิลปกรรม ทำให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบระเบียบ และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งจะเชื่อมโยงต่อไปจนเป็นนิสัย ทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม สามารถจำแนกกิจกรรมศิลปะได้ 4 ประเภทดังนี้

1) ประเภทจิตรกรรม เป็นการสร้างสรรค์ผลงานโดยใช้เทคนิควาดเส้น ระบายสี เพื่อให้เกิดรูปร่าง รูปทรง ซึ่งในอดีตมักมีลักษณะเป็นงาน 2 มิติ โดยใช้กระดาษผ้าใบ พู่กัน แปรงและสี เป็นต้น แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาโดยมีลักษณะทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ

2) ประเภทการพิมพ์ภาพ งานศิลปะที่เกิดจากการออกแบบในการใช้เส้น ลวดลาย สี แสงเงา รูปแบบ เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ลงบนแม่พิมพ์ จากนั้นจึง ถ่ายทอดจากแม่พิมพ์ไปสู่กระดาษ หรือพื้นรองรับอื่นๆ ผลงานภาพพิมพ์จึงต่างจากผลงานจิตรกรรม ซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากการแสดงออกโดยตรงในขณะที่ผลงานภาพพิมพ์เป็นการถ่ายทอดขั้นที่สอง จากแม่พิมพ์

3) ประเภทประติมากรรม ผลงานศิลปกรรม 3 มิติ ที่เกิดจากการปั้น แกะสลัก การหล่อ การปะ การเคาะเชื่อมหรือการผสมผสานวิธีต่างๆเข้าด้วยกันเป็นต้น

4) ประเภทการประดิษฐ์ เป็นการแสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ในการ สร้างผลงาน มีรูปแบบทั้ง 2 มิติ และ 3 มิติ ผสมผสานเทคนิคต่างๆออกมาเป็นผลงานศิลปะประดิษฐ์ พีรพงศ์ กุลพิศาล (2545) กิจกรรมทัศนศิลป์หรือกิจกรรมศิลปะ สามารถจำแนก ประเภทเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) กิจกรรมศิลปะสองมิติ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งให้ได้สร้างสรรค์ผลงาน บนพื้นระนาบ เช่น กระจก กระดาษ ผ้า ผนังปูน พื้นทราย เป็นต้น โดยใช้วิธีการ วาดเส้น ระบายสี พิมพ์ หรือกดทับให้เป็นสี หยดสี ปะติดด้วยกระดาษสี เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมศิลปะประเภทนี้ได้แก่ การ วาดภาพด้วยนิ้วมือ หรือ มือ การวาดภาพด้วยเส้นด้าย ดินสอสี สีเทียน ระบายสีด้วยสีเทียน สีฝุ่น สี น้ำ สีโปสเตอร์ การพิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุต่างๆ เป็นต้น ผลงานจะเป็นแบนราบเห็นมิติของความกว้าง

2) กิจกรรมศิลปะสามมิติ หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งให้ได้สร้างสรรค์ผลงาน ให้มีลักษณะลอยตัว นูนหรือเว้าไปในพื้น มีลักษณะเป็นรูปทรง โดยใช้วัสดุและกลวิธีต่างๆที่เหมาะสม กับวัสดุนั้นๆ เช่น การปั้นทราย ดินน้ำมัน แป้ง การสาน การพับกระดาษ โดยประกอบวัสดุต่างๆเข้า ด้วยกัน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน สามารถทำได้อย่างรวดเร็ว ง่าย และไม่เสี่ยงต่ออันตราย ผลงานที่ ได้สามารถมองเห็นได้หลายทิศทางและสัมผัสจับต้องได้ เช่น รูปปั้น รูปแกะสลัก เป็นต้น

3) กิจกรรมศิลปะผสมผสานสองมิติสามมิติ หมายถึง กิจกรรมที่สร้างสรรค์ โดยใช้วัสดุและกลวิธีทางกิจกรรมศิลปะสองมิติและสามมิติรวมเข้าด้วยกัน เช่น ใช้สีโปสเตอร์ระบาย รูปปั้นดินเหนียว

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ใหญ่ๆ คือ ประเภทจิตรกรรม ประเภทการพิมพ์ภาพ ประเภทประติมากรรม และประเภทการประดิษฐ์

2.2 เด็กและเยาวชน

2.2.1 ความหมายของเด็กและเยาวชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2521 (มาตรา 3) กำหนดว่าเยาวชนหมายความว่าบุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปี

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 (มาตรา 4) บัญญัติว่า เด็ก หมายถึง บุคคลผู้ที่มีอายุเกินเจ็ดปีบริบูรณ์แต่ยังไม่เกินสิบสี่ปีบริบูรณ์ และเยาวชน หมายถึง บุคคลผู้ที่มีอายุเกินสิบสี่ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์

กระทรวงมหาดไทย (2546) ได้ให้คำนิยามของเด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุไม่เกินยี่สิบห้าปี ซึ่ง เด็ก หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่างหกปีถึงสิบสี่ปี และเยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่างสิบห้าปีถึงยี่สิบห้าปี

สำหรับกฎหมายของประเทศไทยได้บัญญัติความหมายของคำว่า “เด็ก” ไว้แตกต่างกันตามความมุ่งหมายของกฎหมายแต่ละฉบับ อาทิ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2546 (มาตรา 4) เด็ก หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุระหว่างหกปีถึงยี่สิบห้าปีบริบูรณ์

2.2.2 พัฒนาการทางสังคมของเด็กและเยาวชน

สุชา จันทรเฒ (2543) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางสังคมของวัยเด็กไว้ ดังนี้

วัยเด็กตอนกลาง อายุ 6 – 10 ปี

สังคมมีความกว้างกว่าวัยเด็กตอนต้น เพราะได้รู้จักบุคคลอื่นนอกจากครอบครัวมากขึ้น เด็กจะปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับกรอบมที่ได้รับจากที่บ้าน ลักษณะสังคมของเด็กวัยนี้ จะเป็นไปอย่างไม่กว้างขวางนัก ถึงแม้ว่าเด็กเริ่มอยู่กันเป็นกลุ่ม แต่ก็ยังเป็นกลุ่มเด็กที่มีการเปลี่ยนหน้ากันอยู่บ่อยๆ มักมีลักษณะมารวมกลุ่มกันเท่านั้น และจะต่างคนต่างเล่น วิธีการเล่นจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ส่วนมากเด็กมักจะเอาใจตัวเองและต้องการเอาชนะผู้อื่น เมื่อเด็กโตขึ้นจะมีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นได้ดีขึ้น กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กมากขึ้น ดังนั้น จึงต้องยอมรับฟังและทำตามความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มมากขึ้น เด็กชายชอบกิจกรรมที่มีโอกาสได้เคลื่อนไหวทั้งตัว ส่วนเด็กหญิงชอบกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้กำลัง

สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กปรับตัวทางสังคมได้ดี คือ

1. ประสบการณ์ทางบ้าน เด็กที่เติบโตในครอบครัวที่มีบรรยากาศอบอุ่น เป็นมิตร พ่อแม่แสดงความรักและยอมรับเด็ก ไม่ละเลยที่จะเสริมสร้างบุคลิกภาพที่ดีแก่เด็ก จะทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้น
2. สนามเด็กเล่น สนามนอกจากจะเป็นสถานที่สำหรับวิ่งเล่นและทำกิจกรรมเพื่อความสนุกสนานแล้ว ยังเป็นสถานที่ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ที่จะรักษาสีสิทธิของตนเองที่จะปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดีขึ้น
3. บทบาทครู ครูในชั้นประถมตอนต้นมีอิทธิพลอย่างมากที่จะช่วยให้เด็กพัฒนาการทางสังคมที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมของเด็กในภายหน้า โรงเรียนเป็นสถานที่แห่งแรกที่ให้ประสบการณ์ชีวิตนอกบ้าน เป็นสถานที่ฝึกเด็กให้เรียนรู้การมีชีวิตร่วมกันกับผู้อื่น ฝึกการแก้ปัญหาของกลุ่ม ฯลฯ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสังคมของเด็กในภายหน้า

วัยเด็กตอนปลาย อายุ 10 – 12 ปี

เด็กวัยนี้จะปลีกตัวออกจากบุคคลในครอบครัว จะชอบอยู่ในหมู่เพื่อนและมีความเห็นว่าหมู่คณะเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเขามาก จึงมีการแต่งตัว พูดจาและนิยมสิ่งต่างๆเหมือนเพื่อน การที่เด็กมีความสุขความพอใจกับกลุ่มเพื่อนของตน ถ้ามากเกินไปอาจจะทำให้เด็กละเลยหน้าที่ของตนได้ เด็กวัยนี้จะเริ่มหัดเป็นตัวของตัวเอง ชอบตัดสินใจเอง ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เข้ามายุ่งเกี่ยวในเรื่องส่วนตัว ชอบความเป็นอิสระ มักเชื่อความคิดของตนเอง ระยะนี้เด็กชายและเด็กหญิงจะเล่นด้วยกันน้อยลง เด็กจะเริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ ระยะเวลาแรกๆ สนใจเพื่อนต่างเพศเป็นกลุ่มๆ รวมๆ กันไปก่อน ระยะเวลาหลังจึงเลือกสนใจเฉพาะคน ลักษณะการคบเพื่อนยังไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนเพื่อนอยู่เสมอ ระยะเวลาเด็กจะค่อยๆพึ่งตนเองทีละน้อยเพื่อเตรียมพึ่งตัวเองเมื่อเป็นผู้ใหญ่ เด็กชายจะมีความสามารถในการรวมกลุ่มได้นานกว่า และคบเพื่อนได้ดีกว่าเด็กหญิง เพื่อนที่ถูกใจมักจะมีเพียงคนเดียวหรือสองคน ส่วนเด็กหญิงจะมีเพื่อนถูกใจ 3 – 5 คน การเล่นเป็นกลุ่มของเด็กวัยนี้จะช่วยให้เด็กมีความกล้า รู้จักใช้ความคิด และให้ความร่วมมือกับผู้อื่นได้

วัยรุ่นอายุ 12 – 25 ปี

ศรีเรื่อน แก้วกังวาล (2540) ได้กล่าวถึงพัฒนาทางสังคมของวัยรุ่นไว้ ดังนี้

สังคมกลุ่มเพื่อนร่วมวัย

เด็กให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมวัยมากกว่าในระยะวัยเด็กตอนกลาง เด็กจับกลุ่มกันได้นานแน่นแฟ้น และผูกพันกับเพื่อนในกลุ่มมากขึ้น กลุ่มของเด็กไม่มีเฉพาะเพื่อนเพศเดียวกันเท่านั้น แต่มีเพื่อนต่างเพศเข้ามาสมทบด้วย เด็กที่สามารถเข้ากลุ่มได้และมีกลุ่มในระยะวัยเด็กตอนกลาง จะเข้ากับกลุ่มและมีชีวิตทางสังคมที่สนุกสนานได้ดีกว่าเด็กที่ไม่สู้มีพัฒนาการดังกล่าว ในช่วงวัยที่ผ่านมา เด็กเริ่มลดความเอาใจใส่กับบุคคลต่างวัยไม่ว่าเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กกว่า ระยะนี้จึง

เริ่มต้นชีวิตกลุ่มที่แท้จริง (Gang age) การเปลี่ยนแปลงทางกายอย่างรวดเร็วและมากมายเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กรวมกลุ่ม เพราะสามารถร่วมสุขร่วมทุกข์แก้ไขและเข้าใจปัญหาของกันและกันดีดีว่าคนต่างวัยซึ่งมีความคับอกคับใจต่างกัน กลุ่มยังสนองความต้องการทางสังคมด้านต่างๆ ซึ่งเด็กต้องการมากในขณะนี้ เช่น การเป็นบุคคลสำคัญ การต่อต้านผู้มีอำนาจ การหนีสภาพน่าเบื่อของบ้าน ฯลฯ เมื่อเด็กรวมกลุ่มเด็กจะสร้างกฎระเบียบ ภาษา ประเพณีประจำกลุ่ม เพื่อใช้เฉพาะสมาชิกของกลุ่มเท่านั้น และสมาชิกในกลุ่มทุกคนจำต้องประพฤติปฏิบัติตาม มิฉะนั้นแล้วอาจหมดสภาพการเป็นสมาชิก และต้องหากกลุ่มใหม่ต่อไปอีก

การรวมเป็นกลุ่มของเด็กเป็นไปโดยธรรมชาติ เด็กเลือกเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยไม่มีใครตั้งกฎเกณฑ์ไว้ให้ต้องทำ เช่น เป็นกลุ่มที่เข้าได้กับแนวโน้ม แบบบุคลิกภาพ ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัวของตนเอง ทั้งความสนใจ ค่านิยม สติปัญญา ความมุ่งหวังในชีวิต และอื่นๆ บุคคลต่างวัยมีอิทธิพลในการเลือกกลุ่มและจับกลุ่มของเด็กไม่สู้มากนัก จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มมีความสำคัญต่อชีวิตจิตใจและอนาคตของเด็กอย่างมากที่สุด ครอบครัวเริ่มมีอิทธิพลน้อยลง ฉะนั้นลักษณะชีวิตของกลุ่มจึงเป็นเครื่องชี้ชะตาชีวิตของเด็กในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ ประเด็นเดียวกับครอบครัวมีความสำคัญต่อการสร้างฐานชีวิตของบุคคลในวัยทารกและวัยเด็กตอนต้น

พัฒนาการทางสังคมระหว่างเพศและการเรียนบทบาททางเพศ

เด็กมีความสนใจในเพศตรงข้าม และมีความพอใจพบปะสังสรรค์ ร่วมเล่น เรียน ทำงาน พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เมื่อเด็กชายและเด็กหญิงเริ่มสนใจกันแล้ว ทั้งสองฝ่ายเริ่มให้ความสำคัญต่อการประพฤติปฏิบัติตามบทบาททางเพศของตน (Sex role) การเรียนและเรียนบทบาททางเพศของเด็กในขณะนี้ ไม่จำกัดว่าเลือกเรียนเฉพาะบุคคลที่เด็กรักและพบเห็นในบ้านที่เป็นเพศเดียวกับตน แต่ขยายวงมาเลือกเพื่อนร่วมวัย บุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ ในวงการบันเทิง ธุรกิจ ในหนังสืออ่านเล่น และบุคคลอื่นที่เด็กได้รู้จักและพบเห็น เด็กเลือกใครมาเลียนแบบนั้นขึ้นอยู่กับรากฐานของบุคลิกภาพดั้งเดิมของเด็ก และเป็นเช่นนี้ไปจนถึงวัยรุ่น โดยละทิ้งการเลียนแบบบทบาททางเพศจากบิดามารดาหรือบุคคลในครอบครัว

ช่องว่างระหว่างวัย : วัยรุ่นกับผู้สูงวัยกว่า

วัยรุ่นเป็นช่วงที่เด็กมีความรู้สึกว่าเขามีโลกของตนเอง ซึ่งผู้ที่เป็นผู้ใหญ่กว่าเขาและผู้ที่ได้แก่กว่าเขาไม่เข้าใจ ดังนั้นวัยรุ่นจึงชอบรวมกลุ่มกับเพื่อนวัยเดียวกันและผูกพันกับเพื่อนร่วมวัยลึกซึ้งยิ่งกว่ามีความสัมพันธ์กับบุคคลวัยอื่นๆ ในขณะที่เดียวกันก็เหินห่างทางความคิดเห็น เจตคติ ทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมอื่นๆ ไกลออกไปจากบุคคลวัยอื่นๆ ซึ่งช่องว่างระหว่างวัยเป็นพฤติกรรมด้านลบระหว่างคนวัยรุ่นกับคนวัยผู้ใหญ่ที่จะต้องเกี่ยวข้องกันในฐานะที่เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง พี่ป้า น้าอา ญาติผู้ใหญ่ ครูบาอาจารย์ และเมื่อคนวัยรุ่นมีเรื่องทุกข์ร้อนที่กลุ่มเพื่อนไม่

สามารถช่วยได้ ก็จะต้องทำให้ผู้ใหญ่ปลอบใจให้มีขวัญกำลังใจ ให้คำชี้แนะตักเตือน และอื่นๆ เมื่อทั้งสองฝ่ายมีความจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกัน แต่ก็มีช่องว่างระหว่างวัยวางกันอยู่เช่นนี้ จึงทำให้เกิดความซุ่นซ้องหมองใจกันและกันทั้งสองฝ่าย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สังคมของเด็กและเยาวชนมีความกว้างขวางขึ้น เพราะได้รู้จักบุคคลอื่นนอกจากครอบครัวมากขึ้น เด็กจะปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับกรอบรมที่ได้รับจากที่บ้าน เด็กวัยนี้จะเริ่มหัดเป็นตัวของตัวเอง ชอบตัดสินใจเอง ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เข้ามายุ่งเกี่ยวในเรื่องส่วนตัว ชอบความเป็นอิสระ มักเชื่อความคิดของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างวัยขึ้น

2.2.3 สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น

สถานการณ์และปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยในขณะนี้มีความเสี่ยงมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เด็กและเยาวชนจำนวนมากซึมซับพฤติกรรมความรุนแรง สื่อลามกอนาจาร เสพยาเสพติด มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร อยู่ในแหล่งมั่วสุม และอื่นๆ จนพฤติกรรมเหล่านี้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตร่วมสมัยของเด็กและเยาวชนที่เติบโตขึ้นทุกวัน ซึ่งปัญหาสำคัญที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วนมี 9 ปัญหา (สมพงษ์ จิตระดับ และอัญญมณี บุญเชื้อ, 2551) ได้แก่

- 1) ปัญหาด้านยาเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนมีการเสพยาบ้า สารระเหย กัญชา และ 4x100
- 2) ปัญหาด้านพฤติกรรม ได้แก่ ความฟุ้งเฟ้อ การแต่งกาย ติดเกม ขาดวินัย ความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ขาดความร่วมมือกับชุมชน ไม่มีพลังเยาวชน และขาดจิตสำนึก
- 3) ปัญหาด้านการศึกษา พบว่า เด็กและเยาวชนขาดเรียน ออกกลางคัน หนีเรียน ไม่เรียนต่อในระดับสูง ยากจน ไม่มีทุนการศึกษาต่อ เรียนจบแล้วไม่มีงานทำ
- 4) ปัญหาทางเพศการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พบว่า มีการค้าประเวณี เกิดปัญหาท้องไม่มีพ่อ
- 5) ปัญหาคุณธรรม จริยธรรม พบว่า เด็กและเยาวชนมีนิสัย กิริยามารยาทก้าวร้าว ขาดความเคารพเชื่อฟัง ไม่ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม
- 6) ปัญหาการใช้เวลาว่าง เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างในการเล่นเกม ติดเพื่อน มั่วสุม เล่นการพนัน ดื่มสุรา ติดบุหรี่ และอื่นๆ
- 7) ปัญหาการก่ออาชญากรรม มีการทะเลาะเบาะแว้ง ยกพวกตีกัน ลักขโมย ปล้น จนถึงขั้นการข่มขืน

8) ปัญหาครอบครัว พบว่า ครอบครัวไม่มีเวลาดูแลบุตรหลาน ครอบครัวเปราะบาง แยกแยก ขาดความอบอุ่น

9) ปัญหาการค้ามนุษย์ แรงงานเด็ก การค้าประเวณี และอื่นๆ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หนึ่งในสถานการณ์และสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น คือ ปัญหาด้านพฤติกรรม ได้แก่ การขาดวินัย ความรับผิดชอบ ไม่รู้จักหน้าที่ของตนเอง ขาดความร่วมมือกับชุมชน ไม่มีพลังเยาวชน และขาดจิตสำนึก ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา

2.3 กระบวนการกลุ่ม

2.3.1 ความหมายของกระบวนการกลุ่ม

กาญจนา ไชยพันธ์ (2549) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มคือการที่บุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มหลายๆฝ่าย ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำ ผู้ตาม ฝึกปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และมีการศึกษาจากประสบการณ์โดยผู้ศึกษาจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้น

ทิตินา แคมมณี (2545) กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มเป็นวิทยาการแขนงหนึ่ง ซึ่งพยายาม ศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมคน อันจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สุนีย์ เกียวกิ่งแก้ว (2534) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มว่า หมายถึงกลุ่มที่มีการจัดระบบไว้อย่างดี โดยคำนึงถึงลักษณะของสมาชิกภายในกลุ่ม วิธีการดำเนินงานของกลุ่ม ผู้นำกลุ่ม และบรรยากาศภายในกลุ่ม สิ่งเหล่านี้เมื่อประกอบกันจะเป็นอำนาจและพลังที่มีผลทำให้กลุ่มดำเนินงานได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญเยี่ยม ตระกูลวงษ์ (2528) กล่าวว่า การนำกระบวนการกลุ่มมาใช้เป็นพื้นฐานในการสนับสนุนให้บุคคลมีพฤติกรรมไปในทิศทางที่ต้องการสามารถนำมาเป็นวิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ 3 ประการ ดังนี้

1. เป็นตัวกลางวนการเปลี่ยนแปลง หมายถึง กลุ่มนั้นเป็นตัวการสำคัญที่มีอิทธิพลต่อสมาชิก และสามารถทำให้สมาชิกในกลุ่มเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้
2. เป็นเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง หมายถึง ต้องการให้สมาชิกของกลุ่มนั้นทั้งกลุ่ม เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั่นเอง

3. เป็นตัวนำในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลายอย่างของมนุษย์เปลี่ยนแปลงก็ต่อเมื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการเปลี่ยนแปลงนั้น

สลาวิน (Slavin, 1987) กล่าวถึง ความหมายของการเรียนการสอนกระบวนการกลุ่มว่าเป็นวิธีการสอนที่ให้นักเรียนเรียนเป็นกลุ่มเล็ก สมาชิกในกลุ่มโดยทั่วไปมี 4 คน และมีความสามารถแตกต่างกัน เป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มเดียวกันในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่างๆ สมาชิกกลุ่มจะได้รับรางวัล ถ้ากลุ่มทำคะแนนเฉลี่ยได้ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ไคลน์ (Klein, 1972) ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มไว้ว่า เป็นการช่วยให้สมาชิกเกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี ส่งเสริมให้สมาชิกสามารถเปลี่ยนวิธีการดำรงชีวิต ความเชื่อ เจตคติ ซึ่งจะเกิดจากการสนับสนุนภายในกลุ่ม และจากการที่สมาชิกได้แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นซึ่งมีประสบการณ์มาก่อน

มาแรม (Marram, 1978) กระบวนการกลุ่ม (group process) หมายถึงการที่บุคคลมากกว่า 2 คน มีปฏิสัมพันธ์กันในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกัน

แบรดฟอร์ด (Bradford, 1987) ได้กล่าวว่ากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เป็นพฤติกรรมกลุ่มที่มีผลมาจากการปะทะสังสรรค์ของบุคคลภายในกลุ่มซึ่งมีหลายองค์ประกอบด้วยกัน และเป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน รู้ถึงพฤติกรรมของกันและกันเป็นการพัฒนาสมาชิกภายในกลุ่ม

จอห์นสัน (Johnson, 1991) กล่าวว่ากระบวนการกลุ่ม เป็นการสอนให้นักเรียนมีความเป็นอิสระที่จะแสดงบทบาทของตนเองได้อย่างเต็มที่ คือมีความรับผิดชอบและมีอำนาจในการทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย สมาชิกในกลุ่มสามารถจัดกระบวนการกลุ่มและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะทางสังคมและมนุษย์สัมพันธ์อย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สมาชิกในกลุ่มทำงานได้ดี สมาชิกของกลุ่มต้องทำความเข้าใจในเป้าหมายของการทำงานร่วมกัน วางแผนการทำงานและการดำเนินงานตามแผนร่วมกัน และต้องมีการประเมินผลงานของกลุ่ม ประเมินกระบวนการกลุ่ม ประเมินบทบาทสมาชิกของกลุ่มว่าแต่ละคนในกลุ่มสามารถปรับปรุงการทำงานของตนเองได้ดีขึ้นหรือไม่อย่างไร สมาชิกในกลุ่มต้องช่วยกันแสดงความคิดเห็นและร่วมกันตัดสินใจว่า ควรมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอะไรและอย่างไร ซึ่งจากข้อมูลย้อนกลับของครูและเพื่อนสมาชิกจะช่วยให้การทำงานกลุ่มดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การที่บุคคลมากกว่า 2 คน มีปฏิสัมพันธ์กันในรูปแบบของการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มคนเพื่อให้ได้มา

ซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมคน อันจะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความสัมพันธ์และการปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

ในเรื่องของกระบวนการกลุ่มต้องอาศัยทฤษฎีเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกระบวนการกลุ่ม (กาญจนา ไชยพันธุ์, 2549) ซึ่งมีทฤษฎีดังต่อไปนี้

ทฤษฎีสถานา (Field Theory) เป็นทฤษฎีที่เคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) เป็นผู้เสนอ โดยแนวคิดทฤษฎีสรุปได้ว่าพฤติกรรมของบุคคลเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มซึ่งจะเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน แต่ทุกคนในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในรูปแบบการกระทำ ความรู้สึก และความคิด ในการรวมตัวกันแต่ละครั้งนั้นจะมีโครงสร้างและการปฏิบัติต่อกันในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันช่วยกันทำงาน พร้อมทั้งมีการปรับบุคลิกภาพของแต่ละคนให้สอดคล้องกัน ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันของกลุ่มทำให้การเรียนรู้เป็นไปด้วยดี

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) เบลส์ โฮมานส์ และไวท์ (Bale, Homans and Whyte) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ไว้ว่าในการทำกิจกรรมของกลุ่มจะก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มดังกล่าว ได้แก่ปฏิสัมพันธ์ทางด้านร่างกาย ทางวาจา และทางอารมณ์ การเกิดปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มนี้จะก่อให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกขึ้นในตัวบุคคล

ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Theory) โมเรโน (Moreno) ได้เสนอแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ไว้ว่าการกระทำและจริยธรรมหรือขอบเขตการกระทำของกลุ่มจะเกิดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มซึ่งสามารถศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิกในกลุ่มได้ โดยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกว่าตนจะสัมพันธ์กับใครบ้างแล้วนำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์

นอกจากนี้เครื่องมือที่จะใช้ศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างกัน ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ และการใช้เครื่องมือวัดการเลือกทางสังคมอื่นๆ

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ได้เสนอแนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีนี้ไว้ว่าการที่บุคคลจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มได้ต้องอาศัยกระบวนการจูงใจซึ่งอาจเป็นรางวัลหรือผลจากการทำงานเป็นกลุ่ม และในกลุ่มสมาชิกแต่ละคนจะมีโอกาสแสดงตนอย่างเปิดเผย หรืออาจจะพยายามปกปิดตนเองโดยใช้กลไกการปรับตัว (defense mechanism) การใช้แนวคิดนี้ในการวิเคราะห์กลุ่มโดยให้บุคคลได้แสดงออกตามความเป็นจริง เช่น การใช้การบำบัดทางจิต (Therapy) ก็ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น

ทฤษฎีหน้าต่าง Johari (Johari Window Theory) เป็นทฤษฎีของนักจิตวิทยาที่ชื่อ โจเซฟ ลุฟท์ และแฮร์รี อิงแฮม (Joseph Luft and Harry Ingham) ซึ่งได้เสนอทฤษฎีหน้าต่างโจฮารี :

แบบลายเส้นของการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แบบจำลองหน้าต่าง Johari คือเครื่องมือสำหรับการปรับปรุง การรับทราบด้วยตัวเอง และความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม นอกจากนี้ หน้าต่าง Johari ยังสามารถถูกใช้เพื่อกำหนดและปรับปรุงความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ทฤษฎีหน้าต่าง Johari (Johari Window Theory)

	การรู้ของตนเอง	การไม่รู้ของตนเอง
การรู้ของผู้อื่น	1. บริเวณเปิดเผย	2. บริเวณจุดบอด
การไม่รู้ของผู้อื่น	3. บริเวณซ่อนเร้น	4. บริเวณมืดมน

1. บริเวณเปิดเผย หมายถึง บริเวณพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกอย่างเปิดเผยเป็นพฤติกรรมเจตนาที่บุคคลแสดงออกแล้วรู้ว่าตนเองพฤติกรรมอะไร มีจุดมุ่งหมายอย่างไรให้บุคคลอื่นรับรู้พฤติกรรมและเจตนาของเรา ในขณะเดียวกันเราก็รับรู้พฤติกรรมและเจตนาของผู้อื่นด้วย ถ้าหากบุคคลมีความสนิทสนมกันมากขึ้นบริเวณจะเปิดกว้างขึ้น หมายถึงบุคคลจะมีปฏิริยาโต้ตอบต่อกันและมีการเปิดเผยจริงใจต่อกันมากขึ้น

2. บริเวณจุดบอด หมายถึง บริเวณที่พฤติกรรมที่ตนแสดงออกโดยไม่รู้ตัว ไม่มีจุดหมาย และไม่มีเจตนาที่จะแสดงออกไป แต่บุคคลอื่นสามารถสังเกตเห็นได้ การที่บางคนพูดหรือแสดงการกระทำบางอย่างโดยไม่รู้ตัวจะทำให้เสียบุคลิกภาพ อาจทำให้คนอื่นเบื่อหน่ายและไม่พอใจได้

3. บริเวณซ่อนเร้น หมายถึง บริเวณที่มีพฤติกรรมลึกลับเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกนึกคิดบางอย่างที่บุคคลเก็บซ่อนไว้ในใจไม่เปิดเผยให้ผู้อื่นรู้ ตนเองเท่านั้นที่รู้ เช่น ความรู้สึกไม่ติดต่อกันอื่น พฤติกรรมส่วนนี้มักจะเป็นพฤติกรรมภายใน ได้แก่ความจำ การรับรู้ ความคิด

4. บริเวณมืดมน หมายถึง เป็นบริเวณที่พฤติกรรมหรือความรู้สึกบางอย่างที่บุคคลแสดงออกโดยไม่รู้ตัวเองและบุคคลอื่นไม่เคยรู้ไม่เคยสนใจมาก่อนเช่นกัน พฤติกรรมส่วนนี้จะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างทำให้เกิดพฤติกรรมนี้ขึ้นมาได้ เช่นบุคคลบางคนมีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุขภาพ สุขุม เยือกเย็น แต่เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์คับขัน พฤติกรรมก้าวร้าวเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้จึงบังเกิด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มแบ่งได้ 5 ประเภทคือ ทฤษฎีสนาม ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ ทฤษฎีสังคมมิติ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ และทฤษฎีหน้าต่าง ที่ช่วยในการจัดกระบวนการกลุ่ม

2.3.3 ขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม

อุทัย บุญประเสริฐ (2532) ได้กล่าวถึง หลักในการปฏิบัติทั่วไปสำหรับทีมงาน ซึ่งจะมีหลักสำคัญในการปฏิบัติงานกลุ่มแบบง่ายๆ ประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. มีการตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานร่วมกัน ในผลงานที่ต้องการจะได้รับจากทีมงาน
2. มีการวางแผนการดำเนินงานในรายละเอียด เพื่อการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย
3. แบ่งงานและแจกงานให้เหมาะสมกับสมาชิก ตามความรู้ ความสามารถและบทบาทที่เหมาะสมของแต่ละคน
4. ให้ปฏิบัติงานตามแผนและตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้
5. มีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ หากพบข้อบกพร่องให้ทางเจ้าหน้าที่ช่วยแก้ไข ไม่มุ่งหาคนผิด หรือคนถูก ใช้หลักการตามไปช่วยปฏิบัติงานได้
6. แสวงหาความรู้และเทคนิคตลอดจนวิธีการใหม่อยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ขั้นตอนของกระบวนการกลุ่ม 6 ขั้นตอนคือ มีการตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการวางแผนการดำเนินงานในรายละเอียด แบ่งงานและแจกงานให้เหมาะสมกับสมาชิก ให้ปฏิบัติงานตามแผนและตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ มีการติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ และแสวงหาความรู้และเทคนิคตลอดจนวิธีการใหม่อยู่เสมอ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีความสำคัญในการเกิดกระบวนการกลุ่ม

2.4 ชุมชน

2.4.1 ความหมายของชุมชน

เสาวคนธ์ สุดสวาสต์ (2524) ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” เป็นการมารวมกันอยู่เป็นกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มขนาดเล็ก เช่น หมู่บ้าน ไปจนถึงกลุ่มขนาดใหญ่ เช่น เมือง ประเทศ หรือหมายถึง อาณาบริเวณท้องถิ่นหนึ่งๆ ซึ่งผู้คนในท้องถิ่นนั้นมีภาษาพูดเดียวกัน มีจารีตประเพณีเดียวกัน มีความรู้สึกแบบเดียวกัน และมีพฤติกรรมไปตามเจตคติ ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกัน

ประเวศ วะสี (2541) ให้ความหมายไว้ว่า “ชุมชน” หมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสารกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ชุมชน หมายถึง การมารวมกันอยู่เป็นกลุ่ม ตั้งแต่กลุ่มขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ วัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำอะไรร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ซึ่งรวมถึงการติดต่อสื่อสารกัน

2.4.2 ลักษณะของชุมชน

สนธยา พลศรี (2545) ได้ให้ลักษณะสำคัญของชุมชน ไว้ดังต่อไปนี้

1. เป็นการร่วมกันของกลุ่มคน (Group of People) ในรูปของกลุ่มสังคม (Social Group) กล่าวคือ สมาชิกมีการปฏิบัติต่อกันทางสังคม หรือมีปฏิกริยาโต้ตอบกันทางสังคม (Social Interaction) เอื้ออาทรต่อกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน
2. สมาชิกของชุมชนมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ เช่น โครงสร้างของประชากร ประกอบด้วยเพศ อายุ อัตราการเกิด อัตราการตาย การอพยพโยกย้ายถิ่น เป็นต้น
3. มีอาณาบริเวณ (Area) สำหรับเป็นที่อยู่อาศัย หรือเป็นที่ประกอบกิจกรรมต่างๆ ของสมาชิกและกลุ่มสังคม ส่วนขนาดของชุมชนอาจมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยขึ้นอยู่กับจำนวนของสมาชิกในกลุ่มสังคมและขนาดของอาณาบริเวณเป็นสำคัญ เช่น เผ่าชน ครอบครั้ว ละแวกบ้าน(Neighborhood) หมู่บ้าน ตำบล ไปจนถึงโลก
4. มีลักษณะเป็นการจัดระเบียบทางสังคม (Social Organization) เพื่อควบคุมความสัมพันธ์ของสมาชิกในชุมชน เช่นบรรทัดฐานทางสังคม สถาบันทางสังคม และวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน
5. สมาชิกมีความสัมพันธ์ทางสังคม คือมีการติดต่อสัมพันธ์กัน มีความสนใจทางสังคมร่วมกัน มีกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน มีความสนิทสนมกัน มีความสัมพันธ์แบบพบปะกันโดยตรง ซึ่งจะนำไปสู่การใช้ชีวิตในด้านต่างๆร่วมกัน
6. สมาชิกมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินชีวิตร่วมกัน
7. สมาชิกได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน
8. สมาชิกมีระบบการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่างๆร่วมกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของชุมชน สามารถแบ่งได้ 8 ลักษณะคือ เป็นการร่วมกันของกลุ่มคน สมาชิกของชุมชนมีลักษณะทางประชากรศาสตร์ มีอาณาบริเวณ มีลักษณะเป็นการจัดระเบียบทางสังคม สมาชิกมีความสัมพันธ์ทางสังคม สมาชิกมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินชีวิตร่วมกัน สมาชิกได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นในชุมชนร่วมกัน และสมาชิกมีระบบการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ร่วมกัน

2.4.3 โครงสร้างทางสังคมของชุมชน

โครงสร้างทางสังคมของชุมชน (Social Structure of Community) ชุมชนมีโครงสร้างทางสังคมที่สำคัญ 2 ส่วน คือ องค์กรทางสังคม (Social Organization) และสถาบันทางสังคม (Social Institution) ดังนี้

1. องค์การทางสังคมในชุมชน

องค์การทางสังคมในชุมชน เป็นกระบวนการจัดระเบียบทางสังคมของสมาชิกในชุมชน (Process of Social Organization) และกลุ่มสมาชิกของชุมชนที่ได้จัดระเบียบทางสังคมแล้ว (Organized Group)

1.1 กระบวนการจัดระเบียบทางสังคมของสมาชิกในชุมชน เป็นทั้งการสร้างและการสอนระเบียบของสังคมให้กับสมาชิกในชุมชน โดยการสร้างความเชื่อ ความรู้ ค่านิยม อุดมการณ์ บรรทัดฐาน คุณธรรม การกำหนดสถานภาพ และบทบาท ผ่านการขัดเกลาทางสังคม หรือการฝึกอบรมให้รู้ระเบียบของสังคม เพื่อให้สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามระเบียบทางสังคมและสถานภาพบทบาทที่ดำรงอยู่

1.2 กลุ่มสมาชิกของชุมชนที่ได้จัดระเบียบทางสังคมแล้ว เป็นกลุ่มสมาชิกที่ได้ผ่านกระบวนการจัดระเบียบทางสังคมในข้อ 1 กลุ่มคนเหล่านี้มีหลายขนาดตามจำนวนของสมาชิก มีความซับซ้อนของโครงสร้างแตกต่างกัน แต่มีองค์ประกอบพื้นฐานร่วมกัน คือ ความสัมพันธ์ทางสังคมแบบแผนพฤติกรรม และภาระหน้าที่ เช่น กลุ่มสังคม ครอบครัว และชนชั้น

2. สถาบันทางสังคมในชุมชน

สถาบันทางสังคมในชุมชน เป็นแบบอย่างในการคิดของสมาชิกในชุมชน ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม อุดมการณ์ คุณธรรม และแบบอย่างในการกระทำสิ่งต่างๆของสมาชิก ได้แก่ บรรทัดฐานทางสังคม ซึ่งมีความจำเป็นในการดำรงอยู่ของชุมชนและชุมชนได้สร้างสรรค์ สะสม ถ่ายทอดกันมา สถาบันทางสังคมมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ตำแหน่งทางสังคมของบุคคลซึ่งแตกต่างกันออกไป ภาระหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามสถานภาพและบทบาทที่บุคคลดำรงตำแหน่ง แบบแผนพฤติกรรมหรือกรอบมาตรฐานในการประพฤติปฏิบัติของบุคคลและองค์วัตถุ คือส่วนที่มีลักษณะเป็นรูปธรรม มองเห็นได้และจับต้องได้ สถาบันทางสังคมในชุมชนที่สำคัญมีหลายสถาบัน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โครงสร้างทางสังคมของชุมชน ประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ๆ คือ องค์การทางสังคมในชุมชน และสถาบันทางสังคมในชุมชน

2.4.4 สาเหตุของการเกิดชุมชน

สนธยา พลศรี (2545) ได้ให้สาเหตุของการเกิดชุมชน ดังต่อไปนี้

1. ความเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์
2. การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์
3. การขยายตัวของอุตสาหกรรม
4. การขยายตัวของเมือง

5. การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับบ้านและที่ดิน
6. แผนนโยบายของรัฐ
7. การหนีภัยของมนุษย์
8. สภาพทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
9. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
10. การขยายตัวของการคมนาคม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า สาเหตุของการเกิดชุมชน ประกอบไปด้วย

1. ความเป็นสัตว์สังคมของมนุษย์
2. การตั้งถิ่นฐานและการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์
3. การขยายตัวของอุตสาหกรรม
4. การขยายตัวของเมือง
5. การประกอบธุรกิจเกี่ยวกับบ้านและที่ดิน
6. แผนนโยบายของรัฐ
7. การหนีภัยของมนุษย์
8. สภาพทางภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมเหมาะสม
9. ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- และ 10. การขยายตัวของการคมนาคมขนส่ง

2.4.5 กระบวนการเกิดของชุมชน

สนธยา พลศรี (2545) ได้กล่าวถึงกระบวนการเกิดของชุมชนมีขั้นตอน ดังนี้

1. บุคคลหรือคนแต่ละคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกลุ่มกันเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การสมรส การประกอบธุรกิจ การประกอบอาชีพ การศึกษา การทำกิจกรรมทางศาสนา การตั้งบ้านเรือนเพื่ออยู่อาศัย เป็นต้น ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง การรวมกลุ่มในลักษณะนี้เรียกว่า กลุ่มคน
2. กลุ่มคนทั้งหมดหรือจำนวนหนึ่งที่รวมกันอยู่นั้น เกิดความรู้สึกว่าจะต้องทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่างร่วมกัน จึงเกิดการจัดระเบียบความสัมพันธ์ในรูปของกลุ่มสังคมและองค์กรทางสังคมขึ้น เช่น ครอบครัว บริษัท สมาคมวิชาชีพต่างๆ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา เป็นต้น
3. กลุ่มสังคมหรือองค์กรทางสังคมที่เกิดขึ้น กำหนดสถานที่ดำเนินกิจกรรมอย่างแน่นอน เกิดการตั้งที่อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่ดำเนินกิจกรรมในลักษณะของละแวกบ้านหรืออื่นๆขึ้น ทำให้ความสัมพันธ์และการพึ่งพาอาศัยกันเพิ่มมากขึ้น
4. กลุ่มสังคมที่รวมตัวกันในลักษณะของละแวกบ้าน ขยายตัวเป็นชุมชน ซึ่งอาจเป็นละแวกบ้านที่ใหญ่ขึ้น หลากหลายละแวกบ้านรวมกันเป็นชุมชนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เช่น หมู่บ้าน ตำบล เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการเกิดชุมชน ประกอบได้ด้วย 4 ส่วนหลัก คือ 1. บุคคลหรือคนแต่ละคนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกลุ่มกันเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใด

อย่างหนึ่ง 2. กลุ่มคนทั้งหมดหรือจำนวนหนึ่งที่ยรวมกันอยู่นั้น 3. กลุ่มสังคมหรือองค์กรทางสังคมที่เกิดขึ้น และ 4. กลุ่มสังคมที่รวมตัวกันในลักษณะของละแวกบ้าน

2.4.6 การดำรงอยู่ของชุมชน

ชุมชนเมื่อเกิดขึ้นแล้วมีทั้งที่ดำรงคงอยู่อย่างยาวนานและดำรงอยู่เพียงชั่วคราว ชุมชนที่ดำรงอยู่อย่างยาวนานนั้น มีลักษณะสำคัญดังนี้ (พัทยา สายหุ, 2534)

1. สมาชิกได้รับผลประโยชน์เพียงพอแก่การดำรงชีวิต
2. มีระบบความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันแบบระบบครอบครัวและญาติ คือผูกพันกันไปตลอดชีวิตและมีการสืบทอดไปสู่ลูกหลาน
3. สมาชิกมีการพึ่งพาอาศัยกันในเรื่องต่างๆ และได้รับความช่วยเหลือเมื่อเกิดความ ต้องการ ทั้งความต้องการทางวัตถุ ความต้องการทางจิตใจ และเมื่อประสบความเดือดร้อน ความทุกข์ยากต่างๆ

4. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี ไม่เกิดความขัดแย้งขึ้นอย่างรุนแรง
5. สมาชิกยอมรับและปฏิบัติตามบรรทัดฐานหรือกฎเกณฑ์ระเบียบของสังคม
6. สมาชิกยึดถือค่านิยมหรือหลักการร่วมกันว่าชุมชนจะอำนวยประโยชน์สุขให้แก่หมู่คณะเป็นสำคัญ

โดยสรุป ชุมชนที่มีกลไกในการตอบสนองความต้องการทางกาย ทางใจ และทางสังคมของบุคคลได้ตามความประสงค์ มีการควบคุมรักษาระเบียบ มีค่านิยมและหลักการที่ยึดเหนี่ยวกลุ่มให้ผูกพันมั่นคง ย่อมดำรงอยู่เป็นชุมชนเดียวกันได้ยาวนาน

2.4.7 ประเภทของชุมชน

สนธยา พลศรี (2545) ได้รวบรวมข้อมูลการแบ่งชุมชนออกเป็นประเภทต่างๆตามหลักการของนักวิชาการ โดยใช้หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. การแบ่งตามจำนวนประชากร

การแบ่งตามจำนวนประชากร เป็นการแบ่งชุมชนตามจำนวนสมาชิกในชุมชน แบ่งออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. หมู่บ้านเล็ก (Hamlet) เป็นชุมชนที่มีประชากรไม่เกิน 250 คน
2. หมู่บ้าน (Village) เป็นชุมชนที่มีประชากรระหว่าง 250 – 1,000 คน
3. เมือง (Town) เป็นชุมชนที่มีประชากรระหว่าง 1,000 – 5,000 คน
4. นครเล็ก (Small City) เป็นชุมชนที่มีประชากรระหว่าง 5,000 – 25,000 คน

5. นครขนาดกลาง (Middle City) เป็นชุมชนที่มีประชากรระหว่าง 25,000 – 100,000 คน
6. นครขนาดใหญ่ (Metropolis) เป็นชุมชนที่มีประชากรระหว่าง 100,000 – 1,000,000 คน
7. มหานคร (Great Metropolis) เป็นชุมชนที่มีประชากรมากกว่า 1,000,000 คน

2. การแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมหลัก

การแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมหลักเป็นการแบ่งชุมชนตามลักษณะของกิจกรรมหลักที่สมาชิกได้กระทำแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ

1. ชุมชนศูนย์การค้า
2. ชุมชนศูนย์การขนส่ง
3. ชุมชนศูนย์กลางของการบริการต่างๆ

3. การแบ่งตามลักษณะทางนิเวศวิทยา

การแบ่งตามลักษณะทางนิเวศวิทยาชุมชนในทางนิเวศวิทยาแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. ชุมชนบริการขั้นต้น
2. ชุมชนจำหน่ายหรือชุมชนการค้า
3. ชุมชนอุตสาหกรรม
4. ชุมชนประเภทพิเศษ

4. การแบ่งตามหน่วยการปกครอง

การแบ่งตามหน่วยการปกครองเป็นการแบ่งประเภทของชุมชนโดยพิจารณาตามความเหมาะสม สมในการปกครองซึ่งแต่ละชุมชนมีเกณฑ์ในการแบ่งและมีชื่อเรียกต่างกันออกไปเช่นในประเทศไทยได้แบ่งชุมชนในสามลักษณะตามการปกครองส่วนกลางการปกครองส่วนภูมิภาคและการปกครองส่วนท้องถิ่นดังนี้

1. การปกครองส่วนกลาง
2. การปกครองส่วนภูมิภาค
3. การปกครองส่วนท้องถิ่น

5. การแบ่งตามวิวัฒนาการของเศรษฐกิจ

การแบ่งตามวิวัฒนาการของเศรษฐกิจเป็นการแบ่งชุมชนตามลักษณะของเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตั้งแต่ชุมชนแรกมาจนถึงปัจจุบันแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. ชุมชนล่าสัตว์และเก็บอาหารป่า
2. ชุมชนเกษตรกรรม
3. ชุมชนอุตสาหกรรม
4. ชุมชนการค้าและบริการ

6. การแบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

การแบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นการแบ่งที่นักสังคมวิทยานิยามกันมาก โดยแบ่งชุมชนออกเป็น 2 ประเภทคือชุมชนชนบทและชุมชนเมืองดังนี้

1. ชุมชนชนบท
2. ชุมชนเมือง

7. การแบ่งตามระดับของการพัฒนา

การแบ่งตามระดับของการพัฒนา เป็นการแบ่งประเภทของชุมชนที่พิจารณาจากความมากน้อยของการพัฒนาที่เกิดขึ้นในแต่ละชุมชน ซึ่งแบ่งได้เป็น 5 ประเภท คือ

1. ชุมชนด้อยพัฒนา
2. ชุมชนพร้อมพัฒนา
3. ชุมชนกำลังพัฒนา
4. ชุมชนเร่งรัดพัฒนา
5. ชุมชนพัฒนา

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ประเภทของชุมชน สามารถแบ่งได้ตามจำนวนประชากร ลักษณะของกิจกรรมหลัก ลักษณะทางนิเวศวิทยา หน่วยการปกครอง วิวัฒนาการของเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และระดับของการพัฒนา สามารถแบ่งตามจำนวนประชากรจากน้อยไปมาก คือ หมู่บ้านเล็ก หมู่บ้าน เมือง นครเล็ก นครขนาดกลาง นครขนาดใหญ่ และมหานคร แบ่งตามลักษณะของกิจกรรมหลัก คือ ชุมชนศูนย์การค้า ชุมชนศูนย์การขนส่ง และชุมชนศูนย์กลางของการบริการต่างๆ แบ่งตามลักษณะทางนิเวศวิทยา คือ ชุมชนบริการขั้นต้น ชุมชนจำหน่ายหรือชุมชนการค้า ชุมชนอุตสาหกรรม และชุมชนประเภทพิเศษ แบ่งตามหน่วยการปกครอง คือ การปกครองส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น แบ่งตามวิวัฒนาการของเศรษฐกิจ คือ ชุมชนล่าสัตว์และเก็บอาหารป่า เกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและบริการ แบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชน คือ ชุมชนชนบทและชุมชนเมือง แบ่งตามระดับของการพัฒนา คือ ชุมชนด้อยพัฒนา พร้อมพัฒนา กำลังพัฒนา เร่งรัดพัฒนา และชุมชนพัฒนา

2.4.8 ชุมชนต้นแบบ

2.4.8.1 เพชรบุรี ดีจัง

เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2554 โดยมีเครือข่ายเยาวชน 14 กลุ่ม จาก 8 อำเภอ ของจังหวัดเพชรบุรี ได้จัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ ในชุมชนของตนเอง และในปี พ.ศ. 2556 ได้ขยายเครือข่ายเพิ่มขึ้นมากกว่า 20 กลุ่ม ซึ่งในการจัดโครงการเพชรบุรี ดีจัง ได้รับการสนับสนุนด้านทุนการดำเนินงานจากหลายหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เพชรบุรี นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.), สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบุรี, เทศบาลเมืองเพชรบุรี, สถาบันอาศรมศิลป์, วัดใหญ่สุวรรณาราม และสถานีตำรวจภูธรเมืองเพชรบุรี ซึ่งกิจกรรมจัดขึ้นที่ใจกลางเมืองเพชรบุรี โดยใช้ชุมชนสองฝั่งแม่น้ำเพชรบุรี เขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี ในพื้นที่ตำบล ท่าราบ และ ตำบล คลองกระแซง เป็นที่จัดงาน (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2555)

ตารางที่ 2 กำหนดการโครงการเพชรบุรี ดีจังที่ผ่านมา

โครงการ	วันที่จัดกิจกรรม
เพชรบุรีดีจัง	28 - 29 มกราคม 2555
เพชรบุรีดีจัง ทั้งเมือง	26 - 27 มกราคม 2556
เพชรบุรีดีจัง ทั้งเมืองเรื่องแสง	17 - 19 มกราคม 2557
เพชรบุรีดีจัง ไม้รู้จบ	20 - 22 มีนาคม 2558
เพชรบุรีดีจัง ฯลฯ (ไปยาลใหญ่)	18 - 20 มีนาคม 2559

2.4.8.2 บางกอกนี้ ดีจัง

เป็นโครงการที่สร้างพื้นที่เพื่อส่งเสริมพัฒนาเด็กเยาวชน โดยมีมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา เป็นผู้ประสานงานหลักในการชวนกลุ่มเยาวชนมาร่วมจัดกิจกรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมจะช่วยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และเกิดพื้นที่สร้างสรรค์ พื้นที่ปลอดภัย พื้นที่ที่คนในชุมชนได้มาใช้ประโยชน์ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน และเกิดการร่วมมือ ร่วมแรงกายร่วมแรงใจ ในการเปิดพื้นที่ในชุมชนเมืองกรุงเทพมหานครให้มีชีวิต เป็นพื้นที่ที่ทุกคน ทุกเพศทุกวัย สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม ร่วมเรียนรู้ ร่วมสร้างสรรค์งาน โดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน ร่วมมือกับเครือข่าย บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บึงกุ่ม พระ

นคร บางนา และสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน หรือ สสย. (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2556)

ตารางที่ 3 กำหนดการโครงการบางกอกนี้ ดีจังที่ผ่านมา

โครงการ	วันที่จัดกิจกรรม
บางกอกนี้ดีจัง ตอน ตามรอยโกโบริ	30 พฤศจิกายน 2556
บางกอกนี้ดีจัง ตอน มาเล่นกันเถอะ	20 ธันวาคม 2557
เพลิน บางกอกนี้... ดีจัง 3 ดี มีชีวิต	20 ธันวาคม 2558

2.4.8.3 รongเมือง เรื่องยิ้ม

เป็นโครงการที่ให้เด็กและเยาวชนจัดกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์ เพื่อให้เยาวชนมีพื้นที่เชิงบวก ในการสร้างสรรค์กิจกรรมเรียนรู้ทักษะชีวิตและพัฒนาจิตสำนึกพลเมือง โดยมีมูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.), สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และชาวชุมชนวัดดวงแข ร่วมสนับสนุนในการจัดกิจกรรม ซึ่งงานจะมีขึ้นบริเวณย่านถนนรองเมือง (ข้างกำแพงสถานีรถไฟหัวลำโพง) เป็นประจำทุกปี (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2557)

ตารางที่ 4 กำหนดการโครงการเรื่องเมือง เรื่องยิ้มที่ผ่านมา

โครงการ	วันที่จัดกิจกรรม
rongเมือง...เรื่องยิ้ม ตอน กำแพงหัวลำโพงเรื่องยิ้ม	ช่วงที่1 : วันที่ 29 มิถุนายน 2557 ช่วงที่2 : วันที่ 5-10 กรกฎาคม 2557
rongเมือง...เรื่องยิ้ม ตอน The Festival	11 มกราคม 2558
rongเมือง...เรื่องยิ้ม ตอน ปทุมวัน...ปิ่นยิ้ม	3 เมษายน 2558
rongเมือง...เรื่องยิ้ม ตอน ชมถิ่น...วิถีสุข	31 มกราคม 2559

ตารางสภาพภาพการจัดกิจกรรมในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ตารางที่ 5 สภาพภาพการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

โครงการ	สถานที่	องค์กรที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ผลของการจัดกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	หมายเหตุ
เทศกาลเพื่อนแม่ไม้ : เสียงจากชุมชนริมน้ำ (2559)	ชุมชนบ้านปูน แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด จังหวัดกรุงเทพมหานคร	สถาบันอาศรมศิลป์	วาดภาพแม่ไม้ในจินตนาการของเด็กๆ จากการเล่นเรื่องแม่ไม้ที่เปลี่ยนไป โดยผู้อาวุโสในชุมชน	วาดภาพแม่ไม้ในจินตนาการของเด็กๆ จากการเล่นเรื่องแม่ไม้ที่เปลี่ยนไป โดยผู้อาวุโสในชุมชน	-	ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม	การสังเกต
ปктиศิลป์ 2 (Art Normal 2) (2559)	จังหวัด ราชบุรี		ต่อเมือง วาดราชบุรี	เป็นการทำศิลปะร่วมกับชุมชนเป็นพื้นที่ให้เด็กได้พูดถึงชุมชนของตนเอง โดยใช้ตัวต่อได้เป็นตัวกลาง ต่อเป็นบ้าน เป็นเมือง เป็นชุมชน	นำผลงานของเด็กๆ ร่วมแสดงในนิทรรศการปктиศิลป์ 2 : ทอยบุรี แสดงงาน L.A.S. 10 ที่ ร้านอาคารนิทัศน์	ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม	การสืบค้น จากเอกสาร
Hi กันและกัน Colorful สามแห่ง Facestreet#3 (2558)	แพรงภูธร แพรงงรา แพรงสรรพ ศาลตรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร	สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) โดย ชลิต นาคพะวัน	Street Art by Sand	บงกชนตะนารจะเป็นพื้นที่ของงานสาธารณะศิลปะที่ได้กับผู้ใหญ่และคนในชุมชน ทุกวัยมีส่วนร่วมกันเป็นการทำงานร่วมกันโดยทุกคนบนพื้นถนนเป็นรูปวาดต่างตามจินตนาการ เพื่อเติมสีสันให้กับชุมชน	ร่วมแสดงผลงานภายในงาน	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร

โครงการ	สถานที่	องค์กรที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ผลของการจัดกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	หมายเหตุ
มทกรมพื้นที่ สร้างสรรค์ เพชรบุรี ดีจัง ไปยอลใหญ่ (2559)	จังหวัดเพชรบุรี	สสส. สสย. สถาบัน อาศรมศิลป์	- ทำ Vernadoc - แกะแบบพิมพ์ไม้ (Wood Cut) - พิมพ์สกรีน - พิมพ์จากสีธรรมชาติ - ลอกลายผ้าหนึ่ง - ไปสกรัดเดินทาง - วาดภาพสีน้ำ ฯลฯ	เป็นกิจกรรมศิลปะแบบมีส่วนร่วมให้ผู้ มาร่วมงานได้ลงมือเรียนรู้แบบปฏิบัติจริง มีผู้กิจกรรมเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้เด็ก ๆ เยาวชน พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่มีมา ร่วมงานได้ร่วมทำ - ทำ Vernadoc - แกะแบบพิมพ์ไม้ (Wood Cut) - พิมพ์สกรีน - พิมพ์จากสีธรรมชาติ - ลอกลายผ้าหนึ่ง - ไปสกรัดเดินทาง - วาดภาพสีน้ำ ฯลฯ	ทำให้เกิดเครือข่ายพื้นที่สร้างสรรค์ทุก อำเภอในระดับต่างๆ ทั้งจากศิลปินลูกช่าง ครูอาจารย์ นักกิจกรรมพัฒนาเยาวชน ศิลปินวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม กลุ่มเยาวชนจิตอาสา ทั้งคนแก่คนแก่ พ่อแม่ผู้ปกครอง ทั้ง โรงเรียน วัด หน่วยงานท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพ เพื่อภูมิทัศน์ ของเด็ก เยาวชน ครอบครัว และชุมชน	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร
เพชรบุรี ดีจัง ตอน “เจ็ดขุมก่” (2555)	จังหวัดเพชรบุรี	สถาบันสื่อเด็ก และเยาวชน (สสย.)	ทอดมัน พันจินตนาการ	การออกแบบลายผ้าในรูปแบบความคิด สร้างสรรค์ โดยให้คนในชุมชนและเยาวชน ได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมถ่ายทอด จินตนาการร่วมกันลงบนผ้า	ส่งเสริมให้คนในชุมชนและเยาวชนได้มี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมและถ่ายทอด ความรู้และภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ ของชุมชน	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร

โครงการ	สถานที่	องค์กรที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ผลของการจัดกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	หมายเหตุ
บางกอกนี้ดีจัง ตอน "มากันเถอะ" (2557)	ชุมชนบ้านบุ วัดสุวรรณารามฯ เขตบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร	สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.)	มาเล่นกันเถอะ	เป็นการ workshop การทำไฟโต้บอร์ด เป็นการเล่าเรื่องผ่านภาพโดยการใช้กล่องกระดาษจัดบอร์ดผ่านเนื้อเตียงานฝีมือต่างๆ เช่นการ ตัดปะ การประดิษฐ์ การวาด การพับกระดาษ เป็นต้น เพื่อใช้ในการนำเสนอเรื่องราวผ่านภาพ และการจัดวาง โดยกิจกรรมนี้จะให้โจทย์ "ไฟโต้บอร์ด เล่าเรื่องเมือง 3 ดี" กิจกรรมนี้จะฝึกทักษะให้ผู้เข้าร่วม workshop ได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีม โดยการแลกเปลี่ยนความคิด ไอเดีย เพื่อนำเสนอออกมาเป็นชิ้นงาน	สร้างเครือข่ายเพื่อรองรับพื้นที่ที่สร้างสรรค์ พื้นที่ปลอดภัยให้คนในชุมชนได้มาใช้ประโยชน์ร่วมกันและพัฒนาศักยภาพของเยาวชนนั้นจะช่วยให้เด็กและเยาวชนเกิดภูมิคุ้มกันในการเท่าทันตนเองเท่าทันสื่อ เท่าทันสังคมและเกิดการใช้ภูมิปัญญาในชุมชนปกป้องดูแลสร้างชุมชนให้น่าอยู่ ด้วยพลังสร้างสรรค์ของเด็กๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นทางเลือกให้ทุกคนตื่นตัวต่อการทำกิจกรรมทางสังคมโดยเฉพาะ การลุกขึ้นมาของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อสร้างชุมชนให้น่าอยู่ ใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้กิจกรรมเชิงบวกร่วมกันเพื่อให้เห็นกันเรียนเกิดภูมิคุ้มกันทางไกลจากปัจจัยเสี่ยงสิ่งแวดล้อม โดยผลงานจะถูกจัดแสดงในทรศการเล่าเรื่องเมือง 3ดีในมทกรมบางกอกนี้ดีจัง	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร

โครงการ	สถานที่	องค์กรที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ผลของการจัดกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	หมายเหตุ
"รอมเมืองเรื่องขิม ตอม กำแพงหัวลำโพงเรื่องขิม"	กำแพงหัวลำโพง อ. รอมเมือง เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร	มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพค.)	กำแพงหัวลำโพงเรื่องขิม	ทาสีและวาดภาพกำแพงหัวลำโพง	การมีส่วนร่วมในการทำงานในการพัฒนาพื้นที่สาธารณะย่านถนนรอมเมืองให้เป็นพื้นที่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องร่วมกับระหว่างเด็ก เยาวชน คนในชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร
ศิลป์ สรรค์ สนั่น ขอมลค์ ครั้งที่ 2 (2557)	ชุมชนกุฎีจีน เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร	ศูนย์ออกแบบและพัฒนาเมือง (UddC)	ฝันใหญ่ในซอยเล็ก	วาดภาพบนกำแพง	การมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เพื่อช่วยปลูกฝังจิตสำนึกของชาวชุมชนเยาวชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืนสืบต่อไป	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร

โครงการ	สถานที่	องค์กรที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ผลของการจัดกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	หมายเหตุ
ถนนเด็กเดินนางเล็ง ตอน “มัน เล็ก มาก” (2554)	ชุมชนวัดธรรมสุนทร (วัดแค นางเล็ง)	สส. และโครงการ SCB Challenge 2008 โดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	1. แนนท์ชุมชน	จัดทำด้วยการให้กลุ่มเป้าหมายวัยกระาะ การทำแผนที่โดยการนับก้าวกำหนดให้เริ่มจากศูนย์กลางชุมชน คือ ศาลาการเปรียญวัด และแยกอุปกรณ์ช่วย คือ แผนที่ชุมชนและเข็มทิศจากนั้นรวบรวมข้อมูลจัดทำแผนที่	การจัดกิจกรรมในครั้งนี้สามารถทำให้สังคมยอมรับได้ว่า “ศิลปะสามารถดึงดูดใจเด็กที่มีความรัก คนออกมาได้” เห็นได้จากภาพของความรัก ความผูกพันของคนในชุมชนเมื่อมารวมลงมือ ใจเดียวกันของคนในชุมชนเมื่อมารวมลงมือ ทำงานศิลปะหรือแม่แต่งานอื่น ๆ ร่วมกัน สิ่งนี้ย่อมสำเร็จได้ก็คือทางสู่การเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและอยู่ได้ด้วยคนในชุมชนเอง	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร
			2. ภาพครอบครัว	เป็นกิจกรรมที่ต้องการให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงสร้างสรรค์และการพูดคุยระหว่างคนในครอบครัวมากขึ้นจนจิตใจครอบครัวที่รวมกิจกรรมเลือกแต่งตัวเสื้อผ้าที่สวยงามที่สุด แล้วถ่ายภาพครอบครัวเพื่อนำไปให้สมาชิกในครอบครัวนำวาดภาพครอบครัวอีกครั้ง		เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร

โครงการ	สถานที่	องค์กร ที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ผลของการจัดกิจกรรม	ระดับการมี ส่วนร่วมของ เด็กและเยาวชน	หมายเหตุ
		3. ภาพพิมพ์รอยนิ้วมือ	โดยนำรอยนิ้วมือของทุกคนในครอบครัว มาประกอบรวมกันโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ อย่างง่าย แล้วนำมาประกอบรวมกันเป็น “ร็อกเก็ต” รอยนิ้วมือของทุกคนใน ครอบครัว	โดยนำรอยนิ้วมือของทุกคนในครอบครัว มาประกอบรวมกันโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ อย่างง่าย แล้วนำมาประกอบรวมกันเป็น “ร็อกเก็ต” รอยนิ้วมือของทุกคนใน ครอบครัว	โดยนำรอยนิ้วมือของทุกคนในครอบครัว มาประกอบรวมกันโดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์ อย่างง่าย แล้วนำมาประกอบรวมกันเป็น “ร็อกเก็ต” รอยนิ้วมือของทุกคนใน ครอบครัวโดยนำลายเส้นของทุกคนมา รวมกันเป็นผ้ากันเปื้อน ด้วยเทคนิค silk screen จากแนวความคิดที่ว่า ผ้ากันเปื้อน มีนัยยะบอกถึงความสะอาด ถูกสุขลักษณะดีจนถึงได้มาตลอด ในการพัฒนาชุมชนด้านกายภาพหรือ ความสะอาดด้วยการนำผ้ากันเปื้อนที่ทำ ไปใช้ในทุกกิจกรรมที่ทำกันเป็นนิสัย การรู้จักป้องกันตัวเองสอดแทรกในเรื่อง ของการหลักให้พินัยของอาสาสมัครหรือ อาสาสมัครอื่นๆที่เหมือนกันบ่อยๆ	เด็กเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้น จากเอกสาร
		** กิจกรรมพิเศษ - Memorial ชุมชน	เป็นกิจกรรมที่ทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมใน งานชิ้นนี้โดยรูปแบบของการทำแผนที่บน เฟรมขนาดใหญ่หรือการทำปะติมากรรม จากวัสดุเหลือใช้ในโครงการเป็นเสมือน อนุสาวรีย์แห่งความร่วมมือของชาวชุมชน			ผู้ใหญ่เริ่ม เด็กมีส่วนร่วม	การสืบค้น จากเอกสาร

โครงการ	สถานที่	องค์กรที่เกี่ยวข้อง	ชื่อกิจกรรม	กิจกรรม	ผลของการจัดกิจกรรม	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน	หมายเหตุ
			** กิจกรรมเสริม - ทำผ้ากันเปื้อน	โดยนำปลายเส้นของทุกคนมารวมกันเป็นผ้ากันเปื้อน ด้วยเทคนิค silk screen จากแนวความคิดที่ว่า ผ้ากันเปื้อน มีนิยมนอกถึงความสะอาด ถูกสุขลักษณะ ดังนั้นจึงได้นำมาสอดคล้องในการพัฒนาชุมชนด้านกายภาพหรือความสะอาด ด้วยการนำผ้ากันเปื้อนที่ใช้ในทุกกิจกรรมที่ทำเพื่อฝึกนิสัยการรู้จักป้องกันตัวเอง สอดแทรกในเรื่องของการหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยงของยาเสพติดหรืออบายมุขอื่นๆที่เหมือนกับปรอยเปื้อนต่างๆ		เด็กเริ่มผู้ใหญ่สนับสนุน	การสืบค้นจากเอกสาร

ตารางความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

หมายเหตุ

ผู้ใหญ่ริเริ่ม และดำเนินการ หมายถึง ผู้ใหญ่เป็นผู้วางแผนกิจกรรม และเป็นผู้ดำเนินการทำกิจกรรม
 ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม หมายถึง ผู้ใหญ่มีแบบแผนในการทำกิจกรรมให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วม
 เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน หมายถึง เด็กและเยาวชนสามารถคิดและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ด้วย
 ตนเอง โดยมี ผู้ใหญ่คอยให้คำแนะนำ

ตารางที่ 6 ตารางความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

ประเภท กิจกรรม ศิลปะ	กิจกรรมศิลปะ	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน		
		ผู้ใหญ่ริเริ่ม และ ดำเนินการ	ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วน ร่วม	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ สนับสนุน
กิจกรรม ศิลปะสองมิติ	วาดภาพแม่น้ำในจินตนาการของเด็กๆ จากการเล่าเรื่องแม่น้ำที่เปลี่ยนไปโดยผู้ อาวุโสในชุมชน	-	√	-
	Street Art by Sand	-	-	√
	ทำ Vernadoc	-	√	-
	แกะแบบพิมพ์ไม้ (Wood cut)	-	-	√
	พิมพ์สกรีน	-	-	√
	พิมพ์จากสีธรรมชาติ	-	-	√
	ลอกลายฝาผนัง	-	-	√
	โปสเตอร์เดินทาง	-	-	√
	วาดภาพสีน้ำ	-	-	√
	ทอผืน พันจินตนาการ	-	-	√
	กำแพงหัวลำโพงเรื่องยิ้ม	-	-	√
	ผืนใหญ่ในซอยเล็ก	-	-	√
	แผนที่ชุมชน	-	-	√
	ภาพครอบครัว	-	-	√
	ภาพพิมพ์รอยนิ้วมือ	-	-	√
ทำผ้ากันเปื้อน	-	-	√	
กิจกรรม ศิลปะสามมิติ	ต่อเมือง วาดราชบุรี	-	√	-
กิจกรรม ศิลปะ ผสมผสาน สองมิติสาม มิติ	มาเล่นกันเถอะ	-	-	√
	Memorial ชุมชน	-	√	-

2.5 การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้

การเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ Community - Based Learning (CBL)

คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน community - based learning คือ การเรียนรู้จากชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์, วัฒนธรรม, การทำมาหากิน, ทัศนกรรม, การศึกษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน จากบุคคล และองค์กรในชุมชน นอกเหนือไปจากการเรียนในโรงเรียน (วิทยากร เชียงกุล, 2550)

การศึกษาโดยชุมชนเป็นฐาน (Community-based education)

ประเวศ วะสี (2548) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์การจัดการเรียนของชุมชนในทศวรรษใหม่ว่า การเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นการเรียนรู้แบบคิดแยกส่วน ไม่ได้นำความเป็นทั้งหมดและวิถีชีวิตเป็นตัวตั้ง ขาดการเชื่อมโยงการอยู่ร่วมกันหรือชุมชน จึงทำให้ไม่มีพลังพอที่จะต้านทานกระแสโลกาภิวัตน์ที่ไหลบ่าเข้ามาได้หากชุมชนมีความเข้มแข็งก็จะสามารถจัดการกับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้โดยโลกในอนาคตจะเป็นโลกของชุมชนที่เชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย เป็นชุมชนที่อยู่ร่วมกันอย่างสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อม เป็นชุมชนที่สามารถจะดูแลกันเองได้ทั้งหมด เป็นชุมชนที่มีการพัฒนาอย่างบูรณาการและสมดุลในเรื่องต่างๆด้วยเหตุนี้การส่งเสริมให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการเรียนรู้ร่วมกันโดยเน้นการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติ และต้องพัฒนาอย่างบูรณาการเพราะทุกสิ่งทุกอย่างมีความสัมพันธ์กันและมีผลกระทบถึงกันหมด การจัดการศึกษาจึงต้องเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของทุกฝ่าย ต้องนำพื้นที่ทั้งหมดบ้านและชุมชนเป็นตัวตั้ง โดยเน้นการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในชุมชนโดยให้ทุกฝ่ายได้เข้ามาเรียนรู้ร่วมกัน แล้วค่อยขยายเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ ดังนั้นการศึกษาโดยชุมชนเป็นฐานจึงเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งถึงความเข้าใจความต้องการของชุมชนโดยผู้เรียน ครู และกิจกรรมการเรียนจะเกิดขึ้นในชุมชน ผู้เรียนจะเรียนรู้ทุกอย่างโดยตรงจากชุมชน ซึ่งการศึกษาโดยชุมชนเป็นฐานก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนเกี่ยวกับปัญหาของชุมชนและการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ยังทำให้คนในชุมชนรู้จักเลือกแหล่งทรัพยากรจากภายนอกมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชนอีกด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสิ่งที่สำคัญของการศึกษาที่ใช้ชุมชนเป็นฐานคือ กระบวนการที่ทำให้เห็นถึงสัมพันธ์สภาพของคนในชุมชนและช่วยให้พัฒนาไปถึงการตระหนักในการเรียนรู้ร่วมกันในเรื่องเกี่ยวกับสังคม นโยบายสิ่งแวดล้อมเศรษฐกิจ และเรื่องอื่น ๆ การจัดการศึกษาโดยชุมชนเป็นฐานจะต้องจัดขึ้นภายใต้ความเชื่อที่ว่า การมีปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำ ให้การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้ประสบความสำเร็จ และการปฏิสัมพันธ์ของคนในชุมชนนั้นจะต้องเกิดขึ้นภายใต้ความเป็นอิสระ ความสามารถ

ในการแสดงความคิดเห็นและความสมัครใจ โดยสถานศึกษาก็ต้องเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชนด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้เป็นการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐานการเรียนรู้ เป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้จากการได้ปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงของชุมชน

2.5.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community Based Learning) หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ใช้ชุมชนเป็นแหล่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังหรือเป็นกระบวนการเรียนการสอนในชุมชนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในองค์ความรู้ที่กำหนดจากชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งด้านกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผล

1. เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

- 1.1 เพื่อพัฒนาชุมชนและสร้างความยั่งยืนแก่ชุมชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามปรัชญาของการจัดตั้งคณะฯ
- 1.2 เพื่อเป็นองค์กรของชุมชน เป็นไปตามเป้าประสงค์ของคณะฯ
- 1.3 เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสภาพหรือสถานการณ์จริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้หรือปัญญา

1.4 เพื่อเป็นการพัฒนาสมรรถนะหลักของคณะฯ

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

2.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

- 2.1.1 แสดงออกซึ่งการเป็นแบบอย่างที่ดีของการมีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์
- 2.1.2 แสดงออกซึ่งการเป็นผู้นำทางด้านการมีวินัย รับผิดชอบและซื่อสัตย์ที่ช่วยให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 2.1.3 สามารถแก้ปัญหาทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในด้านการมีวินัย รับผิดชอบต่อ และความซื่อสัตย์ที่เกิดขึ้นในชุมชน

2.1.4 มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานในชุมชน

2.2 ด้านความรู้

- 2.2.1 สามารถนำความรู้ทางทฤษฎีหรือแนวคิดในศาสตร์ต่างๆ หรือวิชาชีพมาประยุกต์ใช้ในการทำงานในชุมชนได้

- 2.2.2 สามารถวิเคราะห์สังเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ในชุมชนได้โดยใช้กรอบความรู้

2.3 ด้านทักษะทางปัญญา

2.3.1 สามารถแก้ปัญหาหรือจัดการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนได้ โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์หิวพากษ์ วิจารณ์อย่างรอบคอบ

2.3.2 สามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้และนวัตกรรมต่างๆ จากการเรียนรู้จากชุมชนได้

2.4 ด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

2.4.1 แสดงออกซึ่งภาวะผู้นำ

2.4.2 สามารถทำงานเป็นทีม

2.4.3 มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตัวเองในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2.5 ด้านการคิดวิเคราะห์ซึ่งตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.5.1 สามารถเก็บข้อมูลในชุมชนและนำมาวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิเคราะห์ที่เหมาะสมและสามารถเข้าใจ

2.5.2 สามารถสื่อสารโดยการนำเสนอปัญหาหรือผลงานต่างๆทั้งด้านเนื้อหาและตัวเลขที่สำคัญทำให้ผู้อื่นเกิดความรู้ ความเข้าใจได้เป็นอย่างดี รวมถึงการรายงานต่างๆ

2.5.3 สามารถใช้เทคโนโลยีในการสืบค้น บันทึก วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลหรือผลงานต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

3. วิธีการประเมินผล

3.1 ประเมินผลโดยอาจารย์

3.2 ประเมินผลโดยชุมชน

3.3 ประเมินตนเอง

3.4 ประเมินโดยเพื่อน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ประกอบได้ด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1. เป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน 2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้เกิดจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และ 3. วิธีการประเมินผล

2.5.2 แนวทางการนำ CBL (Community Based Learning) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

1. กำหนด CBL เป็นรูปแบบการเรียนการสอนและวิธีการประเมินผล

2. กำหนดกิจกรรมหรือขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล CBL
3. ชี้แจงอาจารย์ผู้สอนและวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ CBL กำหนดวัตถุประสงค์อุปกรณ์การเรียน เอกสาร แบบประเมิน ฯลฯ
4. ศึกษาชุมชนและคัดเลือกชุมชน
5. ทำหนังสือขออนุมัติการใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ผ่านคณิตหรืออภิศาสตร์ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ อบต. หรือ อบจ. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
6. วางแผนและเตรียมชุมชนเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน
7. ดำเนินการจัดการเรียนการสอน
8. การประเมินผลโดยการมีส่วนร่วม
9. อาจารย์ผู้สอน พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวทางในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน โดยจะศึกษาจากการกำหนดการเรียนการสอนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กำหนดกิจกรรมหรือขั้นตอน ชี้แจงอาจารย์ผู้สอนและวางแผนการจัดการเรียนการสอน ศึกษาชุมชน และคัดเลือก ชุมชน ทำหนังสือขออนุมัติการใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ วางแผนและเตรียมชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของผู้เรียน ดำเนินการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และ พัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

2.6 การศึกษานอกระบบ

2.6.1 การศึกษานอกระบบโรงเรียน

2.6.1.1 ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-formal Education) เป็นการจัดการกิจกรรมการศึกษาอย่างหนึ่ง ที่จัดขึ้นตามความเหมาะสมและความต้องการของผู้เรียน โดยให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนที่จะกำหนดทางเลือกและแนวทางในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สำหรับความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนนี้ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานได้ให้ความหมายไว้กว้างขวางมากดังนี้

อุ้นตา นพคุณ (2523) ให้ความหมายของการศึกษานอกระบบโรงเรียนว่า หมายถึง กิจกรรมโครงการใดๆ ที่สถาบันต่างๆ ให้สังคมจัดขึ้น โดยมีเจตนาและวัตถุประสงค์ที่จะให้การเรียนรู้แก่ประชาชนที่สามารถกำหนดเป้าหมายได้ ผู้รับการศึกษาเองก็มีเจตนา หรือวัตถุประสงค์ในการจะรับการเรียนรู้ กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ประชากรทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชนและทุกระดับการศึกษา เพื่อให้บุคคลดังกล่าวมีความรู้ ทักษะและทัศนคติ ค่านิยมที่ดี กิจกรรมทางการศึกษานอก

ระบบโรงเรียน จะต้องจัดขึ้นในระยะเวลาอันสั้น หลักสูตรยึดหยุ่นประหยัดและตอบสนองความต้องการ ความสนใจผู้เรียนและปัญหาของชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมโครงการใดๆ ที่สถาบันต่างๆ ให้สังคมจัดขึ้น โดยมีเจตนาและวัตถุประสงค์ที่จะให้การเรียนรู้แก่ประชาชนที่สามารถกำหนดเป้าหมายได้ ผู้รับการศึกษาเองก็มีเจตนา หรือวัตถุประสงค์ในการจะรับการเรียนรู้ กิจกรรมดังกล่าวจัดให้แก่ประชากรทุกเพศ ทุกวัย ทุกชุมชนและทุกระดับการศึกษา

2.6.2 หลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การศึกษานอกโรงเรียน เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อต้องการให้บุคคลคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น มีคุณภาพที่ดี สามารถพัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชนและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การจัดการศึกษานอกโรงเรียนควรยึดหลัก (วิชชุตา หุ่นวิไล, 2532) ดังนี้

- 1) หลักการเรียนรู้เพื่อการทำงานและการทำงานเพื่อการเรียนรู้ หลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่เป็นความจริงที่เป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ เพราะงานกับมนุษย์ย่อมเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ การศึกษานอกโรงเรียนจึงนำเอาความจริงที่เป็นธรรมชาติมาเป็นหลักในการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียน
- 2) หลักการบริการศึกษาเป็นแบบเปิด คือการดำเนินการศึกษานอกโรงเรียน ผู้บริการจะต้องทำให้เกิดความคล่องตัว ความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ กฎระเบียบต่างๆจะต้องกำหนดได้อย่างกว้างๆ สรรหาแนวทาง วิธีการและรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องและสนองความต้องการของผู้เรียนให้มากที่สุด
- 3) หลักสังคมของการเรียน การศึกษานอกโรงเรียนถือหลักการว่าสถาบันที่มีอยู่ในสังคมเป็นสถาบันการเรียนรู้ทั้งสิ้น การดำเนินการศึกษานอกโรงเรียนนั้นอาศัยสถาบันต่างๆที่มีอยู่เสริมสร้างการเรียน เช่น ทางศาสนา สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ครอบครัว สมาคม มูลนิธิ สโมสร ชมรม และชุมชน เป็นสังคมของการเรียนของการศึกษานอกโรงเรียนทั้งสิ้น
- 4) หลักความเสมอภาคและเสรีภาพในการศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนในชนบทในเมือง ให้ทุกคนได้รับการศึกษาตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และความต้องการความจำเป็นของบุคคลและสังคม
- 5) หลักการศึกษาตลอดชีวิต มนุษย์จะต้องเรียนรู้ตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งนี้เพื่อจะได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อชีวิตการทำงานและเพื่อจะได้สามารถดำเนินชีวิตและดำรงชีวิตอยู่รอดได้ต่อไป

6) หลักการระดมสรรพกำลังกำลังทั้งปวงที่มีอยู่ในสังคม การศึกษานอกโรงเรียนถือว่าการศึกษาคือเป็นภารกิจของทั้งบุคคลและสังคม จึงจำเป็นต้องระดมเอาทรัพยากรมาเพื่อให้การศึกษานอกโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

7) หลักการศึกษาเพื่อปวงชน การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาเพื่อทุกคนมิใช่เป็นการศึกษาเพื่อคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อาชีพใดอาชีพหนึ่ง หมู่ใดหมู่หนึ่ง หรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง แต่เป็นการศึกษาที่เป็นไปสำหรับคนทุกคน ทุกเวลา ทุกสถานที่

8) หลักการจัดให้สัมพันธ์กับการพัฒนาในด้านอื่นๆ เช่น มีหน่วยฝึกอบรมในเรื่องการศึกษานอกโรงเรียน สำหรับฝึกอบรมที่จะเป็นกำลังสำคัญแก่หน่วยงานอื่นๆ

9) หลักการจัดควรมีการทดลองในการศึกษานอกโรงเรียนในวงแคบก่อนที่จะขยายงานให้กว้างขวางออกไป โดยให้สถาบันอุดมศึกษา สถาบันทางศาสนา สื่อมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน และควรมีการควบคุมด้านคุณภาพของสื่อมวลชน ได้แก่ การจัดการรายการวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนประกอบด้วย หลักการเรียนเพื่อการทำงานและการทำงานเพื่อการเรียนรู้ หลักการบริการศึกษาเป็นแบบเปิด หลักสังคมของการเรียน หลักความเสมอภาคและเสรีภาพในการศึกษา หลักการศึกษาตลอดชีวิต หลักการระดมสรรพกำลังกำลังทั้งปวงที่มีอยู่ในสังคม หลักการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดให้สัมพันธ์กับการพัฒนาในด้านอื่นๆ และ หลักการจัดควรมีการทดลองในการศึกษานอกโรงเรียนในวงแคบก่อนที่จะขยายงานให้กว้างขวางออกไป

2.6.3 การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีกิจกรรมแตกต่างกันออกไปตามสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพ็ญศรี ทวีสุพรรณ (2532) ได้สรุปลักษณะที่สำคัญของการศึกษานอกระบบ คือ

1. รูปแบบการจัดการไม่แน่นอนแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของผู้จัด ผู้รับบริการ
2. หลักสูตรและเนื้อหายืดหยุ่นได้มาก ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน สภาพแวดล้อมท้องถิ่น จุดมุ่งหมายของวิชา
3. การเรียนการสอนมีรูปแบบวิธีการแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา ตัวผู้เรียน สื่อการเรียนการสอน
4. ระยะเวลา ขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชา ความสนใจของผู้เรียนและจุดมุ่งหมายของการเรียน

5. สถานที่ เปลี่ยนแปลงโยกย้ายได้ เป็นไปตามความพร้อมและความเหมาะสมของ
ท้องถิ่น และจำนวนผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียน
ประกอบไปด้วย รูปแบบการจัดการไม่แน่นอนแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตรและเนื้อหา
ยืดหยุ่นได้มาก การเรียนการสอนมีรูปแบบวิธีการแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา
ระยะเวลา และสถานที่

2.6.4 กิจกรรมเยาวชน

เสาวนีย์ เสนาสุ (2532) ได้กล่าวว่า “กิจกรรม” ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Activity
หรือ Programme Activity หมายถึง การกระทำใดๆ ก็ตาม ที่จะก่อให้เกิดความสนุกสนาน
เพลิดเพลิน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพ ก่อให้เกิดปฏิภิริยาโต้ตอบภายในกลุ่มสมาชิกและการกระทำนั้นๆ
ทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ในการเข้าร่วมการกระทำด้วย ฉะนั้นจึงพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบ
ของคำว่า กิจกรรม มี 4 ประการด้วยกัน คือ

1. ความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. สัมพันธภาพ (Relationship)
3. ปฏิภิริยาโต้ตอบ (Interaction)
4. ประสบการณ์ (Experience)

ลักษณะของกิจกรรมที่ดีสำหรับเยาวชน

เสาวนีย์ เสนาสุ (2532) ได้กล่าวว่า กิจกรรมที่ดีต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมนั้นต้องสามารถสนองความต้องการ ความสนใจ และสามารถ
แก้ปัญหาต่างๆของสมาชิกได้
2. กิจกรรมนั้นๆสามารถพัฒนาสมาชิกในด้านต่างๆ เช่น ร่างกาย จิตใจ
อารมณ์ และสังคม

3. กิจกรรมที่ดี ควรจะเริ่มจากกิจกรรมง่ายๆ ไปสู่กิจกรรมที่ยาก
4. กิจกรรมนั้นใช้ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมเยาวชน หมายถึง การกระทำที่จะ
ก่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ก่อให้เกิดสัมพันธภาพ ก่อให้เกิดปฏิภิริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม
สมาชิกและการกระทำนั้นๆ ทำให้สมาชิกได้รับประสบการณ์ในการเข้าร่วมการกระทำด้วย โดยมี
ลักษณะของกิจกรรม คือ กิจกรรมนั้นต้องสามารถสนองความต้องการ กิจกรรมนั้นๆสามารถพัฒนา
สมาชิกในด้านต่างๆ กิจกรรมง่ายไปสู่ยาก และกิจกรรมนั้นใช้ได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.7 การมีส่วนร่วม

2.7.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff (อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2540) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ ได้แก่ มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร และทำด้วยวิธีอย่างไร มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรม เป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนา และมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2534) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึงกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชน และการที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา และนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้วจำเป็นที่จะต้องยอมรับปรัชญาที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างก็ปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุขถ้าได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น และพร้อมที่จะอุทิศตัวเพื่อกิจกรรมของกลุ่มขณะเดียวกันต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีโอกาสและได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึงกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

2.7.2 ลักษณะการมีส่วนร่วม

เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง (2527) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา
- 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม
- 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุน
- 4) การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล

เกรียงศักดิ์ ปัทมเรชา (2531) ได้กล่าวว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นมี 3 ลักษณะ คือ

- 1) การช่วยเหลือในการจัดหาทรัพยากรต่างๆ
- 2) การเข้าไปมีส่วนในการบริหารงานและประสานงานในโครงการนั้นๆ
- 3) การเข้าไปมีส่วนในการรับผลประโยชน์ต่างๆ

อकिन รพีพัฒน์ (2537) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ดังนี้

- 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข
- 2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนแก้ไขปัญหา
- 3) การปฏิบัติตามแผน
- 4) การประเมินผลกิจกรรม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วม แบ่งได้ 4 ลักษณะคือ 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนแก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติตามแผน และ 4) การประเมินผลกิจกรรม

ตารางที่ 7 ตารางความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะและองค์ประกอบการมีส่วนร่วม

องค์ประกอบการมีส่วนร่วม	กิจกรรมศิลปะ
1. ค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข	<p>ด้านสติปัญญา</p> <ul style="list-style-type: none"> - แสดงความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของแต่ละบุคคล - พัฒนาการระบวนการคิด <p>ด้านความคิดสร้างสรรค์</p> <ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
2. ตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนแก้ไขปัญหา	<p>ด้านจิตใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รู้จักการยอมรับ และเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล - มีน้ำใจ และสามารถยอมรับความคิดเห็นจากบุคคลรอบข้าง
3. ปฏิบัติตามแผน	<p>ด้านสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น - เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม - สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม - รู้จักการช่วยเหลือ และการเสียสละ
4. ประเมินผลกิจกรรม	<p>ด้านจิตใจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น <p>ด้านสังคม</p> <ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้การทำงานร่วมกัน

2.7.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ชูเกียรติ ภัยลี (2536) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม 3 ปัจจัย คือ

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ
- 2) ปัจจัยด้านสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ สถานภาพทางด้านสังคม ความเชื่อ รายได้ อาชีพ พื้นที่ทำกิน
- 3) ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร ทั้งการสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล

Hey (อ้างอิงใน ปวีวรรณ แสงพิทักษ์, 2545) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้นปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ

- 1) สถานภาพทางสังคม
- 2) สถานภาพทางเศรษฐกิจ
- 3) สถานภาพทางอาชีพ
- 4) ที่อยู่อาศัย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม คือ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) ปัจจัยด้านสังคม และ 3) ปัจจัยทางการติดต่อสื่อสาร

2.7.4 หลักการสำคัญของการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

หลักการสำคัญในการปฏิบัติการร่วมกับประชาชน (วรลักษณ์ ไชยทัฬห, 2544) มีดังนี้

- 1) การจัดความสัมพันธ์ที่เสมอภาค เท่าเทียมกัน
- 2) การมีอิสระ ไม่ครอบงำ
- 3) การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในสังคม
- 4) การมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทุกขั้นตอน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หลักการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประกอบด้วย การจัดความสัมพันธ์ที่เสมอภาค เท่าเทียมกัน , การมีอิสระ ไม่ครอบงำ , การมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มในสังคม และการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการทุกขั้นตอน

2.7.5 ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีลักษณะ ดังนี้ (วรลักษณ์ ไชยทัฬห, 2544)

1. การเรียนรู้ที่สร้างจิตสำนึกทางอุดมการณ์ สำนึกของคุณค่า ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และพลังของการรวมกลุ่มพลังชุมชน

การต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคมจำเป็นต้องสร้างพื้นที่ทางสังคมให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสผู้ถูกกดขี่ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงมีเป้าหมายหลัก คือการสร้างสำนึกในคุณค่าศักดิ์ศรีสำนึกทางชนชั้นความตระหนักในสิทธิเสรีภาพคุณค่าของตนเองและชุมชนรวมทั้งการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคลโดยกระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำไปสู่ผลของการเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมที่เชื่อมโยงระดมพลังศักยภาพต่างๆที่จะนำไปสู่การเสริมความแข็งแกร่งขององค์กรชุมชนสู่เป้าหมายในการพัฒนาที่ยั่งยืนการพึ่งตนเองความเสมอภาคและเป็นธรรม

2. การเรียนรู้แบบองค์รวมเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

ปัญหาของการมองแบบแยกส่วนทำให้กระบวนการพัฒนาและการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาเป็นไปแบบตัดทอนและไม่สามารถเชื่อมโยงคุณค่าของทุกส่วนเข้าด้วยกันผลของการพัฒนาและการเรียนรู้จึงไปกระจุกตัวอยู่กับบางส่วนซึ่งไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง กระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงเน้นการให้คุณค่าและการมองแบบองค์รวมตามความเป็นจริงที่ทุกสิ่งสัมพันธ์กันกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจึงเน้นการให้คุณค่าและการมองแบบองค์รวมตามความเป็นจริงที่ทุกสิ่งสัมพันธ์กัน เป็นการเรียนรู้ที่ไม่แยกส่วนระหว่างความเป็นชุมชนกับโครงสร้างอำนาจภายนอกชุมชนเป็นการปะทะกันทางความคิดทางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าทั้งภายในชุมชนกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงภายนอกชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้จำเป็นต้องค้นหาคุณค่าเดิมที่มีอยู่ในชุมชนเป็นสิ่งที่ชุมชนสร้างขึ้นเองสั่งสมและสืบทอดกันมาเพื่อค้นหาแนวทางหรือกระบวนการ ขึ้นเองสั่งสมและสืบทอดกันมาเพื่อค้นหาแนวทางหรือกระบวนการปรับตัวการต่อสู้ทางสังคมที่จะสร้างคุณประโยชน์อันก่อให้เกิดความเท่าเทียมเป็นธรรม

3. การเรียนรู้ที่ประสานระหว่างการเรียนรู้เชิงปัจเจกกับทฤษฎี

จากประสบการณ์ การทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนพบว่ากระบวนการเรียนรู้ที่ได้ผลและเป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยเฉพาะในงานพัฒนาที่ผ่านมาขององค์กรพัฒนาเอกชนเองคือการเรียนรู้ท่ามกลางการปฏิบัติเป็นการเรียนรู้จากการทำงานจริงที่ผ่านการลงมือทำด้วยตนเองมาระยะหนึ่งแล้ว มีกระบวนการสรุปทบทวนจากการปฏิบัติที่องค์กรพัฒนาเอกชนมักใช้การประชุมแลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่างคนทำงานที่เรียกกันว่าเวทีสรุปทบทวนโดยการวิเคราะห์สรุปผลของการทำงานที่ผ่านมาปัญหาที่เกิดขึ้นและถอดประสบการณ์ในเรื่องวิธีการทำงานกับชุมชนรวมทั้งการปรับเปลี่ยน หาแนวทางการทำงานที่สอดคล้องเหมาะสมยิ่งขึ้นแล้วนำลงไปปฏิบัติจริงอีกครั้งก่อนจะกลับมาสู่กระบวนการเดิมซ้ำแล้วซ้ำเล่ากระบวนการดังกล่าวนี้เองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การวิเคราะห์ร่วมกับผู้อื่นซึ่งส่งผลต่อการเกิดองค์ความรู้ใหม่ใหม่ในงานพัฒนาในปัจจุบันที่พัฒนาขึ้นจากประสบการณ์ของคนทำงานด้วยตนเอง

4. การเรียนรู้ตรงจากการเห็นจริงหรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง

นอกจากการเรียนรู้ทำางการปฏิบัติซึ่งได้ผลดีแต่มีกระบวนการต่อเนื่องยาวนานนั้นการได้เรียนรู้ตรงเป็นการเรียนรู้ที่ดีเช่นกันเป็นการเรียนรู้ที่ได้พบได้เห็นของจริงจับต้องสัมผัสได้หรือได้แลกเปลี่ยนกับผู้ที่มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเองกระบวนการเรียนรู้ตรงจะทำให้ผู้เรียนรู้ได้วิเคราะห์เลือกและตัดสินใจจากการวิเคราะห์สิ่งที่พบเห็นและประสบการณ์ที่ได้รับร่วมกับประสบการณ์ตรงของตนเองซึ่งที่ผ่านมาจะใช้การศึกษาดูงานเป็นการเรียนรู้ตรงวิธีหนึ่ง

5. ให้ผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้

โดยคำนึงถึงพื้นฐานและประสบการณ์ของผู้ร่วมการเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการสร้างประสบการณ์เรียนรู้ร่วมกันเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เป็นผู้ค้นหาข้อมูลประเมินปัญหาความต้องการและความจำเป็นของการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เข้าร่วมควรได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ของกันและกันเป็นหลักโดยผู้จัดกระบวนการเรียนรู้เป็นเพียงผู้จัดหรือเอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันได้เต็มที่เพราะธรรมชาติของการเรียนรู้ของคนนั้นต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนรู้และต้องการมีความอิสระในการเรียนรู้มากกว่าฟังฟังผู้อื่นผลของการเรียนรู้ที่เกิดจากประสบการณ์และการแสดงออกของตนเองทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีเมื่อเปรียบเทียบกับ การรับรู้ด้านแนวคิดทฤษฎี

6. ใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ความร่วมมือจะเสริมการเรียนรู้และสร้างสำนึกของการมีส่วนร่วมแก่ผู้เข้าร่วมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เข้าร่วมยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างกระตุ้นสำนึกในความเชื่อมั่นความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีความพร้อมความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นการเสนอประสบการณ์และแสดงศักยภาพของตนและพร้อมที่จะให้โอกาสซึ่งกันและกันบรรยากาศของการสร้างความร่วมมือกันในลักษณะการทำงานเป็นทีมเพื่อร่วมกันคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาจะช่วยเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

7. เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา

การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมจะไม่กำหนดโครงสร้างของการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีรูปแบบตายตัวเปิดโอกาสให้เรียนรู้ตามสถานการณ์เนื้อหาและกระบวนการกำหนดขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ที่มาจากความต้องการของผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนรู้จากการค้นคว้าซักถามอภิปรายตรวจสอบฝึกปฏิบัติทดลองลงมือ แก้ปัญหาในกลุ่มเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันเคลที่ความคิดสร้างสรรค์กระบวนการใหม่ใหม่ในการค้นหาทางแก้ปัญหาที่เปิดไว้กว้างกว้างจะไม่มีมีการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินตรวจสอบโดยไม่มุ่งเน้น การตรวจสอบผลของการเรียนรู้ด้านเนื้อหาว่าถูกหรือผิดแต่จะเน้นที่กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นว่าผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสามารถแสดงออกและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่โดยสามารถใช้ประสบการณ์ต่างๆในการวิเคราะห์เรียนรู้จากประสบการณ์ของตน

8. กระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง

กระบวนการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องซึ่งควรมีการวางแผน การจัดการเรียนรู้ที่จะส่งผลในระยะยาวเช่นการพัฒนาแกนนำชุมชนที่เชื่อมโยงไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเกษตรในชุมชนซึ่งควรมีแผนงานในการติดตามสนับสนุนให้แกนนำสามารถดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเกษตรในชุมชนอย่างต่อเนื่องที่อาจจะเป็นทางการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยการศึกษาดูงานเพิ่มเติมรวมทั้งสนับสนุนกองทุนการจัดตั้งกลุ่มเกษตรเป็นต้น

9. เน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ

สร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการให้ผู้จัดกระบวนการเรียนรู้และผู้เข้าร่วมการเรียนรู้มีความเป็นกันเองบรรยากาศที่มีความเป็นกันเองจะช่วยสร้างความรู้ที่ไว้นื้อเชื่อใจใจกว้างและสร้างให้เกิดความร่วมมือสามัคคีช่วยเหลือกันมีการให้และรับกันเต็มที่

10. จัดวางความสัมพันธ์ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัดและผู้เข้าร่วมการเรียนรู้ควรมีความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมไม่ใช่ผู้ให้กับผู้รับต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกันผู้เข้าร่วมการเรียนรู้มีส่วนร่วมกำหนดและตัดสินใจตอบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้เกิดการสื่อสารโต้ตอบให้ผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เสนอความคิดเห็นและสะท้อนกลับโดยผู้จัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมีบทบาทเป็นผู้เอื้ออำนวยส่งเสริมให้ผู้เข้าร่วมเรียนรู้มีการซักถามการใช้วิจารณ์ญาณของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 9 ลักษณะในงานวิจัย เนื่องจากกิจกรรมศิลปะที่จัด เป็นการจัดที่มีระยะเวลาที่จำกัดเพียงสั้นๆ กิจกรรมศิลปะจึงไม่สามารถที่จะมีการวางแผน การจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลในระยะยาวได้ ซึ่ง 9 ลักษณะกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้แก่ 1. การเรียนรู้ที่สร้างจิตสำนึกทางอุดมการณ์ สำนึกของคุณค่า ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และพลังของการรวมกลุ่มพลังชุมชน เป็นการสร้างสำนึกคุณค่า ศักดิ์ศรี ตระหนักในสิทธิเสรีภาพคุณค่าของตนเองและชุมชน เป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคคล นำไปสู่ผลของการเข้ามามีส่วนร่วมในสังคม และเสริมความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน 2. การเรียนรู้แบบองค์กรรวมเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เป็นการค้นหาคุณค่าเดิมที่มีอยู่ในชุมชน เป็นสิ่งที่ชุมชนสร้างขึ้นเอง 3. การเรียนรู้ที่ประสานระหว่งการเรียนรู้เชิงประจักษ์ร่วมกับทฤษฎี มีการเรียนรู้ทฤษฎีร่วมกับการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และเรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้อื่น 4. การเรียนรู้ตรงจากการเห็นจริงหรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง เป็นการเรียนรู้ที่ได้พบเห็นของจริง จับต้องสัมผัสได้ หรือได้แลกเปลี่ยนกับผู้ที่มีประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง 5. ให้ผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นผู้ค้นหาข้อมูล ประเมินปัญหา ความต้องการ และความ

จำเป็นของการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6. ใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้ความร่วมมือในกระบวนการกลุ่มเสริมการเรียนรู้ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง แสดงศักยภาพของตนเอง และให้โอกาสซึ่งกันและกัน 7. เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา ไม่มุ่งเน้นผลของการเรียนรู้ด้านเนื้อหาว่าผิดหรือถูก แต่เน้นการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมว่าสามารถแสดงออกและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองได้อย่างเต็มที่ 8. เน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ ผู้จัดและผู้เข้าร่วมการเรียนรู้มีความเป็นกันเอง 9. จัดวางความสัมพันธ์ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้จัด และผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม

2.7.6 การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

2.7.6.1 บันไดแห่งการมีส่วนร่วมของเด็กประกอบด้วย 8 ขั้น (โรเจอร์ ฮาร์ท แพล โดย จงเจริญ ศรีแก้ว, 1979) คือ

1. ถูกบงการ
2. เป็นไม้ประดับ
3. ทำพอเป็นพิธี
4. ถูกมอบหมายให้ทำ แต่ก็ได้รับทราบก่อน
5. ได้รับการปรึกษาและรับทราบ
6. ผู้ใหญ่ริเริ่ม ร่วมตัดสินใจกับเด็ก
7. เด็กริเริ่ม และกำหนด
8. เด็กริเริ่ม ร่วมตัดสินใจกับผู้ใหญ่

โดยในกลุ่มช่วงชั้นที่ 1 - 3 จะเป็นระดับขั้นที่ไม่มีส่วนร่วม และกลุ่มช่วงชั้นที่ 4 - 8 จะเป็นระดับของการมีส่วนร่วม

2.7.6.2 การมีส่วนร่วมของเด็กตามแนวคิดของ บาร์บารา แฟรงคลิน (Franklin, 1997) ได้แบ่ง ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ในการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ออกเป็น 10 ระดับได้ ดังนี้

ตารางที่ 8 แนวคิดของ บาร์บารา แฟรงคลิน (Franklin, 1997)

ระดับ	แนวคิดของ บาร์บารา แฟรงคลิน (Franklin, 1997)
0	เด็กและเยาวชนถูกละเลย
1	ผู้ใหญ่กำหนดกฎและตัดสินใจทั้งหมด
2	ผู้ใหญ่กำหนด ให้เหตุผลและอธิบาย
3	ผู้ใหญ่กำหนด เด็กได้ร่วมรับฟังและคล้อยตาม
4	ผู้ใหญ่กำหนดกิจกรรมให้ทำ เด็กๆเป็นผู้ปฏิบัติตาม
5	ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เด็กได้ตัดสินใจในประเด็นเล็กๆ
6	ผู้ใหญ่ให้เด็กแสดงความคิดเห็น
7	ผู้ใหญ่หารือกับเด็ก และตัดสินใจร่วมกัน
8	ผู้ใหญ่กับเด็กตัดสินใจร่วมกัน
9	เด็กและเยาวชนนำ ผู้ใหญ่สนับสนุน
10	เด็กและเยาวชนริเริ่มกำหนด และตัดสินใจ

2.7.6.3 การมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการตัดสินใจร่วมกับผู้ใหญ่ของ แกริ สัน แลนส์ดาวน์ (Lansdown, 2001) ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ

1. แนวทางการปรึกษาหารือ ได้แก่ ผู้ใหญ่ริเริ่ม ผู้ใหญ่นำ ผู้ใหญ่ควบคุม บทบาทของเด็กตามแนวทางนี้ คือ “เด็กไม่ได้ร่วมคิด ไม่ได้ร่วมตัดสินใจ”
2. แนวทางการมีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วมในกระบวนการ และติดตามผล บทบาทของเด็กตามแนวทางนี้ คือ “เด็กได้ร่วมคิด แต่ไม่ได้ร่วมตัดสินใจ”
3. แนวทางในการริเริ่ม ได้แก่ เด็กและเยาวชนกำหนดประเด็นปัญหาและ เป็นผู้ริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน บทบาทของเด็กตามแนวทางนี้ คือ “เด็กได้คิด ได้ตัดสินใจ”

ตารางที่ 9 ตารางเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

แนวคิดของ โรเจอร์ ฮาร์ท (Hart, 1979)	แนวคิดของ บาร์บารา แฟรงคลิน (Franklin, 1997)	แนวคิดของ แกริสัน แลนส์ทาวน์ (Lansdown, 2001)	สรุป
1. ถูกบงการ	ระดับ 0 เด็กและ เยาวชนถูกละเลย ระดับ 1 ผู้ใหญ่กำหนด กฎและตัดสินใจ ทั้งหมด ระดับ 2 ผู้ใหญ่กำหนด ให้เหตุผลและอธิบาย	การปรึกษาหารือ (ผู้ใหญ่ริเริ่ม ผู้ใหญ่นำ และควบคุม)	ผู้ใหญ่ริเริ่ม และดำเนินการ
2. เป็นไม้ประดับ	ระดับ 3 ผู้ใหญ่กำหนด เด็กได้ร่วมรับฟังและ คล้อยตาม		
3. ทำพอเป็นพิธี	ระดับ 4 ผู้ใหญ่กำหนด กิจกรรมให้ทำ เด็กๆ เป็นผู้ปฏิบัติตาม		
4. ถูกมอบหมายให้ทำ แต่ก็ได้รับทราบก่อน	ระดับ 5 ผู้ใหญ่มี อิทธิพลต่อการตัดสินใจ เด็กได้ตัดสินใจใน ประเด็นเล็กๆ	การมีส่วนร่วม (ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วน ร่วมในกระบวนการ และติดตามผล)	ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม
5. ได้รับการปรึกษาและ รับทราบ	ระดับ 6 ผู้ใหญ่ให้เด็ก แสดงความคิดเห็น		
6. ผู้ใหญ่ริเริ่ม ร่วมตัดสินใจกับเด็ก	ระดับ 7 ผู้ใหญ่หารือกับ เด็ก และตัดสินใจ ร่วมกัน		
7. เด็กริเริ่ม และ กำหนด	ระดับ 8 ผู้ใหญ่กับเด็ก ตัดสินใจร่วมกัน	การริเริ่ม (เด็กและเยาวชน)	เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน

แนวคิดของ โรเจอร์ ฮาร์ท (Hart, 1979)	แนวคิดของ บาร์บารา แฟรงคลิน (Franklin, 1997)	แนวคิดของ แกริสัน แลนส์ตาวน์ (Lansdown, 2001)	สรุป
8. เด็กริเริ่ม ร่วม ตัดสินใจกับผู้ใหญ่	ระดับ 9 เด็กและ เยาวชนนำ ผู้ใหญ่ สนับสนุน ระดับ 10 เด็กและ เยาวชนริเริ่มกำหนด และตัดสินใจ	กำหนดประเด็นปัญหา และเป็นผู้นำ ผู้ใหญ่ สนับสนุน)	

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน แบ่งได้ 3 ระดับ คือ

ตารางที่ 10 ตารางสรุประดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน

1. ผู้ใหญ่ริเริ่ม และดำเนินการ มีลักษณะดังนี้
 - 1.1 เด็กและเยาวชนถูกละเลย
 - 1.2 ผู้ใหญ่กำหนดกฎและตัดสินใจทั้งหมด
 - 1.3 ผู้ใหญ่กำหนด เด็กร่วมรับฟังและคล้อยตาม
 - 1.4 ผู้ใหญ่กำหนดกิจกรรมให้ทำ เด็กๆเป็นผู้ปฏิบัติ
 2. ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม มีลักษณะดังนี้
 - 2.1 ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เด็กได้ตัดสินใจในประเด็นหลักๆ
 - 2.2 ผู้ใหญ่ให้เด็กแสดงความคิดเห็น
 - 2.3 ผู้ใหญ่ให้คำปรึกษาแก่เด็ก และพิจารณาความคิดเห็นของเด็ก
 3. เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน มีลักษณะดังนี้
 - 3.1 ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน
 - 3.2 เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน
 - 3.3 เด็กริเริ่ม และร่วมตัดสินใจกับผู้ใหญ่
- ซึ่งเป้าหมายระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในงานวิจัย คือ เมื่อเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในระดับที่ 2 คือ ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม หรือมากกว่านั้น (โรเจอร์ ฮาร์ท, 1979 แปลโดย จงเจริญ ศรีแก้ว; Franklin, 1997; Gerison Lansdown, 2001)

ดังนั้น แนวทางในการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน มีหลักการดังนี้

1. องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ได้แก่ 1) การค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนแก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติตามแผน และ 4) การประเมินผลกิจกรรม
2. ระดับของการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย 3 ระดับ ได้แก่ 1) ผู้ใหญ่ริเริ่ม และดำเนินการ 2) ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม และ 3) เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน

ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะสามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนในชุมชนให้มีส่วนร่วมในระดับที่ 2 คือ ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม หรือมากกว่านั้น

3. องค์ประกอบในการสอน ประกอบด้วย 5 อย่าง คือ 1) วัตถุประสงค์การสอน
- 2) กำหนดเนื้อหา 3) กิจกรรมการสอน 4) สื่อการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล
4. ชุมชนต้นแบบ ประกอบด้วย 3 ชุมชน ได้แก่ 1) เพชรบุรี ตีจ้ง 2) บางกอกนี้ ดีจัง และ 3) รองเมือง เรื่องยิ้ม

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

วิบูลย์ชัย ไยบัวเทศ (2551) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสอนศิลปศึกษา โดยใช้กิจกรรมศิลปศึกษาแบบสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอนศิลปศึกษา โดยใช้กิจกรรมศิลปศึกษาแบบสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้เนื้อหาเรื่องทัศนธาตุใน 3 ประเด็น 1) รูปแบบการสอนศิลปศึกษาโดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต และความพอเพียง 2) รูปแบบการสอนศิลปศึกษา โดยการจัดกิจกรรมศิลปศึกษาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ การวาดภาพระบายสี การพิมพ์ภาพ และการปั้น และ 3) รูปแบบการสอนศิลปศึกษา เรื่องทัศนธาตุ ตามองค์ประกอบทั้ง 6 อย่าง ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ (1) เส้น : การวาดเส้นตรงแนวตั้ง (2) สี : การใช้สีเขียว (3) รูปร่างและรูปทรง : รูปทรงตามธรรมชาติ (4) แสงและเงา (5) พื้นผิว : การทำให้พื้นผิวเรียบ และ (6) ช่องว่าง : การปล่อยให้พื้นที่ว่างที่พอเหมาะ ประเด็นที่ 2 คือ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการสอนศิลปศึกษา โดยใช้กิจกรรมศิลปศึกษาแบบสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-3 โดยใช้เนื้อหาเรื่องหลักสำคัญการออกแบบ ใน 3 ประเด็น 1) รูปแบบการสอนศิลปศึกษาโดยการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ ความสามัคคี ความซื่อสัตย์สุจริต และความพอเพียง 2) รูปแบบการสอนศิลปศึกษาโดยการจัดกิจกรรมศิลปศึกษาที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ การวาดภาพระบายสี ภาพพิมพ์ภาพ และการปั้น และ 3) รูปแบบการสอนศิลปศึกษาเรื่องหลักสำคัญของการออกแบบทั้ง 9 ประการ ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ (1) เอกภาพ : ความเป็นหนึ่งเดียวกัน (2) ดุลยภาพ : ความสมดุล : ความสมดุลที่ทำให้เกิดความพอดี (3) สัดส่วน : ส่วนประกอบของรูปร่างรูปทรงที่มีระยะ และสัมพันธ์กัน (4) ความกลมกลืน : ผสมผสานร่วมเป็นหนึ่งเดียว (5) ความขัดแย้ง : การตัดกันของคู่สี (6) จังหวัด : การซ้ำกันอย่าง

ต่อเนื่อง และมีช่วงห่างที่เท่ากัน (7) การทำซ้ำ : การจัดวางให้ดูเป็นกลุ่มก้อน (8) การลดหลั่น : การเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป และ(9) ทิศทาง : รูปแบบการขึ้นนำที่มีความชัดเจน

อารี เกษมรติ (2553) ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอมผลปรากฏว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักทะนุถนอมเมื่อทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติ

คานธีชา บุญยยาว (2554) ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อเสริมสร้าง การเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Preexperimental Research) โดยใช้แผนการทดลองที่เรียกว่า One Group pretest – Posttest Design ศึกษากลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ดังนี้ 1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป ที่พักอาศัยในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุบ้านบางแค มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดและมีความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม 2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมศิลปะ ตัวแปรตาม คือ ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ผลการวิจัย ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ ทุกช่วงวัยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สรุปว่ากิจกรรมศิลปะเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองสามารถนำไปใช้เพื่อเป็น ประโยชน์ในการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ

ไข่มุก พงศ์สถาพร (2554) ศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรม การปั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ 1) ครู ปฐมวัยในโรงเรียนที่มีการเปิดสอนชั้นอนุบาลที่ 1 – 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 จำนวน 650 โรงเรียนใน กรุงเทพมหานคร 2) ผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการทางด้านศิลปศึกษาหรือด้านการศึกษาศึกษาปฐมวัย หรือครู/ อาจารย์ที่สอนวิชาศิลปศึกษาในระดับปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างประชากร คือ 1) ครูปฐมวัย ใช้วิธีแบบสุ่ม แบบง่าย (Simple Random Sampling) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน โดยกำหนด เกณฑ์ไว้ว่าต้องเป็นครูปฐมวัยที่จัดกิจกรรมศิลปะ ที่มีการเปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 – 3 สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 จำนวน 250 คน โรงเรียนละ 1 คน ผลการวิจัย 1) ครูปฐมวัยมีแนวโน้มในการจัดกิจกรรมการ ปั้นสำหรับเด็กปฐมวัยในอนาคตมากที่สุด(\bar{x}) โดยสนใจการจัดกิจกรรมการปั้นที่แปลกใหม่ (\bar{x} = 4.37) ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการมีความคิดเห็นว่า ควรจะบูรณาการกิจกรรมการปั้นเข้ากับวิชาอื่นๆ หรือกิจกรรมประกอบอาหาร และจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้วิธีการสร้างวัสดุในงานปั้นด้วยตนเอง (ร้อยละ 50) ผลจากการสังเกตเพิ่มเติม พบว่า วิธีที่ครูสอนมีผลต่อความสนใจของเด็กเป็นอย่างมาก

(ร้อยละ 60) 2) แนวทางในการจัดกิจกรรมการปั้น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถนำเสนอได้ 3 แนวทาง คือ ก) การจัดกิจกรรมการปั้นโดยบูรณาการระหว่างชีวิตประจำวันและสาขาวิชาต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษา และดนตรี เป็นต้น ข) การจัดกิจกรรมการสร้างวัสดุสำหรับงานปั้นด้วยตนเอง ค) การจัดกิจกรรมการปั้นโดยใช้วัสดุที่สามารถรับประทานได้ ภายใต้องค์ประกอบของการจัดกิจกรรมทั้ง 5 ด้านที่สอดคล้องกัน คือ วัตถุประสงค์ ลักษณะของกิจกรรมการปั้น วิธีการสอน สื่อและวัสดุ และการประเมินผล

ภาณุมาศ มหาทรัพย์สกุล (2555) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ผลการวิจัยพบว่า 1. กิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ ได้แก่ การจัดตั้งกลุ่มทำแผนที่ชุมชนออกสำรวจถ่ายภาพเพื่อค้นหาปัญหา วางแผนร่วมกันโดยแผนภาพความคิด ลงมือเรียนรู้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์อภิปรายเชิงวิพากษ์ซึ่งกันและกัน สร้างสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ของแต่ละบุคคลเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับปัญหาด้วยการสร้างภาพฝัน และผู้เข้าร่วมกิจกรรมประเมินตนเอง 2. กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติจิตสำนึกสาธารณะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3. การนำเสนอแนวทางการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ แบ่งออกเป็น 6 ประเด็น ได้แก่ 1) นำปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นโจทย์ของการเรียนรู้ 2) วางแผนแก้ปัญหา 3) ลงมือเรียนรู้จากการปฏิบัติ 4) เปิดโอกาสให้มีการอภิปรายเชิงวิพากษ์ 5) สร้างสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่และนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหา 6) ประเมินผล

สมจุฑา ศักดิ์ศรีวิทยากุล (2556) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา ผลการวิจัยพบว่า 1. วัยรุ่นกลุ่มทดลองภายหลังการรับกิจกรรมศิลปะ มีระดับคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่แตกต่างจากก่อนรับกิจกรรมศิลปะ 2. วัยรุ่นกลุ่มทดลองภายหลังการรับกิจกรรมศิลปะ มีระดับคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่แตกต่างจากวัยรุ่นกลุ่มควบคุม ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ กิจกรรมศิลปะ ไม่สามารถทำให้วัยรุ่นในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตามีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงได้ จึงควรปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง เช่น นำผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงเสริมทางบวกให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พร้อมทั้งควบคุมปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การมีผู้ช่วยตลอดระยะเวลาในการทำกิจกรรมการควบคุมสถานการณ์แวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น

วสุ สกุรัตน์ (2557) ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน โดยใช้ความร่วมมือระหว่างบุคคลต่างวัยในกิจกรรมศิลปะที่มีต่อการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ผลการวิจัยพบว่า 1. การพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้ความร่วมมือ

ระหว่างบุคคลต่างวัยในกิจกรรมศิลปะที่สอดคล้องต่อการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่างวัย ที่มุ่งเน้นถึงการประสานความร่วมมือระหว่างวัยและการรวมกลุ่มทางสังคม นั้นประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ด้าน คือ 1) มีเนื้อหาที่สอดคล้องต่อการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล 2) ความแตกต่างระหว่างวัยไม่เป็นอุปสรรคในการเรียนรู้ 3) มีกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นถึงความร่วมมือระหว่างบุคคลต่างวัย 4) การสร้างบรรยากาศแห่งสัมพันธภาพ 5) การสร้างความไว้วางใจต่อการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม 6) กระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความร่วมมือในการแสวงหาความรู้ไปสู่การค้นพบคำตอบร่วมกัน 7) การเตรียมความพร้อมจากความร่วมมือในการเผชิญต่อปัญหา 8) การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มจากการสะท้อนความคิดเห็นส่วนร่วมกัน 2. ผลของการจัดกิจกรรมศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้ความร่วมมือระหว่างบุคคลต่างวัยในกิจกรรมศิลปะที่มีต่อการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่างวัยในกิจกรรมศิลปะส่งผลต่อระดับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลต่างวัยของผู้เรียนกลุ่มทดลองในระดับที่มากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนมีความหลากหลาย เน้นไปทางการจัดกิจกรรมกลุ่มและการร่วมมือส่วนการจัดกิจกรรมศิลปะให้แก่เด็กและเยาวชนมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่างวัย และกิจกรรมที่ช่วยในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่างๆทั้งในด้านอารมณ์ และสังคม

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Hess (2003) ศึกษาเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมศิลปะบำบัดที่มีผลต่อทักษะทางสังคมของเด็ก ผลการวิจัยพบว่า การทำกิจกรรมศิลปะในช่วงปิดเทอม เป็นการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ให้เด็กใช้ประสบการณ์ตัวเองในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ ความไว้วางใจ, ความซื่อสัตย์สุจริต, ความเมตตา, ความเป็นพลเมือง, ความเคารพและความร่วมมือ การวาดภาพจิตรกรรมฝาผนัง เป็นกิจกรรมศิลปะอย่างหนึ่งที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน เป็นศิลปะในรูปแบบการสร้างชุมชน ช่วยพัฒนาทักษะทางด้านสังคมการอยู่ร่วมกันและพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในตัวเด็ก

Holman (2003) ศึกษาเกี่ยวกับผลของกิจกรรมศิลปะในการพัฒนาทักษะความพร้อมของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การให้ความสำคัญกับกิจกรรมศิลปะเพื่อความประสบความสำเร็จของโรงเรียนสรุปได้ ดังนี้ 1. กิจกรรมศิลปะที่มีประสิทธิภาพสามารถช่วยพัฒนาโรงเรียนได้ 2. ผู้ใหญ่ควรให้ข้อเสนอแนะแนวทางที่ดี พุดคุยเกี่ยวกับศิลปะของพวกเขาและถามคำถามตามความเหมาะสม 3. เด็กควรนำเสนอความหลากหลายของวัสดุและเครื่องมือในขั้นตอนการทำ 4. ทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเพิ่มทักษะทางสังคม

Elgar (2005) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะใน Cape Town ส่งผลต่อความสัมพันธ์ทางจิตสังคมและความเชื่อมั่นในศิลปกรรมในการสร้างงานศิลปะ ผลการวิจัยพบว่า Thupelo Workshop เป็นกิจกรรมศิลปะของสถาบัน Greatmore เมือง Cape Town ในเริ่มแรกคนผิวขาวจะมีการเหยียดคนผิวสีและเชื้อชาติ ต่อมาเมื่อมีการจัดกิจกรรมศิลปะ Thupelo Workshop ขึ้นทำให้คนผิวขาวและผิวสีได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นทั้งผู้รับความรู้และผู้ให้ความรู้ในการทำกิจกรรม จึงทำให้การทำกิจกรรมศิลปะเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการส่งเสริมพัฒนาสุขภาพประชาชนและชุมชน ที่จะช่วยในการบำบัดจิตสังคม ช่วยอำนวยความสะดวกในการสื่อสารข้ามเชื้อชาติซึ่งมีมากใน Cape Town ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Sotiropoulou (2012) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในห้องเรียนช่วยส่งเสริมด้านจินตนาการและความตื่นตาตื่นใจ ก่อให้เกิดประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมให้บ่อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เพื่อการศึกษาทางสุนทรียศาสตร์ในโรงเรียน การเรียนรู้กิจกรรมศิลปะทางการศึกษายกตัวอย่างเช่นการพูดออกเสียง การเป็นช่างภาพ การแสดงละคร ล้วนแล้วแต่เป็นกิจกรรมที่แสดงออกถึงอารมณ์ และเป็นการสื่อสารที่ชัดเจน การเรียนรู้สุนทรียศาสตร์ผ่านกิจกรรมต่างๆ และเทคนิคในการสอนงานศิลปะผ่านสุนทรียศาสตร์ เน้นการให้ผู้เรียนแสดงออกทางร่างกาย เพลง ประติมากรรม เป็นต้น ซึ่งจากตัวอย่างวิจัย การแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้งานทางด้านศิลปะและการพัฒนาทางภาษาในกิจกรรมวิเคราะห์หัวข้อในการศึกษานี้ แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมด้านความงามที่มีผลในเชิงบวกต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมในระหว่างการเรียนการสอนของภาษา โดยเฉพาะการเรียนภาษาพร้อมกับกิจกรรมด้านสุนทรียศาสตร์ที่ดูเหมือนจะดึงดูดความสนใจ และมีส่วนร่วมกับความหลากหลายของผู้เรียน กิจกรรมด้านสุนทรียศาสตร์ช่วยให้เด็กมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ที่ดี มีความนับถือตนเอง และมีความสัมพันธ์ภายในกลุ่มโรงเรียน

Whiteland (2013) ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานศิลปะร่วมกัน เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ถูกลบเข้ามาในหนังสือ ซึ่งในหนังสือประกอบด้วยรูปภาพของผู้ใหญ่และเด็กที่ทำงานร่วมกัน เด็กและผู้ใหญ่จะคุ้นเคยกันมากขึ้น ซึ่งผู้ใหญ่จะเข้าใจในความเป็นเด็ก ส่วนเด็กก็เข้าใจคำตักเตือนของบุคคลที่แก่กว่า ซึ่งการจัดกิจกรรมศิลปะเป็นหน้าที่ของส่วนบริการด้านการเรียนรู้ ถ้าขาดส่วนนี้ไปอาจไม่สามารถเข้าถึงได้

Elizabeth (2013) ได้ศึกษาเอกสารหลักสูตร เพื่อตรวจสอบในเรื่องของความซับซ้อน และนำไปสู่การจัดกิจกรรมศิลปะหลังเลิกเรียน ที่มีมุมมองข้ามและไม่ใส่ใจด้านการประเมิน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมินการทำงานศิลปะ กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัย คือ ห้องเรียน จำนวน 1 ห้องเรียน ที่อยู่ในหลักสูตรการเรียนร่วมแบบสหสัมพันธ์ โดยมีผู้เข้าร่วมหลักทั้งหมด 23 คน ครูผู้สอน 1 คน ผู้ก่อตั้งหลักสูตร 1 คน และครอบครัวของผู้เข้าร่วมอีก 9 ครอบครัว ใช้ระยะเวลาในการเก็บ

ข้อมูล 4 ภาคการศึกษา ผลการวิจัย ด้านผลผลิต คือ กิจกรรมศิลปะหลังเลิกเรียนประกอบด้วย ลักษณะเด่น 3 ประการ คือ 1) ความสัมพันธ์ของผู้เข้าร่วมทั้งทางร่างกายและจิตใจ 2) ลักษณะกิจกรรมสามารถสร้างแรงจูงใจในการสร้างงานศิลปะ 3) กิจกรรมที่จัดต้องเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ผลลัพธ์ คือ การพัฒนาแนวทางในการสร้างกิจกรรมศิลปะหลังเลิกเรียนที่เน้นความเรียบง่าย ความเป็นสื่อกลางในการพัฒนาทักษะและแนวคิด

Laroche (2015) ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบและการตอบสนอง โดยเน้นการวาดรูป ระบายสี หรือ การปั้น เพื่อให้เด็ก ๆ มีการพัฒนาและใช้เวลาด้วยกัน การจัดสภาพแวดล้อม ห้องเรียนให้นักเรียนสามารถปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือ และสนับสนุน พลักดันซึ่งกันและกัน เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงาน ซึ่งครูผู้สอนสั่งให้นักเรียนวาดภาพตามหัวข้อที่กำหนด โดยครูผู้สอนนำรูปภาพ ผลงานศิลปะอย่างง่ายมาเป็นตัวอย่าง และผลงานของนักเรียนอีกห้องหนึ่งมา เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ สิ่งที่ครูผู้สอนเห็นคือ นักเรียนกำลังวาดรูปร่วมกัน ซึ่งหมายถึง การที่นักเรียนลอกเลียนแบบจากงานของเพื่อน และปรึกษา พูดคุยกับเพื่อนด้านข้างที่วาดรูปเก่งกว่า ซึ่งบ่อยครั้งที่นักเรียนบางคนจะไม่เข้าใจว่าทำไมเพื่อนถึงมาลอกเลียนแบบงานของตน โดยครูจะอธิบายกับนักเรียนว่า การวาดรูปของนักเรียนในชั้นนั้น ไม่ได้วัดความรู้ความสามารถของคนเพียงอย่างเดียว แต่เป็นโอกาสที่จะเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้ร่วมกันนั้นเป็นทางที่จะเรียนสิ่งต่างๆ ได้ดีที่สุด ซึ่งปีกาโซ ได้กล่าวไว้ว่า “ไม่มีใครหรอกที่จะเลียนแบบเหมือนคนอื่นทั้งหมดเสมอไป อาจมีการดัดแปลงสิ่งที่เขาได้เลียนแบบให้เข้ากับเอกลักษณ์ส่วนตัวของเขาเองก็เป็นได้” การแบ่งกลุ่มตามช่วงอายุ ทำให้เกิดการแบ่งชั้นด้านอายุอย่างแพร่หลายซึ่งการแบ่งชั้นตามช่วงอายุทำให้เกิดอุปาทานหมู่ ทำให้เกิดการจำกัดการแบ่งแยกในช่วงอายุบางช่วง ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดในกลุ่มที่เป็นผู้ใหญ่เสียมาก ทำให้เกิดความไม่เข้าใจกันในระหว่างคนแก่และวัยรุ่น ซึ่งกิจกรรมด้านศิลปะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางสังคม โดยสร้างจุดร่วม ทำให้เกิดความตระหนักและความเข้าใจในกลุ่มที่มีคนต่างอายุกัน

จากการศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง เกี่ยวกับการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมทางด้านความคิด สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมศิลปะที่มีคุณภาพ และเหมาะสมกับช่วงวัยเด็กและเยาวชน โดยกิจกรรมแบบกลุ่มเป็นหนึ่งในกิจกรรมศิลปะที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วม อีกทั้งยังทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อให้พื้นที่แก่เด็กและเยาวชนในการเป็นส่วนหนึ่งในสังคม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน” เป็นการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน แล้วนำข้อสรุปที่ได้นำมาพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 คือการศึกษากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ขั้นตอนที่ 2 คือการพัฒนาารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มาใช้ในการดำเนินการวิจัย โดยมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

3.1 การศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(ก่อนและหลังจัดกิจกรรม) และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน(ก่อนและหลังจัดกิจกรรม)

3.2 การลงพื้นที่ เป็นการลงพื้นที่สังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล และพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการตีความ จัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบคำตอบจากการสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

3.4 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

3.1 การศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์

การศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยมีประเด็นในการศึกษาด้านกิจกรรมศิลปะการมีส่วนร่วมทางสังคม เด็กเยาวชน และชุมชน ศึกษาจากแหล่งต่างๆ ดังนี้

3.1.1 ศึกษาจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Source)

ศึกษาจากเอกสารที่นำเสนอแนวคิด และประสบการณ์ของผู้เขียนโดยตรง ได้แก่ บทความวิชาการ ตำรา งานวิจัยในประเทศ ต่างประเทศ วิทยานิพนธ์ในระดับดุษฎีบัณฑิต มหาบัณฑิต และ Internet จากฐานข้อมูลสถาบันวิทยบริการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้าน กิจกรรมศิลปะ เด็กและ

เยาวชน กระบวนการกลุ่ม ชุมชน แนวคิดการเรียนรู้ฐานชุมชน การศึกษานอกระบบ และการมีส่วนร่วม

3.1.2 ศึกษาจากการสัมภาษณ์

การศึกษาจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (ก่อนและหลังจัดกิจกรรม) และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (ก่อนและหลังจัดกิจกรรม) ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างกรอบคำถามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิจัย แล้วนำไปสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้านรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนที่ปฏิบัติจริง กิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรค

3.1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 3 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 ท่าน เพื่อศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่

- 1.1) นางจำลอง บัวสุวรรณ ผู้ประสานงานเครือข่ายเพชรบุรี ดิจิทัล
- 1.2) นายสุรนาถ แป้นประเสริฐ ผู้จัดการบางกอกนี้ ดิจิทัล
- 1.3) นางสาวเสาวรัตน์ ประดาห์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนา

เด็ก

2) แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (ก่อนและหลังจัดกิจกรรม) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน จำนวน 9 ท่าน เพื่อศึกษาลักษณะกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม ได้แก่

- 2.1) นางสาว สุนิสา ประทุมเทือง แกนนำชุมชนเพชรบุรี ดิจิทัล
- 2.2) นางสาว เนตรนภา รุ่มรวย แกนนำชุมชนเพชรบุรี ดิจิทัล
- 2.3) นายปราโมทย์ คลังแก้ว แกนนำชุมชนเพชรบุรี ดิจิทัล
- 2.4) นางสาวชุตินา กฤษกรณ์ แกนนำชุมชนบางกอกนี้ ดิจิทัล

- 2.5) นายสุขวิชชัย อธิสุขคนธ์ แกนนำชุมชนบางกอกนี้ ดีจัง
- 2.6) นายจิรพงษ์ อินกอง แกนนำชุมชนบางกอกนี้ ดีจัง
- 2.7) นางสาวติ่ม ชูแก้ว แกนนำชุมชนรองเมือง เรื่องยิ้ม
- 2.8) นางสาวรัสมิ์ ทอนทอง แกนนำชุมชนรองเมือง เรื่องยิ้ม
- 2.9) นางสาวชรรชัชฎา ผุดบัวน้อย แกนนำชุมชนรองเมือง เรื่องยิ้ม

3) เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (ก่อนและหลังจัดกิจกรรม) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน จำนวน 15 คน เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะของเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน และลักษณะกิจกรรมศิลปะที่สนใจ ได้แก่

- 3.1) นายสุภาพ เสียงหวาน เด็กเยาวชนเพชรบุรี ดีจัง
- 3.2) นางสาวพัชราพร ทวีสุข เด็กเยาวชนเพชรบุรี ดีจัง
- 3.3) นายภูริ ชฎาแก้ว เด็กเยาวชนเพชรบุรี ดีจัง
- 3.4) นายวีรภัทร แสงธิป เด็กเยาวชนเพชรบุรี ดีจัง
- 3.5) เด็กหญิงวรรณนิศา นวลอิม เด็กเยาวชนเพชรบุรี ดีจัง
- 3.6) เด็กชายเฟรม สองพล เด็กเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
- 3.7) เด็กหญิงมนทิรา ผลาสินธุ์ เด็กเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
- 3.8) เด็กหญิงธรรธิป สนธิ์น้อย เด็กเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
- 3.9) เด็กหญิงกตัญญู กัลยาภานันท์ เด็กเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
- 3.10) เด็กชายชนาธิป ภาพโพธิ เด็กเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
- 3.11) นายเศรษฐศักดิ์ จตุปัญญาโชติกุล เด็กเยาวชนรองเมือง เรื่องยิ้ม
- 3.12) นายกันตกณ ศิวยายพราหมณ์ เด็กเยาวชนรองเมือง เรื่องยิ้ม
- 3.13) นายสมเกียรติ โพธิ์สิน เด็กเยาวชนรองเมือง เรื่องยิ้ม
- 3.14) นายพงศกร แก้วไพโรสี เด็กเยาวชนรองเมือง เรื่องยิ้ม
- 3.15) นายเบญจพจน์ รักษ์กระโตก เด็กเยาวชนรองเมือง เรื่องยิ้ม

3.1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ได้แก่

- 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับศึกษาความคิดเห็นของ

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ โดยโครงสร้างของคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จะเน้นหลักการจัดกิจกรรมศิลปะ การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับศึกษาความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (ก่อนจัดกิจกรรม) โดยโครงสร้างของคำถามสำหรับแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน จะเน้นหลักการจัดกิจกรรมศิลปะ การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (ก่อนจัดกิจกรรม) โดยโครงสร้างของคำถามสำหรับเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน จะเน้นลักษณะกิจกรรมศิลปะ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะของเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน

4) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับศึกษาความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (หลังจัดกิจกรรม) โดยโครงสร้างของคำถามสำหรับแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน จะเน้นหลักการจัดกิจกรรมศิลปะ การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

5) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างสำหรับศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (หลังจัดกิจกรรม) โดยโครงสร้างของคำถามสำหรับเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน จะเน้นลักษณะกิจกรรมศิลปะ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมศิลปะของเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน

3.1.2.3 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยในชั้น การศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ทั้ง 3 กลุ่ม กำหนดจุดมุ่งหมาย และรูปแบบของเครื่องมือแต่ละชนิด

2) สร้างแบบสัมภาษณ์ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรวจแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ

ปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแก้ไขไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content-Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา คือ

4.1) รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม และการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

4.2) รองศาสตราจารย์ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม และการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

4.3) อาจารย์สุชาติ ทองสีมา อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาของแต่ละข้อความ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาตรวจสอบโดยการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence : IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาจะมีค่า IOC เข้าใกล้ 1.00 ถ้าข้อใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรจะปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3.1.2.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเพื่อศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยเก็บรวบรวม

ข้อมูลในการวิจัยจากการสัมภาษณ์ทั้งหมด 3 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ 2) แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และ 3) เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

3.1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สรุปข้อมูลตามแนวทางที่เสนอไว้ ด้วยการตีความ จัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบคำตอบจากการสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาด้านความจริง และวิเคราะห์เนื้อหาด้านความหมายคำพูด และทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูล

3.2 การลงพื้นที่

เป็นการลงพื้นที่สังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.2.1 ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน จากการจดบันทึกภาคสนาม (Field Notes) จัดทำแผนผังชุมชนที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของชุมชน

3.2.2 พื้นที่ศึกษา

จากการศึกษาชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งในงานวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนต้นแบบที่ใช้เป็นกรณีศึกษา 3 ชุมชน ได้แก่ 1) เพชรบุรี ดีจัง 2) บางกอกนี้ ดีจัง และ 3) รองเมือง เรื่องยิ้ม โดยมีเกณฑ์การพิจารณา คือ 1) เป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างต่อเนื่อง และ 2) เป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะไม่ต่ำกว่า 3 ปี และวิเคราะห์กิจกรรมศิลปะที่จัดขึ้น 4 โครงการ คือ 1) งานดีต่อใน ณ แพร่งภูธร 2) งานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย 3) งานบางมดเฟส และ 4) งานพระนครคีรี จ.เพชรบุรี กิจกรรมรวมมิตรดียิ้ม

3.2.3 วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเข้าภาคสนามด้วยวิธีการเปิดเผยตัว (Overt Role) โดยนำหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่ออาจารย์หัวหน้าสาขาวิชา แล้วแจ้งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ แกนนำ และเด็กเยาวชน โดยมีรายละเอียดดังนี้ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-Participant Observation) ผู้วิจัยใช้วิธีนี้ในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน สภาพแวดล้อมและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน จัดทำแผนผังชุมชน เพื่อศึกษา ลักษณะทางกายภาพของชุมชน

3.2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาข้อมูลภาคสนาม เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ได้แก่ แบบสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.2.5 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยในการศึกษาข้อมูลภาคสนาม การศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

- 1) ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อนำไปใช้ในการสร้างเครื่องมือ กำหนดจุดมุ่งหมาย และรูปแบบของเครื่องมือแต่ละชนิด
- 2) สร้างแบบสังเกตตามกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย นำแบบสังเกตที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
- 3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรวจสอบแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับปรุง ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 4) นำแบบสังเกตที่ผ่านการแก้ไขไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content-Validity) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา คือ
 - 4.1) รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม และการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 4.2) รองศาสตราจารย์ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม และการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 4.3) อาจารย์สุชาติ ทองสีมา อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 5) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาของแต่ละข้อความ เพื่อ

นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาตรวจสอบโดยการคำนวณหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Item Objective Congruence : IOC) จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของคะแนนจากผู้ทรงคุณวุฒิทุกคน

n หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาจะมีค่า IOC เข้าใกล้ 1.00 ถ้าข้อใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรจะปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

3.2.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์รูปแบบกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยเก็บข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ การสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.2.7 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

เมื่อเก็บข้อมูลภาคสนามแล้ว จึงวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปข้อมูลตามแนวทางที่เสนอไว้ ด้วยการตีความ จัดหมวดหมู่ เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน และทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูล

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล และพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เน้นการสร้างความสัมพันธ์ของข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์สรุปข้อมูลตามแนวทางที่เสนอไว้ จากนั้นตีความ จัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบคำตอบจากการสัมภาษณ์ของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำมาพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็ก

และเยาวชนในชุมชน โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านความจริง และวิเคราะห์เนื้อหาทางด้านความหมาย คำพูด และทำการวิเคราะห์สรุปข้อมูล

3.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม

ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต หลังจากนั้น จึงวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจำแนกและจัดระบบหมวดหมู่ข้อมูลของรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน นำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.3.3 การพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แกนนำ เด็กเยาวชน และการสังเกต เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะ โดย นำเสนอให้อยู่ในรูปของความเรียง และแผนผังกราฟิก แล้วนำรูปแบบที่ได้จากการพัฒนาให้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะตรวจสอบเนื้อหาและความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมศิลปะ

3.3.3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- 1) อาจารย์ปทุมมา บำเพ็ญทาน อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
- 2) อาจารย์สุชาติ ทองสีมา อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3) นางสาวเสาวรัตน์ ประดาห์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ศูนย์ พัฒนาเด็กดวงแข มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

3.3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ รูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของ เด็กและเยาวชน ที่ได้รับการพัฒนาแล้ว ซึ่งประกอบด้วย รูปแบบกิจกรรมศิลปะ แผนการจัดกิจกรรม ศิลปะ หลังจากนั้นใช้เครื่องมือแบบตรวจสอบความเหมาะสม รับรองรูปแบบกิจกรรม โดยเป็นแบบ ตรวจสอบรับรองความเหมาะสม แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เป็นความเรียงข้อเสนอแนะ

3.3.3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยจากแบบประเมินรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญรับรองรูปแบบ จำนวน 3 ท่าน และให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ต่อไป

3.3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

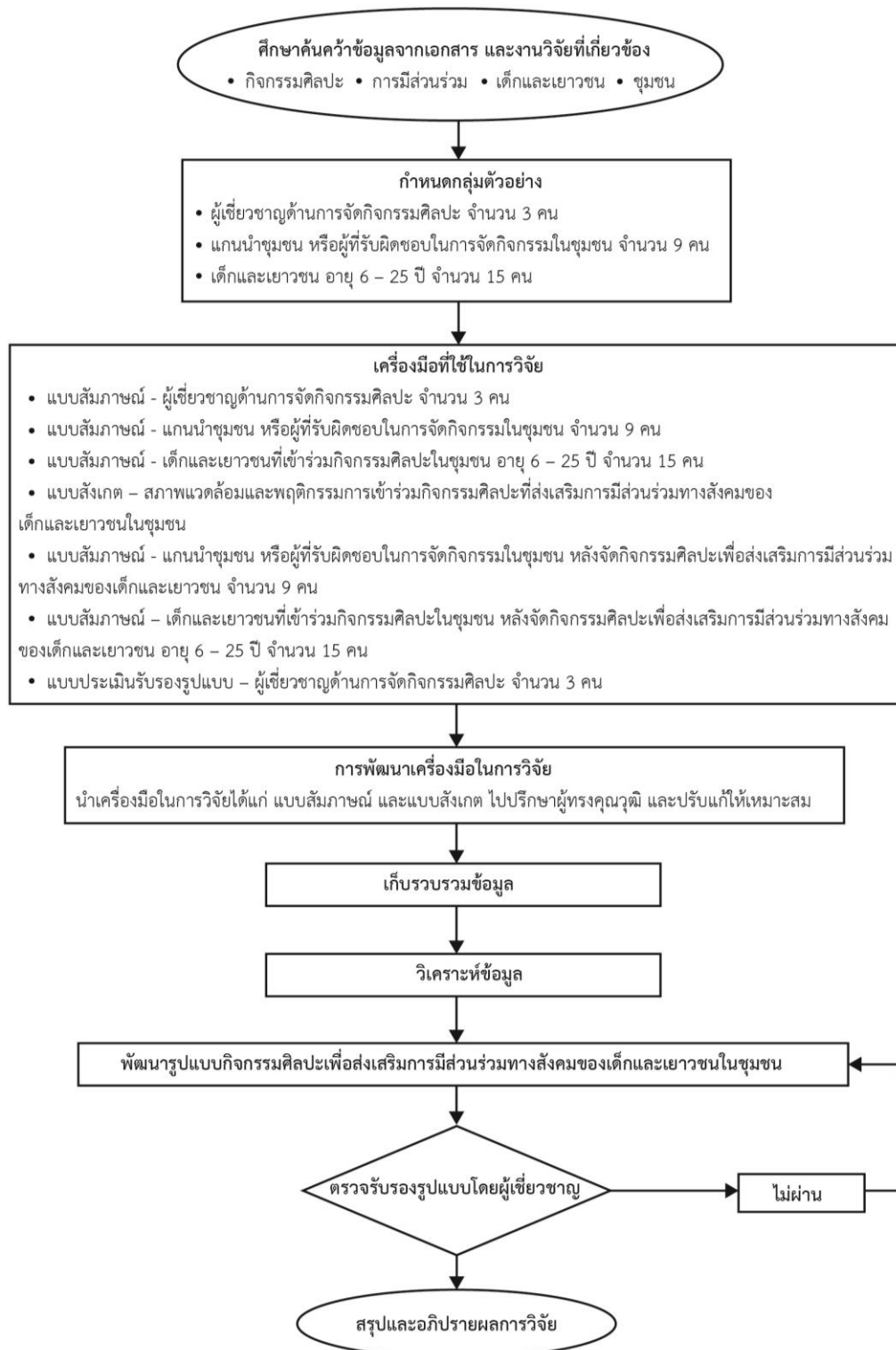
ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความเหมาะสม รับรองรูปแบบ มาวิเคราะห์สรุปข้อมูลตามแนวทางที่เสนอไว้ จากนั้นตีความ จัดหมวดหมู่ และเปรียบเทียบคำตอบของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาด้านความจริง และวิเคราะห์เนื้อหาด้านความหมายคำพูด และสรุปเพื่อนำไปพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะให้เหมาะสมต่อไป

3.4 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

เป็นการสรุป อภิปรายผลและเสนอแนะด้วยการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากการพัฒนา

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามที่กำหนดแล้ว ผู้วิจัยจึงสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้คือ ศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน และ พัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ส่วนการอภิปรายผลการวิจัย เป็นการสรุปรวมผลจากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้รับจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและสาระสำคัญจากการลงพื้นที่ภาคสนามและอภิปรายถึงข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ การรายงานผลนำเสนอในรูปแบบความเรียงและตารางประกอบการอธิบาย

แผนผังที่ 1 วิธีการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่องการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน และเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 2 ตอนตามลำดับ ดังนี้

4.1 ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

4.2 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ ผู้วิจัยแยกนำเสนอไว้เป็น 12 หัวข้อ ได้แก่

4.1.1 ผลการศึกษาวិเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”

4.1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง”

4.1.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “รองเมือง เรื่องยิ้ม”

4.1.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

4.1.5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

4.1.6 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

4.1.7 ผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

4.1.8 ผลการศึกษาความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

4.1.9 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

4.1.10 ผลการศึกษาลำดับกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

4.1.11 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมศิลปะและระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

4.1.12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะ ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

4.1.1 ผลการศึกษาวเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”

4.1.1.1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”

จากการศึกษาลงพื้นที่ภาคสนามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แกนนำหรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน พบว่าขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของ มหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง” มีดังนี้

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมเครือข่าย - วางแผนโครงการ - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	แกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง
2. พัฒนาโครงการ	แกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง
3. หาแหล่งทุน - ได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.)	แกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง
4. ประชุมพูดคุยภาพรวมงานตลอดทั้งปี - กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ - กำหนดและวางแผนโครงการ	กลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง เด็กและเยาวชน
5. ประชุมโครงการย่อย (งานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง) กับเด็กและเยาวชน - ชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเพื่อทำความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน - วางแผนงานร่วมกัน - กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงานมหกรรม “เพชรบุรี ดี	แกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง เด็กและเยาวชน

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
<p>จ้ง”</p> <ul style="list-style-type: none"> • ประสานงานกลาง • ประชาสัมพันธ์ • สถานที่ • ประสานงานเครือข่าย • วัสดุอุปกรณ์ • เวที • สวัสดิการ 	
6. เด็กและเยาวชนนัดพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่ไปเรียนรู้จากชุมชนของตัวเอง และวางแผนการจัดงานมหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”	เด็กและเยาวชน
7. เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มประชุมเพื่อเตรียมตัวจัดงานมหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง” <ul style="list-style-type: none"> - เลือกกิจกรรมศิลปะที่จะนำมาจัดงาน - ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม - ออกแบบสื่อต่างๆ - แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ 	แกนนำเครือข่ายกลุ่มลูกหว่า เด็กและเยาวชน
8. ประสานงานการจัดงานกับหน่วยงานต่างๆ	เด็กและเยาวชน
9. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน	เด็กและเยาวชน
10. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการพูดคุย	แกนนำเครือข่ายกลุ่มลูกหว่า เด็กและเยาวชน

ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง พบว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม แบ่งได้เป็น 10 ขั้นตอน คือ

1. ประชุมเครือข่าย เป็นการประชุมเพื่อวางแผนโครงการกิจกรรมที่จะจัดขึ้น พูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างแกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจังและเด็กเยาวชนที่อยู่ในเครือข่าย
2. พัฒนาโครงการ เป็นการเรียบเรียงและปรับโครงการให้มีความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของเครือข่ายโดยแกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจังเป็นผู้เรียบเรียงโครงการ
3. หาแหล่งทุน จากองค์กรหรือหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว งานมหกรรมเพชรบุรี ดีจังได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็ก

และเยาวชน(สสย.) โดยมีแกนนำเครือข่าย เพชรบุรี ดีจังเป็นผู้ประสานงานติดต่อกับหน่วยงาน

4. ประชุมพูดคุยภาพรวมงานตลอดทั้งปี กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดงาน กำหนดและวางแผนกิจกรรมของโครงการเพื่อให้โครงการมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในการประชุมมีกลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดีจังทั้งหมดและเด็กเยาวชนมาร่วมเสนอความคิดเห็น

5. ประชุมโครงการย่อย (งานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง) ร่วมกับเด็กเยาวชน ชี้แจงวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการเพื่อทำความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ออกแบบและวางแผนงานด้วยกัน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง แบ่งออกเป็น ฝ่ายประสานงานกลาง ประชาสัมพันธ์ สถานที่ ประสานงานเครือข่าย วัสดุอุปกรณ์ เวที และสวัสดิการ เปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชนเป็นผู้ริเริ่มเสนอความคิดเห็นและเลือกหน้าที่ที่จะรับผิดชอบ

6. เด็กและเยาวชนนัดพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่ไปเรียนรู้จากชุมชนของตนเอง และวางแผนการจัดงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง เด็กเยาวชนรวมตัวกันเพื่อสรุปผลในสิ่งที่ได้เรียนรู้มาในชุมชนของตนเอง และช่วยกันเลือกกิจกรรมที่จะนำมาสื่อสารให้คนภายในชุมชนและภายนอกชุมชนในงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจังได้รับรู้เรื่องราวเช่นเดียวกับที่เด็กเยาวชนได้ไปศึกษาและเรียนรู้ภูมิปัญญาในชุมชนของตนเอง

7. เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มประชุมเพื่อเตรียมตัวจัดงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง ในขั้นตอนนี้ เด็กเยาวชนจะมาช่วยกันเลือกกิจกรรมศิลปะที่จะนำมาจัดงาน ออกแบบกระบวนการจัดกรรม ออกแบบสื่อสื่อต่างๆ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอีกครั้งก่อนที่จะถึงวันงานจริง โดยมีผู้ใหญ่ที่เป็นแกนนำเครือข่ายกลุ่มลูกหว่า(ประธานโครงการเพชรบุรี ดีจัง) เป็นผู้สนับสนุนเด็กและเยาวชน

8. เด็กและเยาวชนเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง

9. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน เด็กและเยาวชนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติงานเองทั้งหมดโดยมีผู้ใหญ่คอยให้การสนับสนุน

10. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรมงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจังเป็นการพูดคุยสรุปผลจากการจัดงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานโดยมีแกนนำเครือข่ายกลุ่มลูกหว่า(ประธานโครงการเพชรบุรี ดีจัง) เสนอและสะท้อนความคิดร่วมกับเด็กเยาวชน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง กลุ่มลูกหว่า

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
1. แกนนำกลุ่มลูกหว่า, เด็กและเยาวชน ร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยกันเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและของดีในชุมชนของตนเอง - ร่วมกันสร้าง แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)	แกนนำกลุ่มลูกหว่า เด็กและเยาวชน
2. เด็กและเยาวชนเลือกเรียนศิลปวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง (งานสกุลช่างเมืองเพชร) ปีละ1 อย่าง	เด็กและเยาวชน
3. เด็กและเยาวชนเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ตามแหล่งความรู้ในชุมชน	เด็กและเยาวชน
4. แกนนำกลุ่ม, เด็กและเยาวชน ประชุมพูดคุยเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดภายในงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม หน้าที่ – หัวหน้า คอยดูแลภาพรวมของซุ้ม - คนสอน คอยสอนกิจกรรมภายในซุ้ม - สถานที่ คอยดูแลเรื่องการจัดตั้งซุ้มกิจกรรม - สวัสดิการ คอยดูแลเรื่องอาหาร - ประชาสัมพันธ์หน้าซุ้ม คอยชวนคนเข้าซุ้ม	แกนนำกลุ่มลูกหว่า เด็กและเยาวชน
5. เด็กและเยาวชนลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย	เด็กและเยาวชน
6. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการพูดคุยและถอดบทเรียน	แกนนำกลุ่มลูกหว่า เด็กและเยาวชน

ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง กลุ่มลูกหว่า พบว่าขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม แบ่งได้เป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. แกนนำกลุ่มลูกหว่า เด็กและเยาวชน ร่วมแลกเปลี่ยนพูดคุยกันเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและของดีในชุมชนของตนเอง โดยใช้วิธีการสร้างแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram) ให้เด็กเยาวชนรู้จักการวางแผนทางความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนในกลุ่ม

ภาพที่ 1 ตัวอย่างแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram) ของกลุ่มลูกหัว
 (ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

2. เด็กและเยาวชนเลือกเรียนศิลปวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง (งานสกุลช่างเมืองเพชร) เช่น พวงมโหตร งานปูนปั้น งานลายรดน้ำ งานปั้นหัวโขน เป็นต้น ซึ่งจะเรียนรู้ปีละ 1 อย่าง
3. เด็กและเยาวชนลงพื้นที่ ศึกษาและเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมตามแหล่งความรู้ในชุมชน
4. แกนนำกลุ่มและเด็กเยาวชนภายในกลุ่มประชุมพูดคุยเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดภายในงานมหกรรมเพชรบุรี ดิจิทัล และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ดังนี้ หัวหน้า คอยดูแลภาพรวมของซุ้ม คนสอน คอยสอนกิจกรรมภายในซุ้ม สถานที่ คอยดูแลเรื่องการตกแต่งซุ้ม กิจกรรม สวัสดิการ คอยดูแลเรื่องอาหาร และประชาสัมพันธ์หน้าซุ้ม คอยชวนคนเข้าซุ้ม
5. เด็กและเยาวชนลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ช่วยสนับสนุน
6. แกนนำกลุ่มและเด็กเยาวชนภายในกลุ่มสรุปประเมินผลการจัดกิจกรรมจากบทบาทหน้าที่

ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยใช้การพูดคุยและถอดบทเรียนจากสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปพัฒนาในครั้งหน้า

4.1.1.2 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม งานมหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม งานมหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”

รายการ
1. งบประมาณสัมพันธ
2. ค่าติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างและประดับตกแต่งในงาน
3. ค่าจัดทำเวที ฉาก และตกแต่งสถานที่
4. ค่าจัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี
5. ค่าจัดกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเครือข่าย
6. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ประสานงาน อาสาสมัคร เตรียมงาน

ผลการวิเคราะห์ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง พบว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม เพชรบุรี ดีจัง สามารถแบ่งได้เป็น 6 ส่วนคือ 1. งบประมาณสัมพันธ 2. ค่าติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างและประดับตกแต่งในงาน 3. ค่าจัดทำเวที ฉากและตกแต่งสถานที่ 4. ค่าจัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี 5. ค่าจัดกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเครือข่าย 6. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ประสานงาน อาสาสมัคร เตรียมงาน โดยงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง มีการใช้ในส่วน of ค่าจัดกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเครือข่ายมากที่สุด รองลงมา คือ งบประมาณสัมพันธ และค่าจัดทำเวที ฉาก และตกแต่งสถานที่ ตามลำดับ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.2 ผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง”

4.1.2.1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง”

จากการศึกษาลงพื้นที่ภาคสนามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แกนนำหรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน พบว่าขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของ มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง” มีดังนี้

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม บางกอกนี้ ดีจัง

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
1. ประชุมกลุ่มย่อย - สถานการณ์ความต้องการของคนในชุมชน - ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ	ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (มยพ.) แกนนำบางกอกนี้ดีจัง แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
2. ประชุมเพื่อวางวัตถุประสงค์ - ตั้งวัตถุประสงค์ - วางเป้าหมาย	แกนนำบางกอกนี้ ดีจัง , แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง , ตัวแทนองค์กร , ตัวแทนเครือข่าย , เด็กและเยาวชน
3. ประชุมใหญ่ - ชี้แจงโครงการ - เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม - วางแผนโครงการร่วมกัน	แกนนำบางกอกนี้ ดีจัง , แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง , ตัวแทนองค์กร , ตัวแทนเครือข่าย , เด็กและเยาวชน , ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด
4. ประชุมการเขียนโครงร่าง - เรียบเรียงโครงการ	ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (มยพ.) , ผู้นำชุมชน , แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
5. หาแหล่งทุน - ได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.)	แกนนำบางกอกนี้ ดีจัง
6. ประชุมพูดคุยกับหน่วยงานรัฐ - อธิบายโครงการ - วางแผนงานร่วมกัน	สำนักงานเขต , ศูนย์บริการสาธารณสุข กทม. , โรงพยาบาลศิริราช (หน่วยงานสังคม) , แกนนำบางกอกนี้ดีจัง , แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
7. ประชุมเด็กเยาวชน และผู้นำชุมชน - คิดหารูปแบบการจัดงาน - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น - กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงาน “บางกอกนี้ ดีจัง” <ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์ • สถานที่ 	แกนนำบางกอกนี้ ดีจัง , แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง , เด็กและเยาวชน

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
<ul style="list-style-type: none"> • เวที • สวัสดิการ • บุคลากร • ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว 	
8. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน	แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง , เด็กและเยาวชน
9. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการพูดคุย	แกนนำบางกอกนี้ ดีจัง , แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง , เด็กและเยาวชน

ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมบางกอกนี้ ดีจัง พบว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม แบ่งได้เป็น 9 ขั้นตอน คือ

1. ประชุมกลุ่มย่อย พูดคุยและแสดงความคิดเห็นถึงสถานการณ์ความต้องการของคนในชุมชน และประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ โดยมีผู้ร่วมประชุมคือ ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (มยพ.) แกนนำบางกอกนี้ดีจัง และแกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง
2. ประชุมเพื่อวางวัตถุประสงค์ เป็นการตั้งวัตถุประสงค์และวางเป้าหมายของโครงการว่าทิศทางของโครงการจะไปในทิศทางใด โดยมีแกนนำและแกนนำเยาวชนของบางกอกนี้ ดีจัง ตัวแทนองค์กร ตัวแทนเครือข่าย และเด็กเยาวชนร่วมประชุมและร่วมเสนอความคิดเห็น
3. การประชุมใหญ่ เป็นการประชุมชี้แจงโครงการ เสนอแนวคิดและรูปแบบของกิจกรรมวางแผนโครงการร่วมกันทั้งแกนนำบางกอกนี้ดีจัง แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง ตัวแทนองค์กร ตัวแทนเครือข่าย เด็กและเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด
4. ประชุมการเขียนโครงร่าง เป็นการประชุมภายในเพื่อเรียบเรียงโครงการ จากความคิดเห็นทั้งหมดที่ได้จากการประชุม และพูดคุยของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านต่างๆ โดยมีผู้จัดการมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (มยพ.) ผู้นำชุมชน แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง เป็นผู้ช่วยเรียบเรียงโครงการ
5. หาแหล่งทุน จากองค์กรหรือหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว งานบางกอกนี้ ดีจังได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน(สสย.) โดยมีแกนนำบางกอกนี้ ดีจังเป็นผู้ติดต่อประสานงาน
6. ประชุมพูดคุยกับหน่วยงานรัฐ เป็นการอธิบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการและออกแบบวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งในการประชุมจะมีสำนักงานเขต ศูนย์บริการสาธารณสุข กทม. โรงพยาบาลศิริราชที่เป็นฝ่ายหน่วยงานสังคม แกนนำ

บางกอกนี้ ดีจัง และแกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง

7. ประชุมเด็กเยาวชน และผู้นำชุมชน ในการคิดหารูปแบบการจัดงาน และเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงานบางกอกนี้ ดีจัง ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ สถานที่ เวที สวัสดิการ บูชกิจกรรม ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว โดยมีแกนนำบางกอกนี้ ดีจัง แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง และเด็กเยาวชนร่วมเสนอความคิดและเลือกรับหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตนเองถนัดหรือสนใจ

8. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจังและเด็กเยาวชนทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยมีผู้ใหญ่คอยให้การสนับสนุน

9. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม หลังจากจัดกิจกรรมเสร็จโดยทันที เพื่อพูดคุยถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในงาน ผลการจัดกิจกรรมมีความตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดงานหรือไม่ โดยการซักถาม พูดคุยถอดบทเรียน โดยมีแกนนำบางกอกนี้ ดีจัง แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง และเด็กเยาวชนเสนอความคิดเห็นร่วมกันเพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดครั้งต่อไป

4.1.2.2 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง”

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรม “บางกอกนี้ ดีจัง”

รายการ
1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์
2. สนับสนุนบูชกิจกรรม
3. อาหาร
4. วัสดุ-อุปกรณ์
5.เช่าสถานที่
6.เช่าเครื่องเสียง/ระบบไฟ
7. ค่าผลิตสื่อ
8. เบ็ดเตล็ด

ผลการวิเคราะห์ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมบางกอกนี้ ดีจัง พบว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม มหกรรมบางกอกนี้ ดีจังสามารถแบ่งได้เป็น 8 ส่วนคือ 1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2. สนับสนุนบูชกิจกรรม 3. อาหาร 4. วัสดุ-อุปกรณ์ 5.เช่าสถานที่ 6.เช่าเครื่องเสียง/ระบบไฟ 7. ค่าผลิตสื่อ 8. เบ็ดเตล็ด โดยงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมบางกอกนี้ ดีจัง มีการใช้ในส่วน of ค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนบูชกิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ เช่าเครื่องเสียง/ระบบไฟ และค่าวัสดุ-อุปกรณ์ ตามลำดับ

4.1.3 ผลการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ มหกรรม “รองเมือง เรื่องยิ้ม”

4.1.3.1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรม “รองเมือง เรื่องยิ้ม”

จากการศึกษาลงพื้นที่ภาคสนามและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ แกนนำหรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน พบว่าขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมของ มหกรรม “รองเมือง เรื่องยิ้ม” มีดังนี้

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม รองเมือง เรื่องยิ้ม

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
1. พัฒนาโครงการ - เสนอสถานการณ์ความต้องการของพื้นที่ - กำหนดรูปแบบกิจกรรมคร่าวๆ	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)
2. หาแหล่งทุน - ได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.)	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)
3. ประชุมวางแผนภาพรวมกิจกรรมตลอดปี - กำหนดเป้าหมายที่ตอบโจทย์ชุมชนและสถานการณ์ - งบประมาณกิจกรรม - เสนอแนวคิดและรูปแบบ - วางแผนโครงการ - ได้รูปแบบบางส่วนมาเป็นแบบจำลอง (model) ไว้เป็นแนวคิด	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)
4. ประชุมโครงการย่อย(งานรองเมือง เรื่องยิ้ม) กับเด็กและเยาวชน,ชุมชน - ชี้แจงโครงการ - วางแผนงานร่วมกัน - แบ่งบทบาทหน้าที่ <ul style="list-style-type: none"> • ประชาสัมพันธ์ • สถานที่ • เวที • สวัสดิการ 	เด็กและเยาวชน คณะกรรมการชุมชน

ขั้นตอน	ผู้รับผิดชอบ
<ul style="list-style-type: none"> • บูธกิจกรรม • พิธีกร 	
5. ประชุมกับเจ้าหน้าที่ <ul style="list-style-type: none"> - สรุปประเด็นที่เด็กและเยาวชนสนใจ - ออกแบบกระบวนการ - ออกแบบรูปแบบกิจกรรม 	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)
6. ประชุมเครือข่าย (องค์กรต่างๆภายในละแวกชุมชน) <ul style="list-style-type: none"> - ชี้วัดอุปสรรคในการจัดกิจกรรม - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น - รูปแบบการจัดงาน - การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน - สถานการณ์เด็กและเยาวชน - ความคาดหวัง 	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.), สำนักงานเขต , มหาวิทยาลัย , โรงเรียน , สาธารณะสุข , ไปรษณีย์ , การรถไฟ , ศูนย์การค้ามาบุญครอง , ชุมชน , ตำรวจ , ทหาร
7. เปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม มหกรรมรณรงค์ เมือง เรื่องยิ้ม <ul style="list-style-type: none"> - ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม - แบ่งหน้าที่บทบาทและความรับผิดชอบ 	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.), อาสาสมัคร
8. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.), เด็กและเยาวชน , คณะกรรมการชุมชน , อาสาสมัคร
9. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรมโดยการพูดคุย	เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.), เด็กและเยาวชน , คณะกรรมการชุมชน , อาสาสมัคร

ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม มหกรรมรณรงค์ เรื่อง ยิ้ม พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งได้เป็น 9 ขั้นตอน คือ

1. พัฒนาโครงการ เป็นการเสนอสถานการณ์และความต้องการของพื้นที่ กำหนดรูปแบบกิจกรรมคร่าวๆของโครงการ โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เป็นผู้เรียบเรียงและเขียนโครงการ
2. หาแหล่งทุน จากองค์กรหรือหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว งานมหกรรมรณรงค์ เรื่อง ยิ้ม ได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน(สสย.) โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)เป็นผู้ติดต่อประสานงาน
3. ประชุมวางแผนภาพรวมกิจกรรมตลอดทั้งปี เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ตอบโจทย์ชุมชนและสถานการณ์ กำหนดงบประมาณกิจกรรม เสนอแนวคิดและรูปแบบต่างๆ วางแผนโครงการ และได้รูปแบบบางส่วนมาเป็นแบบจำลอง (model) ไว้เป็นแนวคิด เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)
4. ประชุมโครงการย่อย (งานรณรงค์ เรื่อง ยิ้ม) กับเด็กเยาวชน และตัวแทนคนในชุมชน (คณะกรรมการชุมชน) ในการชี้แจงโครงการ วางแผนงานร่วมกัน และแบ่งบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ สถานที่ เวที สวัสดิการ บูธกิจกรรม และพิธีกร โดย เด็กและเยาวชน คณะกรรมการชุมชน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)เสนอความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน
5. ประชุมเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เป็นการสรุปประเด็นที่เด็กและเยาวชนสนใจ ออกแบบกระบวนการ และออกแบบรูปแบบกิจกรรมต่างๆ
6. ประชุมเครือข่าย (องค์กรต่างๆภายในละแวกชุมชน) เป็นการชี้วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในส่วนของรูปแบบการจัดงาน การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน สถานการณ์และเยาวชน และความคาดหวังที่อยากจะให้เกิดขึ้น เพื่อให้หน่วยงานต่างๆรับรู้ถึงสภาพสถานการณ์และวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการ เพื่อขอความร่วมมือและแรงสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆละแวกใกล้เคียง โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) สำนักงานเขต มหาวิทยาลัย โรงเรียน สาธารณะสุข ไปรษณีย์ การรถไฟ ศูนย์การค้ามาบุญครอง ชุมชน ตำรวจ และทหาร
7. เปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม มหกรรมรณรงค์ เรื่อง ยิ้ม เนื่องจากชุมชนรณรงค์เรื่อง ยิ้ม เป็นชุมชนที่มีจำนวนประชากรของชุมชนปรับเปลี่ยนและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้ต้องมีการเปิดรับอาสาสมัครที่จะมาช่วยจัดกิจกรรมภายในงาน โดยจะมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน และแบ่งหน้าที่บทบาท ความรับผิดชอบของอาสาสมัครของแต่ละคน
8. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน เป็นการดำเนินงานมหกรรมรณรงค์ เรื่อง ยิ้มและทำตามหน้าที่ที่

ได้รับมอบหมาย โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เด็กและเยาวชน และ คณะกรรมการชุมชน ร่วมกันจัดงาน

9. สรุปผลและประเมินผลการจัด เป็นการพูดคุยถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในงาน ผลการจัด กิจกรรมมีความตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดงาน หรือไม่ โดยการสัมภาษณ์ พูดคุยถอดบทเรียน โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เด็ก เยาวชน และคณะกรรมการชุมชน เสนอความคิดเห็นร่วมกันเพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

4.1.3.2 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรม “รองเมือง เรืองยิ้ม”

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรม “รองเมือง เรืองยิ้ม”

รายการ
1. ค่าเดินทางของกลุ่มเครือข่ายที่มาช่วยจัดกิจกรรม
2. ค่าอาหาร
3. วัสดุ-อุปกรณ์ และอื่นๆ
4. ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน/ซุ้มกิจกรรมเครือข่ายจัดงาน

ผลการวิเคราะห์ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมรองเมือง เรืองยิ้ม พบว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม มหกรรมรองเมือง เรืองยิ้ม สามารถแบ่งได้เป็น 4 ส่วนคือ 1. ค่าเดินทางของกลุ่มเครือข่ายที่มาช่วยจัดกิจกรรม 2. ค่าอาหาร 3. วัสดุ-อุปกรณ์ และอื่นๆ 4. ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน/ซุ้มกิจกรรมเครือข่ายจัดงาน โดยงบประมาณในการจัดกิจกรรม รองเมือง เรืองยิ้ม มีการใช้ในส่วน of ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน/ซุ้มกิจกรรมเครือข่ายจัดงานมากที่สุด รองลงมา คือ ค่าวัสดุ-อุปกรณ์ และอื่นๆ

4.1.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะ การออกแบบกิจกรรมศิลปะ และการมีส่วนร่วมทางสังคม ของเด็กและเยาวชน จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 ท่าน สรุปผลได้ดังนี้

4.1.4.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 18 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
เพศ	
ผู้ชาย	2
ผู้หญิง	1
วุฒิการศึกษา	
ปริญญาตรี	3
ตำแหน่ง	
ผู้ประสานงานเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง	1
ผู้จัดการบางกอกนี้ ดีจัง	1
เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก	1
ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะ	
1-5 ปี	1
5-10 ปี	2

จากตารางที่ 4.11 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน เป็นเพศชายจำนวน 2 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 1 คน วุฒิการศึกษาทั้งหมดจบระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน ตำแหน่งการทำงานได้แก่ ผู้ประสานงานเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง จำนวน 1 คน ผู้จัดการบางกอกนี้ดีจัง จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก จำนวน 1 คน และทุกคนมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะ 5 ปีขึ้นไป

4.1.4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

ตารางที่ 19 สรุปผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คำสำคัญ
วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะ	- สร้างการมีส่วนร่วมในทุกระดับ	- สร้างการมีส่วนร่วม
เพื่อส่งเสริมการที่ส่วนร่วม	ทั้งผู้จัดงานและผู้ร่วมงาน	- วัตถุประสงค์และ
ทางสังคมของเด็กและ	- มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน	เป้าหมายที่ชัดเจน
เยาวชน	- เน้นการสื่อสาร สร้างสรรค์	- ระดมความคิดและ
ในชุมชน	และมีส่วนร่วม	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คำสำคัญ
	<ul style="list-style-type: none"> - จัดประชุมพูดคุยระดมความคิดเห็น และ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชุมชน - สร้างการเปลี่ยนแปลงจากภายในชุมชน - ให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการตั้งแต่ต้นจนจบ 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม ร่วมในการออกแบบ กระบวนการ
ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การจัดกิจกรรมศิลปะใน ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณสนับสนุน เป็นส่วนสำคัญ ในการขับเคลื่อนกิจกรรม - พื้นที่สาธารณะที่สามารถใช้ร่วมกัน ในการจัดกิจกรรม - ความต้องการของกลุ่มคนในชุมชน และความสอดคล้องของกิจกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณ - พื้นที่สาธารณะ - ความต้องการของคน ใน ชุมชน
ลักษณะกิจกรรมศิลปะ	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างการมีส่วนร่วมให้กับทุกเพศทุกวัย - สามารถปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของพื้นที่ - ต้องมีการสื่อสาร สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วม - สร้างเรื่องราวให้กับกิจกรรม โดยการลงพื้นที่สำรวจชุมชน - เด็กทุกวัยสามารถทำได้ นำกลับบ้าน ได้และเล่นได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างการมีส่วนร่วมทุก เพศทุกวัย - บริบทพื้นที่ - สื่อสาร สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วม - เรื่องราว
ปัญหาและอุปสรรคใน การจัดกิจกรรมศิลปะ	<ul style="list-style-type: none"> - การประสานงานระหว่างภาครัฐ ค่อนข้างยุ่งยาก ลำบาก และหลายขั้นตอน - ชุมชนเมืองเป็นชุมชนที่มีการ เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้มี ความรู้สึกสำนึก 	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยงานภาครัฐ - สำนึกรักชุมชน - การเรียนรู้ในชุมชน - ความไม่เข้าใจของคน ในชุมชน

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คำสำคัญ
	<p>ในชุมชนน้อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการเรียน <p>ในระบบมากกว่าการเรียนรู้ในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - คนในชุมชนไม่ให้ความร่วมมือเพราะไม่เข้าใจในจุดประสงค์ในการจัดกิจกรรม 	
แนวทางการแก้ปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - ดึงทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมให้มาทำงานร่วมกับเรา - ทำให้คนในชุมชนเขาเห็นบ่อยๆ - ชักชวนคนในชุมชนพูดคุย ให้เขาเกิดความไว้วางใจ - ยืดหยุ่นในการทำงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมให้ได้มากที่สุด 	<ul style="list-style-type: none"> - ดึงเขามาทำงานร่วมกับเรา - ทำให้เห็น - พูดคุย - ยืดหยุ่น
แนวโน้มรูปแบบกิจกรรมศิลปะในอนาคต	<ul style="list-style-type: none"> - คนส่วนใหญ่โยยหาความเก่าแก่ ความดั้งเดิม ความโบราณ - ค้นหา เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมชุมชน - มองสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว หรือทรัพยากรในชุมชน - กิจกรรมที่สร้างความร่วมมือของคนในชุมชน - ทำให้ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำวันของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนรู้ชุมชน - ความร่วมมือ - ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

จากผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ พบว่า วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ควรจะมีการสร้างความร่วมมือในทุกภาคส่วน ทั้งในด้านผู้จัดงานหรือผู้ร่วมงาน ต้องมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดกิจกรรมศิลปะที่ชัดเจน โดยเน้นการสื่อสาร สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีประจัดประชุมพูดคุยเพื่อระดมความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในชุมชนอยู่เสมอเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงจากภายในชุมชนสู่ภายนอก และเน้นให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในการออกแบบกระบวนการต่างๆตั้งแต่ต้นจนจบ ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะใน

ชุมชน ส่วนสำคัญ หลักในการสนับสนุนการขับเคลื่อนของกิจกรรม คือ งบประมาณ ในการจัดงาน กิจกรรมต้องอาศัยพื้นที่สาธารณะที่สามารถใช้ร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อให้พื้นที่นั้นได้เป็นพื้นที่ สำหรับเด็กที่แท้จริง การจัดกิจกรรมศิลปะต้องดูความต้องการของคนในชุมชนและความสอดคล้อง ของกิจกรรม เพื่อให้ได้กิจกรรมที่เหมาะสม ลักษณะกิจกรรมศิลปะ ควรสามารถสร้างการมีส่วนร่วม ให้กับทุกเพศทุกวัย สามารถปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของพื้นที่ โดยกิจกรรมศิลปะนั้นจะต้องมีการ สื่อสาร สร้างสรรค์และมีส่วนร่วม มีการสร้างเรื่องราวให้กับกิจกรรม ซึ่งเกิดจากการลงพื้นที่สำรวจ ชุมชนของตนเอง ลักษณะกิจกรรมศิลปะที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่ทุกวัยสามารถทำได้ นำผลงานกลับบ้านได้ และเล่นได้ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะ คือ การประสานงานกับหน่วยงาน ภาครัฐ เพราะมีความยุ่งยาก ซับซ้อน ชุมชนเมืองมีความเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ทำให้มีความสำนึก รักในชุมชนน้อย ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการเรียนในระบบมากกว่าการเรียนรู้ในชุมชน และ ปัญหาความไม่เข้าใจของคนในชุมชน แนวทางการแก้ปัญหา คือ การดึงทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ให้เขาได้เข้ามาร่วมทำงานกับเรา พูดคุยและทำให้คนในชุมชนเห็นบ่อยๆ และยืดหยุ่นในการทำงาน เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสูงสุด แนวโน้มรูปแบบกิจกรรมศิลปะในอนาคต คนส่วนใหญ่โยยหาความเก๋ าศิลปวัฒนธรรมชุมชน โดยการเรียนรู้ชุมชนของตนเอง เป็นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือของคนใน ชุมชนและทำให้ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

4.1.5 ผลการศึกษาความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะ การออกแบบกิจกรรมศิลปะ และการมีส่วนร่วมทางสังคม ของเด็กและเยาวชน จากความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมใน ชุมชน จำนวน 9 ท่าน สรุปผลได้ดังนี้

4.1.5.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 20 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
เพศ	
ผู้ชาย	3
ผู้หญิง	6
วุฒิการศึกษา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4
ปริญญาตรี	5
กลุ่มเครือข่าย	
เพชรบุรี ดีจัง	3
บางกอกนี้ ดีจัง	3
รองเมือง เรืองยิ้ม	3
ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะ	
1-5 ปี	3
6-10 ปี	4
11-15 ปี	2
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	
1-15 ปี	4
16-30 ปี	4
31-35 ปี	1

จากตารางที่ 4.13 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน เป็นเพศชายจำนวน 3 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน เป็นแกนนำจากกลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง จำนวน 3 คน บางกอกนี้ ดีจัง จำนวน 3 คนและรองเมือง เรืองยิ้ม จำนวน 3 คน มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะ 1-5 ปี จำนวน 3 คน 6-10 ปี จำนวน 4 คน และ 11-15 ปี จำนวน 2 คน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-15 ปี จำนวน 4 คน 16-30 ปี จำนวน 4 คน และ 31-35 ปี จำนวน 1 คน

4.1.5.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

ตารางที่ 21 สรุปผลความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของแกนนำ	คำสำคัญ
ลักษณะกิจกรรมศิลปะ	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นกิจกรรมที่ทุกคนสามารถร่วมได้ คนที่มาเที่ยว มาจากต่างชุมชน ก็สามารถเข้ามาทำได้ - เป็นกิจกรรมที่สามารถนำผลงานของตนเองกลับบ้านได้ - มีเรื่องราวจะรับรู้ถึงความ เป็นมา - มีการสื่อสาร สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วม - กิจกรรมศิลปะจากภูมิปัญญาในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อสาร สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วม - ผลงาน - มีเรื่องราว - ภูมิปัญญา
ลักษณะการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กและเยาวชนเป็นผู้สอนกิจกรรมให้กับ คนที่มาร่วมกิจกรรมด้วยตัวเอง - เด็กและเยาวชนที่มาร่วมงานได้พูดคุยกับ แลกเปลี่ยนกับพี่หรือเพื่อนที่สอนภายใน ชุมกิจกรรม เกิดการสานสัมพันธ์ทั้งคนนอกชุมและในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - เด็กเป็นผู้ถ่ายทอด - เด็กได้พูดคุย แลกเปลี่ยน - สานสัมพันธ์
ปัญหาและอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - คนในชุมชนไม่เข้าใจในสิ่งที่ทำ - การประสานงานภาครัฐค่อนข้างยุ่งยาก - ความคิดเห็นไม่ตรงกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - คนในชุมชนไม่เข้าใจ - การประสานงาน
แนวทางการแก้ไขปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - พุดอธิบายหลักการและเหตุผลให้คนในชุมชนฟัง - จัดการพูดคุยกับคนในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - การพูดคุย - หลักการและเหตุผล
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความสำคัญกับบริบทเด็กและเยาวชน - ความร่วมมือของคนในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - บริบทเด็กและเยาวชน

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของแกนนำ	คำสำคัญ
	- ความเข้าใจของผู้นำชุมชนและ คนที่อาศัยอยู่ในชุมชน	- ความร่วมมือ - ความเข้าใจ

จากผลความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน พบว่า ลักษณะกิจกรรมควรเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการสื่อสาร สร้างสรรค์และมีส่วนร่วม มีเรื่องราว เป็น ศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถนำผลงานกลับบ้านได้ ลักษณะการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็ก และเยาวชน เด็กและเยาวชนเป็นผู้ถ่ายทอด เป็นผู้สอนกิจกรรมให้กับผู้ที่เข้ามาร่วมกิจกรรม เด็กและ เยาวชนที่เข้ามาร่วมงานได้พูดคุยแลกเปลี่ยน สานสัมพันธ์ทั้งคนนอกและในชุมชน ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดกิจกรรมศิลปะ คือ คนในชุมชนไม่เข้าใจในสิ่งที่ทำ และมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน การ ประสานงานภาครัฐค่อนข้างยุ่งยาก แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ จัดการพูดคุย อธิบายหลักการและ เหตุผลให้คนในชุมชนได้รับฟัง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน คือ ให้ความสำคัญ กับบริบทของเด็กและเยาวชน ความร่วมมือของคนในชุมชน และความเข้าใจของผู้นำชุมชน และคนที่ อาศัยอยู่ในชุมชน

4.1.6 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะ การออกแบบกิจกรรมศิลปะ และการมีส่วนร่วมทางสังคม ของเด็กและเยาวชน จากความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน จำนวน 15 ท่าน สรุปผลได้ดังนี้

4.1.6.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 22 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะใน ชุมชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
เพศ	
ผู้ชาย	10
ผู้หญิง	5
อายุ	
10-15 ปี	7
16-20 ปี	7
21-25 ปี	1
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	1

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
มัธยมศึกษาตอนต้น	6
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6
ปริญญาตรี	2
กลุ่มเครือข่าย	
เพชรบุรี ดีจัง	5
บางกอกนี้ ดีจัง	5
รองเมือง เรืองยิ้ม	5
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	
1-10 ปี	1
11-20 ปี	14

จากตารางที่ 4.15 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน มีช่วงอายุ 10-15 ปี จำนวน 7 คน 16-20 ปี จำนวน 7 คน และ 21-25 ปี จำนวน 1 คน ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน เป็นเด็กและเยาวชนจากกลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง จำนวน 5 คน บางกอกนี้ ดีจัง จำนวน 5 คน และรองเมือง เรืองยิ้ม จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 11-20 ปี

4.1.6.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

ตารางที่ 23 สรุปผลความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	คำสำคัญ
ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชน	- พี่หรือเพื่อนในกลุ่มชักชวน	- ชักชวน
เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	- ตนเองอยากรู้จักและมีส่วนร่วมกับคน	- อยากมีส่วนร่วม
ศิลปะในชุมชน	ในชุมชนมากขึ้น - พี่หรือเพื่อนในชุมชนแนะนำ - เห็นตัวอย่างพี่ที่อยู่ในกลุ่มแล้ว อยากทำบ้าง	- เห็นตัวอย่าง

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	คำสำคัญ
ลักษณะกิจกรรมศิลปะที่สนใจ	- เป็นกิจกรรมที่ทําง่าย - กิจกรรมระบายสี - สามารถเป็นของเล่นได้ - สามารถนำมาใช้งานได้ - เป็นกิจกรรมที่สื่อสารในชุมชนได้ และเป็นคนภายนอกเรียนรู้ ได้	- ง่าย - ระบายสี - เล่นได้ - ใช้งานได้ - สื่อสาร - เรียนรู้

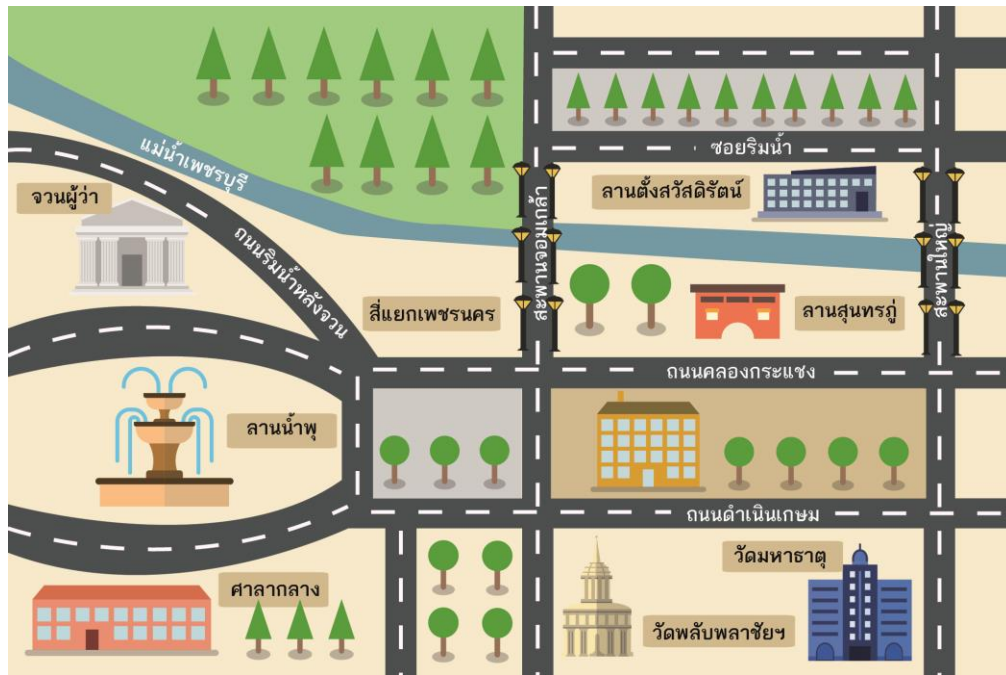
จากผลความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน ส่วนใหญ่เกิดจากการชักชวนของพี่และเพื่อนที่อยู่ในกลุ่มหรือที่อยู่ในชุมชนเดียวกัน เห็นตัวอย่างพี่ที่อยู่ในกลุ่มกิจกรรมและอยากมีส่วนร่วมบ้าง และเด็กเยาวชนบางคนต้องการพัฒนาตนเอง อยากรู้จักและมีส่วนร่วมกับคนในชุมชนให้มากขึ้น ลักษณะกิจกรรมศิลปะที่เด็กและเยาวชนมีความสนใจ เป็นกิจกรรมระบายสี ที่ทำได้ง่าย สามารถนำมาเป็นของใช้งาน หรือสามารถเป็นของเล่นได้ เป็นกิจกรรมที่สื่อสารในชุมชนและเป็นศิลปะที่คนภายนอกสามารถเรียนรู้ได้

4.1.7 ผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน จากการสังเกตลงพื้นที่การจัดงานมหกรรมทั้ง 3 ชุมชนสรุปได้ดังนี้

4.1.7.1 ผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนกรณีศึกษา “เพชรบุรี ดีจัง”

สรุปผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน เพชรบุรี ดีจัง “มาส่งต่อกัน”

ภาพที่ 2 แผนผังชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน เพชรบุรี ดีจัง “มาส่งต่อกัน”

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ในการจัดงานมหกรรม เพชรบุรี ดีจัง “มาส่งต่อกัน” จัดขึ้นบริเวณพื้นที่ใจกลางเมืองเพชรบุรี เป็นงานขนาดใหญ่ใช้พื้นที่ในการจัดงานค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นงานขนาดใหญ่จึงมีการขอความร่วมมือจากคนในชุมชนในการปิดการจราจรบนถนน โดยมีเวลาปิดการจราจรและเวลาที่จัดกิจกรรม เสรีระบุมั่วอย่างชัดเจน เพื่อความปลอดภัยของเด็กเยาวชนและผู้เข้าร่วมงาน เป็นการสร้างพื้นที่สร้างสรรค์และการเรียนรู้ของเด็กเยาวชนอย่างแท้จริง ภายในงานมีการจัดกิจกรรมศิลปะตลอด 2 ข้างทาง บนถนนดำเนินเกษม ถนนคลองกระแชง และซอยริมน้ำ ยาวไปถึงสี่แยกเพชรนคร ถนนริมน้ำ หลังจวนและลานน้ำพุ การสัญจรภายในงานจะเป็นการเดินทางเท้า สามารถเดินข้ามไปยังถนนหรือซอย อื่นๆได้โดยการข้ามสะพานจอมเกล้าและสะพานใหญ่ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำเพชรบุรี

ตารางที่ 24 สรุปผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา เพชรบุรี ดิจิทัล “มาส่งต่อกัน”

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
สภาพบรรยากาศ		<ul style="list-style-type: none"> - งานมหกรรมจัดในช่วงเย็นเป็นเวลาที่ครอบครัวจะสามารถอยู่ร่วมกันได้ - ลักษณะของงานมีขนาดใหญ่ กิจกรรมมีความหลากหลาย - พื้นที่จัดงานเป็นพื้นที่สาธารณะ ทุกคนสามารถเข้าร่วมงานได้
		<ul style="list-style-type: none"> - มีการขอความร่วมมือกับชุมชนปิดการจราจรเพื่อความปลอดภัยของเด็ก เยาวชนและผู้เข้าร่วมงาน - มีการประดับตกแต่งแสงไฟด้วยโคม เพื่อเพิ่มสีสันให้กับงาน
		<ul style="list-style-type: none"> - พ่อ แม่ จูงมือลูกเข้ามาร่วมงาน - ผู้เข้าร่วมงานมีทุกเพศ ทุกวัยและส่วนใหญ่มากันแบบครอบครัว

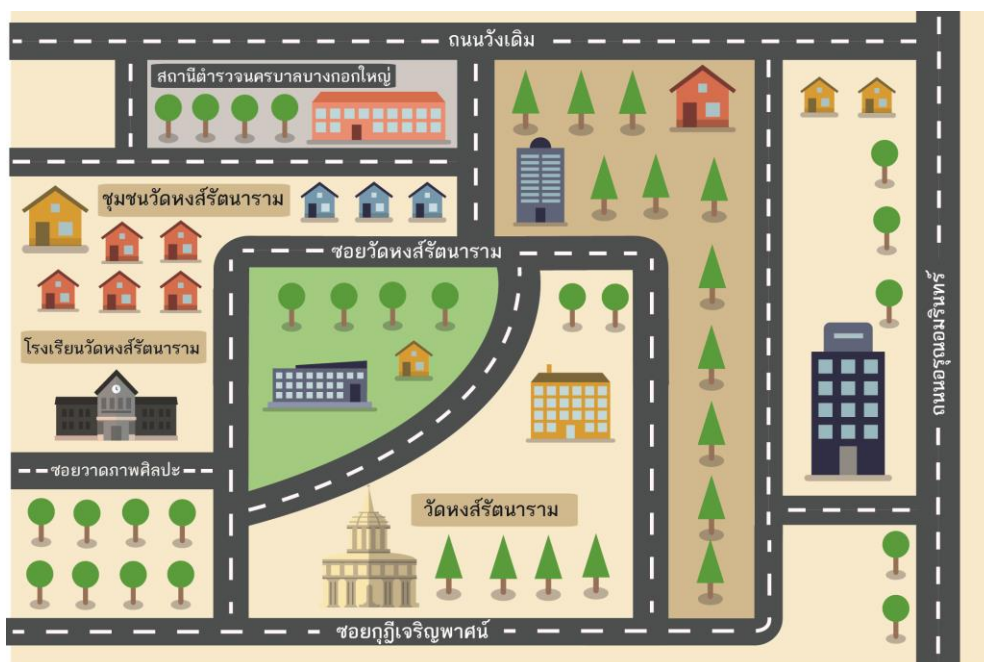
ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
พฤติกรรมที่แสดงออก ในการเข้าร่วมกิจกรรม		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น เป็นครอบครัว - พ่อ แม่ และลูกช่วยกันทำงานศิลปะ - เด็กเยาวชนหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความกล้าแสดงออกในความคิด
		<ul style="list-style-type: none"> - เด็กเยาวชน สนุกสนาน มีความสุข มีรอยยิ้ม - เด็กเยาวชนมีสมาธิในการทำงานศิลปะ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ - มีความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง - ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน
		<ul style="list-style-type: none"> - ได้พบปะเพื่อนในวัยเดียวกัน และต่างวัย สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้กับเด็ก

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
<p>การมีส่วนร่วมทางสังคม ของเด็กและเยาวชน</p>		<ul style="list-style-type: none"> - เด็กและเยาวชนที่เป็นผู้จัดซุ้มเป็นผู้จัดเตรียมงานด้วยตัวเอง โดยมีผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน - เด็กและเยาวชน ที่เป็นผู้จัดซุ้ม ถ่ายทอด อธิบายความรู้ และสอนวิธีการทำกิจกรรมให้กับเด็กเยาวชนที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม
		<ul style="list-style-type: none"> - เด็กที่มาร่วมกิจกรรมได้สื่อสาร พูดคุย และแลกเปลี่ยนกับเด็กเยาวชนผู้จัดซุ้ม - ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในงาน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้จัดจะนั่งทำกิจกรรมบนเสื่อที่พื้น ทั้งผู้ใหญ่ วัยรุ่น เด็ก เยาวชน ทุกวัยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างชัดเจน และเกิดความใกล้ชิดของผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
		

ผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา เพชรบุรี ดิจิทัล “มาส่งต่อกัน” พบว่า สภาพบรรยากาศโดยรวมของงาน ลักษณะของงานมีขนาดใหญ่ กิจกรรมมีความหลากหลาย งานมหกรรมจัดในช่วงเย็นเป็นเวลาที่ครอบครัวจะสามารถอยู่ร่วมกันได้ พื้นที่จัดงานเป็นพื้นที่สาธารณะ ทุกคนสามารถเข้าร่วมงานได้ มีการขอความร่วมมือกับชุมชนปิดการจราจรเพื่อความปลอดภัยของเด็ก เยาวชนและผู้เข้าร่วมงาน มีการประดับตกแต่งแสงไฟด้วยโคม เพื่อเพิ่มสีสันให้กับงาน พ่อ แม่ ลูกจูงมือลูกเข้ามาร่วมงาน ผู้เข้าร่วมงานมีทุกเพศทุกวัย และส่วนใหญ่มากันแบบครอบครัว พฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมักเป็นครอบครัว พ่อ แม่ และลูกช่วยกันทำงานศิลปะ เด็กเยาวชน หรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความกล้าแสดงออกในความคิด เด็กเยาวชนสนุกสนาน มีความสุข มีรอยยิ้ม เด็กเยาวชนมีสมาธิในการทำงานศิลปะ มีความมุ่งมั่น ตั้งใจ มีความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง เด็กเยาวชนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน เด็กเยาวชนได้พบปะเพื่อนในวัยเดียวกัน และต่างวัย สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้กับเด็ก การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่เป็นผู้จัดซุ้มเป็นผู้จัดเตรียมงานด้วยตัวเอง โดยมีผู้ใหญ่สนับสนุน เด็กและเยาวชนที่เป็นผู้จัดซุ้ม ถ่ายทอด อธิบาย ความรู้ และสอนวิธีการทำกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชนที่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม เด็กที่มาเข้าร่วมกิจกรรมได้สื่อสาร พูดคุย และแลกเปลี่ยนกับเด็กเยาวชนผู้จัดซุ้ม ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในงาน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมและผู้จัดจะนั่งทำกิจกรรมบนเสื่อที่พื้นทั้งผู้ใหญ่ วัยรุ่น เด็กเยาวชน ทุกวัยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างชัดเจน และเกิดความใกล้ชิดของผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4.1.7.2 ผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนกรณีศึกษา “บางกอกนี้ ดิจิทัล”

สรุปผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน บางกอกนี้ ดิจิทัล “ขอยเล่น ขอยศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์

ภาพที่ 3 แผนที่ชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน บางกอกนี้ ดีจัง

“ซอyleน ซอยศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์

(ที่มา : ธัญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

ในการจัดงานบางกอกนี้ ดีจัง “ซอyleน ซอยศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์ เป็นการจัดงานกลุ่มย่อยของบางกอกนี้ ดีจัง ลักษณะงานขนาดเล็ก จัดที่ชุมชนวัดหงส์รัตนาราม มีการปิดถนน การจราจรในซอย เพื่อความปลอดภัยของเด็กเยาวชน และผู้มาเข้าร่วมงาน ชุมชนวัดหงส์รัตนาราม เป็นชุมชนเมืองที่เป็นชุมชนแออัด บริเวณด้านข้างติดกับโรงเรียน และวัด การจัดงานจะจัดกิจกรรมศิลปะขึ้นในซอยเล็กๆ บริเวณซอยวาทภาพศิลปะข้างโรงเรียนวัดหงส์รัตนาราม

ตารางที่ 25 สรุปผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา บางกอกนี้ ดีจัง “ซอyleน ซอyleศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
สภาพบรรยากาศ		<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมจัดขึ้นภายใน ซอyleเล็กๆทางเข้าชุมชน มีคนเดินสัญจรไปมา - คนภายในชุมชนให้ความสนใจออกจากบ้านมา เข้าร่วมทำกิจกรรม ศิลปะ - ตลอดทางเดินเข้าซอyle ถูกจัดตกแต่งด้วยคอมไฟ หลากสีส่น - พื้นที่ทำกิจกรรมถูกจัด ขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่ ทุกคนสามารถร่วมงาน ได้ - เด็กเยาวชนและคนใน ชุมชน ตื่นตา ตื่นใจและ ให้ความสนใจในการเข้า ร่วมกิจกรรม
		
		

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
<p>พฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม</p>		<ul style="list-style-type: none"> - เด็กและเยาวชนในชุมชนสนุกสนานกับการทำกิจกรรมศิลปะ - มีความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง - มีเสียงหัวเราะ และรอยยิ้มของคนในชุมชน - เด็กและเยาวชนมีความกล้าแสดงออกทางความคิด
		<ul style="list-style-type: none"> - ได้พบปะเพื่อนๆ พี่ๆ และคนที่อาศัยละแวกชุมชน - เด็กรู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม - รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
		

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน		<ul style="list-style-type: none"> - เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น - เด็กและเยาวชนที่จัดซุ่มช่วยสอนน้องๆที่มาเข้าร่วมกิจกรรม - การนั่งทำงานศิลปะจะนั่งทำบนเสื่อที่พื้นส่งเสริมความใกล้ชิดและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน
		<ul style="list-style-type: none"> - เกิดการสื่อสารระหว่างผู้จัดซุ่มและผู้เข้าร่วมกิจกรรม
		

ผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา บางกอกนี้ ดีจัง “ซอเล่น ซอยศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์ พบว่า สภาพบรรยากาศโดยรวม คนภายในชุมชนให้ความสนใจออกจากบ้านเพื่อมาเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมจัดขึ้นภายในซอยเล็กๆทางเข้าชุมชน มีคนเดินสัญจรไปมา ตลอดทางเดินเข้าซอยถูกจัดตกแต่งด้วยโคมไฟหลากสีสัน พื้นที่ทำกิจกรรมถูกจัดขึ้นบนพื้นที่สาธารณะที่ทุกคนสามารถร่วมงานได้ เด็กเยาวชนและคนในชุมชนตื่นตา ตื่นใจ และให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม พฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม เด็กและเยาวชนในชุมชนสนุกสนานกับการทำกิจกรรมศิลปะ มีความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง มีเสียงหัวเราะ และรอยยิ้มของคนในชุมชน เด็กและเยาวชนมีความกล้าแสดงออกทางความคิด ได้พบปะเพื่อนๆและคนที่อาศัยละแวกชุมชน เด็กเยาวชนรู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ในการทำกิจกรรม รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้การทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เด็กและเยาวชนที่จัดซุ้มช่วยสอนน้องๆที่มาเข้าร่วมกิจกรรม การนั่งทำงานศิลปะ จะนั่งทำบนเสื่อที่พื้น ส่งเสริมความใกล้ชิดและการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เกิดการสื่อสารระหว่างผู้จัดซุ้มและผู้เข้าร่วมกิจกรรม

4.1.7.3 ผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน สภาพแวดล้อมและพฤติกรรมในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนกรณีศึกษา “รองเมือง เรื่องยิ้ม”

สรุปผลการสังเกตลักษณะทางกายภาพของชุมชนที่ใช้ในการจัดงาน รองเมือง เรื่องยิ้ม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่”

ภาพที่ 4 แผนผังชุมชนที่ใช้ในการจัดการ รongเมือง เรื่องยืม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่”

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ในการจัดการนวมกรรม รongเมือง เรื่องยืม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่” จัดขึ้นบริเวณถนนรองเมือง ซ้างกำแพงสถานีรถไฟกรุงเทพ(หัวลำโพง) มีการปิดถนนการจราจรในบริเวณส่วนที่จัดกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยของเด็กเยาวชน และผู้มาเข้าร่วมงาน ชุมชนวัดดวงแขเป็นชุมชนเมืองที่เป็นชุมชนแออัด มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่น เป็นชุมชนเคลื่อนไหว ประชากรในชุมชนมีการเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลา

ตารางที่ 26 สรุปผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา รongเมือง เรืองยิ้ม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่”

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
สภาพบรรยากาศ		<ul style="list-style-type: none"> - พื้นที่จัดงานเป็นถนน โล่งกว้าง จัดอยู่บน พื้นที่สาธารณะ ทุกคน สามารถมีส่วนร่วมได้ - มีการตกแต่งประดับซุ้ม และทางเดินด้วยงาน กระดาษที่เด็กๆในชุมชน เป็นผู้วาด
		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้คนในชุมชนให้ความสนใจ สนใจอย่างมาก ต่างงูงลูกหลานออกจาก บ้าน เพื่อเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมกิจกรรมในชุมชน - ผู้เข้าร่วมงานมีทั้งผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน วัยทำงานและวัยรุ่น
		

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
พฤติกรรมที่แสดงออก ในการเข้าร่วมกิจกรรม		<ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆชวนพ่อแม่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม - เด็กๆชวนเพื่อนๆ
		<ul style="list-style-type: none"> - เด็กๆมีความสุขกับการทำกิจกรรมศิลปะ - เด็กๆที่เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง
		<ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่ ลูกใช้เวลาทำงานศิลปะร่วมกัน - เด็กๆสนุกกับการทำกิจกรรมศิลปะและได้พบปะกับเพื่อนๆที่วัยเดียวกันและต่างวัย - เด็กๆมีความสุขกับการทำกิจกรรมศิลปะที่ได้ไปกับการวาดภาพระบายสี - เด็กๆชวนเพื่อนๆมาเล่นด้วยกัน

ประเด็นที่พบ	รูปภาพ	ผลการสังเกต
การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน		<ul style="list-style-type: none">- เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมได้พูดคุยและเกิดการปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ทั้งเพื่อนในวัยเดียวกันและต่างวัย- เกิดการมีส่วนร่วม และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน กรณีศึกษา รองเมือง เรืองยิ้ม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่” พบว่า สภาพบรรยากาศโดยรวม พื้นที่จัดงานเป็นถนนโล่งกว้าง จัดอยู่บนพื้นที่สาธารณะ ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมได้ มีการตกแต่งประดับซุ้มและทางเดินด้วยงานกระดาษที่เด็กๆ ในชุมชนเป็นผู้วาด ผู้คนในชุมชนให้ความสนใจอย่างมากต่างจูงลูกหลานออกจากบ้าน เพื่อเข้ามาเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน ผู้เข้าร่วมงานมีทั้งผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ เด็ก เยาวชน วัยทำงานและวัยรุ่น พฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม เด็กๆชวนพ่อแม่เข้ามาร่วมทำกิจกรรมภายในงาน เด็กเยาวชนยิ้มมีความสุขกับการได้ทำกิจกรรมศิลปะ เด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม รู้สึกภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง พ่อ แม่ ลูกใช้เวลาทำงานศิลปะร่วมกัน เด็กเยาวชน สนุกกับการทำกิจกรรมศิลปะ และได้พบปะกับเพื่อนทั้งวัยเดียวกันและต่างวัย เด็กเยาวชนมีสมาธิกับกิจกรรมศิลปะที่ทำและปลดปล่อยจินตนาการไปกับการวาดภาพระบายสี เด็กเยาวชนรู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมได้พูดคุยและเกิดการปฏิสัมพันธ์กับคนรอบข้าง ทั้งเพื่อนในวัยเดียวกันและเพื่อนต่างวัย เกิดการมีส่วนร่วม และการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น

4.1.8 ผลการศึกษาความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะ การออกแบบกิจกรรมศิลปะ และการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน จากความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน จำนวน 9 ท่าน สรุปผลได้ดังนี้

4.1.8.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 27 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
เพศ	
ผู้ชาย	3
ผู้หญิง	6
วุฒิการศึกษา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4
ปริญญาตรี	5
กลุ่มเครือข่าย	
เพชรบุรี ดีจัง	3
บางกอกนี้ ดีจัง	3
รองเมือง เรืองยิ้ม	3
ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะ	
1-5 ปี	3
6-10 ปี	4
11-15 ปี	2
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	
1-15 ปี	4
16-30 ปี	4
31-35 ปี	1

จากตารางที่ 4.20 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน เป็นเพศชายจำนวน 3 คน และเป็นเพศหญิงจำนวน 6 คน วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน เป็นแกนนำจากกลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง จำนวน 3 คน บางกอกนี้ ดีจัง จำนวน 3 คนและรองเมือง เรืองยิ้ม จำนวน 3 คน มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะ 1-5 ปี จำนวน 3 คน 6-10 ปี จำนวน 4 คน และ 11-15 ปี จำนวน 2 คน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 1-15 ปี จำนวน 4 คน 16-30 ปี จำนวน 4 คน และ 31-35 ปี จำนวน 1 คน

4.1.8.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน ตารางที่ 28 สรุปผลความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของแกนนำ	คำสำคัญ
ลักษณะกิจกรรมศิลปะ	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถสื่อสาร เรื่องราว - สนุก สร้างสรรค์ มีความน่าสนใจ นำตื่นเต้น ทำท่าย - เป็นกิจกรรมที่สามารถให้คนที่มาร่วมงาน มีส่วนร่วมและได้ลงมือทำ 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อสาร - สร้างสรรค์ - มีส่วนร่วม
ปัญหาและอุปสรรค	<ul style="list-style-type: none"> - การประสานงานพื้นที่จัดงานในชุมชน ค่อนข้างลำบาก เพราะมีจำนวนมาก - เวลาในการเตรียมงานของผู้จัดที่ไม่ตรงกัน - ความไม่เข้าใจในการทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงาน - เวลา - ความเข้าใจ
แนวทางการแก้ไขปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้การประสานงานอย่างต่อเนื่อง เช่น โทรหาเป็นระยะ - ใช้ทีมงานหลายคนเข้าชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อทำความเข้าใจ - หลังเสร็จการจัดกิจกรรม นัดประชุม ถอดเรื่องราว บทบาทหน้าที่ เพื่อช่วยกันแก้ปัญหา - พูดคุยเพื่อสร้างความเข้าใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ประสานงาน - ความเข้าใจ - ถอดบทเรียน

จากผลความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน พบว่า ลักษณะกิจกรรมศิลปะ เป็นกิจกรรมที่สามารถสื่อสาร บ่งบอกเรื่องราว ความเป็นมาของกิจกรรม ของชุมชนได้เป็นอย่างดี เป็นกิจกรรมสร้างสรรค์ มีความน่าสนใจ สนุก มีความตื่นเต้นและทำท่าย เป็นกิจกรรมที่สามารถให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วม และได้ลงมือทำ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน คือ การประสานงานพื้นที่จัดงานในชุมชนค่อนข้างลำบาก เพราะคนในชุมชนมีจำนวน

มาก ความไม่เข้าใจในการทำงาน และเวลาในการเตรียมงานของผู้จัดไม่ตรงกัน แนวทางการแก้ไข ปัญหาในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน คือ ใช้การประสานงานอย่างต่อเนื่อง ติดต่อกันเป็นระยะๆ พูดคุยและเข้าชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง และหลังจัดกิจกรรมทุกครั้งนัดประชุม ถอดบทเรียน ถอดเรื่องราวบทบาหน้าที่ เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหา

4.1.9 ผลการศึกษาความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

ผลการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะ การออกแบบกิจกรรมศิลปะ และการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน จากความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน จำนวน 15 ท่าน สรุปผลได้ดังนี้

4.1.9.1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 29 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
เพศ	
ผู้ชาย	10
ผู้หญิง	5
อายุ	
10-15 ปี	7
16-20 ปี	7
21-25 ปี	1
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	1
มัธยมศึกษาตอนต้น	6
มัธยมศึกษาตอนปลาย	6
ปริญญาตรี	2
กลุ่มเครือข่าย	
เพชรบุรี ดีจัง	5
บางกอกนี้ ดีจัง	5
รองเมือง เรืองยิ้ม	5

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน	
1-10 ปี	1
11-20 ปี	14

จากตารางที่ 4.22 สามารถวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 15 คน เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน และเป็นเพศหญิง จำนวน 5 คน มีช่วงอายุ 10-15 ปี จำนวน 7 คน 16-20 ปี จำนวน 7 คน และ 21-25 ปี จำนวน 1 คน ระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 6 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 คน และระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน เป็นเด็กและเยาวชนจากกลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดิจิทัล จำนวน 5 คน บางกอกนี้ ดิจิทัล จำนวน 5 คน และรองเมือง เรืองยิ้ม จำนวน 5 คน ส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 11-20 ปี

4.1.9.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ตารางที่ 30 สรุปผลความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

ประเด็นที่พบ	ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน	คำสำคัญ
แนวโน้มลักษณะกิจกรรมศิลปะ	- อยากให้ซุ้มกิจกรรมมีความหลากหลาย	- หลากหลาย
ในอนาคต	- คนที่มาทำจะให้เลือกได้หลายแบบ	- เปิดกว้าง
	- เป็นกิจกรรมที่เปิดกว้างในทุกๆด้าน	- วัฒนธรรมชุมชน
	- เป็นศิลปะที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน	- มีส่วนร่วม
	- เป็นกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับคนในชุมชน	- แพลกใหม่
	- ทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้ามามีส่วนร่วม	- สร้างสรรค์
	ในการทำกิจกรรมศิลปะ	
	- เป็นกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่	
	- กิจกรรมที่สร้างสรรค์และสวยงาม	

จากผลความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน พบว่า แนวโน้มลักษณะกิจกรรมศิลปะในอนาคต คือ เป็นศิลปะที่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน เป็นกิจกรรมที่เปิดกว้างในทุกๆด้าน และมีความหลากหลายให้คนได้เลือกทำได้หลายแบบ กิจกรรมสามารถทำได้ทุกเพศทุกวัยไม่จำกัดอายุ เป็นกิจกรรมที่มีความแปลกใหม่ สร้างสรรค์ และมีความสวยงาม และเป็นกิจกรรมที่คนในชุมชนสามารถร่วมทำได้

4.1.10 ผลการศึกษาลำดับกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

ผลการศึกษาลำดับกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน จำนวน 27 ท่าน สรุปผลได้ดังนี้

หมายเหตุ – เกณฑ์ในการพิจารณาเลือกกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน คือ เป็นกิจกรรมที่มีผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เลือกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป และอยู่ในลำดับที่ 1 - 3 ของลำดับกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จ

4.1.10.1 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านกานจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 คน

ตารางที่ 31 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนของผู้เชี่ยวชาญด้านกานจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 ท่าน

ผู้เชี่ยวชาญ	ลำดับกิจกรรมศิลปะ							ศิลปะจาก ขวด รีไซเคิล
	พวง มโหตร	ผ้ามัด ย้อม	ตอก กระดาษ	กำแพง ศิลปะ	ตุ๊กตา หุ่นมือ	กังหัน ลม	แฟนท์ ถุงผ้า	
ก	1	2	3					
ข				1			2	3
ค				1	2	3		

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะจากประสบความสำเร็จ มาก (1) ไป น้อย (3)

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 คน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ก เลือกกิจกรรม พวงมโหตร เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมผ้ามัดย้อม และ ตอกกระดาษ

ตามลำดับ ผู้เชี่ยวชาญ ข และ ค เลือกกิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด กิจกรรมรองลงมาของผู้เชี่ยวชาญ ข คือ เพ้นท์ถุงผ้า และ ศิลปะจากขวดรีไซเคิล ตามลำดับ กิจกรรมลำดับที่ 2 ของผู้เชี่ยวชาญ ค คือ ตักตาหูนมือ และ กังหันลม ตามลำดับ

4.1.10.2 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านกานจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 คน

ตารางที่ 32 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 คน

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
พวงมโหตร	1		
ผ้ามัดย้อม		1	
ตอกกระดาษ			1
กำแพงศิลปะ	2		
ตักตาหูนมือ		1	
กังหันลม			1
เพ้นท์ถุงผ้า		1	
ศิลปะจากขวดรีไซเคิล			1

หมายเหตุ - ตัวเลขที่แสดงเป็นจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้เลือกตอบ

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ จำนวน 3 คน พบว่า กิจกรรมลำดับที่ 1 คือ กิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด จำนวน 2 คน

4.1.10.3 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (เพชรบุรีดิจัน) จำนวน 3 คน

ตารางที่ 33 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 3 คน

แกนนำ	ลำดับกิจกรรมศิลปะ				
	พวงมโหตร	ผ้ามัดย้อม	พวงมงคล	คังตง	เต่ากะลา
ก	1	3	2		
ข	1	2		3	
ค	2	1			3

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะจากประสบความสำเร็จ มาก (1) ไป น้อย (3)

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 3 คน พบว่า แกนนำ ก และ ข เลือกกิจกรรม พวงมโหตร เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด กิจกรรมรองลงมาของแกนนำ ก คือ กิจกรรมพวงมงคล และ ผ้ามัดย้อม ตามลำดับ กิจกรรมลำดับที่ 2 ของแกนนำ ข คือ กิจกรรมผ้ามัดย้อม และรองลงมาคือ กิจกรรมคังตง แกนนำ ค เลือกกิจกรรมผ้ามัดย้อม เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมพวงมโหตร และ เต่ากะลา ตามลำดับ

4.1.10.4 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 3 คน

ตารางที่ 34 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 3 คน

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
พวงมโหตร	2	1	
ผ้ามัดย้อม	1	1	1
พวงมงคล		1	
คังตง			1
เต่ากะลา			1

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้เลือกตอบ

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 3 คน พบว่า กิจกรรมลำดับที่ 1 คือ กิจกรรมพวงมโหตร เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด จำนวน 2 คน

4.1.10.5 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 3 คน

ตารางที่ 35 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 3 คน

แกนนำ	ลำดับกิจกรรมศิลปะ			
	กำแพงศิลปะ	ตุ๊กตาหุ่นมือ	กั๊กหันลม	มงกุฏนางรำ
ก	2	1	3	
ข	1	3		2
ค	1	2	3	

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะจากประสบความสำเร็จ มาก (1) ไป น้อย (3)

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 3 คน พบว่า แกนนำ ก เลือกกิจกรรม ตุ๊กตาหุ่นมือ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมกำแพงศิลปะ และกั๊กหันลม ตามลำดับ แกนนำ ข และ ค เลือกกิจกรรม กำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด กิจกรรมลำดับที่ 2 ของแกนนำ ข คือ มงกุฏนางรำ และรองลงมาคือ ตุ๊กตาหุ่นมือ กิจกรรมลำดับที่ 2 ของแกนนำ ค คือ ตุ๊กตาหุ่นมือ และลำดับที่ 3 คือ กั๊กหันลม

4.1.10.6 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 3 คน

ตารางที่ 36 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(บางกอกนี้ ดิฉัน) จำนวน 3 คน

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
กำแพงศิลปะ	2	1	
ตุ๊กตาหุ่นมือ	1	1	1
กั๊กหันลม			2
มงกุฏนางรำ		1	

หมายเหตุ - ตัวเลขที่แสดงเป็นจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้เลือกตอบ

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(บางกอกนี้ ดิฉัน) จำนวน 3 คน พบว่า กิจกรรมลำดับที่ 1 คือ กิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด จำนวน 2 คน

4.1.10.7 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม)จำนวน 3 คน

ตารางที่ 37 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 3 คน

แกนนำ	ลำดับกิจกรรมศิลปะ			
	กำแพงศิลปะ	แฟนท์ถุงผ้า	ลอกลายภาพ	ระบายสีกระดาษ
ก	1	2	3	
ข	1	2		3
ค	1	2		3

หมายเหตุ - ตัวเลขที่แสดงเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะจากประสบความสำเร็จ มาก (1) ไป น้อย (3)

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 3 คน พบว่า แกนนำทั้งหมดเลือกกิจกรรม กำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด และกิจกรรมลำดับที่ 2 ที่แกนนำทั้งหมดเลือก คือ แฟนท์ถุงผ้า เป็นกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จรองลงมา

กิจกรรมลำดับที่ 3 ของแกนนำ ก คือ ลอกลายภาพ และกิจกรรมลำดับที่ 3 ของแกนนำ ข และ ค คือ กิจกรรมระบายสีกระถาง

4.1.10.8 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 3 คน

ตารางที่ 38 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 3 คน

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
กำแพงศิลปะ	3		
เพ้นท์ถุงผ้า		3	
ลอกลายภาพ			1
ระบายสีกระถาง			2

หมายเหตุ - ตัวเลขที่แสดงเป็นจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้เลือกตอบ

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน(รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 3 คน พบว่า กิจกรรมลำดับที่1 คือ กิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด จำนวน 3 คน รองลงมาลำดับที่ 2 คือกิจกรรมเพ้นท์ถุงผ้า จำนวน 3 คน

4.1.10.9 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน(เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 5 คน

ตารางที่ 39 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 5 คน

เด็กและเยาวชน	ลำดับกิจกรรมศิลปะ								
	พวงมโหตร	ผ้ามัดย้อม	พวงมงคล	คังคัง	ระบายสีกระถาง	หมวกหอมการบูร	เข็มกลัด	พวงกุญแจ	เต่ากะลา
ก	2	3			1				
ข	1		3			2			

เด็กและ เยาวชน	ลำดับกิจกรรมศิลปะ								
	พวง มโหตร	ผ้า มัด ย้อม	พวง มงคล	คังดง	ระบายสี กระดาษ	หมวก หอม การบูร	เข็ม กลัด	พวง กุญแจ	เต่า กะลา
ค		1		3			2		
ง		1						3	2
จ	2	1							3

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะจากประสบความสำเร็จ มาก (1) ไป น้อย (3) จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 5 คน พบว่า เด็กและเยาวชน ก เลือกกิจกรรมระบายสีกระดาษ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมพวงมโหตร และ ผ้ามัดย้อม ตามลำดับ เด็กและเยาวชน ข เลือกกิจกรรมพวงมโหตร เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมหมวกหอมการบูร และพวงมงคล ตามลำดับ เด็กและเยาวชน ค , ง และ จ เลือกกิจกรรมผ้ามัดย้อม เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด ลำดับที่ 2 ของเด็กและเยาวชน ค คือ เข็มกลัด และรองลงมาคือ คังดง ลำดับที่ 2 ของเด็กและเยาวชน ง คือ เต่ากะลา และรองลงมาคือ พวงกุญแจ ลำดับที่ 2 ของ เด็กและเยาวชน จ คือ พวงมโหตร และรองลงมาคือ เต่ากะลา

4.1.10.10 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 5 คน

ตารางที่ 40 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 5 คน

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
พวงมโหตร	1	2	
ผ้ามัดย้อม	3		1
พวงมงคล			1

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
คังตง			1
ระบายสีกระดาษ	1		
หมวกหอมการบูร		1	
เข็มกลัด		1	
พวงกุญแจ			1
เต่ากะลา		1	1

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้เลือกตอบ

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (เพชรบุรี ดีจัง) จำนวน 5 คน พบว่า กิจกรรมลำดับที่ 1 คือ กิจกรรมผ้ามัดย้อม เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด จำนวน 3 คน รองลงมาคือ กิจกรรมพวงมโหตร จำนวน 2 คน

4.1.10.11 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน(บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 5 คน

ตารางที่ 41 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 5 คน

เด็กและ เยาวชน	ลำดับกิจกรรมศิลปะ			
	ตุ๊กตาหุ่นมือ	กังหันลม	มงกุฏนางรำ	พวงปลาพอง (พวงกุญแจไหมพรม)
ก	1		2	3
ข	2	1	3	
ค	2	3	1	
ง	3	1		2
จ	1	2	3	

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะจากประสบความสำเร็จ มาก (1) ไป น้อย (3)

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

(บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 5 คน พบว่า เด็กและเยาวชน ก เลือกกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมมงกุฏนางรำ และ พวงปลาพอง (พวงกุญแจไหมพรม) ตามลำดับ เด็กและเยาวชน ข เลือกกิจกรรมกัณฑ์ลม เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ และมงกุฏนางรำ ตามลำดับ เด็กและเยาวชน ค เลือกกิจกรรมมงกุฏนางรำ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ และกัณฑ์ลม ตามลำดับ เด็กและเยาวชน ง เลือกกิจกรรมกัณฑ์ลม เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมพวงปลาพอง (พวงกุญแจไหมพรม) และตุ๊กตาหุ่นมือ ตามลำดับ เด็กและเยาวชน จ เลือกกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมกัณฑ์ลม และมงกุฏนางรำ ตามลำดับ

4.1.10.12 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 5 คน

ตารางที่ 42 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะ ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 5 คน

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
ตุ๊กตาหุ่นมือ	2	2	1
กัณฑ์ลม	2	1	1
มงกุฏนางรำ	1	1	2
พวงปลาพอง (พวงกุญแจไหมพรม)		1	1

หมายเหตุ - ตัวเลขที่แสดงเป็นจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้เลือกตอบ

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (บางกอกนี้ ดีจัง) จำนวน 5 คน พบว่า กิจกรรมลำดับที่ 1 คือ กิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ และกัณฑ์ลม

เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด มีจำนวนเท่ากัน คือ 2 คน

4.1.10.13 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน(รองเมือง เรืองยิ้ม)จำนวน 5 คน

ตารางที่ 43 ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 5 คน

เด็กและ เยาวชน	ลำดับกิจกรรมศิลปะ			
	กำแพงศิลปะ	พื้นที่ถูกผ้า	ลอกลายภาพ	ระบายสีกระถาง
ก	1	2		3
ข	1	2		3
ค	1	2		3
ง	1	2	3	
จ	1	2		3

หมายเหตุ – ตัวเลขที่แสดงเป็นการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะจากประสบความสำเร็จ มาก (1) ไป น้อย (3)

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 5 คน พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งหมด เลือกกิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาลำดับที่ 2 เด็กและเยาวชนทั้งหมด เลือกกิจกรรมพื้นที่ถูกผ้า รองลงมาเด็กและเยาวชน ก , ข , ค และ จ เลือกกิจกรรมระบายสีกระถาง เป็นลำดับที่ 3 และเด็กและเยาวชน ง เลือกกิจกรรม ลอกลายภาพเป็นลำดับที่ 3

4.1.10.14 ผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 5 คน

ตารางที่ 44 สรุปผลลำดับกิจกรรมศิลปะ ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 5 คน

กิจกรรมศิลปะ	จำนวนผู้เลือกตอบ (คน)		
	ลำดับที่ 1	ลำดับที่ 2	ลำดับที่ 3
กำแพงศิลปะ	5		
เพ้นท์ถุงผ้า		4	1
ลอกลายภาพ			1
ระบายสีกระถาง			4

หมายเหตุ - ตัวเลขที่แสดงเป็นจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้เลือกตอบ

จากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน (รองเมือง เรืองยิ้ม) จำนวน 5 คน พบว่า กิจกรรมลำดับที่ 1 คือ กิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด จำนวน 5 คน และรองลงมา คือ กิจกรรมเพ้นท์ถุงผ้า จำนวน 4 คน

4.1.11 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมศิลปะ และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมและระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

โครงการ	ลักษณะการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการจัดกิจกรรมศิลปะ	ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน										
		1. ผู้ใหญ่ริเริ่มและดำเนินการ				2. ผู้ใหญ่ริเริ่มเด็กมีส่วนร่วม			3. เด็กริเริ่มผู้ใหญ่สนับสนุน			
		1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	
เพชรบุรี ตีจิ้ง “มาส่งต่อกัน”	1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข										✓	
	2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหา											✓
	3. การปฏิบัติตามแผน											✓
	4. การประเมินผลกิจกรรม										✓	
บางกอกนี้ ตีจิ้ง “ขอยเล่น ขอยศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์	1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข										✓	
	2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหา										✓	
	3. การปฏิบัติตามแผน											✓
	4. การประเมินผลกิจกรรม										✓	
รองเมือง เรืองยิ้ม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่”	1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข							✓				
	2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหา										✓	
	3. การปฏิบัติตามแผน										✓	
	4. การประเมินผลกิจกรรม										✓	

หมายเหตุ 1. ผู้ใหญ่ริเริ่ม และดำเนินการ มีลักษณะดังนี้

- 1.1 เด็กและเยาวชนถูกละเลย
- 1.2 ผู้ใหญ่กำหนดกฎและตัดสินใจทั้งหมด
- 1.3 ผู้ใหญ่กำหนด เด็กร่วมรับฟังและคล้อยตาม
- 1.4 ผู้ใหญ่กำหนดกิจกรรมให้ทำ เด็กๆเป็นผู้ปฏิบัติ

2. ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม มีลักษณะดังนี้

- 2.1 ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เด็กได้ตัดสินใจในประเด็นหลักๆ
- 2.2 ผู้ใหญ่ให้เด็กแสดงความคิดเห็น
- 2.3 ผู้ใหญ่ให้คำปรึกษาแก่เด็ก และพิจารณาความคิดเห็นของเด็ก

3. เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน มีลักษณะดังนี้

- 3.1 ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน
- 3.2 เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน
- 3.3 เด็กริเริ่ม และร่วมตัดสินใจกับผู้ใหญ่

จากผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนและระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วม คือ ระดับที่เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน โดยจะอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน เพชรบุรี ดิจัง “มาส่งต่อกัน” เด็กและเยาวชนมีการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน มีการปฏิบัติตามแผนงานโดยมีเด็กและเยาวชนเป็นผู้ริเริ่มและปฏิบัติ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน ในการประเมินผลกิจกรรมของงานมหกรรมเพชรบุรี ดิจัง “มาส่งต่อกัน” เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน เป็นการถอดบทเรียนและสรุปการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ใหญ่ เสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน บางกอกนี้ ดิจัง “ขอยเล่น ขอยศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์ เด็กและเยาวชนมีการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา มีการตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน มีการปฏิบัติตามแผนงานโดยมีเด็กและเยาวชนเป็นผู้ริเริ่มและปฏิบัติ อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน ในการประเมินผลกิจกรรมของงานมหกรรมบางกอกนี้ ดิจัง “ขอยเล่น ขอยศิลป์” เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน ร่องเมือง เรื่องยิ้ม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่” เด็กและเยาวชนมีการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับที่ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่ให้คำปรึกษาแก่เด็ก และพิจารณาความคิดเห็นของเด็ก ผู้ใหญ่ช่วยแนะนำเด็กเยาวชนในการแก้ไขปัญหา เสนอแนวทาง และถ่วงถ่วงความคิดเห็นของเด็กเยาวชนไปในทางที่ถูกต้อง และสามารถเป็นไปได้ มีการตัดสินใจเลือกแนวทางวางแผนแก้ไขปัญหา และการปฏิบัติตามแผนงาน อยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน และมีการประเมินผลการจัดงานมหกรรมร่องเมือง เรื่องยิ้ม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่” เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน ร่วมเสนอความคิดเห็นตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับ และร่วมกันถอดบทเรียนจากสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรม

4.1.12 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะ ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

โครงการ	กิจกรรมศิลปะ	ลักษณะการจัด									ระดับการมีส่วนร่วม									
		กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม									ของเด็กและเยาวชนในชุมชน			ผู้ใหญ่			ผู้สูงอายุ			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3
เพชรบุรี ดิจิทัล “มาส่งต่อกัน”	16. สานพัดไม้ไผ่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
	17. พวงมงคล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓				
	18. หมวกหอมการบูร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
	19. กิ่งหั่นลมกระดาษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	20. ลูกข่าง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓				
	21. โคมไฟจากถาดหนังใหญ่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
บางกอกนี้ ดิจิทัล “ชอยเล่น ชอยศิลป์”	22. ปูนปั้นปั้นยิ้ม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
	23. พวงมโหตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	1. ตุ๊กตาหุ่นมือ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓								✓		
	2. เรือกระดาษงาช้าง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓				
	3. พื้นทึบกระดาษสี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									✓	
	4. มงกุฎนางรำ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓				
5. พวงปลาพอง(พวงกุญแจหม่อมพรม)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	6. กำแพงศิลปะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓										✓

โครงการ	กิจกรรมศิลปะ	ลักษณะการจัด									ระดับการมีส่วนร่วม									
		กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม									ของเด็กและเยาวชนในชุมชน			ผู้ใหญ่			ผู้สูงอายุ			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3
เรื่องเมือง เรื่องยิ้ม “เรื่องกิน เรื่องใหญ่”	1. เพ้นท์ถุงผ้า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									✓	
	2. ลอกลายภาพ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
	3. ทนวกกระดาษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	4. วาดภาพการ์ตูนจดหมาย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	5. พับผ้าเช็ดหน้ารูปสัตว์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
ดีต่อใจ ณ แพร่พันธุ์	1. เพ้นท์กระดาษเพาเร็กซ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓										✓
	2. ปักผ้าวงกบ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓										
	3. พับกล่องนกเงือก	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
	4. ถักตาข่ายดักฝัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	5. หุ่นนิ้วจิ๋ว	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	6. แปลงร่างขยะเป็นหุ่นรีไซเคิล	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
	7. มงกุฎกระดาษ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓										✓

โครงการ	กิจกรรมศิลปะ	ลักษณะการจัด									ระดับการมีส่วนร่วม										
		กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม									ของเด็กและเยาวชนในชุมชน			ผู้ใหญ่เริ่ม			ผู้ใหญ่นับสนุน				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	
บางมดเฟส	5. ศิลปะทลาย Street Art by Sand	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									✓		
	6. ตึกตาดินปั้น	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓						
	7. กำแพงศิลปะ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									✓		
	8. เฟ้นท์ปูนปลาสเตอร์	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓						
	9. ตึกตาดินปั้น	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓						
	10. ORIGAMI	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓						
	พระนครคีรี จ.เพชรบุรี (กิจกรรมรวม มิตรคีติม)	1. โทรตัพทจากแก้วน้ำ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
		2. เฟ้นท์ถุงกระดาษ	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									✓	
		3. ดอกลายใบไม้	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓					
		4. พวงมโหตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓							✓			
5. ฝ้ามด้อมจากพืชป่าชายเลน(ไม่โปงแดง)		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓									✓		
6. ระบายสีหน้ากาก/ปูนปลาสเตอร์		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓					✓						

หมายเหตุ ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. การเรียนรู้ที่สร้างจิตสำนึกทางอุดมการณ์ สำนึกของคุณค่า ศักดิ์ศรีของมนุษย์ และพลังของการรวมกลุ่มพลังชุมชน
2. การเรียนรู้แบบองค์รวมเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน
3. การเรียนรู้ที่ประสานระหว่างการเรียนรู้เชิงประจักษ์ร่วมกับทฤษฎี
4. การเรียนรู้ตรงจากการเห็นจริงหรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง
5. ให้ผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้
6. ใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
7. เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา
8. เน้นการสร้างบรรยากาศเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ
9. จัดวางความสัมพันธ์ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน

ระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน มีดังนี้

1. ผู้ใหญ่ริเริ่ม และดำเนินการ มีลักษณะดังนี้
 - 1.1 เด็กและเยาวชนถูกละเลย
 - 1.2 ผู้ใหญ่กำหนดกฎและตัดสินใจทั้งหมด
 - 1.3 ผู้ใหญ่กำหนด เด็กร่วมรับฟังและคล้อยตาม
 - 1.4 ผู้ใหญ่กำหนดกิจกรรมให้ทำ เด็กๆเป็นผู้ปฏิบัติ
2. ผู้ใหญ่ริเริ่ม เด็กมีส่วนร่วม มีลักษณะดังนี้
 - 2.1 ผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เด็กได้ตัดสินใจในประเด็นหลักๆ
 - 2.2 ผู้ใหญ่ให้เด็กแสดงความคิดเห็น
 - 2.3 ผู้ใหญ่ให้คำปรึกษาแก่เด็ก และพิจารณาความคิดเห็นของเด็ก
3. เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน มีลักษณะดังนี้
 - 3.1 ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน
 - 3.2 เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน
 - 3.3 เด็กริเริ่ม และร่วมตัดสินใจกับผู้ใหญ่

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะ ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน พบว่า กิจกรรมศิลปะที่มีความสอดคล้องกับลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครบทั้ง 9 ลักษณะมี 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำแพงศิลปะ และกิจกรรมศิลปะทราย (Street Art by Sand) ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชนในระดับเด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน อยู่ในขั้นที่เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน

4.2 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

การนำเสนอผลการพัฒนาในตอนนี้ ผู้วิจัยแยกนำเสนอไว้เป็น 2 หัวข้อ ได้แก่

4.2.1 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

4.2.2 ผลการประเมินรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

4.2.1 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน จากการศึกษา สัมภาษณ์ ลงพื้นที่ สังเกต จนได้ข้อสรุปดังนี้

4.2.1.1 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมกรณีศึกษา 3 ชุมชนพบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง พบว่าขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม แบ่งได้เป็น 10 ขั้นตอน คือ 1. ประชุมเครือข่าย เป็นการประชุมเพื่อวางแผนโครงการกิจกรรมที่จะจัดขึ้น พูดคุยแลกเปลี่ยนกันระหว่างแกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจังและเด็กเยาวชนที่อยู่ในเครือข่าย 2. พัฒนาโครงการ เป็นการเรียบเรียงและปรับโครงการให้มีความเหมาะสมและตรงตามความต้องการของเครือข่ายโดยแกนนำเครือข่ายเพชรบุรี ดีจังเป็นผู้เรียบเรียงโครงการ 3.หาแหล่งทุน จากองค์กรหรือหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว งานมหกรรมเพชรบุรี ดีจังได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน(สสย.) โดยมีแกนนำเครือข่าย เพชรบุรี ดีจังเป็นผู้ประสานงานติดต่อกับหน่วยงาน 4. ประชุมพูดคุยภาพรวมงานตลอดทั้งปี กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดงาน กำหนดและวางแผนกิจกรรมของโครงการเพื่อให้โครงการมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ในการประชุมมีกลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดีจังทั้งหมดและเด็กเยาวชนมาร่วมเสนอความคิดเห็น 5. ประชุมโครงการย่อย (งานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง) ร่วมกับเด็กเยาวชน ชี้แจงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการเพื่อทำความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ออกแบบและวางแผนงานด้วยกัน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง แบ่งออกเป็น ฝ่ายประสานงานกลาง ประชาสัมพันธ์ สถานที่ประสานงานเครือข่าย วัสดุอุปกรณ์ เวที และสวัสดิการ เปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนเป็นผู้ริเริ่มเสนอความคิดและเลือกหน้าที่ที่จะรับผิดชอบ 6. เด็กและเยาวชนนัดพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่ไปเรียนรู้จากชุมชนของตัวเอง และวางแผนการจัดงานมหกรรมเพชรบุรี ดีจัง เด็กเยาวชนรวมตัวกันเพื่อสรุปผลใน

สิ่งที่ได้เรียนรู้มาในชุมชนของตนเอง และช่วยกันเลือกกิจกรรมที่จะนำมาสื่อสารให้คนภายในชุมชน และภายนอกชุมชนในงานมหกรรมเพชรบุรี ดิจิทัลได้รับรู้เรื่องราวเช่นเดียวกับที่เด็กเยาวชนได้ไปศึกษา และเรียนรู้ภูมิปัญญาในชุมชนของตนเอง 7. เด็กและเยาวชนทุกกลุ่มประชุมเพื่อเตรียมตัวจัดงาน มหกรรมเพชรบุรี ดิจิทัล ในขั้นตอนนี้เด็กเยาวชนจะมาช่วยกันเลือกกิจกรรมศิลปะที่จะนำมาจัดงาน ออกแบบกระบวนการจัดการ ออกแบบสื่อสื่อต่างๆ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอีกครั้งก่อนที่จะถึงวันงานจริง โดยมีผู้ใหญ่ที่เป็นแกนนำเครือข่ายกลุ่มลูกหว่า(ประธานโครงการเพชรบุรี ดิจิทัล) เป็นผู้สนับสนุนเด็กและเยาวชน 8. เด็กและเยาวชนเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการจัดงานมหกรรมเพชรบุรี ดิจิทัล 9. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน เด็กและเยาวชนเป็นผู้ลง มือปฏิบัติงานเองทั้งหมดโดยมีผู้ใหญ่คอยให้การสนับสนุน 10. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม งานมหกรรมเพชรบุรี ดิจิทัลเป็นการพูดคุยสรุปผลจากการจัดงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย หรือ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดงานโดยมีแกนนำเครือข่ายกลุ่มลูกหว่า(ประธานโครงการเพชรบุรี ดิจิทัล) เสนอและสะท้อนความคิดร่วมกับเด็กเยาวชน

ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงานมหกรรมเพชรบุรี ดิจิทัล กลุ่มลูกหว่า พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งได้เป็น 6 ขั้นตอน คือ 1. แกนนำกลุ่มลูกหว่า เด็กและเยาวชน ร่วม แลกเปลี่ยนพูดคุยกันเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมและของดีในชุมชนของตนเอง โดยใช้วิธีการสร้าง แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram) ให้เด็กเยาวชนรู้จักการวางแผนทางความคิดและแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นระหว่างเพื่อนในกลุ่ม 2. เด็กและเยาวชนเลือกเรียนศิลปวัฒนธรรมในชุมชนของตนเอง (งาน สกูลช่างเมืองเพชร) เช่น พวงมโหตร งานปูนปั้น งานลายรดน้ำ งานปั้นหัวโขน เป็นต้น ซึ่งจะเรียนรู้ปี ละ 1 อย่าง 3. เด็กและเยาวชนลงพื้นที่ ศึกษาและเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมตามแหล่งความรู้ในชุมชน 4. แกนนำกลุ่มและเด็กเยาวชนภายในกลุ่มประชุมพูดคุยเกี่ยวกับการเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดภายใน งานมหกรรมเพชรบุรี ดิจิทัล และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ดังนี้ หัวหน้า คอยดูแล ภาพรวมของซุ้ม , คนสอน คอยสอนกิจกรรมภายในซุ้ม , สถานที่ คอยดูแลเรื่องการตกแต่งซุ้ม กิจกรรม , สวัสดิการ คอยดูแลเรื่องอาหาร , ประชาสัมพันธ์หน้าซุ้ม คอยชวนคนเข้าซุ้ม 5. เด็กและ เยาวชนลงมือปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ช่วยสนับสนุน 6. แกนนำกลุ่มและ เด็กเยาวชนภายในกลุ่มสรุปประเมินผลการจัดกิจกรรมจากบทบาทหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโดยใช้การพูดคุยและถอดบทเรียนจากสิ่งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไป พัฒนาในครั้งหน้า

2) ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงานมหกรรมบางกอกนี้ ดิจิทัล พบว่า ขั้นตอน การดำเนินงานแบ่งได้เป็น 9 ขั้นตอน คือ 1. ประชุมกลุ่มย่อย พูดคุยและแสดงความคิดเห็นถึง สถานการณ์ความต้องการของคนในชุมชน และประเด็นปัญหาที่น่าสนใจ โดยมีผู้ร่วมประชุมคือ ผู้จัดการมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (มยพ.) แกนนำบางกอกนี้ดิจิทัล และแกนนำเยาวชนบางกอกนี้

ดีจัง 2. ประชุมเพื่อวางวัตถุประสงค์ เป็นการตั้งวัตถุประสงค์และวางเป้าหมายของโครงการว่าทิศทางของโครงการจะไปในทิศทางใด โดยมีแกนนำและแกนนำเยาวชนของบางกอกนี้ ดีจัง ตัวแทนองค์กร ตัวแทนเครือข่าย และเด็กเยาวชนร่วมประชุมและร่วมเสนอความคิดเห็น 3.การประชุมใหญ่ เป็นการประชุมชี้แจงโครงการ เสนอแนวคิดและรูปแบบของกิจกรรม วางแผนโครงการร่วมกันทั้งแกนนำ บางกอกนี้ดีจัง แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง ตัวแทนองค์กร ตัวแทนเครือข่าย เด็กและเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด 4. ประชุมการเขียนโครงร่าง เป็นการประชุมภายในเพื่อเรียบเรียงโครงการ จากความคิดเห็นทั้งหมดที่ได้จากการประชุม และพูดคุยของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านต่างๆ โดยมีผู้จัดการมูลนิธิเพื่อนเยาวชนเพื่อการพัฒนา (มยพ.) ผู้นำชุมชน แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง เป็นผู้ช่วยเรียบเรียงโครงการ 5. หาแหล่งทุน จากองค์กรหรือหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว งานบางกอกนี้ ดีจังได้รับเงินสนับสนุนจากสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน(สสย.) โดยมีแกนนำบางกอกนี้ ดีจังเป็นผู้ติดต่อประสานงาน 6. ประชุมพูดคุยกับหน่วยงานรัฐ เป็นการอธิบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ และออกแบบวางแผนงานร่วมกัน เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีความเข้าใจที่ตรงกัน ซึ่งในการประชุมจะมีสำนักงานเขต ศูนย์บริการสาธารณสุข กทม. โรงพยาบาลศิริราชที่เป็นฝ่ายหน่วยงานสังคม แกนนำบางกอกนี้ ดีจัง และแกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง 7. ประชุมเด็กเยาวชน และผู้นำชุมชน ในการคิดหารูปแบบการจัดงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในงานบางกอกนี้ ดีจัง ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ สถานที่ เวที สวัสดิการ บุคลากร ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว โดยมีแกนนำบางกอกนี้ ดีจัง แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง และเด็กเยาวชนร่วมเสนอความคิดเห็นและเลือกรับหน้าที่ความรับผิดชอบที่ตนเองถนัดหรือสนใจ 8. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจังและเด็กเยาวชนทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยมีผู้ใหญ่คอยให้การสนับสนุน 9. สรุปและประเมินผลการจัดกิจกรรม หลังจากจัดกิจกรรมเสร็จโดยทันที เพื่อพูดคุยถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในงาน ผลการจัดกิจกรรมมีความตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดงานหรือไม่ โดยการซักถาม พูดคุยถอดบทเรียน โดยมีแกนนำบางกอกนี้ ดีจัง แกนนำเยาวชนบางกอกนี้ ดีจัง และเด็กเยาวชนเสนอความคิดเห็นร่วมกันเพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดครั้งต่อไป

3) ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงานมหกรรมรองเมือง เรื่องยิ้ม พบว่า ขั้นตอนการดำเนินงานแบ่งได้เป็น 8 ขั้นตอน คือ 1. พัฒนาโครงการ เป็นการเสนอสถานการณ์และความต้องการของพื้นที่ กำหนดรูปแบบกิจกรรมคร่าวๆของโครงการ โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เป็นผู้เรียบเรียงและเขียนโครงการ 2. หาแหล่งทุน จากองค์กรหรือหน่วยงานที่สนับสนุน และส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว งานมหกรรมรองเมือง เรื่องยิ้มได้รับเงินสนับสนุนจาก สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน(สสย.) โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.)เป็นผู้ติดต่อประสานงาน 3. ประชุมวางแผนภาพรวมกิจกรรมตลอดทั้งปี เป็นการกำหนด

เป้าหมายที่ตอบโจทย์ชุมชนและสถานการณ์ กำหนดงบประมาณกิจกรรม เสนอแนวคิดและรูปแบบต่างๆ วางแผนโครงการ และได้รูปแบบบางส่วนมาเป็นแบบจำลอง (model) ไว้เป็นแนวคิด เพื่อเป็นทิศทางในการดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) 4. ประชุมโครงการย่อย (งานรอมเมือง เรื่องยิ้ม) กับเด็กเยาวชน และตัวแทนคนในชุมชน(คณะกรรมการชุมชน) ในการชี้แจงโครงการ วางแผนงานร่วมกัน และแบ่งบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ สถานที่ เวที สวัสดิการ บูธกิจกรรม และพิธีกร โดย เด็กและเยาวชน คณะกรรมการชุมชน และเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เสนอความคิดเห็นและตัดสินใจร่วมกัน 5. ประชุมเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เป็นการสรุปประเด็นที่เด็กและเยาวชนสนใจ ออกแบบกระบวนการ และออกแบบรูปแบบกิจกรรมต่างๆ 6. ประชุมเครือข่าย (องค์กรต่างๆภายในละแวกชุมชน) เป็นการชี้วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในส่วนของคุณภาพการจัดงาน การมีส่วนร่วมของหน่วยงาน สถานการณ์และเยาวชน และความคาดหวังที่อยากจะให้เกิดขึ้น เพื่อให้หน่วยงานต่างๆรับรู้ถึงสภาพสถานการณ์และวัตถุประสงค์เป้าหมายของโครงการ เพื่อขอความร่วมมือและแรงสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆละแวกใกล้เคียง โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) สำนักงานเขต มหาวิทยาลัย โรงเรียน สาธารณะสุข ไปรษณีย์ การรถไฟ ศูนย์การค้ามาบุญครอง ชุมชน ตำรวจ และทหาร 7. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน เป็นการจัดงานมหกรรมรอมเมือง เรื่องยิ้มและทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เด็กและเยาวชน และคณะกรรมการชุมชน ร่วมกันจัดงาน 8. สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรม เป็นการพูดคุยถึงกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในงาน ผลการจัดกิจกรรมมีความตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย มีปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดงานหรือไม่ โดยการซักถาม พูดคุยถอดบทเรียน โดยมีเจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก (มพด.) เด็กเยาวชน และคณะกรรมการชุมชน เสนอความคิดเห็นร่วมกันเพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป

4.2.1.2 ผลการวิเคราะห์ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม กรณีศึกษา 3 ชุมชนพบว่า

1) ผลการวิเคราะห์ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมเพชรบุรี ดีจัง พบว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม เพชรบุรี ดีจังสามารถแบ่งได้เป็น 6 ส่วนคือ 1. งบประมาณประชาสัมพันธ์ 2. ค่าติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างและประดับตกแต่งในงาน 3. ค่าจัดทำเวที ฉากและตกแต่งสถานที่ 4. ค่าจัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี 5. ค่าจัดกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเครือข่าย และ 6. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด ประสานงาน อาสาสมัคร เตรียมงาน โดยมีค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเครือข่ายมากที่สุด รองลงมา คือ งบประมาณประชาสัมพันธ์ และค่าจัดเวที ฉาก และตกแต่งสถานที่ ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมบางกอกนี้ ดีจัง พบว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม มหกรรมบางกอกนี้ ดีจังสามารถแบ่งได้เป็น 8 ส่วนคือ

1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2. สนับสนุนบุคลากร 3. อาหาร 4. วัสดุ-อุปกรณ์ 5. เช่าสถานที่ 6. เช่าเครื่องเสียง/ระบบไฟ 7. ค่าผลิตสื่อ และ 8. เบ็ดเตล็ด โดยมีค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนบุคลากรมากที่สุด รองลงมา คือ เช่าเครื่องเสียง/ระบบไฟ และค่าวัสดุ-อุปกรณ์ ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม มหกรรมรองเมือง เรื่องยิ้ม พบว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม มหกรรมรองเมือง เรื่องยิ้ม สามารถแบ่งได้เป็น 4 ส่วน คือ 1. ค่าเดินทาง 2. ค่าอาหาร 3. วัสดุ-อุปกรณ์ และอื่นๆ 4. ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน/ซุ้มกิจกรรม เครือข่ายจัดงาน โดยมีค่าใช้จ่ายในค่าจ้าง/ค่าตอบแทน/ซุ้มกิจกรรมเครือข่ายจัดงานมากที่สุด รองลงมา คือ ค่าวัสดุ-อุปกรณ์ และอื่นๆ

4.2.1.3 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านงานจัดกิจกรรมศิลปะ พบว่า ลักษณะของกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ควรเป็นกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมในทุกเพศทุกวัย สามารถปรับเปลี่ยนไปตามบริบทของพื้นที่ เป็นศิลปะเรียนรู้ วัฒนธรรมชุมชน และต้องมีการสื่อสาร สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วม สร้างเรื่องราวให้กับกิจกรรม เด็กทุกวัยสามารถทำได้ เล่นได้ และนำกลับบ้านได้ และจากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ พบว่า กิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด

4.2.1.4 ความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน พบว่า ลักษณะกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ควรเป็นกิจกรรมที่ทุกคนสามารถร่วมทำได้ ทั้งคนในชุมชนและต่างชุมชน มีเรื่องราวความเป็นมา เป็นกิจกรรมศิลปะจากภูมิปัญญาในชุมชน เป็นกิจกรรมที่สนุก สร้างสรรค์ น่าตื่นเต้น ทำง่ายและมีความน่าสนใจ และจากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน “เพชรบุรี ดีจัง” พบว่า กิจกรรมพวงมโหตร เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด และจากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน “บางกอกนี้ดีจัง” และ “รองเมือง เรื่องยิ้ม” พบว่า กิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด กิจกรรมที่ประสบความสำเร็จรองลงมา คือกิจกรรมแฟนท์ถุงผ้า

4.2.1.5 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนในชุมชน พบว่า ลักษณะกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ควรเป็นกิจกรรมที่ทำได้ง่ายเช่น สามารถเป็นของเล่น หรือเป็นของใช้งาน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้วัฒนธรรมชุมชน มีความแปลกใหม่

สร้างสรรค์และสวยงาม ทุกเพศทุกวัยสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมศิลปะได้ และจากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน “เพชรบุรี ดีจัง” พบว่า กิจกรรมผ้ามัดย้อม เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมพวงมโหตร และจากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน “บางกอกนี้ ดีจัง” พบว่า กิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ และกังหันลม เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด และจากผลการวิเคราะห์ลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน “รองเมือง เรื่องยิ้ม” พบว่า กิจกรรมกำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมากที่สุด และรองลงมา คือ กิจกรรมแฟนท์ถุงผ้า

4.2.1.6 จากผลการสังเกตสภาพแวดล้อมและพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชน พบว่า ด้านสภาพบรรยากาศโดยรวมในการจัดงาน ทุกชุมชนใช้พื้นที่สาธารณะคือ ถนน ในการจัดงาน เป็นพื้นที่ที่ทุกคนสามารถเข้าถึง ไม่ใช่พื้นที่ของใครคนใดคนหนึ่ง ทุกคนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมได้ งานส่วนใหญ่จะจัดในช่วงบ่ายถึงเย็น มีการขอความร่วมมือกับชุมชนในการปิดพื้นที่การจราจรในช่วงระยะเวลาจัดกิจกรรม เพื่อความปลอดภัยของเด็กเยาวชนและผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีการประดับตกแต่งสถานที่อย่างสวยงามเพื่อเพิ่มสีสันให้กับงาน ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมบนพื้นที่เพื่อส่งเสริมความใกล้ชิดของผู้เข้าร่วมกิจกรรม และเหมาะสำหรับเด็กเยาวชนที่เข้าร่วม ผู้เข้าร่วมงานมีทุกเพศทุกวัย โดยส่วนใหญ่จะมากันแบบครอบครัว ด้านพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรม พ่อ แม่ ลูกจูงมือกันเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ เด็กเยาวชนสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง เกิดการแลกเปลี่ยนพูดคุยกันระหว่างคนที่เข้าร่วมกิจกรรม เด็กเกิดความกล้าแสดงออก เด็กเยาวชนช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรม เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เกิดความใกล้ชิดสนิทสนมกับคนในครอบครัวและชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน เด็กเยาวชนผู้จัดกิจกรรมได้เป็นผู้ถ่ายทอดอธิบายความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้ให้และผู้รับ กิจกรรมช่วยส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมทางความคิดและการกล้าแสดงออก เด็กเยาวชนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในชุมชนกับคนทุกเพศทุกวัย เด็กเยาวชนได้ออกมามีบทบาททางสังคมได้เป็นผู้คิดและผู้ลงมือทำ

4.2.1.7 จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรมศิลปะ ลักษณะการจัด

กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน พบว่า กิจกรรมศิลปะที่มีความสอดคล้องกับลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมครบทั้ง 9 ลักษณะมี 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมกำแพงศิลปะ และกิจกรรมศิลปะทราย (Street Art by Sand) ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมมีระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชนในระดับเต็กริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน อยู่ในขั้นที่เต็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ให้การสนับสนุน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ข้อสรุปในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อสรุป 3 ตอนตามลำดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ตอนที่ 2 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 3 กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนใน

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 47 สรุปผลขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
1	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> • สรุปสถานการณ์ความต้องการ • ประเด็นที่น่าสนใจ • ตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกิจกรรม
2	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง <ul style="list-style-type: none"> • ชี้แจงโครงการ • เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม • วางแผนโครงการ
3	พัฒนาโครงการ <ul style="list-style-type: none"> • เรียบเรียงรายละเอียดของโครงการ
4	หาแหล่งทุนสนับสนุน

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
5	เด็กและเยาวชนลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง <ul style="list-style-type: none"> • ค้นหา สำรวจเรื่องราว และเอกลักษณ์ของชุมชน • สร้างแผนภาพต้นไม้(Tree Diagram)
6	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> • ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม • แลกเปลี่ยนความคิดเห็น • คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม • ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม • ออกแบบสื่อ • แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ <ul style="list-style-type: none"> - หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงาน 6 หน้าที่ <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประสานงานกลาง 2. ประชาสัมพันธ์ 3. สถานที่ 4. เวที 5. สวัสดิการ 6. วัสดุ-อุปกรณ์ - หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดซุ้มกิจกรรมได้ 5 หน้าที่ <ol style="list-style-type: none"> 1. หัวหน้าซุ้ม 2. คนสอน 3. สถานที่ 4. สวัสดิการ 5. ประชาสัมพันธ์
7	ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> - อธิบายโครงการ - วางแผนงานร่วมกัน - ประสานงานการจัดกิจกรรม
8	เด็กและเยาวชนลงมือปฏิบัติตามแผนงาน

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม
9	สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกันกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อสรุปสถานการณ์ความต้องการของคนในชุมชน ประเด็นที่น่าสนใจ ตั้งวัตถุประสงค์และวางเป้าหมายของกิจกรรม
2. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม เพื่อชี้แจงโครงการ เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม และช่วยกันวางแผนโครงการ
3. พัฒนาโครงการ เป็นการเรียบเรียง และลงรายละเอียดของโครงการเพื่อเตรียมในการของงบประมาณสนับสนุน
4. หาแหล่งทุนสนับสนุน จากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว เช่น สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) เป็นต้น
5. ลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง เป็นการลงเดินชุมชน เพื่อค้นหา สำรวจ เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมา เอกลักษณ์ของชุมชน และร่วมกันสร้างเป็นแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)
6. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และปรับความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม ออกแบบสื่อ
 - 6.1 หน้าที่ความรับผิดชอบ โดยสามารถแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงานได้ 6 หน้าที่ ได้แก่
 - 1) ผู้ประสานงานกลาง คอยประสานงานกับกลุ่มต่างๆ ดูแลภาพรวมภายในงาน
 - 2) ประชาสัมพันธ์ คอยเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม
 - 3) สถานที่ จัดเตรียมและตกแต่งสถานที่
 - 4) เวที ดูแลการลำดับคิวบนเวที และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้บนเวที
 - 5) สวัสดิการ ดูแลเรื่องอาหาร
 - 6) วัสดุ-อุปกรณ์ คอยดูแลเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ไม่ให้ขาดเหลือ
 - 6.2 หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดซุ้มกิจกรรมได้ 5 หน้าที่ ได้แก่
 - 1) หัวหน้า คอยดูแลภาพรวมของซุ้ม
 - 2) คนสอน คอยสอนกิจกรรมภายในซุ้ม
 - 3) สถานที่ คอยดูเรื่องการจัดตั้งซุ้มกิจกรรม

- 4) สวัสดิการ คอยดูแลเรื่องอาหาร
- 5) ประชาสัมพันธ์หน้าซุ้ม คอยชวนคนเข้าซุ้ม
7. ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม อธิบาย
โครงการ วางแผนงานร่วมกัน และประสานงานการจัดกิจกรรม
8. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ลงมือทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
9. สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกันกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน
พูดคุยสรุปผลการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ถอดบทเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการ
จัดกิจกรรม

ตอนที่ 2 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 48 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ลำดับ	รายการ
1	สื่อ/ประชาสัมพันธ์
2	วัสดุ-อุปกรณ์
3	ค่าอาหาร
4	ค่าไฟ
5	ค่าตกแต่งสถานที่

งบประมาณในการจัดกิจกรรม สามารถแบ่งงบประมาณที่ควรคำนึงในการจัดกิจกรรมได้ 5 ด้าน ดังนี้ 1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2. วัสดุ-อุปกรณ์ 3. ค่าอาหาร 4. ค่าไฟ และ 5. ค่าตกแต่งสถานที่

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ตารางที่ 49 ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	กิจกรรมศิลปะ							
	กำแพงศิลปะ	ศิลปะทราย (Street Art by Sand)	พวงมโหตร	เพ้นท์ถู่ผ้า	ผ้ามด้อม	ตุ๊กตาหุ่นมือ	กึ่งหุ่นปั้นรัก	กระดาษเพาะรัก
1. การเรียนรู้ที่สร้างจิตสำนึกทางอุดมการณ์ สำนึกของคุณค่า ศักดิ์ศรีของมนุษย์และพลังของการรวมกลุ่มพลังชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. การเรียนรู้แบบองค์รวมเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. การเรียนรู้ที่ประสานระหว่างการเรียนรู้เชิงประจักษ์ร่วมกับทฤษฎี	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. การเรียนรู้ตรงจากการเห็นจริงหรือการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
5. ให้ผู้เข้าร่วมการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
6. ใช้กระบวนการกลุ่มที่เน้นความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	✓	✓						
7. เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
8. เน้นการสร้างบรรยากาศเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
9. จัดวางความสัมพันธ์ที่เสมอภาคเท่าเทียมกัน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน พบว่า กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ได้แก่ 8 กิจกรรม คือ

1. กำแพงศิลปะ

เป็นกิจกรรมการวาดภาพ ระบายสีกำแพง เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมา

ลักษณะความเป็นอยู่ และจุดเด่นของชุมชนที่เด็กเยาวชนอาศัยอยู่ เป็นการสื่อสารและถ่ายทอดเรื่องราวให้คนภายในชุมชนและภายนอกชุมชนได้รับรู้ ปรับเปลี่ยนพื้นที่เปลี่ยว พื้นที่สกปรกที่คนนำขยะมาทิ้ง ให้กลายเป็นพื้นที่ ที่มีสีสันสวยงาม เป็นการปรับเปลี่ยนทัศนียภาพของชุมชนให้น่าอยู่ สะอาดตา ทำให้คนภายนอกได้รู้จักชุมชนมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้คนสามารถออกจากบ้านมาเดินเล่น พักผ่อนหย่อนใจ พุดคุย พบปะ ได้โดยไม่ต้องรู้สึกหวาดกลัวกับพื้นที่ในชุมชน ปรับเปลี่ยนจากพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดเป็นพื้นที่ปลอดภัย กำแพงศิลปะเป็นกิจกรรมที่ต้องช่วยกันเป็นกลุ่ม ช่วยกันค้นหา และสำรวจความเป็นมาเรื่องราวของชุมชน ค้นหาของดีที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชน ช่วยกันออกแบบภาพที่จะวาดลงบนกำแพง ช่วยกันระบายสีกำแพงให้สวยงาม เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมทั้งเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน เป็นการสร้างความร่วมมือของคนในชุมชนและละแวกชุมชนให้เกิดเป็นพลังชุมชนที่แข็งแกร่ง เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้พื้นที่ในชุมชนเกิดความสวยงาม และเกิดความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดความรักความผูกพันต่อชุมชนของตนเอง เกิดการรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อช่วยกันปรับเปลี่ยนพื้นที่ และทำให้คนในชุมชนเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม สานสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เด็กเยาวชนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเต็มที่ เป็นงานศิลปะที่ไม่มีผิดถูก เด็กเยาวชนมีพื้นที่แสดงออกมากขึ้น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยไม่ไปยุ่งสิ่งเสพติดและอบายมุข

2. ศิลปะทราย Street Art by Sand

เป็นกิจกรรมศิลปะที่ใช้ทรายในการวาดภาพตกแต่งถนน ซึ่งเป็นพื้นที่ในชุมชน เป็นพื้นที่ที่เด็กเยาวชนสามารถปลดปล่อยความคิดและจินตนาการได้อย่างเต็มที่ ทำให้เด็กเยาวชนรู้สึกตัวตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ เป็นการแต่งแต้มสีสันให้กับท้องถนน ทำให้ถนนกลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับทุกคน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน สวยงาม ทำให้ชุมชนเกิดความครึกครื้น ตื่นตัว คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยน พุดคุย และเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านจินตนาการออกมาเป็นภาพวาด ทำให้เด็กเยาวชนรู้สึกรักและผูกพันกับชุมชนที่อาศัยอยู่ เด็กเกิดความกล้าแสดงออก เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง เด็กเยาวชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ คนทุกเพศทุกวัยสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นการร่วมแรงร่วมใจสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาสวยงาม เป็นกิจกรรมที่ทำให้คนจากหลากหลายพื้นที่มารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรม เป็นการแสดงออกต่อชุมชนอย่างหนึ่ง ช่วยพัฒนาทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจ ช่วยให้เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคม รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการแบ่งปัน เกิดความร่วมมือของคนในชุมชนทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. พวงมโหตร

เป็นเครื่องแขวนโบราณประเภทหนึ่งที่ทำจากกระดาศีต่างๆนำมาพับ ตัด และนำมาทับซ้อนกัน เป็นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนไทย ใช้แขวนในงานมงคลต่างๆ เช่นงานแต่งงานบวช งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานวันสงกรานต์ งานโกนจุกและงานบุญทั่วไปในชนบทใช้แขวนตกแต่งสถานที่ต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันหาได้ยาก กิจกรรมพวงมโหตรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนออกมามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาเก่าแก่ของคนไทย เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำได้ง่าย มีสีสันสวยงาม ทำเสร็จแล้วสามารถนำกลับบ้านได้ สามารถทำได้ด้วยตนเอง หรือช่วยกันทำในครอบครัว เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน เกิดการสื่อสาร พูดคุยกันระหว่างผู้จัดซุ้มและผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม การพบปะสนทนาสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกันและเพื่อนต่างวัย เกิดความใกล้ชิดกัน ใช้เวลาร่วมกันระหว่างคนในครอบครัว คนในชุมชนและต่างชุมชน เด็กและเยาวชนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดการพัฒนาศักยภาพร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อนิ้วมือในการหยิบจับและกล้ามเนื้อตาจากการสำรวจ สังเกต ให้ทำงานได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน เกิดการพัฒนาทางความคิด สติปัญญา จากการปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4. เพ้นท์ถุงผ้า

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คนตระหนักถึงการใช้ถุงพลาสติกที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น จนส่งผลให้เกิดมลพิษ และสภาวะโลกร้อน ในปัจจุบันโลกได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาวะโลกร้อน เนื่องจากคนใช้ถุงพลาสติก โฟม ฯลฯ เป็นสิ่งที่ย่อยสลายยาก และทำลายชั้นบรรยากาศ ประกอบกับมีจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆทำให้ต้องใช้ทรัพยากรที่มากขึ้นตาม จึงส่งผลให้โลกมีอุณหภูมิที่สูงขึ้น อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตต่างๆอีกมากมาย ซึ่งสาเหตุหลักของการเกิดสภาวะโลกร้อน คือ มนุษย์ที่ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย และไม่ได้คิดถึงผลที่ตามมา จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ โดยวิธีการลดใช้ถุงพลาสติก และหันมาใช้ถุงผ้าแทน โดยในกิจกรรมจะเป็นการเพ้นท์ถุงผ้าแทนการบอกเล่าเรื่องราวของชุมชน ตกแต่งถุงผ้าให้สวยงาม เพื่อเป็นการส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการใช้ถุงผ้า เป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนตื่นตัวและหันมาใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกมากขึ้น เป็นกิจกรรมที่ทำให้คนในชุมชนได้ออกมารวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กเยาวชนได้คิดและแสดงออกอย่างเป็นอิสระ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง ส่งเสริมให้เด็กเยาวชนมีพื้นที่สร้างสรรค์ เป็นพื้นที่ที่เด็กสามารถมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม เด็กเยาวชนเกิดความกล้าแสดงออกทางความคิด เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคม และเกิดการมีส่วนร่วมกับคนทุก

เพศทุกวัย

5. ผ้ามัดย้อม

เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และมีสีสันที่สวยงาม ถูกค้นพบ และถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น นิยมใช้เปลือกไม้ต่างๆมาต้มทำให้เกิดสี เช่น ไม้โกงกาง ไม้โปรงแดง ไม้โปรงดำ ไม้ตะบูน ไม้ตะบัน แต่ที่นิยมกันมาก คือ ไม้โปรง และไม้ตะบูน ซึ่งจะให้สีน้ำตาล การย้อมผ้าสมัยก่อนเกิดจากผู้ที่ทำอาชีพตัดไม้แล้ววางไม้เลอะติดเสื้อผ้า ซักไม่ออก จึงเกิดการนำเอาเปลือกไม้มาต้ม แล้วนำเสื้อผ้าที่เลอะวางไม้มาย้อม ซึ่งพอนำมาใส่แล้วรู้สึกเย็นสบาย จึงมีการพัฒนาต่อยอดให้คงอยู่ถึงปัจจุบัน และยังเป็นการสืบสานภูมิปัญญาการย้อมผ้าด้วยเปลือกไม้ธรรมชาติซึ่งนำมาจากพืชป่าชายเลนที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผ้ามัดย้อมเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนสามารถออกแบบลวดลายได้ด้วยตัวเอง เป็นงานศิลปะที่ไม่ซ้ำใคร และไม่มีใครเหมือน เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยกันทำได้ในครอบครัว เกิดความใกล้ชิดผูกพัน ได้พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ทำให้เห็นความสำคัญในความคิดของแต่ละคนที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการแบ่งปันและใช้อุปกรณ์ร่วมกัน เด็กสามารถออกแบบลวดลายได้อย่างอิสระ เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิดในการออกแบบลวดลาย ฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ พัฒนาศักยภาพร่างกายในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสายตา รู้จักการรอคอยก่อนที่จะได้สิ่งของที่ต้องการ เกิดการพูดคุย สื่อสารระหว่างผู้จัดซุ่มและผู้เข้าร่วมทำกิจกรรม ได้พบปะเพื่อนในวัยเดียวกันและต่างวัย เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง เห็นคุณค่าของสิ่งใกล้ตัวและทรัพยากรทางธรรมชาติ

6. ตุ๊กตาหุ่นมือ

เป็นกิจกรรมศิลปะที่บอกเล่าเรื่องราวคนในชุมชน ผ่านกระบวนการคิดและจินตนาการของเด็กเยาวชน โดยใช้การเล่านิทานเป็นการสื่อสารเรื่องราว ตุ๊กตาหุ่นมือเป็นตุ๊กตาที่สามารถนำมาสวมมือและขยับปากพูดได้ เริ่มทำมาจากถุงกระดาดน้ำตาล ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว และมีราคาประหยัด จำลองขึ้นเป็นตัวแทนของคนในชุมชน โดยจะใช้สัตว์ต่างๆเช่น ช้าง วัว เป็ด หนู หมู และไก่ เป็นต้น มาเป็นตัวละครประกอบในการเล่าเรื่อง และตกแต่งถุงกระดาดด้วยกระดาษที่เด็กเป็นผู้ระบายสีเอง เด็กจะจินตนาการและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวละครตามความรู้สึกนึกคิดของเขาเอง เป็นการเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆของชุมชน รู้ว่าชุมชนนั้นเกิดจากการรวมตัวของคนหลายๆคน รู้จักความหลากหลายของคนในชุมชน รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ว่าคุณในชุมชนจะขาดใครไปไม่ได้ ซึ่งถ้าเกิดปัญหาในชุมชน คนในชุมชนทุกคนจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำงานง่าย สามารถนำกลับบ้านได้ และสามารถเป็นของเล่นได้ ไม่ว่าเด็กจะอยู่ที่ไหนก็สามารถเล่าเรื่องโดยใช้ตุ๊กตาหุ่นมือแทนตัวละครที่เด็กต้องการจะสื่อสาร เป็นการเรียนรู้การใช้สี การตัดกระดาษ เป็นการช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการมองเห็น การ

สังเกต การจดจำ เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมศิลปะที่สามารถเล่นด้วยกันในครอบครัวหรือเล่นร่วมกับเพื่อนได้ เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและเป็นการเรียนรู้ทักษะทางสังคม

7. กังหันปั่นรัก

เป็นของเล่นพื้นบ้านของไทย เป็นการทำกิจกรรมผ่านการเล่าเรื่องราวของชุมชน เด็กเยาวชนในชุมชนเปรียบเสมือนกังหัน กังหันหมุนได้ด้วยปัจจัยหนึ่งคือลม ลมเปรียบเสมือนกับผู้ใหญ่ในชุมชน ถ้ากังหันขาดลมกังหันจะไม่สามารถหมุนได้ แต่ถ้ากังหันมีลมที่คอยช่วยผลักดัน แรงแลมก็จะสามารถทำให้กังหันหมุนได้อย่างสวยงาม เปรียบเสมือนกับเด็กเยาวชนในชุมชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ เด็กเยาวชนมีทั้งแรง และพลังความคิดสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่ ผู้ใหญ่ในชุมชนจึงควรเปิดโอกาส คอยช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมในวันข้างหน้า กังหันปั่นรักเป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำได้ง่าย สามารถทำได้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กมีสมาธิในการทำงาน มีสมาธิในการตัดกระดาษ ช่วยพัฒนาเสริมสร้างร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ใช้นิ้วมือในการจับหรือตัดกระดาษ ใช้ตาในการมองดู สืบหาและสังเกต เป็นกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกับคนในครอบครัว เกิดความใกล้ชิดและสานสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เด็กเยาวชนที่เข้าร่วมชมุได้รู้จักเพื่อนใหม่ และเพื่อนต่างวัย เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสังคม เด็กเยาวชนได้พบปะ พูดคุยกัน รู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น เกิดการมีส่วนร่วมทั้งในครอบครัว ชุมชน และสังคม ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสุข และสนุกกับการทำกิจกรรมศิลปะ เกิดความภาคภูมิใจในของเล่นที่เป็นฝีมือของตนเอง เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจหลักของกลศาสตร์ในระหว่างการลงมือทำ และเข้าใจการทำงานของกังหันที่จะต้องใช้แรงลมในการหมุน เป็นประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เด็กจะได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม

8. กระดาษเพาะรัก

เป็นกิจกรรมศิลปะที่ปลูกฝังให้เด็กเยาวชนรู้จักรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องใช้ร่วมกัน โดยกิจกรรมเป็นการถ่ายทอดความคิดและจินตนาการผ่านการพับตกแต่งกระดาษต้นไม้ให้สวยงาม จากปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากคนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อยลง เพราะหันไปพึ่งพาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแทน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นปัจจัยหนึ่งของการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่ของคน และเมื่อทรัพยากรถูกใช้จนเหลือน้อยลงไปทุกที ทรัพยากรที่เหลืออยู่นี้อาจส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในวันข้างหน้า ธรรมชาติที่ไม่สมบูรณ์อาจก่อให้เกิดภัยทางธรรมชาติต่างๆตามมา เราจึงควรปลูกฝังให้เด็กเยาวชนหันมาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรู้จักการดูแลสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวคือการปลูกต้นไม้ เพื่อเพิ่มทรัพยากรทางธรรมชาติและตกแต่ง

กระถางต้นไม้ให้สวยงาม กระถางเพาะรักจึงเป็นกิจกรรมศิลปะที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม และเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างเต็มที่ และสร้างสรรค์ผลงานในแบบของตัวเองผ่านการพันท์กระถางต้นไม้ เด็กเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเยาวชนมีสมาธิในการทำงาน เด็กเยาวชนเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคม รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น รู้จักความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนทุกเพศทุกวัยสามารถใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการพบปะพูดคุยกับคนในชุมชนและต่างชุมชน ทำให้เกิดการสานสัมพันธ์ที่ดีและความใกล้ชิดต่อคนในครอบครัว ชุมชน และสังคม

4.2.2 ผลการประเมินรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ผลจากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมศิลปะจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ สามารถแจกแจงได้ดังนี้

ตารางที่ 50 สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบกิจกรรมและคะแนนเฉลี่ย

หัวข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม	เนื้อหารายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วน of ขั้นตอนการเปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด) และระบุได้ตารางเพิ่มเติมว่า ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละชุมชน	4.33	0.57	มากที่สุด

หัวข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
2. งบประมาณในการจัดกิจกรรม	ควรเพิ่มเติมในส่วนของค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ	3.67	1.15	มาก
3. กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน				
3.1 กำแพงศิลปะ				
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น	4.33	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหาที่มีความเหมาะสม อาจเพิ่มเติมรายละเอียดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	4.33	1.15	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่	4.33	1.15	มากที่สุด
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วนของสื่องานต้นแบบ	4.67	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4	1	มาก
3.2 ศิลปะทราย Street Art by Sand				

หัวข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น	4.67	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหามีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม	4.67	0.57	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่	4.67	0.57	มากที่สุด
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความเหมาะสมดี ควรเพิ่มอุปกรณ์ในการทำความสะอาดหลังเลิกกิจกรรม	4.67	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.33	0.57	มากที่สุด

3.3 พวงมโหตร

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น	4.67	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหามีความเหมาะสม อาจเพิ่มเติมรายละเอียดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	4.33	1.15	มากที่สุด

หัวข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่	4.67	0.57	มากที่สุด
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	อาจมีขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น	4.33	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.33	0.57	มากที่สุด
3.4 พันท์ถูกผ้า				
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น	4.67	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหามีความเหมาะสม อาจเพิ่มเติมรายละเอียดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น	4.33	1.15	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่	4.67	0.57	มากที่สุด

หัวข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วนของสื่องานต้นแบบ	4.67	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.33	0.57	มากที่สุด
3.5 ผ้ามัดย้อม				
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น	4.67	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหามีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม	4.67	0.57	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่	4.67	0.57	มากที่สุด
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความเหมาะสม ควรเพิ่มเติมอุปกรณ์ในส่วนของเชือก และไม้หนีบผ้า สำหรับการตาก	4.67	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.33	0.57	มากที่สุด
3.6 ตักตายนุ่นมือ				

หัวข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยังมีคุณค่ามากขึ้น	4.67	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหามีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม	4.67	0.57	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่	4.67	0.57	มากที่สุด
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความเหมาะสมดี	4.67	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.33	0.57	มากที่สุด

3.7 กังหันป็นรัก

1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยังมีคุณค่ามากขึ้น	4.67	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหามีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม	4.67	0.57	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง	4.67	0.57	มากที่สุด

หัวข้อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	คะแนนเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความเหมาะสม
	และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่			
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความเหมาะสมดี	4.67	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.33	0.57	มากที่สุด
3.8 กระถางเพาะรัก				
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้	วัตถุประสงค์ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยังมีคุณค่ามากขึ้น	4.67	0.57	มากที่สุด
2) เนื้อหา	เนื้อหาที่มีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม	4.67	0.57	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดกิจกรรม	กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่	4.67	0.57	มากที่สุด
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์	สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความเหมาะสมดี	4.67	0.57	มากที่สุด
5) การวัดและประเมินผล	ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม	4.33	0.57	มากที่สุด

สรุปผลการประเมินรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) เนื้อหารายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วนของขั้นตอนการเปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด) และระบุได้ตารางเพิ่มเติมว่า ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของบริษัทแต่ละชุมชน ด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x}=3.67$) ควรเพิ่มเติมในส่วนของค่าตอบแทน วิทยากร อาสาสมัคร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในส่วนของกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน พบว่า กิจกรรมกำแพงศิลปะ วัดอุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) อาจเพิ่มเติมรายละเอียดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วนของสื่องานต้นแบบ การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x}=4$) ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมศิลปะทราย Street Art by Sand วัดอุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี ควรเพิ่มอุปกรณ์ในการทำความสะอาดหลังเลิกกิจกรรม การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมพวงมโหตร วัดอุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) มีความเหมาะสม อาจเพิ่มเติมรายละเอียดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความ

เหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสม แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ (บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) อาจมีขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรจะมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมพื้นฐานที่ถูกต้อง วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยังมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) มีความเหมาะสม อาจเพิ่มเติมรายละเอียดให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วนของสื่องานต้นแบบ การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรจะมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมผ่านมัลติมีเดีย วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยังมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสม ควรเพิ่มเติมอุปกรณ์ในส่วนของเชือก และไม้หนีบผ้า สำหรับทำการตาก การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรจะมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยังมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหา มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์

มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมกัณฑ์ป็นรัก วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหามีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมกระถางเพาะรัก วัตถุประสงค์การเรียนรู้มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) ควรเพิ่มเติมจุดเด่นของตัวกิจกรรม จะทำให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหามีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี อธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดกิจกรรมมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี แต่อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ(บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละหน้าที่ สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.67$) มีความเหมาะสมดี การวัดและประเมินผลมีระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.33$) ควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

สรุปรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนนี้มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ทั้งในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมงบประมาณในการจัดกิจกรรม และรูปแบบกิจกรรมศิลปะ

จากการตรวจสอบรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ ผู้วิจัยได้ปรับรูปแบบให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้เป็นรูปแบบกิจกรรมศิลปะดังต่อไปนี้

การพัฒนาารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อสรุป 3 ตอนตามลำดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ตอนที่ 2 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 3 กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ

เยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 4.41 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
1	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> • สรุปลักษณะความต้องการ • ประเด็นที่น่าสนใจ • ตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกิจกรรม
2	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง <ul style="list-style-type: none"> • ชี้แจงโครงการ • เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม • วางแผนโครงการ
3	พัฒนาโครงการ <ul style="list-style-type: none"> • เรียบเรียงรายละเอียดของโครงการ
4	หาแหล่งทุนสนับสนุน
5	เด็กและเยาวชนลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง <ul style="list-style-type: none"> • ค้นหา สำนวนเรื่องราว และเอกลักษณ์ของชุมชน • สร้างแผนภาพต้นไม้(Tree Diagram)
6	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> • ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม • แลกเปลี่ยนความคิดเห็น • คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม

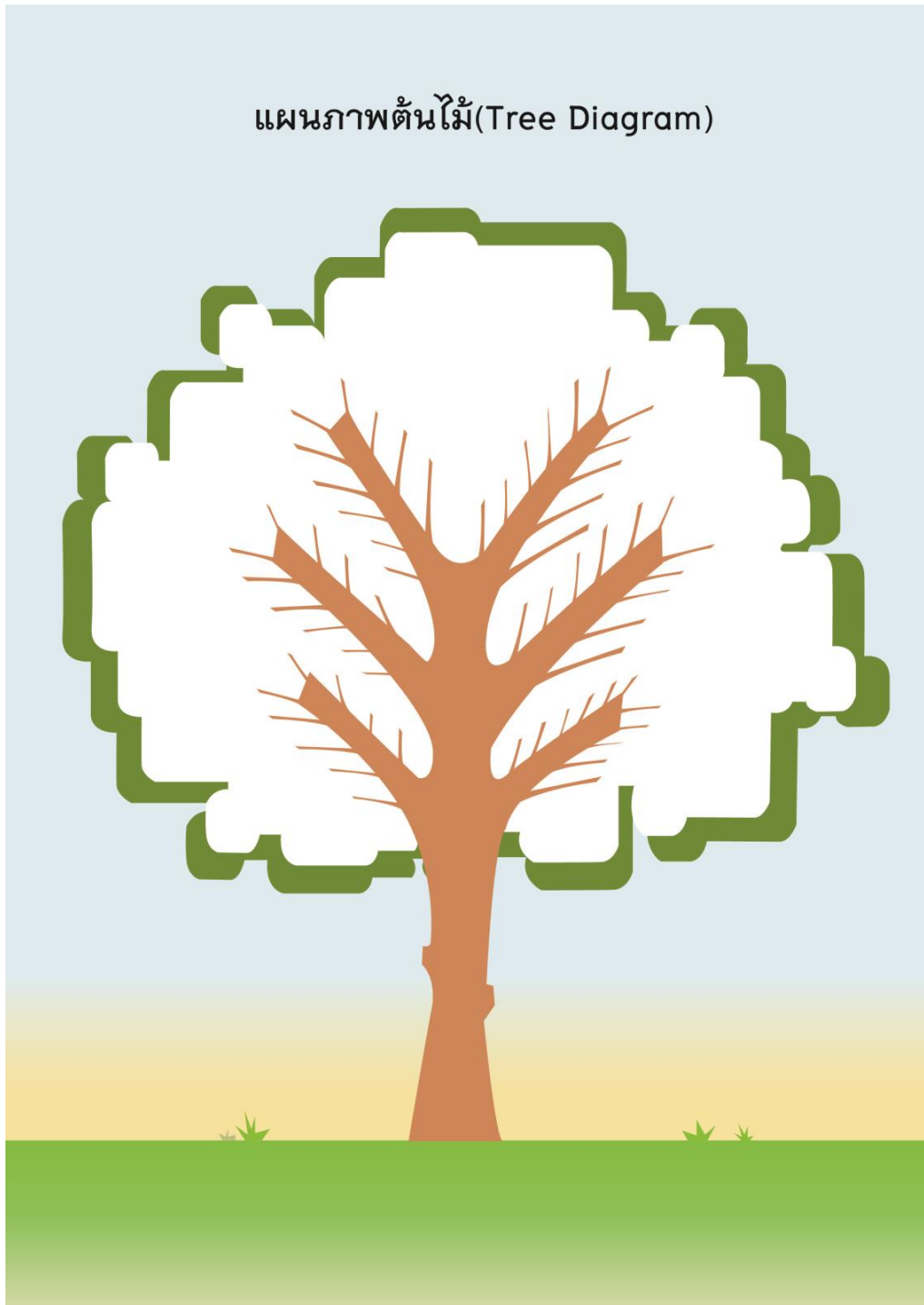
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม
	<ul style="list-style-type: none"> • ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม • ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ • แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ <ul style="list-style-type: none"> - หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงาน 6 หน้าที่ <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประสานงานกลาง 2. ประชาสัมพันธ์ 3. สถานที่ 4. เวที 5. สวัสดิการ 6. วัสดุ-อุปกรณ์ 7. ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว 8. พิธีกร 9. ฝ่ายต้อนรับ 10. การเงินและเอกสาร 11. พี่เลี้ยงอาสาสมัคร (กรณีมีการเปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม) - หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดซุ้มกิจกรรมได้ 5 หน้าที่ <ol style="list-style-type: none"> 1. หัวหน้ากิจกรรม 2. คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม 3. สถานที่ 4. สวัสดิการ 5. ประชาสัมพันธ์หน้าซุ้มกิจกรรม
7	<p>ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - อธิบายโครงการ - วางแผนงานร่วมกัน - ประสานงานการจัดกิจกรรม
8	<p>เปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด)</p>

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
	- ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม - แบ่งหน้าที่บทบาทและความรับผิดชอบ
9	เด็กและเยาวชนลงมือปฏิบัติตามแผนงาน
10	สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกันกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน

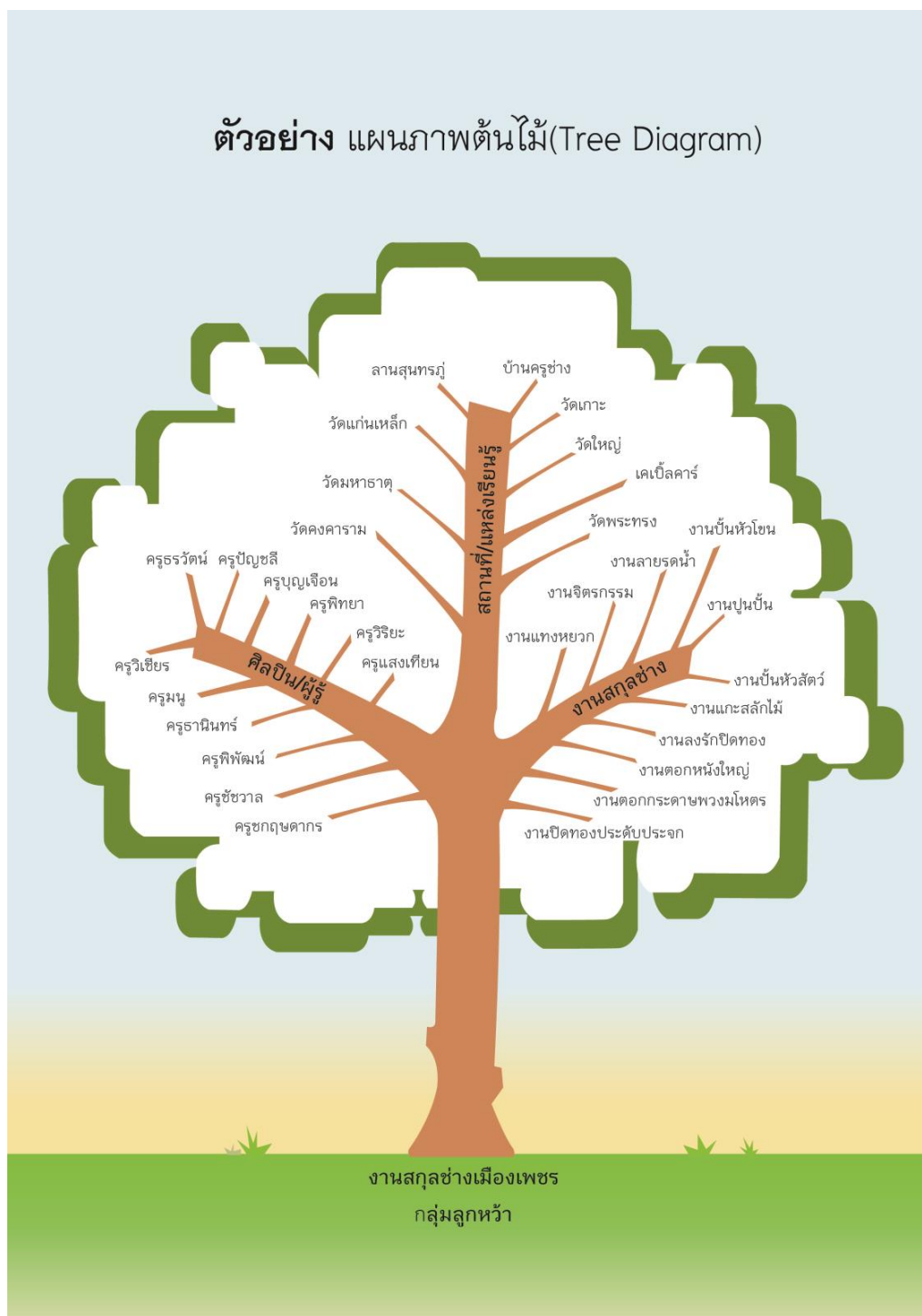
หมายเหตุ ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของบริษัทแต่ละชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อสรุปสถานการณ์ความต้องการของคนในชุมชน ประเด็นที่น่าสนใจ ตั้งวัตถุประสงค์และวางเป้าหมายของกิจกรรม
2. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม เพื่อชี้แจงโครงการ เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม และช่วยกันวางแผนโครงการ
3. พัฒนาโครงการ เป็นการเรียบเรียง และลงรายละเอียดของโครงการเพื่อเตรียมในการของบประมาณสนับสนุน
4. หาแหล่งทุนสนับสนุน จากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว เช่น สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) เป็นต้น
5. ลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง เป็นการลงเดินชุมชน เพื่อค้นหา สำรวจ เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมา เอกลักษณ์ของชุมชน และร่วมกันสร้างเป็นแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)

ภาพที่ 5 แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 6 ตัวอย่างแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

6.ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และปรับความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์

6.1 หน้าที่ความรับผิดชอบ โดยสามารถแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงาน ได้ 6 หน้าที่ ได้แก่

- 1) ผู้ประสานงานกลาง คอยประสานงานกับกลุ่มต่างๆ ดูแลภาพรวมภายในงาน
- 2) ประชาสัมพันธ์ คอยเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม
- 3) สถานที่ จัดเตรียมและตกแต่งสถานที่
- 4) เวที ดูแลการลำดับคิวบนเวที และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้บนเวที และการแสดง
- 5) สวัสดิการ ดูแลเรื่องอาหารและยา
- 6) วัสดุ-อุปกรณ์ คอยดูแลเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ไม่ให้ขาดเหลือ
- 7) ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เก็บภาพและบรรยากาศภายในงาน
- 8) พิธีกร ดูแลและควบคุมการดำเนินงาน
- 9) ฝ่ายต้อนรับ ต้อนรับแขกผู้เข้าร่วมงาน และประธานในการเปิดงาน
- 10) การเงินและเอกสาร ดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายและงานเอกสารต่างๆ
- 11) พี่เลี้ยงอาสาสมัคร (กรณีมีการเปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม) ดูแลและให้คำปรึกษาอาสาสมัคร

6.2 หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดซุ้มกิจกรรมได้ 5 หน้าที่ ได้แก่

- 1) หัวหน้ากิจกรรม คอยช่วยเหลือและดูแลภาพรวมของกิจกรรม
- 2) คนสอน/วิทยากร คอยสอนและให้คำแนะนำผู้เข้าร่วมกิจกรรม และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม
- 3) สถานที่ คอยดูแลเรื่องการตกแต่งซุ้มกิจกรรม
- 4) สวัสดิการ คอยดูแลเรื่องอาหาร
- 5) ประชาสัมพันธ์หน้าซุ้มกิจกรรม คอยชวนคนเข้ามาร่วมทำกิจกรรม

7. ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม อธิบายโครงการ วางแผนงานร่วมกัน และประสานงานการจัดกิจกรรม

8. เปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด) โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคน

9. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ลงมือทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

10. สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกันกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน พุดคุยสรุปผลการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ถอดบทเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 2 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 51 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ลำดับ	รายการ
1	สื่อ/ประชาสัมพันธ์
2	วัสดุ-อุปกรณ์
3	ค่าอาหาร
4	ค่าไฟ
5	ค่าตกแต่งสถานที่
6.	ค่าใช้จ่ายจิปาถะ
7.	ค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร (กรณีมีบุคคลภายนอกมาช่วยจัดกิจกรรม)

งบประมาณในการจัดกิจกรรม สามารถแบ่งงบประมาณที่ควรคำนึงในการจัดกิจกรรมได้ 7 ด้าน ดังนี้ 1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2. วัสดุ-อุปกรณ์ 3. ค่าอาหาร 4. ค่าไฟ 5. ค่าตกแต่งสถานที่ 6. ค่าใช้จ่ายจิปาถะ และ 7. ค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร (กรณีมีบุคคลภายนอกมาช่วยจัดกิจกรรม)

ตอนที่ 3 กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ได้แก่ 8 กิจกรรม คือ

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 1

กิจกรรม : กำแพงศิลปะ

เวลาทำกิจกรรม : 2 วัน

สถานที่ : กำแพงที่อยู่ภายในชุมชน หรือแผ่นไม้กระดานขนาดใหญ่ (ใช้จำลองแทนกำแพง)

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชน
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ
- 1.4 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.5 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม

2. เนื้อหา

กำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมการวาดภาพ ระบายสีกำแพง โดยเด็กและเยาวชนในชุมชนจะเป็นผู้ลงชุมชนเพื่อสำรวจและสอบถามเรื่องราวความเป็นมาจากผู้เฒ่าผู้แก่ หรือผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อเป็นการศึกษาและเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาของชุมชนตนเอง ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง และทำให้เกิดการพูดคุยกันระหว่างเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อเป็นการนำมาบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมา ลักษณะความเป็นอยู่ และจุดเด่นของชุมชนที่เด็กเยาวชนอาศัยอยู่ ผ่านการวาดภาพระบายสีกำแพง เป็นการสื่อสารและถ่ายทอดเรื่องราวให้คนภายในชุมชนและภายนอกชุมชนได้รับรู้ ซึ่งกิจกรรมกำแพงศิลปะนี้ยังสามารถปรับเปลี่ยนจากพื้นที่เปลี่ยว หรือพื้นที่สกปรกจากที่คนนำขยะมาทิ้ง ให้กลายเป็นพื้นที่ ที่มีสีสันสวยงาม เป็นการปรับเปลี่ยนทัศนียภาพของชุมชนให้น่าอยู่ สะอาดตา ทำให้คนภายนอกได้รู้จักชุมชนมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้คนสามารถออกจากบ้านมาเดินเล่น พักผ่อนหย่อนใจ พูดคุย พบปะ ได้โดยไม่ต้องรู้สึกหวาดกลัวกับพื้นที่ในชุมชน ปรับเปลี่ยนจากพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดเป็นพื้นที่ปลอดภัย กำแพงศิลปะเป็นกิจกรรมที่ต้องช่วยกันเป็นกลุ่ม ช่วยกันค้นหา และสำรวจความเป็นมาเรื่องราวของชุมชน ค้นหาของดีที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชน ช่วยกันออกแบบภาพที่จะวาดลงบนกำแพง ช่วยกันระบายสีกำแพงให้สวยงาม เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมทั้งเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน เป็นการสร้างความร่วมมือของคนในชุมชนและละแวกชุมชนให้เกิดเป็นพลังชุมชนที่แข็งแกร่ง เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้พื้นที่ในชุมชนเกิดความสวยงาม และเกิดความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกันและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดความรักความผูกพันต่อชุมชนของตนเอง เกิดการรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อช่วยกันปรับเปลี่ยนพื้นที่ และทำให้คนในชุมชนเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม สามัคคีกันที่ดีกับคนในชุมชน เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เด็กเยาวชนได้แสดงออก

ทางความคิดอย่างเต็มที่ เป็นงานศิลปะที่ไม่มีมีผิดถูก เด็กเยาวชนมีพื้นที่แสดงออกมากขึ้น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยไม่ไปยุ่งสิ่งเสพติดและอบายมุข

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) เด็กและเยาวชนเดินลงสำรวจพื้นที่ในชุมชน สอบถามเรื่องราวความเป็นมาจากผู้ใหญ่ในชุมชน และเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) เด็กและเยาวชนร่วมกันพูดคุยและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวในชุมชน ลักษณะความเป็นอยู่ของคนในชุมชน หรือจุดเด่นของชุมชนที่อาศัยอยู่
- 3) เด็กและเยาวชนร่วมกันออกแบบลวดลายที่จะวาดบนกำแพง
- 4) เด็กเยาวชนและคนในชุมชนพูดคุยและเลือกภาพที่จะวาดลงบนกำแพง

ตารางที่ 52 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกำแพงศิลปะ

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกำแพงศิลปะ	จำนวน(คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	วัสดุ-อุปกรณ์	5
3	สวัสดิการ	2
4	สถานที่	3

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ชั้นปฏิบัติ

1) ทำความสะอาดกำแพง

ภาพที่ 7 และ ภาพที่ 8 ภาพการทำความสะอาดกำแพง

(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2557)

2) ระบายสีขาวเพื่อรองพื้นสีบนกำแพง

ภาพที่ 9 และ ภาพที่ 10 ภาพการระบายสีขาวเพื่อรองพื้นสีบนกำแพง

(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2557)

3) วาดภาพ ร่างแบบ และใช้ปากกาดำหรือสีตัดเส้นภาพวาดบนกำแพง

ภาพที่ 11 ภาพการวาดภาพและร่างแบบกำแพง

(ที่มา : https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/11038728_1194959530523

475_5820011564373565405_n.jpg?oh=0f2ce3499241fa1c95f4e0c

73e63227f&oe=59D9CE52, 2558)

4) ร่วมกันระบายสีกำแพงให้สวยงาม

ภาพที่ 12 และ ภาพที่ 13 ภาพการร่วมกันระบายสีกำแพง

(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2557)

ภาพที่ 14 และ ภาพที่ 15 ภาพการร่วมกันระบายสีกำแพง

(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2557)

3.3 ขั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนประชุมสรุปผลการลงมือปฏิบัติงานโดยการพูดคุยและถอดบทเรียน หลังปฏิบัติงาน (After Action Review : ARA) ทบทวนวัตถุประสงค์ของกิจกรรม โดยการตั้งคำถามว่าสิ่งที่เรากำหนด หรือคาดหวังให้เกิดขึ้นมีอะไรบ้าง สิ่งที่เกิดขึ้นจริงมีอะไรบ้าง ทำไมสิ่งที่เกิดขึ้นจริง จึงแตกต่างไปจากสิ่งที่คาดหวังจะเกิดขึ้น และในการจัดกิจกรรมครั้งต่อไป เราจะทำอะไรให้ดีขึ้น หรือแตกต่างไปจากเดิมบ้าง

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

- 4.1 อุปกรณ์ทำความสะอาดกำแพง
- 4.2 ดินสอ
- 4.3 ยางลบ
- 4.4 พู่กัน
- 4.5 สีทาภายนอกสีขาว (ทารองพื้นกำแพง/รองพื้นปูนเก่า)
- 4.6 ปากกาดำ/สีทาบ้านสีดำ (ตัดเส้นภาพวาด)
- 4.7 สีทาภายนอกสีอื่นๆ
- 4.8 งานต้นแบบ

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 16 ตัวอย่างกิจกรรมกำแพงศิลปะ

(ที่มา : https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/1011203_987709881248442_4421677282691943618_n.jpg?oh=fdcbbc78b92281e9773a3de6d1115345&oe=59D55758,2557)

ภาพที่ 17 ตัวอย่างลวดลายบนกำแพงศิลปะ

(ที่มา : <https://i2.wp.com/homedesignrev.com/wp-content/uploads/2016/06/Painting-Wall-Mural-City-Hujia-Village-4.jpg?w=710,2560>)

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 2

กิจกรรม : ศิลปะทราย (Street Art by Sand)

เวลาทำกิจกรรม : 30 นาที – 45 นาที

สถานที่ : บริเวณพื้นที่โล่งหรือถนนในชุมชน

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ
- 1.4 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.5 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม

2. เนื้อหา

ศิลปะทราย (Street Art by Sand) เป็นกิจกรรมศิลปะที่ใช้ทรายในการวาดภาพตกแต่งถนน ซึ่งเป็นพื้นที่ในชุมชน เป็นพื้นที่ที่เด็กเยาวชนสามารถปลดปล่อยความคิดและจินตนาการได้อย่างเต็มที่ ทำให้เด็กเยาวชนรู้สึกว่าตนเองก็เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ เป็นการแต่งแต้มสีสันให้กับท้องถนน ทำให้ถนนกลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับทุกคน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน สวยงาม ทำให้ชุมชนเกิดความครึกครื้น ตื่นตัว คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยน พูดคุย และเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านจินตนาการออกมาเป็นภาพวาด ทำให้เด็กเยาวชนรู้สึกรักและผูกพันกับชุมชนที่อาศัยอยู่ เด็กเกิดความกล้าแสดงออก เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง เด็กเยาวชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ คนทุกเพศทุกวัยสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นการร่วมแรงร่วมใจสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาสวยงาม เป็นกิจกรรมที่ทำให้คนจากหลากหลายพื้นที่มารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรม เป็นการแสดงออกต่อชุมชนอย่างหนึ่ง ช่วยพัฒนาทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจ ช่วยให้เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคม รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการแบ่งปัน เกิดความร่วมมือของคนในชุมชนทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3.กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้จัดพูดคุยกันเพื่อตั้งหัวข้อในการวาดทรายสี เช่น “ชุมชนของเรา”

ตารางที่ 53 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะทราย

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมศิลปะทราย	จำนวน(คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	จัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ และกรอกทรายใส่ขวดบีบ	3
3	จัดเตรียมสถานที่ และทำความสะอาดหลังจบกิจกรรม	3
4	สวัสดิการ	1

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ขั้นปฏิบัติ

- 1) นำทรายมาบรรจุใส่ขวดบีบโดยใช้กรวย

ภาพที่ 18 ภาพการนำทรายมาบรรจุใส่ขวดบีบ

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

2) โรยทรายสีบนพื้นให้สวยงาม

ภาพที่ 19 และ ภาพที่ 20 การโรยทรายสีบนพื้น

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

3.3 ขั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามขั้นตอน และพูดคุยสอบถามความพึงพอใจ

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

- 4.1 ทรายสี
- 4.2 ขวดบีบ
- 4.3 ถังใส่ทรายสี
- 4.4 กรวย (สำหรับกรอกทรายใส่ขวด)
- 4.5 อุปกรณ์ทำความสะอาดเมื่อจบกิจกรรม

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 21 ตัวอย่างกิจกรรมศิลปะทราย (Street Art by Sand)

(ที่มา : [https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-](https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/17264569_949031391894961_3995003042696637895_n.jpg?oh=45ef50774cf31e7e4695a5936bb89f41&oe=59C8F34A,2560)

[9/17264569_949031391894961_3995003042696637895_n.jpg?oh=45ef50774cf31e7e4](https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/17264569_949031391894961_3995003042696637895_n.jpg?oh=45ef50774cf31e7e4695a5936bb89f41&oe=59C8F34A,2560)

[695a5936bb89f41&oe=59C8F34A, 2560](https://scontent.fbkk1-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/17264569_949031391894961_3995003042696637895_n.jpg?oh=45ef50774cf31e7e4695a5936bb89f41&oe=59C8F34A,2560))

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 3

กิจกรรม : พวงมโหตร

เวลาทำกิจกรรม : 30 นาที – 45 นาที

สถานที่ : จัดเป็นซุ้มกิจกรรมบริเวณลานโล่งกว้าง นั่งทำกิจกรรมบนพื้นเสื่อและโต๊ะจัดกิจกรรม

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนไทย
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.4 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม

2. เนื้อหา

พวงมโหตร(แบบพื้นบ้าน) เป็นเครื่องแขวนโบราณประเภทหนึ่งที่ทำจากกระดาษว่าวสีต่างๆ นำมาพับ ตัด และนำมาทับซ้อนกัน เป็นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนไทย ใช้แขวนในงานมงคลต่างๆ เช่นงานแต่ง งานบวช งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานวันสงกรานต์ งานโกนจุกและงานบุญทั่วไปในชนบท ใช้แขวนตกแต่งสถานที่ต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันหาได้ยาก กิจกรรมพวงมโหตรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนออกมามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาเก่าแก่ของคนไทย ทำให้เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่อยู่ในยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้หันกลับมาเรียนรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำได้ง่าย มีสีสันสวยงาม ทำเสร็จแล้วสามารถนำกลับบ้านได้ สามารถทำได้ด้วยตนเอง หรือช่วยกันทำในครอบครัว เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน เกิดการสื่อสาร พูดคุยกันระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม การพบปะสนทนาสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกันและเพื่อนต่างวัย เกิดความใกล้ชิดกัน ใช้เวลาร่วมกันระหว่างคนในครอบครัว คนในชุมชนและต่างชุมชน เด็กและเยาวชนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดการพัฒนาศักยภาพร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อนิ้วมือในการหยิบจับและกล้ามเนื้อตาจากการสำรวจสังเกต ให้ทำงานได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน เกิดการพัฒนาทางความคิด สติปัญญา จากการปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้จัดอธิบายเรื่องราวความเป็นมาของพวงมโหตรให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจ
- 2) แนะนำกิจกรรม โดยใช้ผลงานศิลปะที่เสร็จสมบูรณ์เป็นตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นภาพผลสำเร็จของงาน
- 3) อธิบายวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม
- 4) อธิบายขั้นตอนการทำไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 54 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมพวงมโหตร

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมพวงมโหตร	จำนวน(คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม	3
3	สถานที่	2
4	สวัสดิการ	1
5	ประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเข้าซุ้มกิจกรรม	1

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ขั้นปฏิบัติ

ขั้นตอนการทำแป้นพวงมโหตร

- 1) ใช้วงเวียนด้านแหลมเจาะรูบริเวณกึ่งกลางของกระดาษแข็งรูปวงกลม
- 2) จับปลายเชือกทั้ง 2 ข้างมามัดเป็นปม
- 3) หากกึ่งกลางของเชือกแล้วร้อยเชือกเข้าไปในรูกระดาษแข็งที่เจาะเอาไว้
- 4) ดึงเชือกให้ปมที่ผูกเอาไว้ติดกับแป้นกระดาษวงกลม

ขั้นตอนการทำพวงมโหตร

- 1) เลือกกระดาษว่าวรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (สี่ใดก็ได้) มาพับตามเส้นทแยงมุม
- 2) พับเป็นสามเหลี่ยมทั้งหมด 3 ครั้ง
- 3) พับด้านสั้น (ด้านที่เปิดไม่ได้) พับให้ด้านสั้นไปทับกับด้านที่กว้างที่สุด จนคล้ายสามเหลี่ยมสองรูปซ้อนกัน
- 4) หมุนกลับให้ด้านแหลมเป็นมุมบนสุด กรีดเส้นให้เรียบ เริ่มตัดกระดาษว่าวโดยเว้นสามเหลี่ยมส่วนยอดด้านบนเล็กน้อย ประมาณ 1 นิ้ว

5) ตัดเป็นเส้นตรงจนเกือบสุดกระดาษ โดยตัดหนึ่งครั้งแล้วพลิกกระดาษไปตัดอีกด้านหนึ่งครั้ง ตัดสลับไปสลับมาจนถึงชายล่างของแผ่นสั้น เว้นระยะห่างให้ขนานกันประมาณ 1 ซม. หรือใช้รูปแบบ (pattern) สำหรับตัดพวงมโหตร

6) ตัดส่วนยอดปลายแหลมออกเล็กน้อย (ให้เชือกสามารถร้อยผ่านได้)

7) กางหรือคลี่กระดาษออกด้วยความระมัดระวัง กางจนกระดาษกลับไปเป็นรูปสี่เหลี่ยมดั้งเดิม

8) ทำตามขั้นตอนนี้ทั้ง 3 แผ่น แล้วนำมาวางซ้อนทับกันโดยให้ปลายมุมกระดาษเยื้องกันเล็กน้อย

9) นำเชือกที่มีแป้นกระดาษอยู่เข้ามาร้อยใส่รูตรงกลางกระดาษทั้ง 3 แผ่น

10) จับปลายเชือกอีกด้านหนึ่งแล้วเขย่าเบาๆ 2-3 ครั้ง

11) นำเชือกที่ได้ห้อยพวงมโหตรแล้ว ไปผูกติดกับไม้ตะเกียบ(สำหรับใช้ถือ)

เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 22 การทำกิจกรรมพวงมโหตร

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 23 พวงมโหตร

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

3.3 ชั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามขั้นตอน และพูดคุยสอบถามความ

พอใจ

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

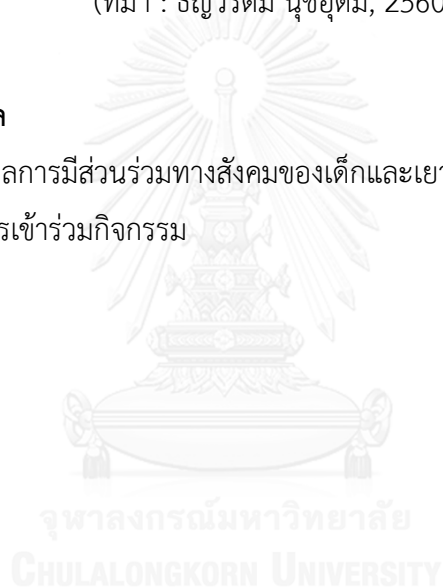
- 4.1 กระดาษว่าวหลากสี รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 24 ซม. จำนวน 3 แผ่น
- 4.2 กรรไกร
- 4.3 เชือกขาว ขนาดยาว 32 ซม.
- 4.4 กระดาษแข็งรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 นิ้ว
- 4.5 วงเวียน
- 4.6 ตะเกียบ
- 4.7 แผนภาพแสดงขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม
- 4.8 รูปแบบ(pattern)สำหรับตัดพวงมโหตร

ภาพที่ 24 ตัวอย่างอุปกรณ์การทำพวงมโหตร
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 25 ตัวอย่างกิจกรรมพวงมโหตร
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 26 ตัวอย่างกิจกรรมพวงมโหตร
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

วิธีการทำพวงมโหตร

อุปกรณ์

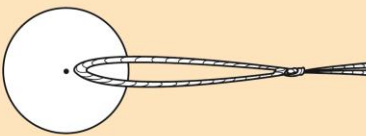
1. กระดาษว่าว/กระดาษแก้ว รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 24 ซม. จำนวน 3 แผ่น
2. กรรไกร
3. เชือกขาว ขนาดยาว 32 ซม.
4. กระดาษแข็งรูปวงกลม ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.5 นิ้ว
5. วงเวียน
6. ตะเกียบ

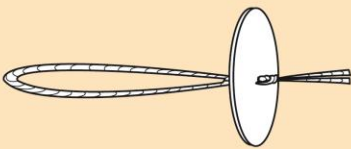
ขั้นตอนการทำเป็นพวงมโหตร

- 1 ใช้วงเวียนด้านแหลมเจาะรูบริเวณกึ่งกลางของกระดาษแข็งรูปวงกลม

- 2 จับปลายเชือกทั้ง 2 ข้างมามัดเป็นปม

- 3 หารกึ่งกลางของเชือกแล้วร้อยเชือกเข้าไปในรูกระดาษแข็งที่เจาะเอาไว้

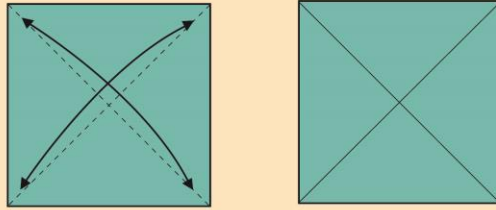

- 4 ดึงเชือกให้ปมที่ผูกเอาไว้ติดกับแป้นกระดาษวงกลม

ภาพที่ 27 วิธีการทำพวงมโหตร
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

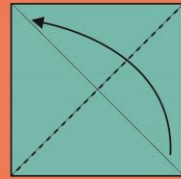
ขั้นตอนการทำพวงมโหตร

1 เลือกกระดาษว่ารูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส (สีใดก็ได้) มาพับตามเส้นทแยงมุม

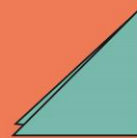

2 พับเป็นสามเหลี่ยมทั้งหมด 3 ครั้ง

พับครั้งที่ 1

พับครั้งที่ 2

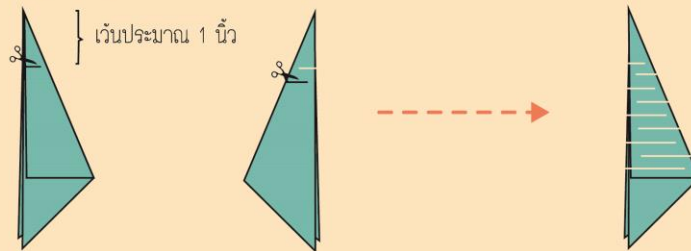
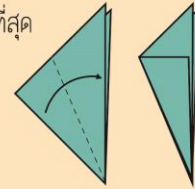
พับครั้งที่ 3

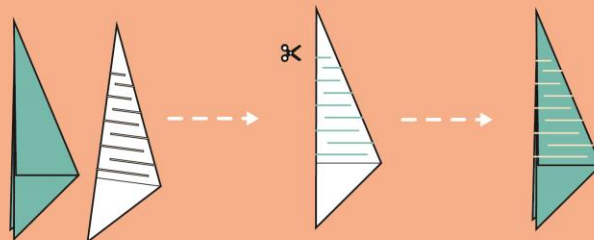
ภาพที่ 28 วิธีการทำพวงมโหตร (ต่อ)

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

- 3 พับด้านสั้น (ด้านที่เปิดไม่ได้) พับให้ด้านสั้นไปทับกับด้านที่กว้างที่สุด จนคล้ายสามเหลี่ยมสองรูปซ้อนกัน
- 4 หมุนกลับให้ด้านแหลมเป็นมุมบนสุด กรีดเส้นให้เรียบ เริ่มตัดกระดาษว่าวโดยเว้นสามเหลี่ยมส่วนยอดด้านบนเล็กน้อย ประมาณ 1 นิ้ว
- 5 ตัดเป็นเส้นตรงจนเกือบสุดกระดาษ โดยตัดหนึ่งครั้งแล้วพลิกกระดาษไปตัดอีกด้านหนึ่งครั้ง ตัดสลับไปสลับมาจนถึงชายล่างของแผ่นสั้น เว้นระยะห่างให้ขนานกันประมาณ 1 ซม. หรือใช้รูปแบบ(pattern) สำหรับตัดพวงมโหตร

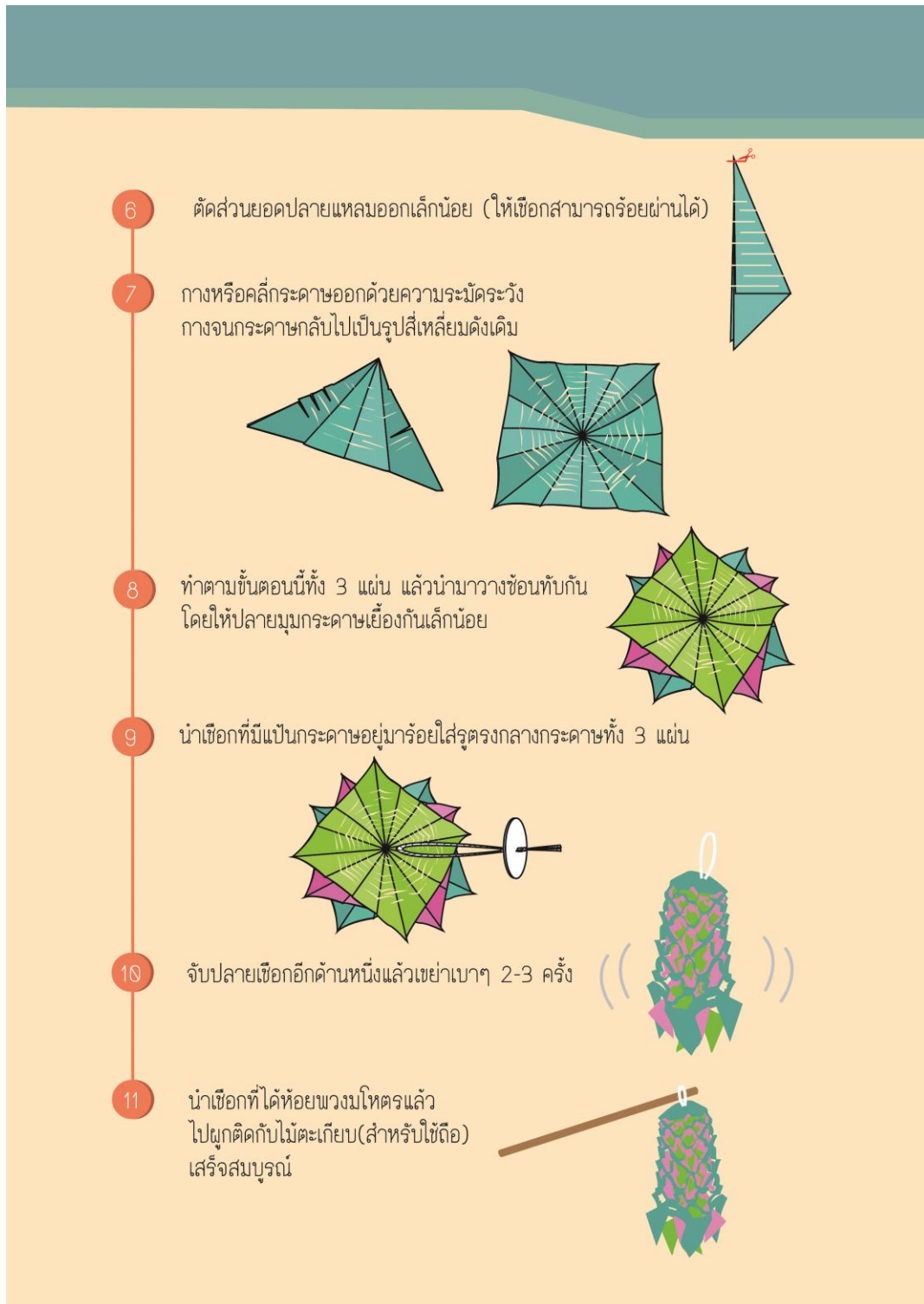
สำหรับผู้ที่ใช้รูปแบบ(pattern) สำหรับตัดพวงมโหตร

นำรูปแบบ(pattern) สำหรับตัดพวงมโหตรที่เตรียมไว้ วางทับลงบนกระดาษว่าว แล้วตัดตามช่องว่างที่กำหนดไว้ให้ครบทุกช่อง

ภาพที่ 29 วิธีการทำพวงมโหตร (ต่อ)

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

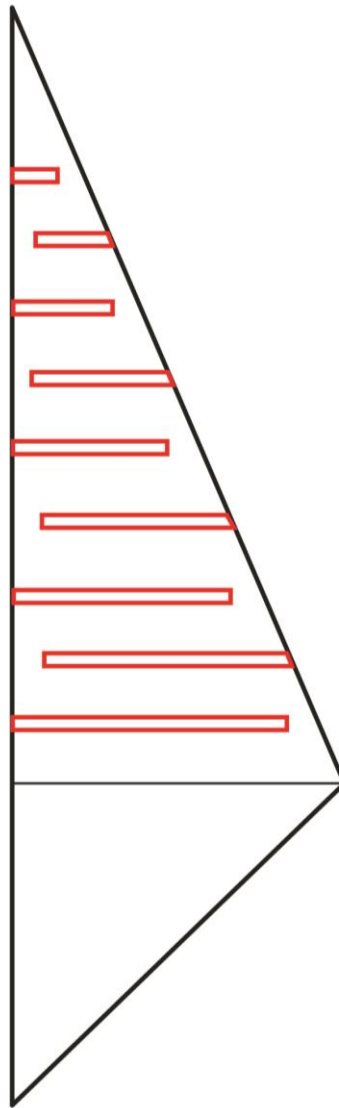

ภาพที่ 30 วิธีการทำพวงมโหตร (ต่อ)

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

รูปแบบ(pattern)สำหรับตัดพวงมโหตร

ตัดช่องสีแดงออก

ภาพที่ 31 รูปแบบ(pattern) สำหรับตัดพวงมโหตร
(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 4

กิจกรรม : พันธุ์ถุงผ้า

เวลาทำกิจกรรม : 30 นาที – 45 นาที

สถานที่ : จัดเป็นชมุ่กิจกรรมบริเวณลานโล่งกว้าง นั่งทำกิจกรรมบนพื้นเสื่อและโต๊ะจัดกิจกรรม

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม
- 1.5 เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักและเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม

2. เนื้อหา

พันธุ์ถุงผ้า เป็นกิจกรรมการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการวาดภาพระบายสีถุงผ้าดิบ เนื่องจากคนในปัจจุบันสนใจอยู่แต่กับเทคโนโลยีรอบตัว ขาดความใกล้ชิดผูกพัน วิถีชีวิตเต็มไปด้วยความเร่งรีบ ความวุ่นวาย และการแข่งขัน จึงทำให้คนละเลยที่จะใส่ใจตัวเอง ไม่มีเวลาที่จะหยุดพักความคิดและความวุ่นวายในปัจจุบัน กิจกรรมพันธุ์ถุงผ้าจึงเป็นกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีสมาธิอยู่กับตัวเอง ละทิ้งสิ่งวุ่นวายรอบๆตัว จดจ่ออยู่กับงานศิลปะที่ได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และได้ปลดปล่อยความคิด จินตนาการ เป็นกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ทั้งครอบครัว พ่อ แม่ และลูก ทำให้เกิดความใกล้ชิด สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นศักยภาพของตนเองด้านงานศิลปะ และยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คนตระหนักถึงการใช้ถุงพลาสติกที่มากเกินไปจนสร้างความจำเป็น จนส่งผลให้เกิดมลพิษ และสภาวะโลกร้อน ในปัจจุบันโลกได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาวะโลกร้อน เนื่องจากคนใช้ถุงพลาสติก โฟม ฯลฯ เป็นสิ่งที่ย่อยสลายยาก และทำลายชั้นบรรยากาศ ประกอบกับมีจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆทำให้ต้องใช้ทรัพยากรที่มากขึ้นตาม จึงส่งผลให้โลกมีอุณหภูมิที่สูงขึ้น อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตต่างๆอีกมากมาย ซึ่งสาเหตุหลักของการเกิดสภาวะโลกร้อน คือ มนุษย์ที่ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย และไม่ได้คิดถึงผลที่ตามมา จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ โดยวิธีการลดใช้ถุงพลาสติก และหันมาใช้ถุงผ้าแทน โดยในกิจกรรมจะเป็นการพันธุ์ถุงผ้าแทนการบอกเล่าเรื่องราวของชุมชน ตกแต่งถุงผ้าให้สวยงาม และยังเป็นส่งเสริมความสำคัญของการใช้ถุงผ้า เป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนตื่นตัวและหันมาใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติกมากขึ้น เป็นกิจกรรมที่ทำให้คนในชุมชนได้ออกมารวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กเยาวชนได้คิดและแสดงออกอย่างเป็นอิสระ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง ส่งเสริมให้เด็กเยาวชนมีพื้นที่สร้างสรรค์ เป็นพื้นที่ที่เด็ก

สามารถมีส่วนร่วมร่วมกับคนในชุมชน เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม เด็กเยาวชนเกิดความกล้าแสดงออกทางความคิด เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคม และเกิดการมีส่วนร่วมร่วมกับคนทุกเพศทุกวัย

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ชี้นำ

1) ผู้จัดอธิบายเรื่องราวความเป็นมาของชุมชนเพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม

2) แนะนำกิจกรรม โดยใช้ผลงานศิลปะที่เสร็จสมบูรณ์เป็นตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นภาพผลสำเร็จของงาน

3) อธิบายวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

4) อธิบายขั้นตอนการทำและเริ่มการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 55 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมแฟนท์ถุงผ้า

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมแฟนท์ถุงผ้า	จำนวน(คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม	3
3	สถานที่	2
4	สวัสดิการ	1
5	ประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเข้าซุ้มกิจกรรม	1

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ชั้นปฏิบัติ

- 1) นำถุงผ้ามาวางรองด้วยกระดาษ และใช้คลิปหนีบกระดาษยึดไว้ไม่ให้ขยับ
- 2) ปีบสีใส่ในจานสี
- 3) เฟ้นท์ลงสีถุงผ้าตามความต้องการ
- 4) รอสีบริเวณที่เฟ้นท์ให้แห้ง เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 32 การระบายสีถุงผ้า
(ที่มา : ธัญวรรตม์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 33 การระบายสีถุงผ้า
(ที่มา : ธัญวรรตม์ นุชอุดม, 2560)

3.3 ชั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามทุกขั้นตอน และพูดคุยสอบถามความพึงพอใจ

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

- 4.1 ถุงผ้าดิบ
- 4.2 พู่กัน
- 4.3 จานสี หรือภาชนะรองสี
- 4.4 สีอะคริลิกเพ้นท์ผ้า
- 4.5 ดินสอ
- 4.6 ยางลบ
- 4.7 กระดาษ
- 4.8 คลิปหนีบกระดาษ
- 4.9 งานต้นแบบ

ภาพที่ 34 ตัวอย่างอุปกรณ์การเพ้นท์ถุงผ้า
(ที่มา : ธัญวรรตม์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 35 ตัวอย่างอุปกรณ์การเพ้นท์ถุงผ้า
(ที่มา : ธัญวรรตม์ นุชอุดม, 2560)

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 36 ตัวอย่างกิจกรรมเพ้นท์ถุงผ้า
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 37 ตัวอย่างการเพ้นท์ถุงผ้า

(ที่มา : <http://www.potdoodles.co.uk/assets/Uploads/Fabric-Painted-Bags.jpg>, 2560)

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 5

กิจกรรม : ผ้ามัดย้อม

เวลาทำกิจกรรม : 1 ชั่วโมง

สถานที่ : จัดเป็นซุ้มกิจกรรมบริเวณลานโล่งกว้าง นั่งทำกิจกรรมบนพื้นเสื่อและโต๊ะจัดกิจกรรม

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนไทย
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้การใช้วัสดุและอุปกรณ์ทางธรรมชาติที่สามารถหาได้ใกล้ตัว
- 1.4 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ
- 1.5 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.6 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม

2. เนื้อหา

ผ้ามัดย้อม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และมีสีสันที่สวยงาม ถูกค้นพบ และถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น นิยมใช้เปลือกไม้ต่างๆมาต้มทำให้เกิดสี เช่น ไม้โกกงาง ไม้โปรงแดง ไม้โปรงดำ ไม้ตะบูน ไม้ตะบัน แต่ที่นิยมกันมาก คือ ไม้โปรง และไม้ตะบูน ซึ่งจะให้น้ำตาล การย้อมผ้าสมัยก่อนเกิดจากผู้ที่ทำอาชีพตัดไม้แล้วยางไม้เลอะติดเสื้อผ้า ซักไม่ออก จึงเกิดการนำเอาเปลือกไม้มาต้ม แล้วนำเสื้อผ้าที่เลอะยางไม้มาย้อม ซึ่งพอนำมาใส่แล้วรู้สึกเย็นสบาย จึงมีการพัฒนาต่อยอดให้คงอยู่ถึงปัจจุบัน และยังเป็นการสืบสานภูมิปัญญาการย้อมผ้าด้วยเปลือกไม้ธรรมชาติซึ่งนำมาจากพืชป่าชายเลนที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผ้ามัดย้อมเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนสามารถออกแบบลวดลายได้ด้วยตัวเอง เป็นงานศิลปะที่ไม่ซ้ำใคร และไม่มีใครเหมือน เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยกันทำได้ในครอบครัว เกิดความใกล้ชิดผูกพัน ได้พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ทำให้เห็นความสำคัญในความคิดของแต่ละคนที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการแบ่งปันและใช้อุปกรณ์ร่วมกัน เด็กสามารถออกแบบลวดลายได้อย่างอิสระ เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิดในการออกแบบลวดลาย ผักทักซ์ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ พัฒนาศักยภาพร่างกายในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสายตา รู้จักการรอคอยก่อนที่จะได้สิ่งของที่ต้องการ เกิดการพูดคุย สื่อสารระหว่างผู้จัดซุ้มและผู้เข้าร่วมทำกิจกรรม ได้พบปะเพื่อนในวัยเดียวกันและต่างวัย เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง เห็นคุณค่าของสิ่งใกล้ตัวและทรัพยากรทางธรรมชาติ

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้จัดอธิบายเรื่องราวความเป็นมาของการทำผ้ามัดย้อมและสีที่ใช้ย้อมผ้าให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม
- 2) แนะนำกิจกรรม โดยใช้ผลงานศิลปะที่เสร็จสมบูรณ์เป็นตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นภาพผลสำเร็จของงาน
- 3) อธิบายวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม
- 4) อธิบายขั้นตอนการทำไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 56 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมผ้ามัดย้อม

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมผ้ามัดย้อม	จำนวน(คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม	3
3	สถานที่	2
4	สวัสดิการ	1
5	ประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเข้าซุ้มกิจกรรม	1

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ขั้นปฏิบัติ

ขั้นตอนการเตรียมสีย้อม

- 1) ต้มน้ำให้เดือดในหม้อสำหรับต้มสีย้อม ใส่เกลือลงไปพร้อมกับน้ำเพื่อให้สีติดทนนานและสีสดขึ้น
- 2) นำไม้โปรงแดงที่เตรียมไว้ หั่น บด หรือสับให้ละเอียด
- 3) นำไม้โปรงแดงที่หั่นไว้ห่อด้วยผ้าขาวบางแล้วนำไปต้มกับน้ำเดือด เพื่อสกัดเอาสารที่มีอยู่ในนั้นออกมา
- 4) ต้มจนมีสีเข้มออกมา

ขั้นตอนการมัดย้อมผ้า

1) นำผ้าฝ้ายสีขาวมาพับ มัด ท่อ ขย่ำ หนีบ ฯลฯ ตามลายที่ต้องการ

ภาพที่ 38 และ ภาพที่ 39 การมัดผ้ามัดย้อม

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

2) เตรียมผ้าที่มัดไว้แล้ว ใส่ลงในหม้อย้อมสี

3) กลับด้านผ้าหรือกวนผ้าให้ตลอด เพื่อให้สีผ้าดูดีสม่ำเสมอทั้งผืน แข็งทั้งไว้ประมาณ 30 นาที และล้างสีที่ซึมเข้าไปในเนื้อผ้า ถ้าพอใจแล้วจึงนำออกมา

ภาพที่ 40 และ ภาพที่ 41 การต้มผ้ามัดย้อม

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

4) นำผ้าไปล้างน้ำสะอาดแล้วแกะหนังยางหรือตัวหนีบออก

5) แล้วนำไปตากให้แห้ง เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 42 ตัวอย่างผ้ามัดย้อมที่เสร็จสมบูรณ์

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

3.3 ชั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามทุกขั้นตอน และพูดคุยสอบถามความพึง

พอใจ

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

4.1 ผ้าฝ้ายขาว สีเหลืองจัตุรัสขนาด 24 ซม. หรือขนาดตามความต้องการ

4.2 วัตถุดิบให้สี เช่น ไม้โปรงแดง ไม้ตะบูน ฯลฯ

4.3 เตาขนาดใหญ่เพื่อตั้งหม้อต้มน้ำ

4.4 กะละมังหรือหม้อสำหรับต้มสีย้อมผ้าจากธรรมชาติ

4.5 ผ้าขาวบาง หรือตาข่าย สำหรับใส่หรือห่อวัตถุดิบที่ให้สี เพื่อป้องกันไม่ให้เศษไม้กระจาย

ไปติดที่ตัวผ้าที่นำมาย้อม

4.6 อุปกรณ์ทำลวดลายผ้า (หนังยาง ไม้ไผ่ผ่าซีกแบนเรียบ/ไม้ไอศกรีม เชือกฟาง ฯลฯ)

4.7 เกลือ ใส่หม้อต้มน้ำเพื่อให้สีติดทนนาน

4.8 ไม้สำหรับคนสีย้อม

4.9 ถังใส่น้ำสะอาด

4.10 เชือก (สำหรับทำการตก)

4.11 ไม้หนีบผ้า (สำหรับทำการตก)

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 43 ตัวอย่างกิจกรรมผ้ามด้อยอม
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 44 ตัวอย่างกิจกรรมผ้ามด้อยอม
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

สีย้อมจากธรรมชาติ

ตารางที่ 57 สีย้อมจากธรรมชาติ

โทนสี	ส่วนนำมาใช้ ย้อมสี	วัสดุธรรมชาติ
สีน้ำตาล	เปลือก	โปรรงแดง, กระจดอนป่า, กระจดอน, กระจดินเทพา, กระจดิน, ก่อ, กระจบก, จิ้วแดง, ทองกวาว,จามจรี, เชือก (รกฟ้า), แดง, แต่ (มะค่าแต่), จิ้วป่า (จิ้วผา), ท่อน (ทิ้งท่อน), ธงไชย(ธนนไชย), นนทรี, ประคู้, เปื่อยเลือด, พุทรา, เพกา (ลีนฟ้า), มะกอก, มะขามเฒ่า,มะขามป้อม, มะเค็ง (เค็งหยี), มะม่วงน้อย, มะม่วงป่า, มะม่วง, มะรุมป่า, ยางนา,ยูคาลิปตัส, สมอ, สะตือ, เลี้ยว, หวีด (สะค้ำ), อะราง, อินทนิล, มะยม, สะเดา, แสนคำ, หัวนางไก่อ, โกงกาง, สีเสียด, พะยอม, คาง, โป่งขาว, สนทะเล, ตัวขน,ฝาดแดง, มะหาด, เคี่ยม, แสมดำ, ชี้กาก
	แก่น	กระจบก, เข, คุณ, ฝาง, มะยม, ยอป่า, สะเดา, แสนคำ
	ดอก	ดาวเรือง
	ผล/เปลือกผล	กระจบก, คุณ, ตะโกนา, มะเกลือ, มะพร้าว, มังคุด, หม่อน, อาราง, ทับทิม
	ใบ	ยูคาลิปตัส, ชี้กาก, ชี้เหล็กบ้าน, ฝรั่ง, สบู่แดง, สัก, สาบเสือ, หูกวาง
	เครือ	จางอาก
	ผง	กาแฟ
สีเหลือง	เปลือกต้น	ขนุน, เข, ตีนนก, ประโหด, เพกา (ลีนฟ้า), มะค่าโมง, มะม่วงกะล่อน, มะม่วงกระสอ (มะม่วงน้อย), มะม่วงป่า, สมอ, แสนคำ, หัว, มะขามป้อม, มหากาพ, สะตือ,นมแมว, หม่อน
	แก่น	ขนุน, เข, เพกา (ลีนฟ้า), ยอบ้าน, ยอป่า, สะเดา, สัก, สาบเสือ, ไม้พุด, แคน, ฝรั่ง, สุพรรณนิการ์, ต้นปีบ, คุณ
	ดอก	ดาวเรือง, กรรณิการ์, ผกากรอง, คำฝอย
	ผล	มะตูม, มังคุด, ลูกมะตายน, มะพุด
	ใบ	แก้ว, ชี้เหล็ก, ตะไคร้, ยูคาลิปตัส, สบู่แดง (สบู่เลือด), สมอ, หูกวาง, มะขาม, เสนียด, ชี้เหล็ก, เทียนกิ่ง
	หัว/เหง้า	ขมิ้นชัน, ขมิ้นอ้อย, ไพล
	ราก	ฝาง

โหนดสี	ส่วนนำมาใช้ ย้อมสี	วัสดุธรรมชาติ
	เปลือกต้น	จิวป่า, ตีนนก, เสี้ยวส้ม
	แก่น	ฝาง, ยอ, ยอบ้าน, ยอป่า
	ดอก	ทองกวาว, กรรณิการ์ส่วนที่เป็นหลอดสีส้ม
	เมล็ด	คำแสด
	ใบ	มังคุด
	ราก	ยอป่า
สีแดง	เปลือกต้น	ส้มเสี้ยว, สะเดา, สมอ, ไม้เหมือด
	แก่น	ฝาง, ประดู่, กะหล่ำ
	ดอก	มะลิวัลย์
	ใบ	สัก
	ราก	ยอป่า, มะไฟ
	เมล็ด	คำแสด, สะตอ
สีน้ำเงิน	เปลือกต้น	เพกา, มะริด, สมอ, กระจูด, สมอพิเภก, คราม, ห้อม
	ดอก	อัญชัน
	ใบ	บวบ, หูกวาง, เลี่ยนตะขบ
สีดำ	เปลือกต้น	รกฟ้า (เชือก)
	ผล/เปลือกผล	มะเกลือ, สมอพิเภก, มะกอกเลื่อม, ตับเต่า, มะเขือเทศ, ตะโกนา, กระจับก, คนทา, เงาะโรงเรียน, กระจ่าง, สมอ
	ใบ	กระเม็ง, หนุ่ยวงช้าง
	เปลือกต้น	กล้วย
	ดอก	อัญชัน
	ผล/เปลือกผล	กระจับก
	ใบ	กะนวน, ขี้เหล็ก+น้ำโคลน, ย่านาง
	ผล/เปลือกผล	กระจับก+ครั่ง, ผักปลัง, หัวผลใหญ่, หัวผลเล็ก, มะหาด, มังคุด
	ดอก	อัญชัน
สีเขียว	เปลือกต้น	เพกา (ลีนฟ้า), ประโหด
	แก่น	เข+คราม
	ผล/เปลือกผล	ทับทิม, สมอพิเภก

โทนสี	ส่วนนำมาใช้ ย้อมสี	วัสดุธรรมชาติ
	ใบ	แก้ว, ขี้เหล็ก, เตย, ยอ, เพกา (ลื่นฟ้า), ย่านาง, สบู่แดง (สบู่เลือด), สมอ, หูกวาง, ส้มป่อย+ผงขมิ้น, แคน, สับปะรดอ่อน, สาบเสือ

แหล่งอ้างอิง : ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ (อุบลราชธานี) กรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2558). **อุบลบานสารหม่อนไหม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.qsds.go.th/qssc_ubn/file_upload/2015-08-04-6.pdf [10 พฤษภาคม 2560].

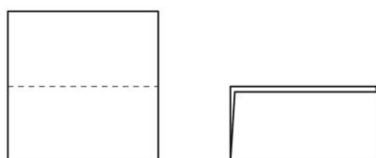

ลายเกล็ดแก้ว

อุปกรณ์ : ผ้าฝ้ายขาว, เชือกฟาง

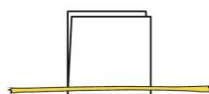
1 แบ่งผ้าเป็น 2 ส่วนให้เท่ากันแล้วนำมาพับครึ่งให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

2 พับครึ่งอีกครั้งให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส

3 วางเชือกฟางไว้ที่ริมผ้า ให้เหลือเชือกออกมาด้านข้างทั้ง 2 ข้าง

4 ม้วนริมผ้าฝั่งที่วางเชือกฟาง ม้วนทับให้เชือกอยู่ด้านบนของผ้า แล้วม้วนให้แน่นจนสุดปลายผ้า

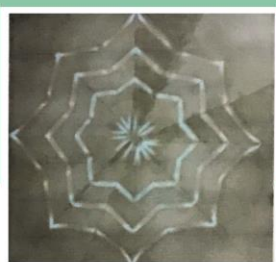

5 ใช้เชือกที่เหลือไว้ทั้ง 2 ข้าง นำมาผูกกัน และค่อยๆ รูดผ้าให้แน่นเป็นวงกลม แล้วมัดเชือกซ้ำให้แน่นอีกครั้ง

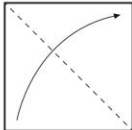
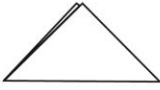
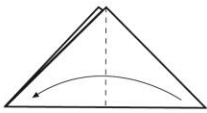

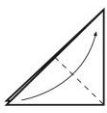

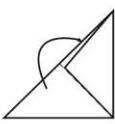

ภาพที่ 45 การทำลายผ้ามัดย้อม ลายเกล็ดแก้ว

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

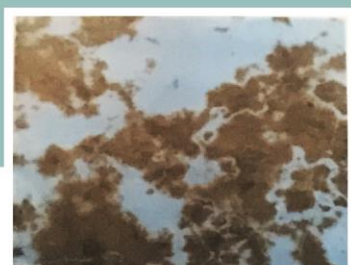
ลายดาวจรัส

อุปกรณ์ : ผ้าฝ้ายขาว, ไม้ไผ่, หนึ่งยาง

- 1 แบ่งผ้าเป็น 2 ส่วนให้เท่ากันแล้วนำมาพับครึ่งให้เป็นรูปสามเหลี่ยม

- 2 พับผ้าแบ่งครึ่งจากมุมล่างด้านขวามาทับกับมุมล่างด้านซ้ายให้เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

- 3 หยิบผ้าด้านบนจากมุมล่างด้านซ้ายพับแบ่งครึ่งทับขึ้นไปมุมบนด้านขวา

- 4 จับผ้าส่วนที่เหลือคือมุมล่างด้านซ้ายแบ่งครึ่งแล้วกลับไปด้านหลัง

- 5 ใช้ไม้ไผ่มาประกบทั้ง 2 ด้านเป็นเส้นทแยง เว้นระยะให้ขนานกัน 3 ครั้ง หรือตามความชอบของแต่ละคน (จำนวนและขนาดเล็ก-ใหญ่ของดาว) แล้วใช้หนึ่งยางรัดให้แน่น

- 6 ใช้ไม้ไผ่ประกบนวมแหลมด้านล่างทั้ง 2 ด้าน แล้วใช้หนึ่งยางรัดให้แน่น

ภาพที่ 46 การทำลายผ้ามัดย้อม ลายดาวจรัส

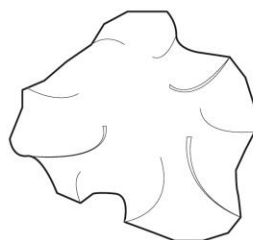
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

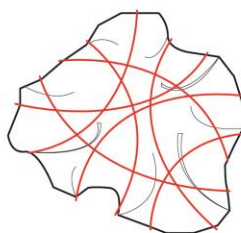
ลายเมฆฝน

อุปกรณ์ : ผ้าฝ้ายขาว, หนึ่งยาง

1 นำผ้ามาขยี้มเป็นก้อนกลม

2 ใช้หนึ่งยางมัดอย่างอิสระให้แน่นเป็นก้อนกลม

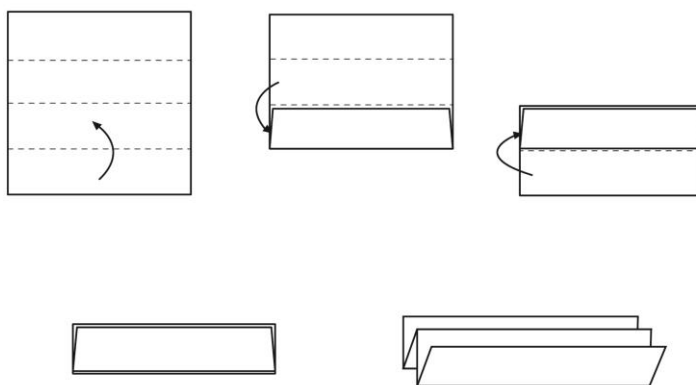
ภาพที่ 47 การทำลายผ้ามัดย้อม ลายเมฆฝน
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ลายปะไหมสุหรี

อุปกรณ์ : ผ้าฝ้ายขาว, หนึ่งยาง

1 แบ่งผ้าเป็น 4 ส่วนให้เท่ากันแล้วนำมาพับกลับไปกลับมาซ้อนกันให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

2 พับผ้าเป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉากจากกลับไปกลับมาจนสุดปลายผ้า

3 ใช้หนึ่งยางมัดที่มุมทั้ง 3 มุมให้แน่น

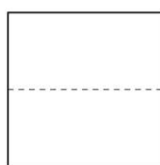
ภาพที่ 48 การทำสายผ้ามัดย้อม ลายปะไหมสุหรี
(ที่มา : ธัญวรรีตม์ นุชอุดม, 2560)

ลายหัวใจ

อุปกรณ์ : ผ้าฝ้ายขาว, ดินสอ, หนึ่งยาง

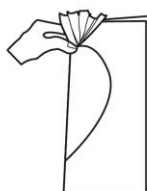
1 แบ่งผ้าเป็น 2 ส่วนให้เท่ากันแล้วนำมาพับครึ่งให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า

2 ใช้ดินสอวาดรูปหัวใจครึ่งดวงด้านสั้นของผ้า(ด้านที่เปิดไม่ได้)

3 จับจีบผ้าตามเส้นขอบรูปหัวใจครึ่งดวงที่วาดเอาไว้ ใช้นิ้วจับไว้ให้แน่น

4 ใช้หนึ่งยางมัดตามรอยที่จับจีบไว้ให้แน่น

5 ใช้หนึ่งยางมัดต่อจากรอยที่จับจีบไว้อีก 2 ครั้ง หรือตามความชอบของแต่ละคน (ความหนาของขอบรูปหัวใจ)

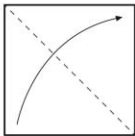
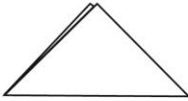
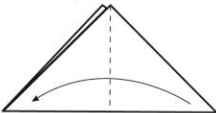
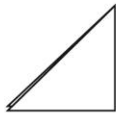

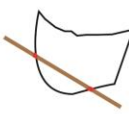
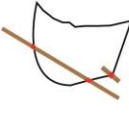
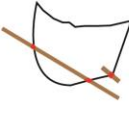

ภาพที่ 49 การทำลายผ้ามัดย้อม ลายหัวใจ

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ลายดอกทานตะวัน

อุปกรณ์ : ผ้าฝ้ายขาว, ไม้ไผ่, หนึ่งยาง

- 1 แบ่งผ้าเป็น 2 ส่วนให้เท่ากันแล้วนำมาพับครึ่งให้เป็นรูปสามเหลี่ยม

- 2 พับผ้าแบ่งครึ่งจากมุมล่างด้านขวามาทับกับมุมล่างด้านซ้ายให้เป็นรูปสามเหลี่ยมมุมฉาก

- 3 หยิบผ้าด้านบนจากมุมล่างด้านซ้ายพับแบ่งครึ่งทับขึ้นไปมุมบนด้านขวา

- 4 จับผ้าส่วนที่เหลือคือมุมล่างด้านซ้ายแบ่งครึ่งแล้วกลับไปด้านหลัง

- 5 จับมุมผ้าด้านล่างและมุมด้านซ้ายโค้งออกจากกันเล็กน้อยแล้วใช้ไม้ไผ่ประกบทั้ง 2 ด้านของส่วนโค้ง และใช้หนึ่งยางมัดให้แน่น

- 6 ใช้ไม้ไผ่ประกบทั้ง 2 ด้านของมุมล่างแล้วใช้หนึ่งยางมัดให้แน่น

- 7 ใช้ไม้ไผ่ประกบแนวทแยงได้มุมด้านซ้ายเล็กน้อย ทแยงลงมาทางกึ่งกลางของผ้าด้านขวาแล้วใช้หนึ่งยางมัดให้แน่น

ภาพที่ 50 การทำลายผ้ามัดย้อม ลายดอกทานตะวัน

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 6

กิจกรรม : ตึกตาหุนมือ

เวลาทำกิจกรรม : 30 นาที – 45 นาที

สถานที่ : จัดเป็นซุ้มกิจกรรมบริเวณลานโล่งกว้าง นั่งทำกิจกรรมบนพื้นเสื่อและโต๊ะจัดกิจกรรม

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้ทักษะทางสังคม
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ
- 1.4 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.5 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม

2. เนื้อหา

ตึกตาหุนมือ เป็นกิจกรรมศิลปะที่บอกเล่าเรื่องราวคนในชุมชน ผ่านกระบวนการคิดและจินตนาการของเด็กเยาวชน โดยใช้การเล่นทานเป็นการสื่อสารเรื่องราว ตึกตาหุนมือเป็นตึกตาที่สามารถนำมาสวมมือและขยับปากพูดได้ เริ่มทำมาจากถุงกระดาษน้ำตาล ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว และมีราคาประหยัด จำลองขึ้นเป็นตัวแทนของคนในชุมชน โดยจะใช้สัตว์ต่างๆเช่น ช้าง วัว เป็ด หนู หมู และไก่ เป็นต้น มาเป็นตัวละครประกอบในการเล่าเรื่อง และตกแต่งถุงกระดาษด้วยกระดาษที่เด็กเป็นผู้ระบายสีเอง เด็กจะจินตนาการและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวละครตามความรู้สึกนึกคิดของเขาเอง เป็นการเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆของชุมชน รู้ว่าชุมชนนั้นเกิดจากการรวมตัวของคนหลายคน รู้จักความหลากหลายของคนในชุมชน รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ว่าคุณในชุมชนจะขาดใครไปไม่ได้ ซึ่งถ้าเกิดปัญหาในชุมชน คนในชุมชนทุกคนจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำงานง่าย สามารถนำกลับบ้านได้ และสามารถเป็นของเล่นได้ ไม่ว่าเด็กจะอยู่ที่ไหนก็สามารถเล่าเรื่องโดยใช้ตึกตาหุนมือแทนตัวละครที่เด็กต้องการจะสื่อสาร เป็นการเรียนรู้การใช้สี การตัดกระดาษ เป็นการช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการมองเห็น การสังเกต การจดจำ เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมศิลปะที่สามารถเล่นด้วยกันในครอบครัวหรือเล่นร่วมกับเพื่อนได้ เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและเป็นการเรียนรู้ทักษะทางสังคม

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

1) ผู้จัดแนะนำกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือว่ากิจกรรมนี้เป็นการจำลองเมืองที่มีตุ๊กตาหุ่นมือรูปสัตว์แทนคนในชุมชน ซึ่งแต่ละตัวจะมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไป เพื่อใช้ประกอบการเล่านิทานและสื่อสารเรื่องราวของคนในชุมชนให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมเข้าใจ

2) แสดงผลงานที่เสร็จสมบูรณ์เป็นตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นภาพผลสำเร็จของงาน

3) อธิบายวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

4) อธิบายขั้นตอนการทำไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 58 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ	จำนวน(คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม	3
3	สถานที่	2
4	สวัสดิการ	1
5	ประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเข้าซุ้มกิจกรรม	1

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ชั้นปฏิบัติ

1) ระบายสีภาพสัตว์ตามรูปแบบ(pattern)ที่เตรียมไว้

ภาพที่ 51 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 52 การระบายสีภาพสัตว์
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

2) ใช้กรรไกรตัดตามเส้นกรอบนอกของรูปภาพ

3) ใช้กาบทำส่วนประกอบต่างๆของรูปแบบ(pattern)ที่ได้ตัดออกมา แล้วนำมาติดที่
ถุงกระดาษ เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 53 และ ภาพที่ 54 ตัวอย่างตุ๊กตาหุ่นมือที่เสร็จสมบูรณ์
(ที่มา : ธัญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

3.3 ชั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามทุกขั้นตอน และพูดคุยสอบถามความพึงพอใจ

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

- 4.1 ลูกกระดาษสีต่างๆ ขนาด13x8x24 ซม.
- 4.2 ดินสอสีไม้
- 4.3 กรรไกร
- 4.4 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์แยกส่วน สำหรับนำมาตัดตกแต่งถุง
- 4.5 กาว

5. การวัดและประเมินผล

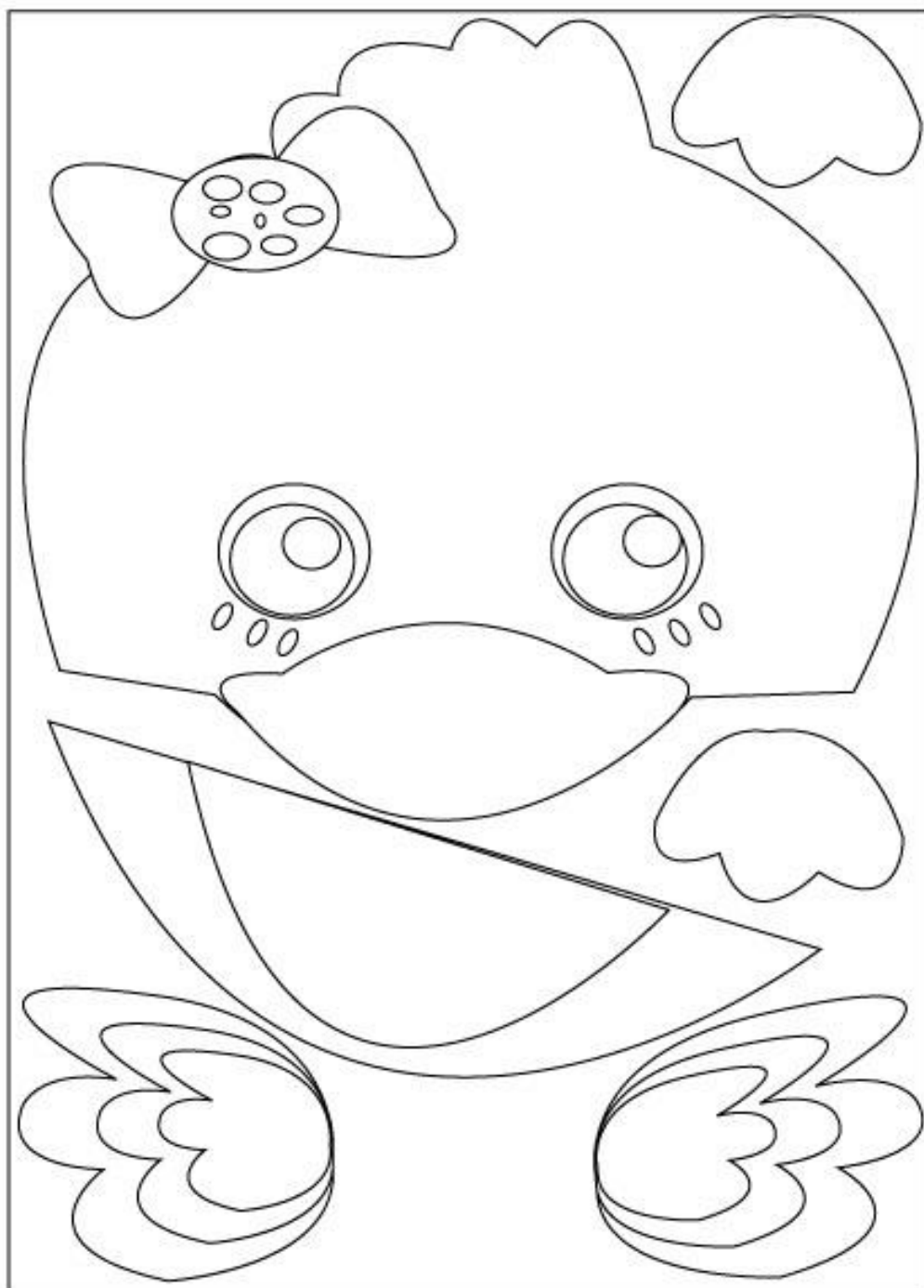
วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 55 ตัวอย่างกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

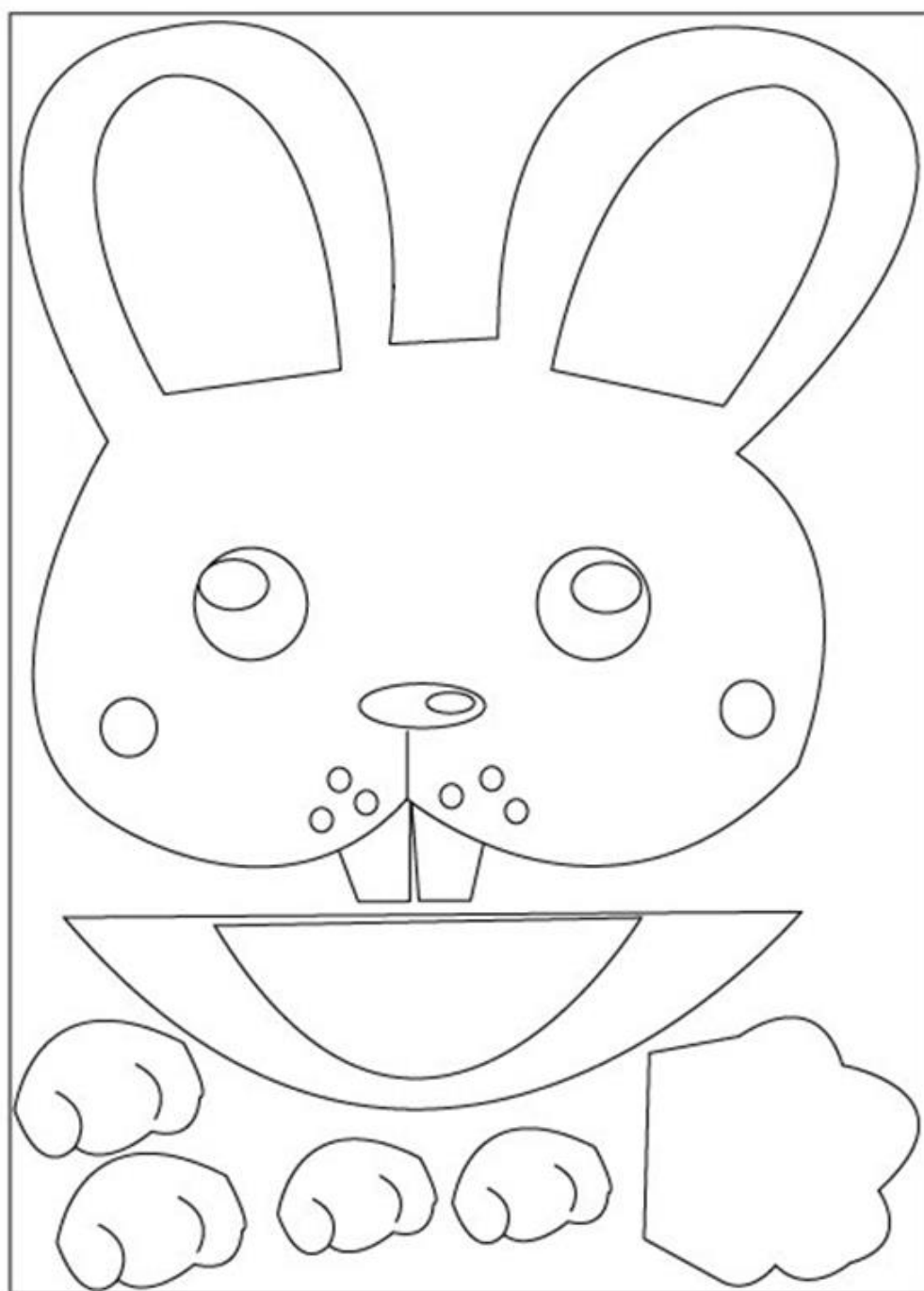

ภาพที่ 56 ตัวอย่างกิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

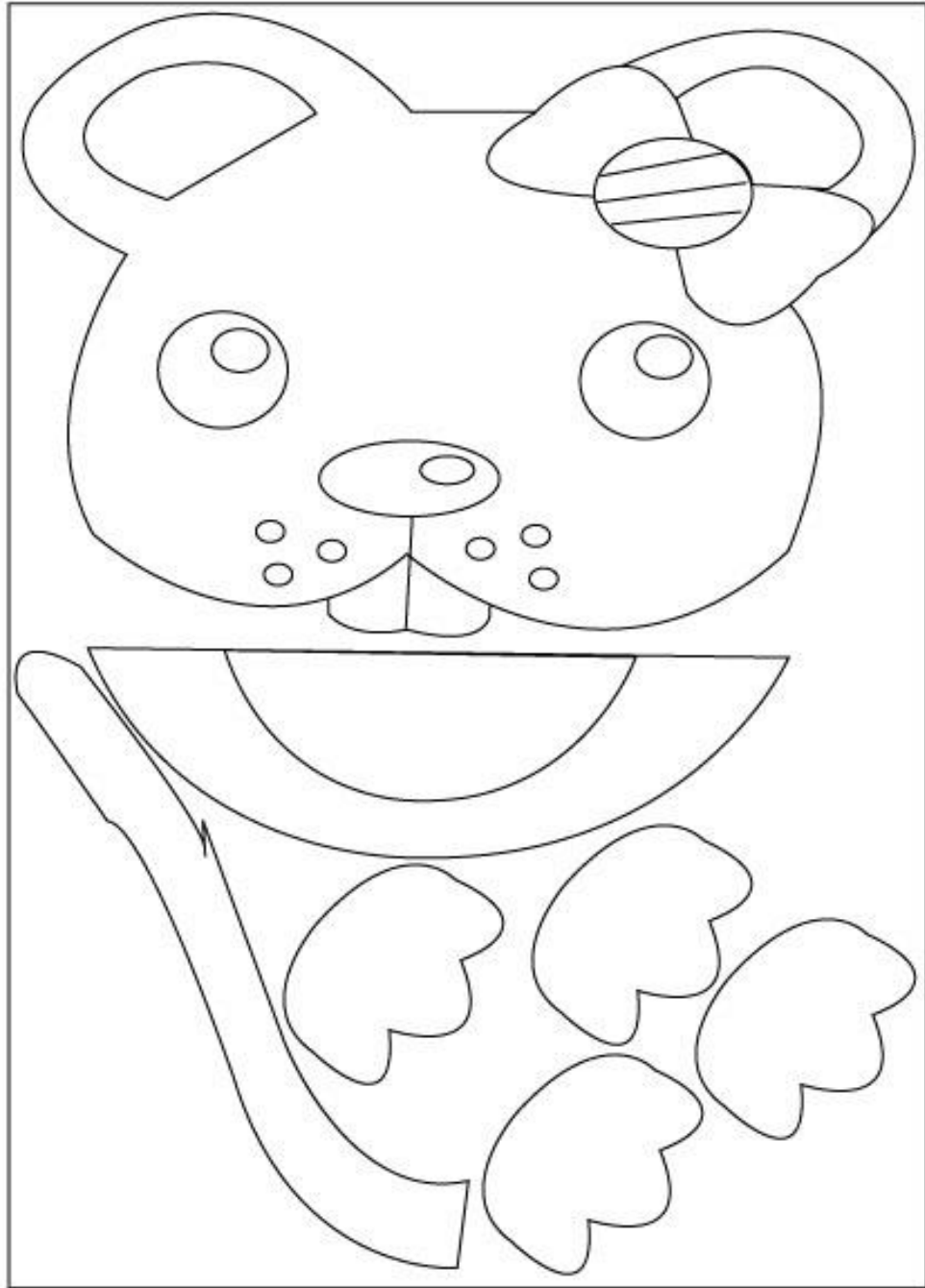

ภาพที่ 57 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 1

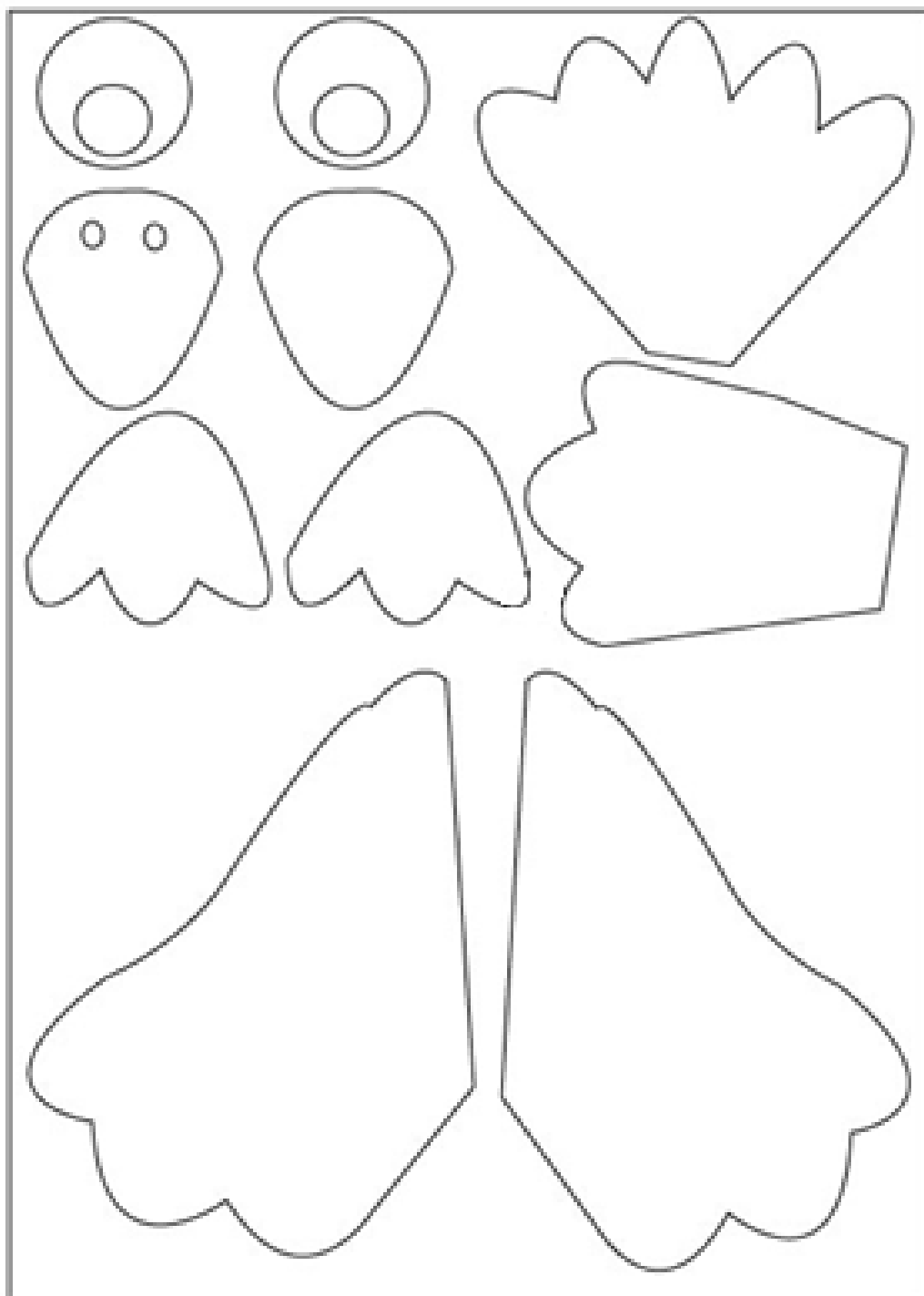
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

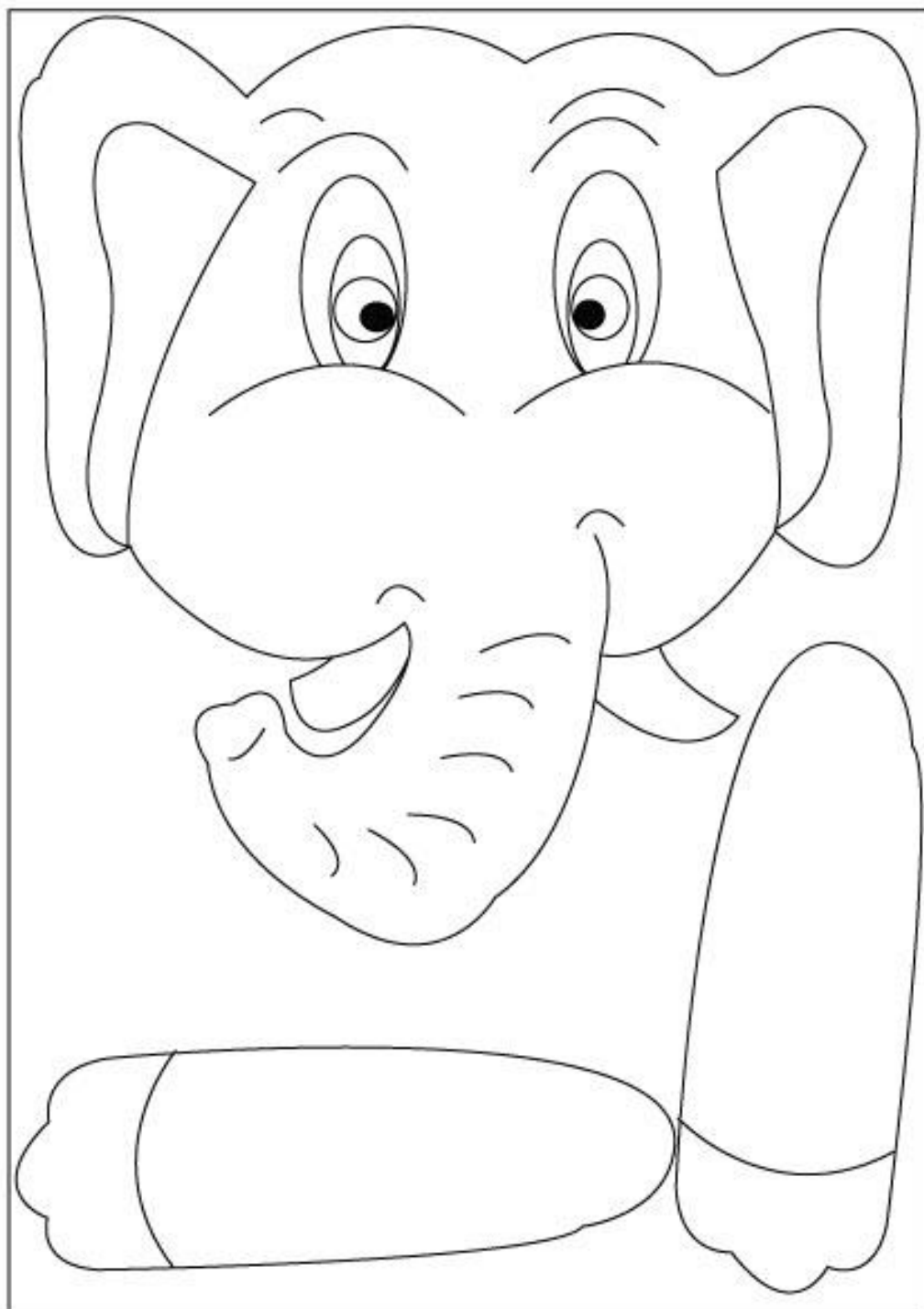
ภาพที่ 58 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 2
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

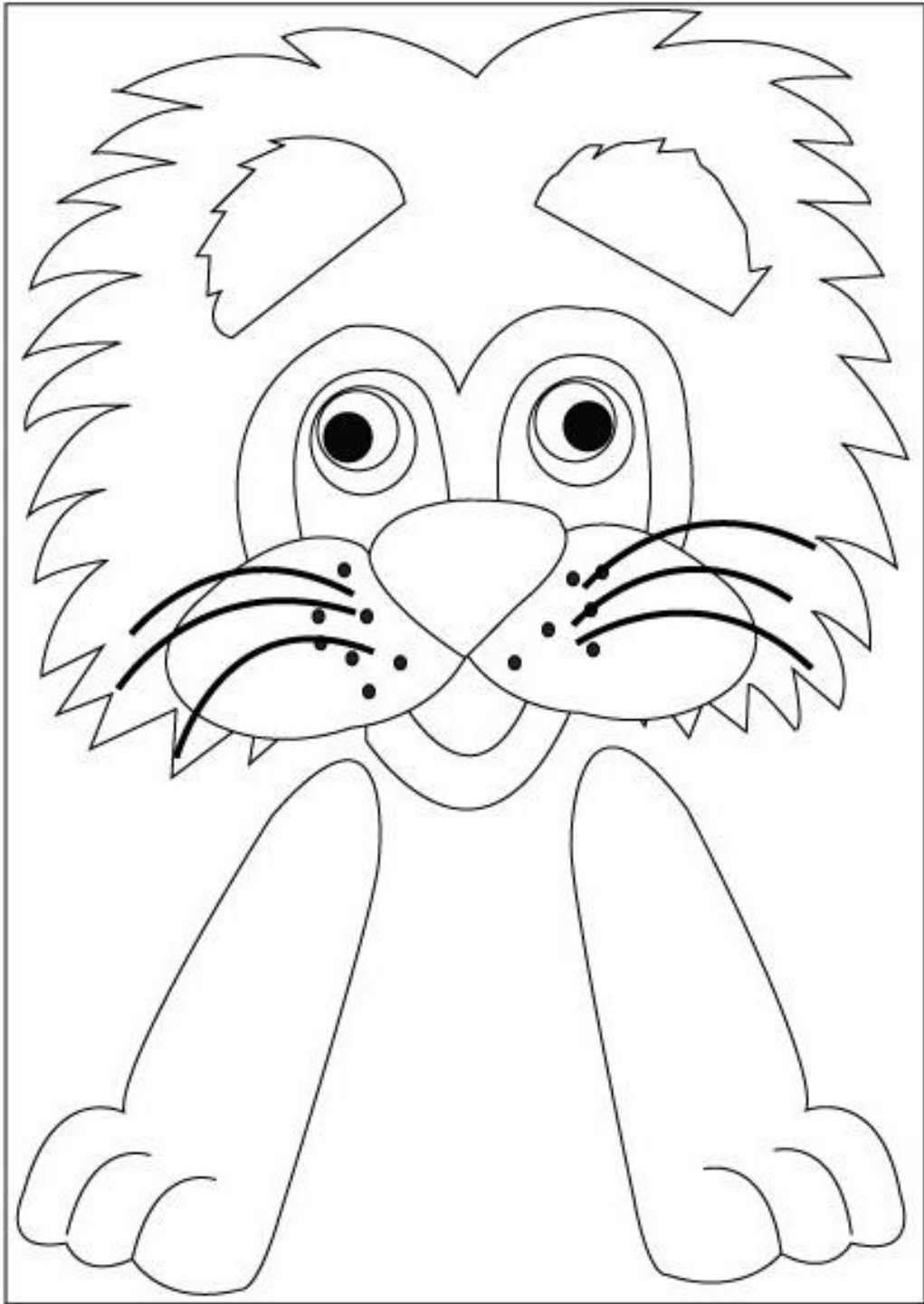
ภาพที่ 59 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 3
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

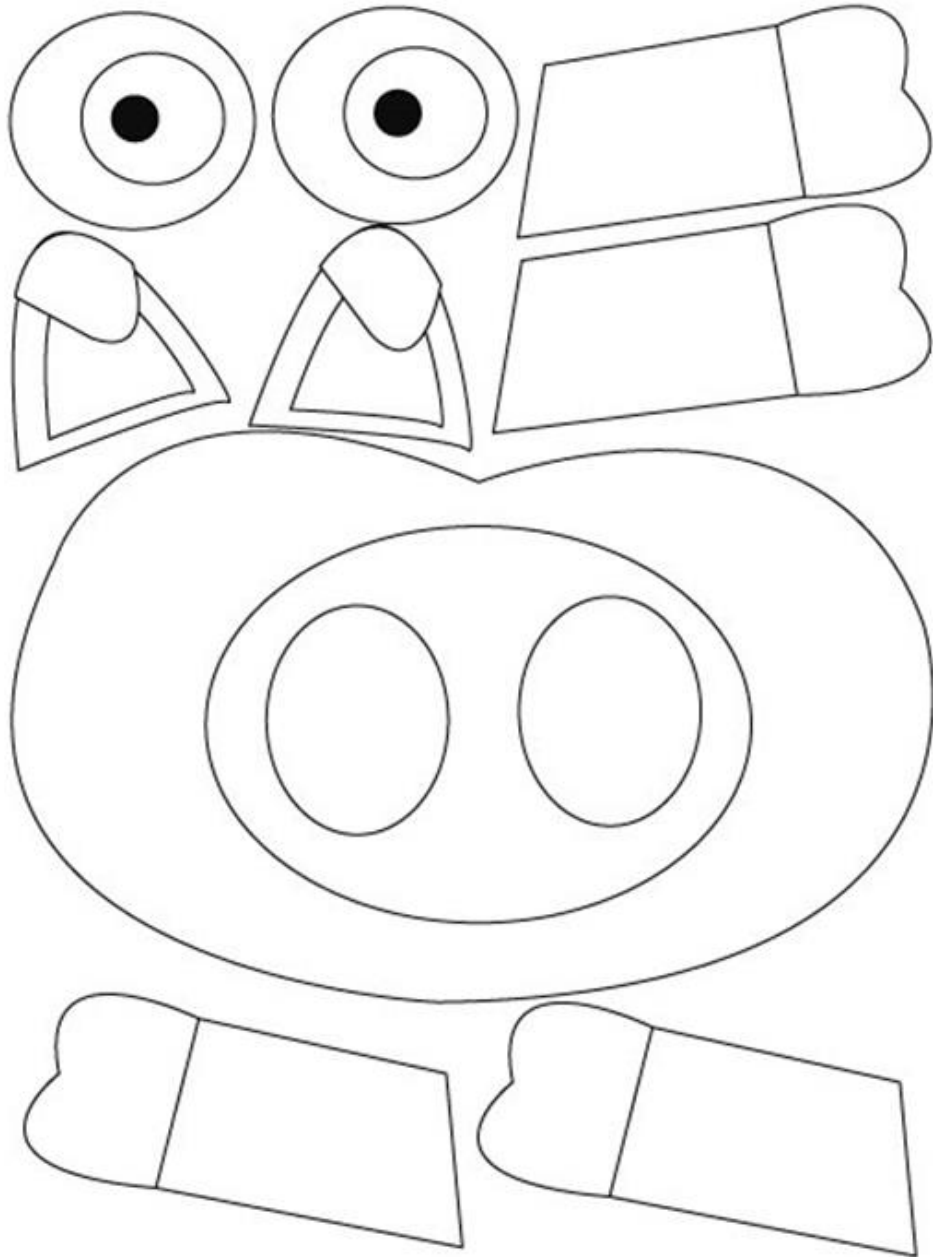
ภาพที่ 60 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 4
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

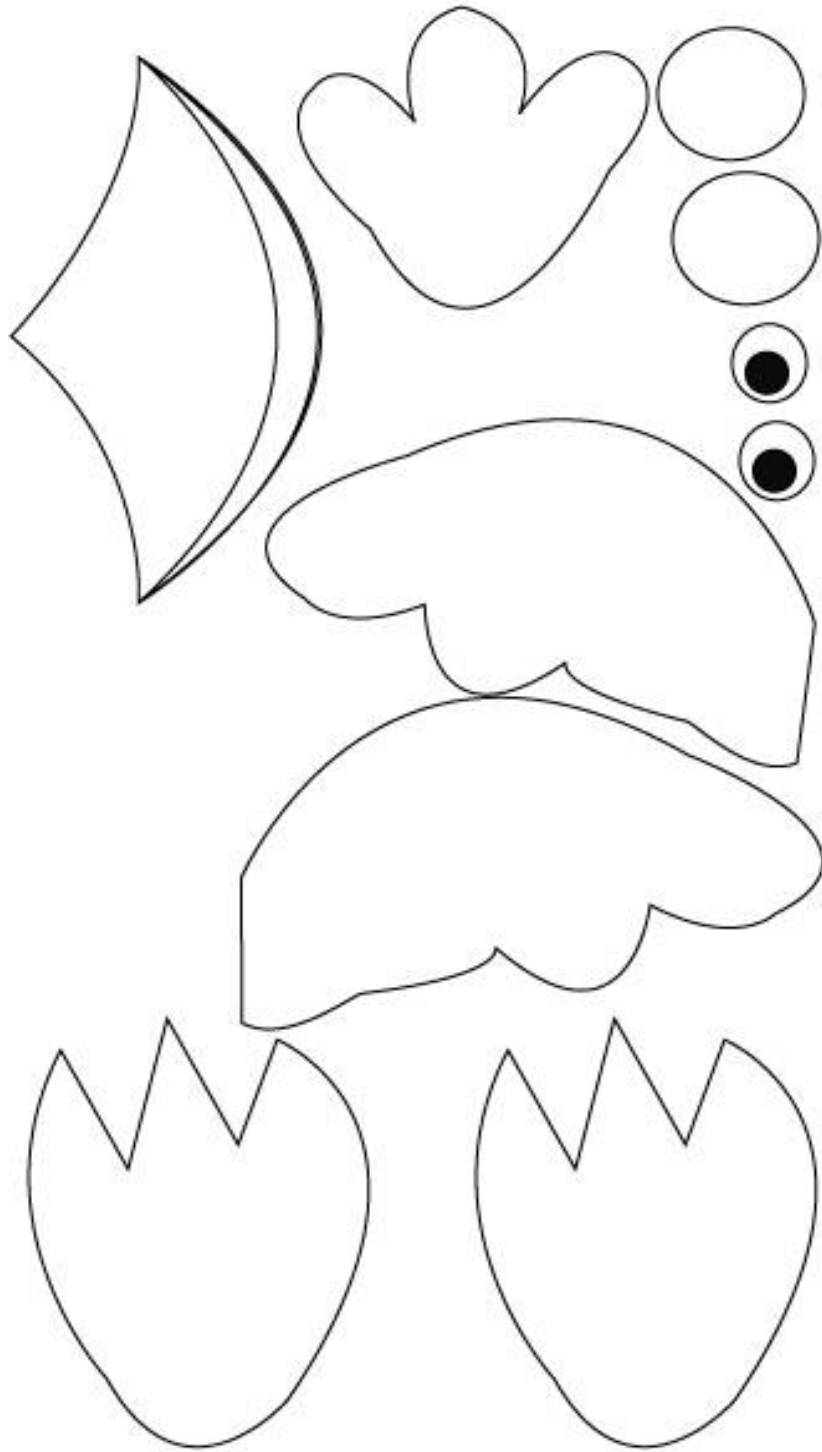
ภาพที่ 61 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 5
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

ภาพที่ 62 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 6
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

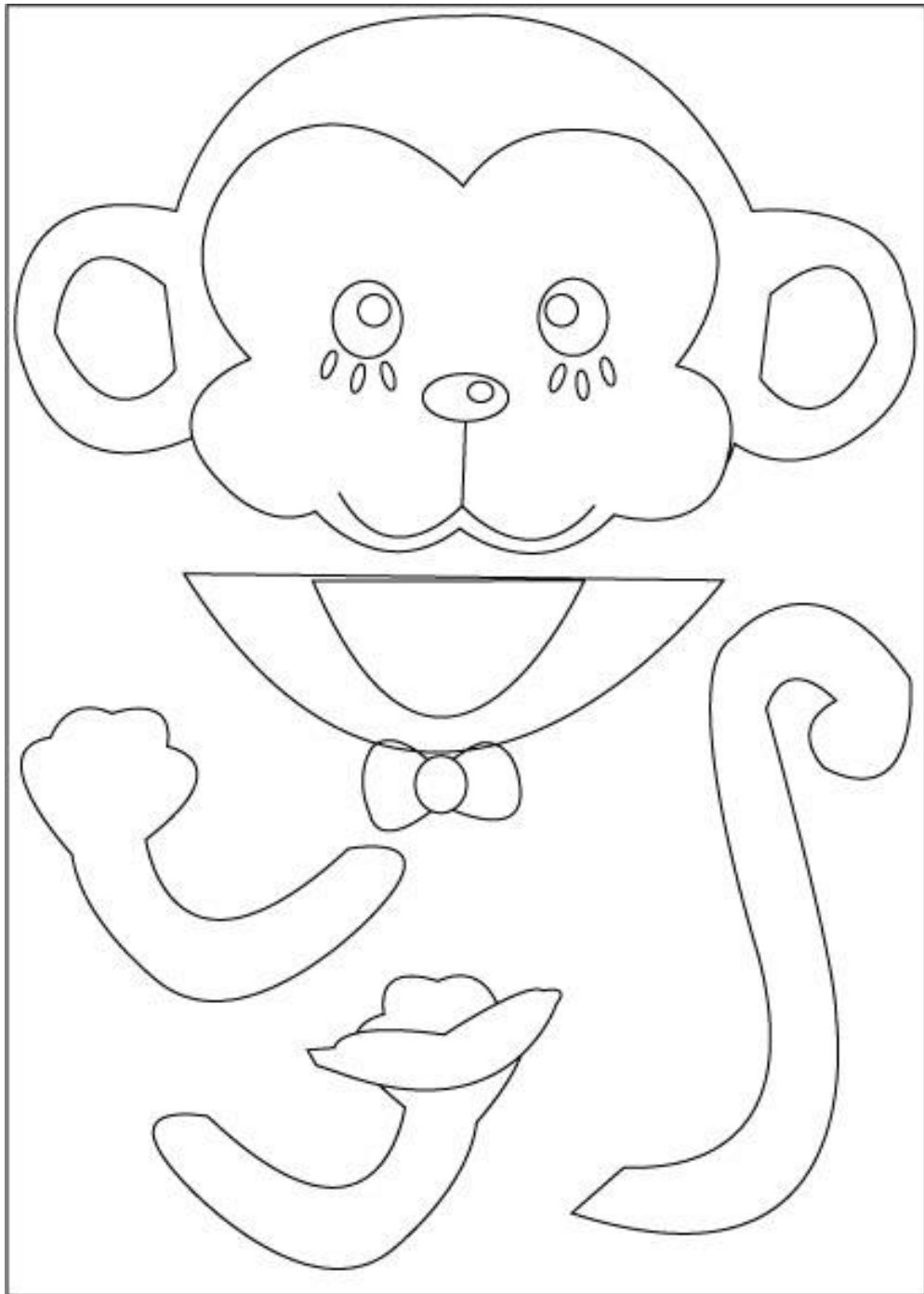

ภาพที่ 63 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 7
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

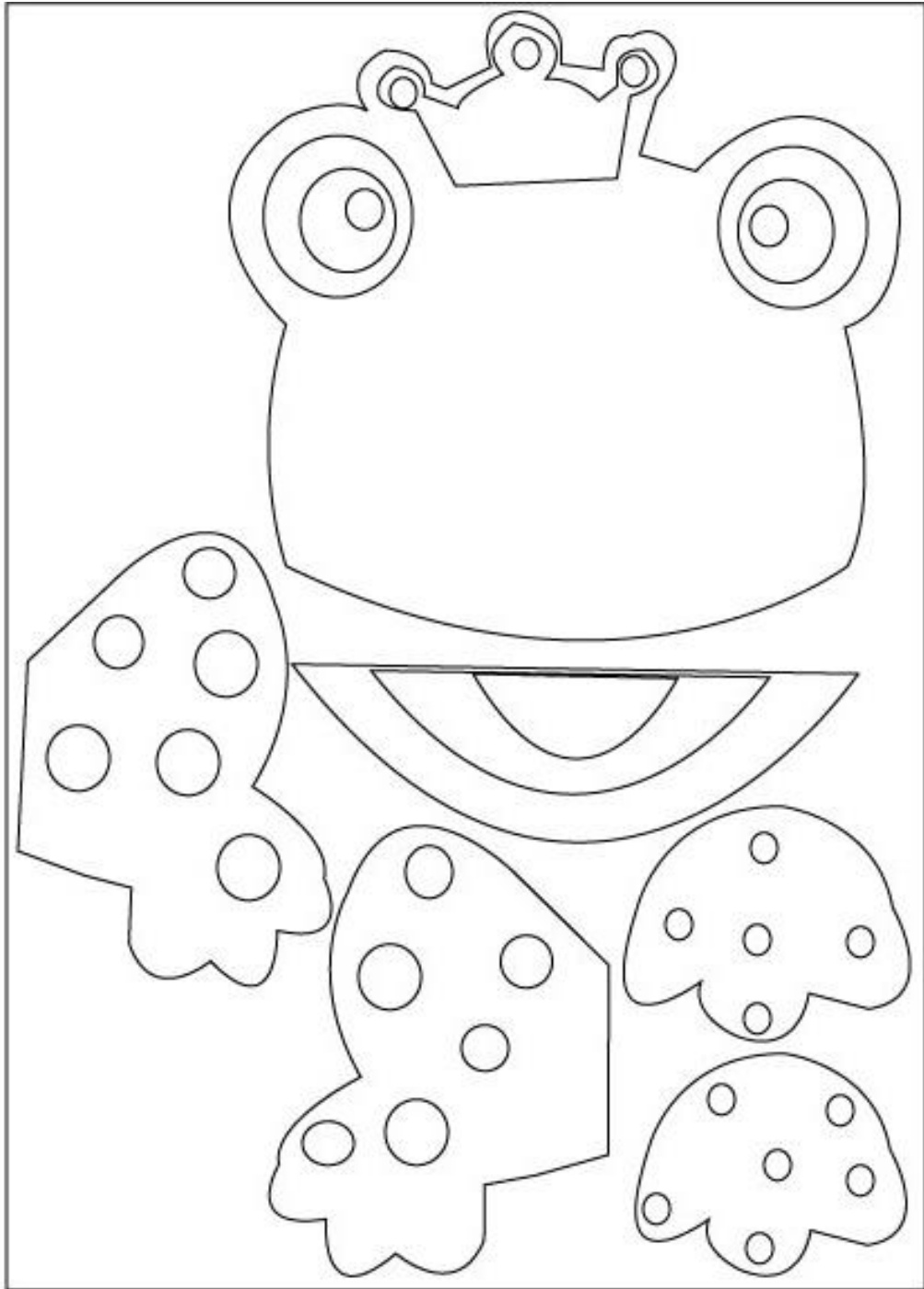

ภาพที่ 64 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 8

(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

ภาพที่ 65 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 9
(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

ภาพที่ 66 รูปแบบ(pattern)ภาพสัตว์ 10

(ที่มา : บางกอกนี้ ดีจัง, 2560)

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 7

กิจกรรม : กังหันปั่นรัก

เวลาทำกิจกรรม : 30 นาที

สถานที่ : จัดเป็นชมุ่กิจกรรมบริเวณลานโล่งกว้าง นั่งทำกิจกรรมบนพื้นเสื่อและโต๊ะจัดกิจกรรม

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม
- 1.4 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.5 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้และเข้าใจหลักกลศาสตร์เบื้องต้น

2. เนื้อหา

กังหันปั่นรัก เป็นของเล่นพื้นบ้านของไทย เป็นการทำกิจกรรมผ่านการเล่าเรื่องราวของชุมชน เด็กเยาวชนในชุมชนเปรียบเสมือนกังหัน กังหันหมุนได้ด้วยปัจจัยหนึ่งคือลม ลมเปรียบเสมือนกับผู้ใหญ่ในชุมชน ถ้ากังหันขาดลมกังหันจะไม่สามารถหมุนได้ แต่ถ้ากังหันมีลมที่คอยช่วยผลักดัน แรงแลมก็จะสามารถทำให้กังหันหมุนได้อย่างสวยงาม เปรียบเสมือนกับเด็กเยาวชนในชุมชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ เด็กเยาวชนมีทั้งแรง และพลังความคิดสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่ ผู้ใหญ่ในชุมชนจึงควรเปิดโอกาส คอยช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมในวันข้างหน้า กังหันปั่นรักเป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำได้ง่าย สามารถทำได้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กมีสมาธิในการทำงาน มีสมาธิในการตัดกระดาษ ช่วยพัฒนาเสริมสร้างร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อเล็ก ใช้นิ้วมือในการจับหรือตัดกระดาษ ใช้นิ้วในการมองดู สำรองและสังเกต เป็นกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกับคนในครอบครัว เกิดความใกล้ชิดและสานสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เด็กเยาวชนที่เข้าร่วมชมุ่ ได้รู้จักเพื่อนใหม่ และเพื่อนต่างวัย เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสังคม เด็กเยาวชนได้พบปะ พูดคุยกัน รู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น เกิดการมีส่วนร่วมทั้งในครอบครัว ชุมชน และสังคม ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสุข และสนุกกับการทำกิจกรรมศิลปะ เกิดความภาคภูมิใจในของเล่นที่เป็นฝีมือของตนเอง เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจหลักของกลศาสตร์ในระหว่างการลงมือทำ และเข้าใจการทำงานของกังหันที่จะต้องใช้แรงแลมในการหมุน เป็นประสบการณ์ การเรียนรู้ที่เด็กจะได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

1) ผู้จัดแนะนำกิจกรรมกัณฑ์ป็นรัก ว่ากัณฑ์เปรียบเสมือนเด็กที่หมุนเคลื่อนไหว และมีการขับเคลื่อนอยู่ตลอดเวลาซึ่งก็คือพลังของคนรุ่นใหม่ และลมเปรียบเสมือนผู้ใหญ่ที่คอยเป็นแรงผลักดัน และสนับสนุนเด็กๆ

2) แสดงผลงานที่เสร็จสมบูรณ์เป็นตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นภาพผลสำเร็จของงาน

3) อธิบายวัตถุประสงค์-อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

4) อธิบายขั้นตอนการทำไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 59 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกัณฑ์ป็นรัก

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกัณฑ์ป็นรัก	จำนวน (คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม	3
3	สถานที่	2
4	สวัสดิการ	1
5	ประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเข้าซุ้มกิจกรรม	1

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ชั้นปฏิบัติ

1) นำกระดาษมาตัดตามเส้นแนวทแยงมุมจากปลายสู่ตรงกลางกระดาษ ตามเส้นรูปแบบ(pattern) ของกังหัน

ภาพที่ 67 และ ภาพที่ 68 การตัดรูปแบบ(pattern)กังหัน

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

2) ตัดลวดขนาดยาว 20 ซม. มาร้อยเข้ากับลูกปัดให้ลูกปัดอยู่กึ่งกลางของลวดแล้ว ตัดลวดให้ 2 เส้นขนานกัน

3) ใช้วงเวียนฝั่งแหลมเจาะรูกระดาษที่ตัดไว้ในตอนแรกบริเวณกึ่งกลางกระดาษ และมุมด้านซ้ายหรือขวาตามจุดในรูปแบบ(pattern)กังหัน ด้านเดียวกันตลอดทั้งแผ่น

4) นำลวด 2 เส้นที่ขนานกันที่เตรียมไว้ในตอนแรกมาร้อยเข้ากับรูกระดาษทั้ง 4 มุม และรูกึ่งกลางกระดาษ

5) ตัดลวดสั้นขนาดยาว 3 ซม.มาร้อยเข้ากับลวดด้านหลังของกังหัน

6) นำลวดส่วนที่เหลือพันยึดติดกับไม้ตะเกียบ เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 69 บรรยากาศการทำกิจกรรมกั้งหันป็นรัก
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

3.3 ขั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามทุกขั้นตอน และพูดคุยสอบถามความพึงพอใจ

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

- 4.1 กระดาษสีที่มีรูปแบบ(pattern)สำหรับตัดกั้งหัน รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 20 ซม.
- 4.2 หลอดดูดน้ำ
- 4.3 ลวด
- 4.4 ไม้ตะเกียบ
- 4.5 ลูกปัด
- 4.6 กรรไกร
- 4.7 วังเวียน

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

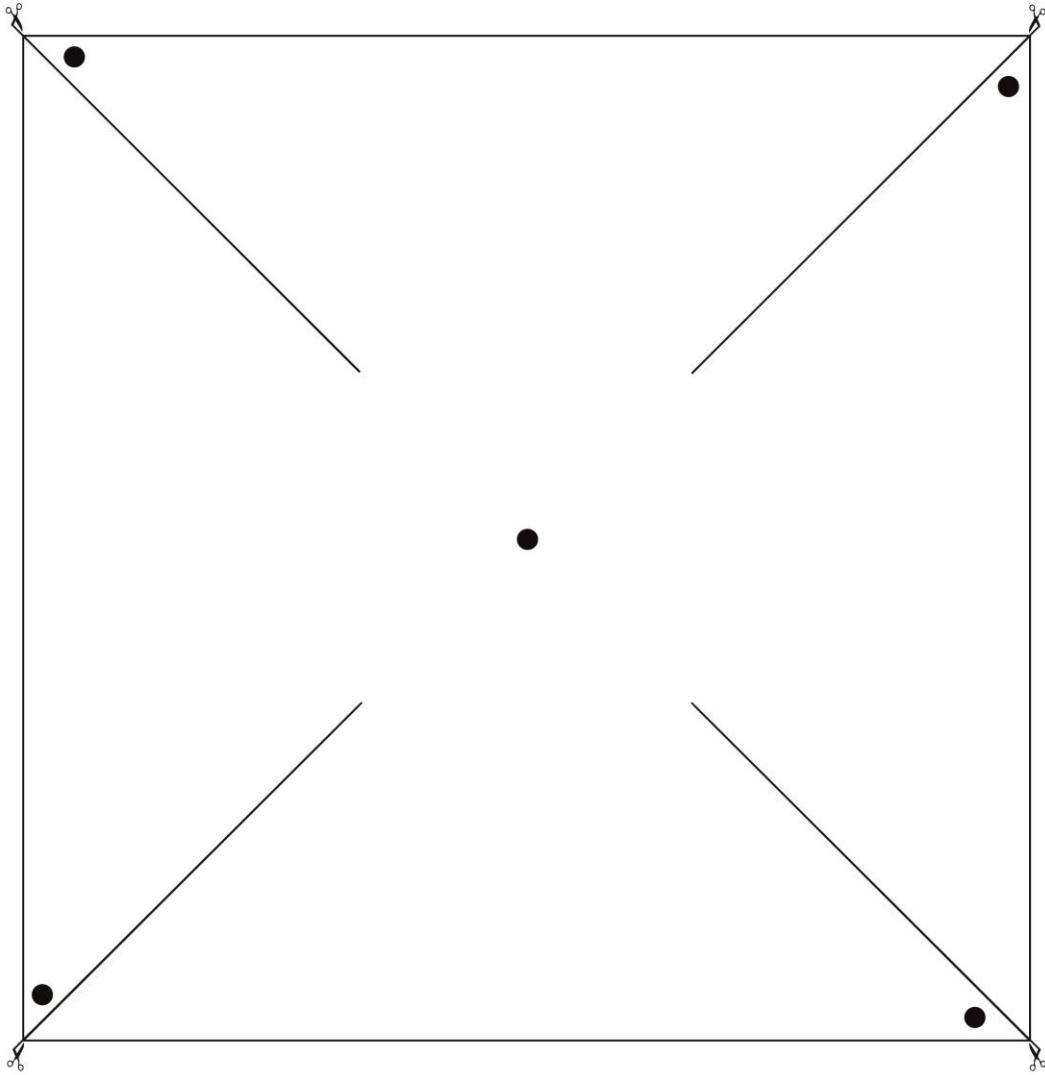
ภาพที่ 70 ภาพตัวอย่างกิจกรรมกั้นปันรัก
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 71 ภาพตัวอย่างกิจกรรมกั้นปันรัก
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

รูปแบบ(pattern)กั้งหัน

✂ ตัดตามเส้น
เจาะรูบริเวณ •

ภาพที่ 72 รูปแบบ(pattern)กั้งหัน

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะที่ 8

กิจกรรม : ละครถางเพาะรัก

เวลาทำกิจกรรม : 30 นาที – 45 นาที

สถานที่ : จัดเป็นซุ้มกิจกรรมบริเวณลานโล่งกว้าง นั่งทำกิจกรรมบนพื้นเสื่อและโต๊ะจัดกิจกรรม

1. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.1 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 1.2 เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ
- 1.3 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองและสังคม
- 1.4 เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในการสร้างผลงาน
- 1.5 เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. เนื้อหา

ละครถางเพาะรัก เป็นกิจกรรมศิลปะที่ปลูกฝังให้เด็กเยาวชนรู้จักรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องใช้ร่วมกัน โดยกิจกรรมเป็นการถ่ายทอดความคิดและจินตนาการผ่านการเพ้นท์ตกแต่งกระดาษต้นไม้ให้สวยงาม จากปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากคนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อยลง เพราะหันไปพึ่งพาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแทน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นปัจจัยหนึ่งของการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของคน และเมื่อทรัพยากรถูกใช้จนเหลือน้อยลงไปทุกที ทรัพยากรที่เหลืออยู่นี้อาจส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในวันข้างหน้า ธรรมชาติที่ไม่สมบูรณ์อาจก่อให้เกิดภัยทางธรรมชาติต่างๆตามมา เราจึงควรปลูกฝังให้เด็กเยาวชนหันมาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรู้จักการดูแลสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวคือการปลูกต้นไม้ เพื่อเพิ่มทรัพยากรทางธรรมชาติและตกแต่งกระดาษต้นไม้ให้สวยงาม ละครถางเพาะรักจึงเป็นกิจกรรมศิลปะที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมและเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างเต็มที่ และสร้างสรรค์ผลงานในแบบของตัวเองผ่านการเพ้นท์กระดาษต้นไม้ เด็กเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเยาวชนมีสมาธิในการทำงาน เด็กเยาวชนเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคม รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น รู้จักความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนทุกเพศทุกวัยสามารถใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการพบปะพูดคุยกับคนในชุมชนและต่างชุมชน ทำให้เกิดการสานสัมพันธ์ที่ดีและความใกล้ชิดต่อกันในครอบครัว ชุมชน และสังคม

3. กระบวนการจัดกิจกรรม

3.1 ขั้นนำ

- 1) ผู้จัดแนะนำกิจกรรมกระถางเพาะรักว่ากิจกรรมนี้มีวัตถุประสงค์ให้ได้เยาวชน รู้จักรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยถ่ายทอดเรื่องราวความรู้สึกผ่านการเพ้นท์กระถางต้นไม้
- 2) แสดงผลงานที่เสร็จสมบูรณ์เป็นตัวอย่างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเห็นภาพผลสำเร็จของงาน
- 3) อธิบายวัสดุ-อุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม
- 4) อธิบายขั้นตอนการทำและเริ่มการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 60 บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกระถางเพาะรัก

ลำดับ	บทบาทหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกระถางเพาะรัก	จำนวน(คน)
1	หัวหน้ากิจกรรม	1
2	คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม	3
3	สถานที่	2
4	สวัสดิการ	1
5	ประชาสัมพันธ์เชิญชวนคนเข้าซุ้มกิจกรรม	1

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของพื้นที่และบริบทแต่ละชุมชน

3.2 ชั้นปฏิบัติ

- 1) เฟ้นท์ลงสีกระถางตามความชอบ
- 2) ใส่เมล็ดและดิน เสร็จสมบูรณ์

ภาพที่ 73 บรรยากาศการเข้าร่วมกิจกรรมกระถางเพาะรัก
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 74 ตัวอย่างผลงานกิจกรรมกระถางเพาะรัก
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

3.3 ขั้นสรุปและอภิปรายผล

เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมได้ถูกต้องตามทุกขั้นตอน และพูดคุยสอบถามความพึงพอใจ

4. สื่อการสอน / อุปกรณ์

- 4.1 กระดาษดินเผา
- 4.2 สีอะครีลิค
- 4.3 พู่กันทาสี
- 4.4 จานสี
- 4.5 ดิน
- 4.6 เมล็ดพันธุ์สำหรับปลูก
- 4.7 งานต้นแบบ

ภาพที่ 75 ตัวอย่างอุปกรณ์กิจกรรมกระดาษเพาะรัก
(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

5. การวัดและประเมินผล

วัดและประเมินผลการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนจากแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพที่ 76 ภาพตัวอย่างกิจกรรมกระดาษเพาะรัก
(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 77 ตัวอย่างการเพ้นท์กระดาษ
(ที่มา : <https://s-media-cache->

[ak0.pinimg.com/236x/87/51/6b/87516b135a1df271768c76db3c5de1be.jpg](https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/236x/87/51/6b/87516b135a1df271768c76db3c5de1be.jpg), 2560)

แบบสังเกตพฤติกรรม

เรื่อง การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

แบบสังเกตพฤติกรรม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้สำหรับสังเกตผู้เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะรายบุคคล

ตามวัตถุประสงค์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน โดยมีคำอธิบายรายละเอียดของพฤติกรรมดังตาราง

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตพิจารณาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เมื่อเด็กและเยาวชนแสดงพฤติกรรมตามที่ระบุรายละเอียดไว้
ให้ทำเครื่องหมาย ✓ หากมีพฤติกรรมที่น่าสนใจแต่ไม่ตรงกับพฤติกรรมที่ระบุไว้ ให้เขียนเพิ่มเติมในช่องหมายเหตุ

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่คาดหวัง	คำอธิบายพฤติกรรม
ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม		
1. แสดงความรู้สึกรักใคร่ของแต่ละบุคคล	เสนอความคิดเห็นของตนเองเมื่อมีโอกาส	ในระหว่างร่วมทำกิจกรรมมีการเสนอความคิดเห็นของตนเองเมื่อมีโอกาส
	ถ่ายทอดความคิดของตนเองผ่านผลงานศิลปะ	มีความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงออกทางความคิดผ่านผลงานของตนเองของตนเอง
2. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างปฏิบัติงานกับผู้อื่น	มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันระหว่างปฏิบัติกิจกรรม
	ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	ยอมรับฟังเหตุและผลของผู้อื่น ไม่ขัดจังหวะความคิดเห็นของผู้อื่น

รายการประเมิน	พฤติกรรมที่คาดหวัง	คำอธิบายพฤติกรรม
	รู้จักการรอคอยที่จะใช้อุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น	ไม่แสดงอาการหงุดหงิด หรือแสดงอารมณ์ทางด้านลบกับผู้ใช้อุปกรณ์อยู่
	ปฏิบัติตามกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นด้วยความสนุกสนาน	แสดงสีหน้าท่าทางที่แสดงถึงความสุข เช่น ยิ้ม หัวเราะ พูดคุยด้วยความสนุกสนาน
3. มีน้ำใจและรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น	แบ่งปันอุปกรณ์ให้กับผู้อื่น	แบ่งปันอุปกรณ์ที่ตนเองมีให้กับผู้อื่นที่ร่วมกิจกรรม
	ช่วยเหลือเพื่อนร่วมกิจกรรม	มีการช่วยเหลือเพื่อนร่วมกิจกรรมในขณะปฏิบัติงาน
ด้านการปฏิบัติงาน		
1. ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามขั้นตอน	เรียงลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง	สามารถเรียงลำดับขั้นตอนในปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องตามที่กำหนดไว้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนใน

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สำหรับสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ชื่อ อายุ

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์ เวลา สถานที่ให้สัมภาษณ์

1. ท่านเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมศิลปะเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ในระหว่างปฏิบัติกิจกรรมศิลปะครั้งนี้ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. หลังเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะครั้งนี้ท่านมีความรู้สึกอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้สัมภาษณ์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน และเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอนคือ 1) พัฒนารอบแนวคิดในการเก็บข้อมูล 2) วิเคราะห์ชุมชนที่ใช้เป็นกรณีศึกษา 3) เก็บข้อมูลภาคสนาม 4) สรุปข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมศิลปะ และ 5) ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรับรองรูปแบบ

ขั้นที่ 1 เป็นการศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม จากนั้นทำแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม

ขั้นที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ชุมชนที่ใช้เป็นกรณีศึกษาโดยมีเกณฑ์การพิจารณาดังนี้ 1) เป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะอย่างต่อเนื่อง และ 2) เป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมศิลปะไม่ต่ำกว่า 3 ปี จึงได้ชุมชน 3 ชุมชนที่มีความสอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณา คือ 1) เพชรบุรี ดิจัง 2) บางกอกนี้ ดิจัง และ 3) รongเมือง เรื่องยิ้ม ที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาเป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ และวิเคราะห์กิจกรรมศิลปะที่จัดขึ้น 4 โครงการ คือ 1) งานดีต่อใจ ณ แพร่งภูธร 2) งานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย 3) งานบางมดเฟส และ 4) งานพระนครศิริ จ.เพชรบุรี กิจกรรมรวมมิตรดียิ้ม

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลภาคสนาม เริ่มจากการสืบค้นข้อมูลพื้นฐานของชุมชน ศึกษาแผนที่ชุมชนและทดลองเดินทางไปดูสถานที่ก่อน จากนั้นจึงโทรไปแนะนำตัวพร้อมทั้งวัตถุประสงค์การวิจัยอีกครั้งกับแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน แล้วนัดเจอกันครั้งแรกเพื่อทำความรู้จัก จากนั้นจึงขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูล ซึ่งแต่ละชุมชนมีระยะเวลา และรูปแบบการฝังตัวที่แตกต่างกัน เนื่องจากขนาด และลักษณะของชุมชนที่ต่างกัน ชุมชนขนาดเล็กจะมีความเป็นกันเองมากกว่าชุมชนขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่กว้าง ติดต่อสื่อสารค่อนข้างยาก

ขั้นที่ 4 สรุปข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนากิจกรรมศิลปะ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นข้อมูลเชิงบรรยาย และได้สรุปเป็นรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ขั้นที่ 5 ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรับรองรูปแบบ หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ผู้วิจัยได้นำรูปแบบกิจกรรม

ศิลปะไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรม และนำกลับมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การสังเกต และการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน จากกรณีศึกษา 3 ชุมชน ได้แก่ 1) เพชรบุรี ดีจัง 2) บางกอกนี้ ดีจัง และ 3) รองเมือง เรืองยิ้ม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1.1 สรุปผลการศึกษารูปแบบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 61 สรุปผลการศึกษารูปแบบขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม			สรุป
เพชรบุรี ดีจัง	บางกอกนี้ ดีจัง	รองเมือง เรืองยิ้ม	
1. ประชุมเครือข่าย	1. ประชุมกลุ่มย่อย	1. พัฒนาโครงการ	1. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน
2. พัฒนาโครงการ	2. ประชุมเพื่อวางวัตถุประสงค์	2. หาแหล่งทุน	2. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. หาแหล่งทุน	3. ประชุมใหญ่	3. ประชุมวางแผนภาพรวมกิจกรรมตลอดปี	3. พัฒนาโครงการ
4. ประชุมพูดคุยภาพรวมงานตลอดทั้งปี	4. ประชุมการเขียนโครงร่าง	4. ประชุมโครงการย่อย(งานรองเมือง เรืองยิ้ม) กับเด็กและเยาวชน,ชุมชน	4. หาแหล่งทุนสนับสนุน
5. ประชุมโครงการย่อย (งานมหกรรม)	5. หาแหล่งทุน	5. ประชุมกับเจ้าหน้าที่	5. เด็กและเยาวชนลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม			สรุป
เพชรบุรี ดีจัง	บางกอกนี้ ดีจัง	รองเมือง เรืองยิ้ม	
เพชรบุรี ดีจัง) กับ เด็กและเยาวชน			
6. เด็กและเยาวชน นัดพูดคุยแลกเปลี่ยน สิ่งที่ไปเรียนรู้จาก ชุมชนของตัวเอง และวางแผนการจัด งานมหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”	6. ประชุมพูดคุยกับ หน่วยงานรัฐ	6.ประชุมเครือข่าย (องค์กรต่างๆภายใน ละแวกชุมชน)	6. ประชุมพูดคุยกับ แกนนำชุมชน และเด็ก เยาวชนในชุมชน
7. เด็กและเยาวชนทุก กลุ่มประชุมเพื่อ เตรียมตัวจัดงาน มหกรรม “เพชรบุรี ดีจัง”	7. ประชุมเด็กเยาวชน และผู้นำชุมชน	7. เปิดรับอาสาสมัคร ช่วยจัดกิจกรรม มหกรรมรองเมือง เรืองยิ้ม	7. ประชุมกับหน่วยงาน รัฐ และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการจัด กิจกรรม
8.ประสานงานการ จัดงานกับหน่วยงาน ต่างๆ	8. ลงมือปฏิบัติตาม แผนงาน	8. ลงมือปฏิบัติตาม แผนงาน	8. เด็กและเยาวชนลง มือปฏิบัติตามแผนงาน
9. ลงมือปฏิบัติตาม แผนงาน	9. สรุปและประเมินผล การจัดกิจกรรมโดย การพูดคุย	9. สรุปและประเมิน ผลการจัดกิจกรรม โดยการพูดคุย	9. สรุปผลและ ประเมินผลการจัด กิจกรรมร่วมกันกับแกน นำชุมชนและเด็ก เยาวชน
10. สรุปและ ประเมินผลการจัด กิจกรรมโดยการ พูดคุย			

สรุปผลการศึกษารูปแบบขั้นตอนการดำเนินงาน สรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อสรุปสถานการณ์
ความต้องการของคนในชุมชน ประเด็นที่น่าสนใจ ตั้งวัตถุประสงค์และวางแผนเป้าหมายของกิจกรรม
2. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัด

กิจกรรม เพื่อชี้แจงโครงการ เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม และช่วยกันวางแผนโครงการ

3. พัฒนาโครงการ เป็นการเรียบเรียง และลงรายละเอียดของโครงการเพื่อเตรียมในการของงบประมาณสนับสนุน

4. หาแหล่งทุนสนับสนุน จากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรม สร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว เช่น สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) เป็นต้น

5. ลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง เป็นการลงเดินชุมชน เพื่อค้นหา สำรวจ เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมา เอกลักษณ์ของชุมชน และร่วมกันสร้างเป็นแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)

6. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และปรับความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม ออกแบบสื่อ

6.1 หน้าที่ความรับผิดชอบ โดยสามารถแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงานได้ 6 หน้าที่ ได้แก่

- 1) ผู้ประสานงานกลาง คอยประสานงานกับกลุ่มต่างๆ ดูแลภาพรวมภายในงาน
- 2) ประชาสัมพันธ์ คอยเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม
- 3) สถานที่ จัดเตรียมและตกแต่งสถานที่
- 4) เวที ดูแลการลำดับคิวบนเวที และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้บนเวที
- 5) สวัสดิการ ดูแลเรื่องอาหาร
- 6) วัสดุ-อุปกรณ์ คอยดูแลเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ไม่ให้ขาดเหลือ

6.2 หน้าที่ความรับผิดชอบในกาจัดซุ้มกิจกรรมได้ 5 หน้าที่ ได้แก่

- 1) หัวหน้า คอยดูแลภาพรวมของซุ้ม
- 2) คนสอน คอยสอนกิจกรรมภายในซุ้ม
- 3) สถานที่ คอยดูเรื่องการตกแต่งซุ้มกิจกรรม
- 4) สวัสดิการ คอยดูแลเรื่องอาหาร
- 5) ประชาสัมพันธ์หน้าซุ้ม คอยชวนคนเข้าซุ้ม

7. ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม อธิบายโครงการ วางแผนงานร่วมกัน และประสานงานการจัดกิจกรรม

8. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ลงมือทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

9. สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกันกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน พูดคุยสรุปผลการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ถอดบทเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม

5.1.1.2 สรุปผลการศึกษารูปแบบงบประมาณในการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 62 สรุปผลการศึกษารูปแบบงบประมาณในการจัดกิจกรรม

งบประมาณในการจัดกิจกรรม			สรุป
เพชรบุรี ดีจัง	บางกอกนี้ ดีจัง	รองเมือง เรืองยิ้ม	
1. งบประมาณประชาสัมพันธ์	1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์	1. ค่าเดินทางของกลุ่มเครือข่ายที่มาช่วยจัดกิจกรรม	1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์
2. ค่าติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างและประดับตกแต่งในงาน	2. สนับสนุนบูธกิจกรรม	2. ค่าอาหาร	2. วัสดุ-อุปกรณ์
3. ค่าจัดทำเวที ฉาก และตกแต่งสถานที่	3. อาหาร	3. วัสดุ-อุปกรณ์ และอื่นๆ	3. ค่าอาหาร
4. ค่าจัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบุรี	4. วัสดุ-อุปกรณ์	4. ค่าจ้าง/ค่าตอบแทน/ซุ้มกิจกรรมเครือข่ายจัดงาน	4. ค่าไฟ
5. ค่าจัดกิจกรรมของกลุ่มเยาวชนเครือข่าย	5. เช่าสถานที่		5. ค่าตกแต่งสถานที่
6. ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดประสานงานอาสาสมัคร เติร์ยมงาน	6. เช่าเครื่องเสียง/ระบบไฟ		
	7. ค่าผลิตสื่อ		
	8. เบ็ดเตล็ด		

สรุปผลการศึกษารูปแบบงบประมาณในการจัดกิจกรรม สามารถแบ่งงบประมาณที่ควรคำนึงในการจัดกิจกรรมได้ 5 ด้าน ดังนี้ 1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2. วัสดุ-อุปกรณ์ 3. ค่าอาหาร 4. ค่าไฟ และ 5. ค่าตกแต่งสถานที่

5.1.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

ตารางที่ 63 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และความคิดเห็นจากการเรียงลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

หัวข้อ	กิจกรรมศิลปะ
1. กิจกรรมศิลปะที่มีลักษณะสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	กำแพงศิลปะ ศิลปะทราย (Street Art by Sand)
2. ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ	กำแพงศิลปะ
3. ความคิดเห็นของแกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน	พวงมโหตร กำแพงศิลปะ แผ่นทึงผ้า
4. ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน	ผ้ามัดย้อม พวงมโหตร ตุ๊กตาหุ่นมือ กังหันป่นรัก กำแพงศิลปะ แผ่นทึงผ้า กระถางเพาะรัก

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน และเด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน พบว่า กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ได้แก่ 8 กิจกรรมคือ 1) กำแพงศิลปะ และ 2) ศิลปะทราย (Street Art by Sand) 3) พวงมโหตร 4) แผ่นทึงผ้า 5) ผ้ามัดย้อม 6) ตุ๊กตาหุ่นมือ 7) กังหันป่นรัก และ 8) กระถางเพาะรัก

5.1.2 สรุปผลการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน จากผลการตรวจสอบรับรองรูปแบบของผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ และปรับรูปแบบให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม มีเนื้อหารายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วน of ขั้นตอนการเปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด) และระบุได้ตารางเพิ่มเติมว่า ลำดับขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละชุมชน งบประมาณในการจัดกิจกรรม ควรเพิ่มเติมในส่วนของค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ และในส่วนของกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน พบว่า ทุกกิจกรรมควรเพิ่มเติมจุดเด่นของวัตถุประสงค์กิจกรรม เพื่อให้กิจกรรมยิ่งมีคุณค่ามากขึ้น เนื้อหาของกิจกรรมศิลปะมีความเหมาะสมดี มีการอธิบายรายละเอียดได้อย่างเหมาะสม กระบวนการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม อาจเพิ่มเติมในส่วนของผู้รับผิดชอบ (บทบาทหน้าที่) ว่ามีบทบาทหน้าที่ใดบ้าง และควรระบุจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมในแต่ละ

หน้าที่ ในด้านสื่อการสอนหรืออุปกรณ์ กิจกรรมกำแพงศิลปะมีความเหมาะสมดี อาจเพิ่มเติมในส่วน ของสื่องานต้นแบบ กิจกรรมศิลปะทราย Street Art by Sand สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความ เหมาะสมดี ควรเพิ่มอุปกรณ์ในการทำสะอาดหลังเลิกกิจกรรม กิจกรรมพวงมโหตร ควรเพิ่มสื่อ การสอนในขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น กิจกรรมผ้ามีด้อยม สื่อการสอน หรืออุปกรณ์มีความเหมาะสม ควรเพิ่มเติมอุปกรณ์ในส่วนของเชือก และไม้หนีบผ้า สำหรับทำการ ตาก กิจกรรมตุ๊กตาหุ่นมือ กังหันป่นรัก และกระดาษเพาะรัก สื่อการสอนหรืออุปกรณ์มีความ เหมาะสมดี การวัดและประเมินผลกิจกรรม ทุกกิจกรรมควรมีแบบสังเกต เพื่อประเมินพฤติกรรมและ ผลการปฏิบัติ และการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

จากการตรวจสอบรับรองรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ ผู้วิจัยได้ปรับ รูปแบบให้เหมาะสมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนได้เป็นรูปแบบกิจกรรมศิลปะดังต่อไปนี้

การพัฒนาแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน

โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อสรุป 3 ตอนตามลำดับ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ตอนที่ 2 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 3 กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ เยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ตารางที่ 64 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
1	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน <ul style="list-style-type: none"> • สรุปสถานการณ์ความต้องการ • ประเด็นที่น่าสนใจ • ตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของกิจกรรม
2	ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง <ul style="list-style-type: none"> • ชี้แจงโครงการ • เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม • วางแผนโครงการ

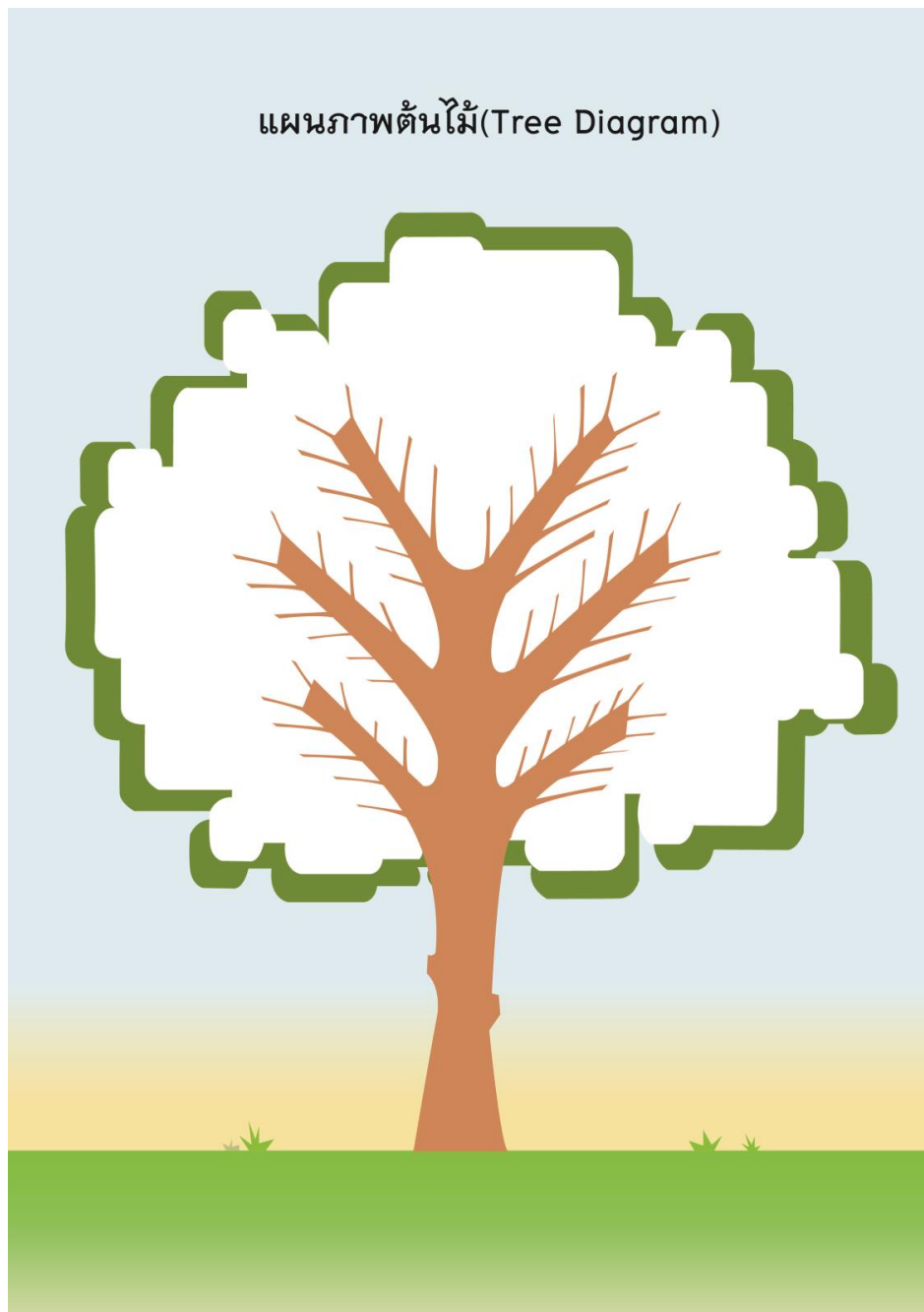
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม
3	พัฒนาโครงการ • เรียบเรียงรายละเอียดของโครงการ
4	หาแหล่งทุนสนับสนุน
5	เด็กและเยาวชนลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง • ค้นหา สำนวนเรื่องราว และเอกลักษณ์ของชุมชน • สร้างแผนภาพต้นไม้(Tree Diagram)
6	<p>ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> • ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม • แลกเปลี่ยนความคิดเห็น • คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม • ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม • ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ • แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ <ul style="list-style-type: none"> - หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงาน 6 หน้าที่ <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ประสานงานกลาง 2. ประชาสัมพันธ์ 3. สถานที่ 4. เวที จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 5. สวัสดิการ CHULALONGKORN UNIVERSITY 6. วัสดุ-อุปกรณ์ 7. ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว 8. พิธีกร 9. ฝ่ายต้อนรับ 10. การเงินและเอกสาร 11. พี่เลี้ยงอาสาสมัคร (กรณีมีการเปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม) - หน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดซุ้มกิจกรรมได้ 5 หน้าที่ <ol style="list-style-type: none"> 1. หัวหน้ากิจกรรม 2. คนสอน/วิทยากร และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในซุ้มกิจกรรม 3. สถานที่

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	4. สวัสดิการ 5. ประชาสัมพันธ์หน้าซุ้มกิจกรรม
7	ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม - อธิบายโครงการ - วางแผนงานร่วมกัน - ประสานงานการจัดกิจกรรม
8	เปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด) - ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม - แบ่งหน้าที่บทบาทและความรับผิดชอบ
9	เด็กและเยาวชนลงมือปฏิบัติตามแผนงาน
10	สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน

หมายเหตุ ลำดับขั้นตอนการดำเนินงานสามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสมของบริบทแต่ละชุมชน

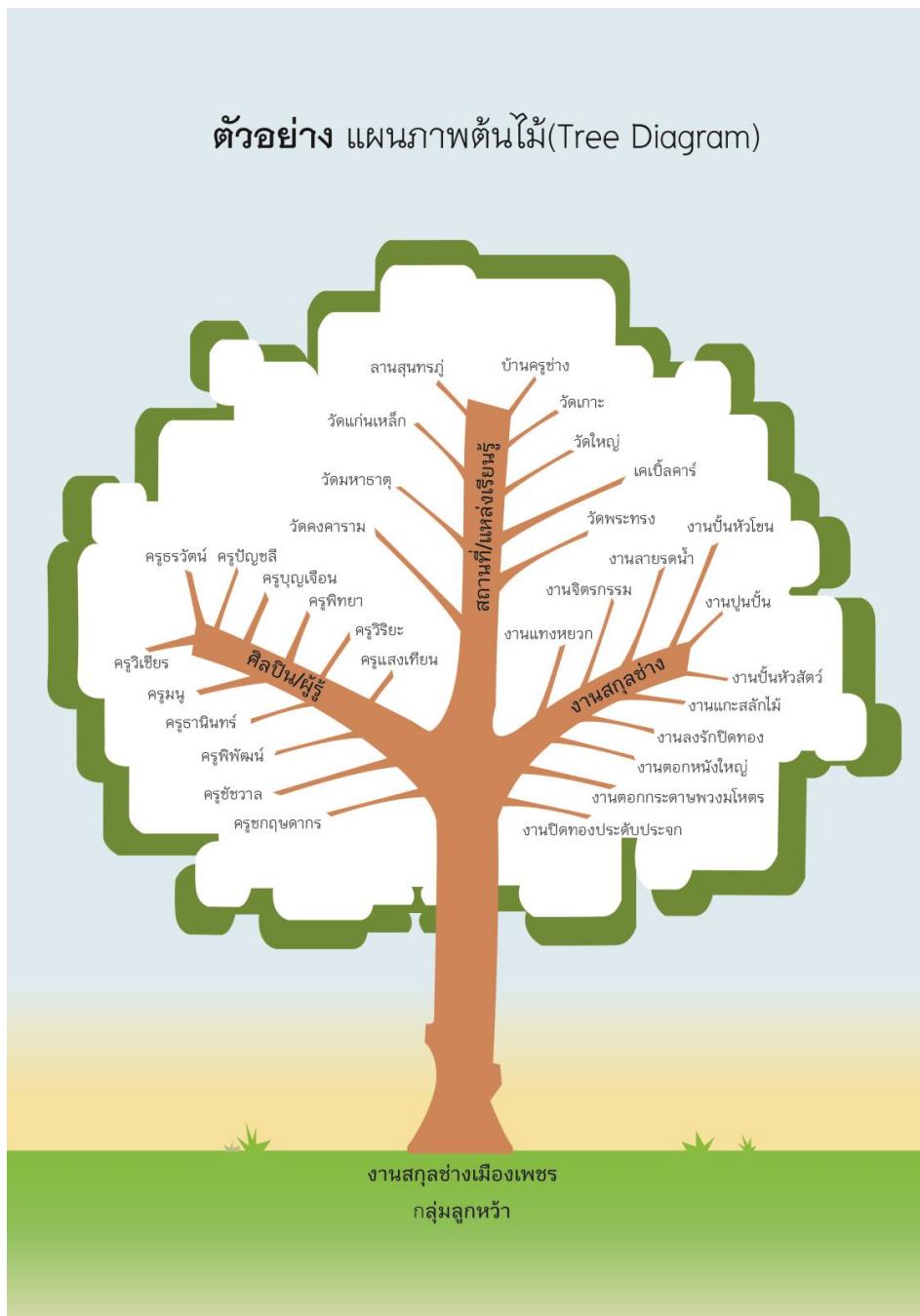
ขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่

1. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อสรุปสถานการณ์ความต้องการของคนในชุมชน ประเด็นที่น่าสนใจ ตั้งวัตถุประสงค์และวางเป้าหมายของกิจกรรม
2. ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม เพื่อชี้แจงโครงการ เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม และช่วยกันวางแผนโครงการ
3. พัฒนาโครงการ เป็นการเรียบเรียง และลงรายละเอียดของโครงการเพื่อเตรียมในการของบประมาณสนับสนุน
4. หาแหล่งทุนสนับสนุน จากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว เช่น สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) เป็นต้น
5. ลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง เป็นการลงเดินชุมชน เพื่อค้นหา สำรวจ เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมา เอกลักษณ์ของชุมชน และร่วมกันสร้างเป็นแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)

ภาพที่ 78 แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)

(ที่มา : ธัญวรรณ์ นุชอุดม, 2560)

ภาพที่ 79 ตัวอย่างแผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram)

(ที่มา : ธีญวรัตน์ นุชอุดม, 2560)

6.ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และปรับความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์

6.1 หน้าที่ความรับผิดชอบ โดยสามารถแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดงาน

ได้ 6 หน้าที่ได้แก่

- งาน
- 1) ผู้ประสานงานกลาง คอยประสานงานกับกลุ่มต่างๆ ดูแลภาพรวมภายใน
 - 2) ประชาสัมพันธ์ คอยเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรม
 - 3) สถานที่ จัดเตรียมและตกแต่งสถานที่
 - 4) เวที ดูแลการลำดับคิวบนเวที และจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้บนเวที และ
- การแสดง
- 5) สวัสดิการ ดูแลเรื่องอาหารและยา
 - 6) วัสดุ-อุปกรณ์ คอยดูแลเรื่องอุปกรณ์ที่ใช้ไม่ให้ขาดเหลือ
 - 7) ถ่ายภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว เก็บภาพและบรรยากาศภายในงาน
 - 8) พิธีกร ดูแลและควบคุมการดำเนินงาน
 - 9) ฝ่ายต้อนรับ ต้อนรับแขกผู้เข้าร่วมงาน และประธานในการเปิดงาน
 - 10) การเงินและเอกสาร ดูแลเรื่องค่าใช้จ่ายและงานเอกสารต่างๆ
 - 11) พี่เลี้ยงอาสาสมัคร (กรณีมีการเปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม) ดูแล
- และให้คำปรึกษาอาสาสมัคร

6.2 หน้าทีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมได้ 5 หน้าที่ได้แก่

- 1) หัวหน้ากิจกรรม คอยช่วยเหลือและดูแลภาพรวมของกิจกรรม
 - 2) คนสอน/วิทยากร คอยสอนและให้คำแนะนำผู้เข้าร่วมกิจกรรม และจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ภายในกิจกรรม
 - 3) สถานที่ คอยดูแลเรื่องการตกแต่งกิจกรรม
 - 4) สวัสดิการ คอยดูแลเรื่องอาหาร
 - 5) ประชาสัมพันธ์หน้ากิจกรรม คอยชวนคนเข้ามาร่วมทำกิจกรรม
7. ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม อธิบายโครงการ วางแผนงานร่วมกัน และประสานงานการจัดกิจกรรม
8. เปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด) โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคน
9. ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ลงมือทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
10. สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกันกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน พุดคุยสรุปผลการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ถอดบทเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม

ตอนที่ 2 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ตารางที่ 65 งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ลำดับ	รายการ
1	สื่อ/ประชาสัมพันธ์
2	วัสดุ-อุปกรณ์
3	ค่าอาหาร
4	ค่าไฟ
5	ค่าตกแต่งสถานที่
6.	ค่าใช้จ่ายจิปาถะ
7.	ค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร (กรณีมีบุคคลภายนอกมาช่วยจัดกิจกรรม)

งบประมาณในการจัดกิจกรรม สามารถแบ่งงบประมาณที่ควรคำนึงในการจัดกิจกรรมได้ 5 ด้าน ดังนี้ 1. สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2. วัสดุ-อุปกรณ์ 3. ค่าอาหาร 4. ค่าไฟ 5. ค่าตกแต่งสถานที่ 6. ค่าใช้จ่ายจิปาถะ และ 7. ค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร (กรณีมีบุคคลภายนอกมาช่วยจัดกิจกรรม)

ตอนที่ 3 กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ได้แก่ 8 กิจกรรม คือ

1) กำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมการวาดภาพ ระบายสีกำแพง โดยเด็กและเยาวชนในชุมชนจะเป็นผู้ลงชุมชนเพื่อสำรวจและสอบถามเรื่องราวความเป็นมาจากผู้เฒ่าผู้แก่ หรือผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อเป็นการศึกษาและเรียนรู้เรื่องราวความเป็นมาของชุมชนตนเอง ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง และทำให้เกิดการพูดคุยกันระหว่างเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน เพื่อเป็นการนำมาบอกเล่าเรื่องราวความเป็นมา ลักษณะความเป็นอยู่ และจุดเด่นของชุมชนที่เด็กเยาวชนอาศัยอยู่ผ่านการวาดภาพระบายสีกำแพง เป็นการสื่อสารและถ่ายทอดเรื่องราวให้คนภายในชุมชนและภายนอกชุมชนได้รับรู้ ซึ่งกิจกรรมกำแพงศิลปะนี้ยังสามารถปรับเปลี่ยนจากพื้นที่เปลี่ยวหรือพื้นที่สกปรกจากที่คนนำขยะมาทิ้ง ให้กลายเป็นพื้นที่ ที่มีสีสันสวยงาม เป็นการปรับเปลี่ยนทัศนียภาพของชุมชนให้น่าอยู่ สะอาดตา ทำให้คนภายนอกได้รู้จักชุมชนมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่คนสามารถออกจากบ้านมาเดินเล่น พักผ่อนหย่อนใจ พูดคุย พบปะ ได้โดยไม่ต้องรู้สึกหวาดกลัวกับพื้นที่ในชุมชน ปรับเปลี่ยนจากพื้นที่เสี่ยงให้เป็นพื้นที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้เกิดเป็นพื้นที่ปลอดภัย กำแพงศิลปะเป็นกิจกรรมที่ต้องช่วยกันเป็นกลุ่ม ช่วยกันค้นหา และสำรวจความเป็นมาเรื่องราวของ

ชุมชน ค้นหาของดีที่เป็นเอกลักษณ์ในชุมชน ช่วยกันออกแบบภาพที่จะวาดลงบนกำแพง ช่วยกันระบายสีกำแพงให้สวยงาม เกิดการมีส่วนร่วมทางสังคมทั้งเด็กเยาวชนและผู้ใหญ่ในชุมชน เป็นการสร้างความร่วมมือของคนในชุมชนและละแวกชุมชนให้เกิดเป็นพลังชุมชนที่แข็งแกร่ง เกิดความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เกิดความสามัคคีของคนในชุมชน ทำให้พื้นที่ในชุมชนเกิดความสวยงาม และเกิดความภาคภูมิใจของคนในชุมชนที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์ผลงาน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกันและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดความรักความผูกพันต่อชุมชนของตนเอง เกิดการรวมตัวของคนในชุมชนเพื่อช่วยกันปรับเปลี่ยนพื้นที่ และทำให้คนในชุมชนเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม สานสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชน เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เด็กเยาวชนได้แสดงออกทางความคิดอย่างเต็มที่ เป็นงานศิลปะที่ไม่มีผิดถูก เด็กเยาวชนมีพื้นที่แสดงออกมากขึ้น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ โดยไม่ไปยุ่งสิ่งเสพติดและอบายมุข

2) ศิลปะทราย (Street Art by Sand) เป็นกิจกรรมศิลปะที่ใช้ทรายในการวาดภาพตกแต่งถนน ซึ่งเป็นพื้นที่ในชุมชน เป็นพื้นที่ที่เด็กเยาวชนสามารถปลดปล่อยความคิดและจินตนาการได้อย่างเต็มที่ ทำให้เด็กเยาวชนรู้สึกว่าคุณเองก็เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ เป็นการแต่งแต้มสีสันให้กับท้องถนน ทำให้ถนนกลายเป็นพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับทุกคน เป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน สวยงาม ทำให้ชุมชนเกิดความครึกครื้น ตื่นตัว คนในชุมชนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยน พูดคุย และเกิดความใกล้ชิดสนิทสนม เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ได้ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านจินตนาการออกมาเป็นภาพวาด ทำให้เด็กเยาวชนรู้สึกรักและผูกพันกับชุมชนที่อาศัยอยู่ เด็กเกิดความกล้าแสดงออก เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง เด็กเยาวชนได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ คนทุกเพศทุกวัยสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นการร่วมแรงร่วมใจสร้างสรรค์ผลงานให้ออกมาสวยงาม เป็นกิจกรรมที่ทำให้คนจากหลากหลายพื้นที่มารวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรม เป็นการแสดงออกต่อชุมชนอย่างหนึ่ง ช่วยพัฒนาทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก และจิตใจ ช่วยให้เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการปรับตัวเข้ากับสังคม รู้จักการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการแบ่งปัน เกิดความร่วมมือของคนในชุมชนทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3) พวงมโหตร(แบบพื้นบ้าน) เป็นเครื่องแขวนโบราณประเภทหนึ่งที่ทำจากกระดาคั่ววาสีต่างๆนำมาพับ ตัด และนำมาทับซ้อนกัน เป็นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของคนไทย ใช้แขวนในงานมงคลต่างๆ เช่นงานแต่ง งานบวช งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ งานวันสงกรานต์ งานโกนจุกและงานบุญทั่วไปในชนบท ใช้แขวนตกแต่งสถานที่ต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันหาได้ยาก กิจกรรมพวงมโหตรเป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนออกมามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาเก่าแก่ของคนไทย ทำให้เด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่อยู่ในยุคของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้หันกลับมาเรียนรู้ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำได้ง่าย มีสีสันสวยงาม ทำเสร็จแล้วสามารถนำกลับบ้านได้ สามารถทำได้ด้วยตนเอง หรือช่วยกันทำในครอบครัว เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน เกิดการ

สื่อสาร พูดคุยกันระหว่างผู้จัดกิจกรรมและผู้เข้าร่วมกิจกรรม ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม การพบปะสนทนา สัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกันและเพื่อนต่างวัย เกิดความใกล้ชิดกัน ใช้เวลาร่วมกันระหว่างคนในครอบครัว คนในชุมชนและต่างชุมชน เด็กและเยาวชนเกิดทักษะการเรียนรู้ที่อยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ที่ใช้ร่วมกับผู้อื่น เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดการพัฒนาศักยภาพร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อเล็ก กล้ามเนื้อนิ้วมือในการหยิบจับและกล้ามเนื้อตาจากการสำรวจ สังเกต ให้ทำงานได้อย่างประสานสัมพันธ์กัน เกิดการพัฒนาทางความคิด สติปัญญา จากการปฏิบัติกิจกรรม เรียนรู้การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4) เพ้นท์ถุงผ้า เป็นกิจกรรมการถ่ายทอดเรื่องราวผ่านการวาดภาพระบายสีถุงผ้าดิบ เนื่องจากคนในปัจจุบันสนใจอยู่แต่กับเทคโนโลยีรอบตัว ขาดความใกล้ชิดผูกพัน วิถีชีวิตเต็มไปด้วยความเร่งรีบ ความวุ่นวาย และการแข่งขัน จึงทำให้คนละเลยที่จะใส่ใจตัวเอง ไม่มีเวลาที่จะหยุดพักความคิดและความวุ่นวายในปัจจุบัน กิจกรรมเพ้นท์ถุงผ้าจึงเป็นกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีสมาธิอยู่กับตัวเอง ละทิ้งสิ่งวุ่นวายรอบๆตัว จดจ่ออยู่กับงานศิลปะที่ได้ลงมือปฏิบัติ ทำให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย และได้ปลดปล่อยความคิด จินตนาการ เป็นกิจกรรมที่สร้างการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ทั้งครอบครัวพ่อแม่ และลูก ทำให้เกิดความใกล้ชิด สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง เห็นศักยภาพของตนเองด้านงานศิลปะ และยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คนตระหนักถึงการใช้อย่างพลาสติกที่มากเกินไปจนส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ในปัจจุบันโลกได้ประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาวะโลกร้อน เนื่องจากคนใช้อย่างพลาสติก โฟม ฯลฯ เป็นสิ่งที่ย่อยสลายยาก และทำลายชั้นบรรยากาศ ประกอบกับมีจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆทำให้ต้องใช้ทรัพยากรที่มากขึ้นตาม จึงส่งผลกระทบต่อโลกมีอุณหภูมิที่สูงขึ้น อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิตต่างๆอีกมากมาย ซึ่งสาเหตุหลักของการเกิดสภาวะโลกร้อน คือ มนุษย์ที่ใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย และไม่ได้คิดถึงผลที่ตามมา จึงจำเป็นที่จะต้องช่วยกันประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ โดยวิธีการลดใช้พลาสติก และหันมาใช้ถุงผ้าแทน โดยในกิจกรรมจะเป็นการเพ้นท์ถุงผ้าแทนการบอกเล่าเรื่องราวของชุมชน ตกแต่งถุงผ้าให้สวยงาม และยังเป็นการส่งเสริมความสำคัญของการใช้ถุงผ้า เป็นการกระตุ้นให้คนในชุมชนตื่นตัวและหันมาใช้ถุงผ้าแทนการใช้พลาสติกมากขึ้น เป็นกิจกรรมที่ทำให้คนในชุมชนได้ออกมารวมกลุ่มทำกิจกรรมร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นกิจกรรมที่เด็กเยาวชนได้คิดและแสดงออกอย่างเป็นอิสระ ทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ส่งเสริมให้เด็กเยาวชนมีพื้นที่สร้างสรรค์ เป็นพื้นที่ที่เด็กสามารถมีส่วนร่วมกับคนในชุมชน เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อการใช้ถุงผ้าแทนถุงพลาสติก รู้จักรับผิดชอบต่อสังคม เด็กเยาวชนเกิดความกล้าแสดงออกทางความคิด เด็กเยาวชนรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคม และเกิดการมีส่วนร่วมกับคนทุกเพศทุกวัย

5) ผ้ามัดย้อม เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และมีสีสันที่สวยงาม ถูกค้นพบ และถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น นิยมใช้เปลือกไม้ต่างๆมาต้มทำให้เกิดสี เช่น ไม้โกกงาง ไม้โปรงแดง ไม้โปรงดำ ไม้ตะบูน ไม้ตะบัน แต่ที่นิยมกันมาก คือ ไม้โปรง และไม้ตะบูน ซึ่งจะให้สีน้ำตาล การย้อมผ้าสมัยก่อนเกิดจากผู้ที่ทำอาชีพตัดไม้แล้วยางไม้เลอะติดเสื้อผ้า ซักไม่ออก จึงเกิดการนำเอาเปลือกไม้มาต้ม แล้วนำเสื้อผ้าที่เลอะยางไม้มาย้อม ซึ่งพอนำมาใส่แล้วรู้สึกเย็นสบาย จึงมีการพัฒนาต่อยอดให้คงอยู่ถึงปัจจุบัน และยังเป็นการสืบสานภูมิปัญญาการย้อมผ้าด้วยเปลือกไม้ธรรมชาติซึ่งนำมาจากพืชป่าชายเลนที่มีอยู่ในท้องถิ่น ผ้ามัดย้อมเป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนสามารถออกแบบลวดลายได้ด้วยตัวเอง เป็นงานศิลปะที่ไม่ซ้ำใคร และไม่มีใครเหมือน เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยกันทำได้ในครอบครัว เกิดความใกล้ชิดผูกพัน ได้พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ทำให้เห็นความสำคัญในความคิดของแต่ละคนที่มีความสำคัญเท่าเทียมกัน เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการแบ่งปันและใช้อุปกรณ์ร่วมกัน เด็กสามารถออกแบบลวดลายได้อย่างอิสระ เกิดการพัฒนาศักยภาพทางความคิดในการออกแบบลวดลาย ฝึกทักษะความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ พัฒนาศักยภาพร่างกายในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและสายตา รู้จักการรอคอยก่อนที่จะได้สิ่งของที่ต้องการ เกิดการพูดคุย สื่อสารระหว่างผู้จัดซุ้มและผู้เข้าร่วมทำกิจกรรม ได้พบปะเพื่อนในวัยเดียวกันและต่างวัย เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตัวเอง เห็นคุณค่าของสิ่งใกล้ตัวและทรัพยากรทางธรรมชาติ

6) ตุ๊กตาหุ่นมือ เป็นกิจกรรมศิลปะที่บอกเล่าเรื่องราวคนในชุมชน ผ่านกระบวนการคิดและจินตนาการของเด็กเยาวชน โดยใช้การเล่านิทานเป็นการสื่อสารเรื่องราว ตุ๊กตาหุ่นมือเป็นตุ๊กตาที่สามารถนำมาสวมมือและขยับปากพูดได้ เริ่มทำมาจากถุงกระดาษน้ำตาล ซึ่งเป็นวัสดุที่หาได้ใกล้ตัว และมีราคาประหยัด จำลองขึ้นเป็นตัวแทนของคนในชุมชน โดยจะใช้สัตว์ต่างๆเช่น ช้าง วัว เป็ด หนู หมู และไก่ เป็นต้น มาเป็นตัวละครประกอบในการเล่าเรื่อง และตกแต่งถุงกระดาษด้วยกระดาษที่เด็กเป็นผู้ระบายสีเอง เด็กจะจินตนาการและถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวละครตามความรู้สึกนึกคิดของเขาเอง เป็นการเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆของชุมชน รู้ว่าชุมชนนั้นเกิดจากการรวมตัวของคนหลายๆคน รู้จักความหลากหลายของคนในชุมชน รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ว่าการในชุมชนจะขาดใครไปไม่ได้ ซึ่งถ้าเกิดปัญหาในชุมชน คนในชุมชนทุกคนจะต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำงานง่าย สามารถนำกลับบ้านได้ และสามารถเป็นของเล่นได้ ไม่ว่าเด็กจะอยู่ที่ไหนก็สามารถเล่าเรื่องโดยใช้ตุ๊กตาหุ่นมือแทนตัวละครที่เด็กต้องการจะสื่อสาร เป็นการเรียนรู้การใช้สี การตัดกระดาษ เป็นการช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านร่างกาย กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการมองเห็น การสังเกต การจดจำ เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมศิลปะที่สามารถเล่นด้วยกันในครอบครัวหรือเล่นร่วมกับเพื่อนได้ เป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและเป็นการเรียนรู้ทักษะทางสังคม

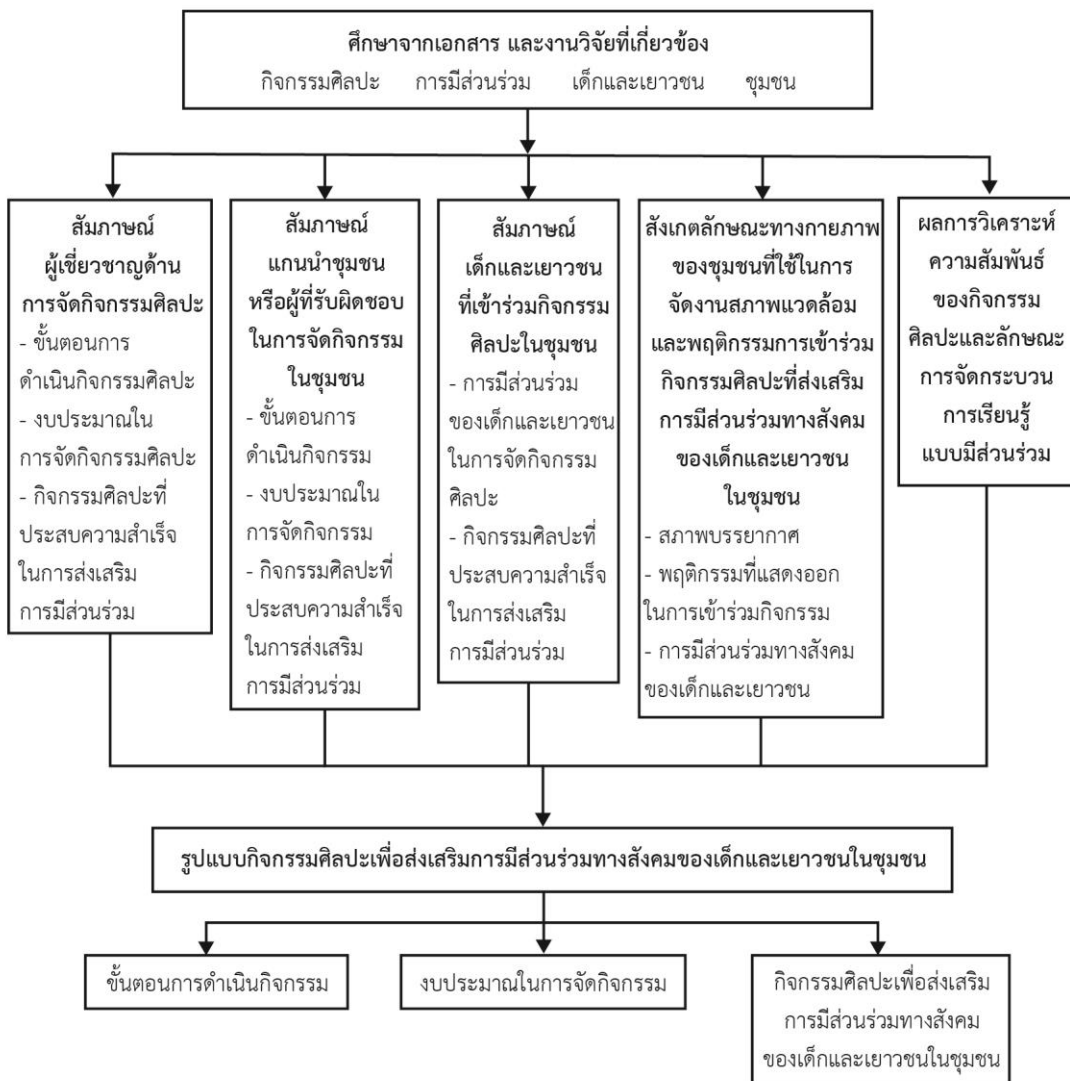
7) กังหันปั่นรัก เป็นของเล่นพื้นบ้านของไทย เป็นการทำกิจกรรมผ่านการเล่าเรื่องราวของชุมชน เด็กเยาวชนในชุมชนเปรียบเสมือนกังหัน กังหันหมุนได้ด้วยปัจจัยหนึ่งคือลม ลมเปรียบเสมือนกับผู้ใหญ่ในชุมชน ถ้ากังหันขาดลมกังหันจะไม่สามารถหมุนได้ แต่ถ้ากังหันมีลมที่คอยช่วยผลักดัน แรงลมก็จะสามารถทำให้กังหันหมุนได้อย่างสวยงาม เปรียบเสมือนกับเด็กเยาวชนในชุมชน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ เด็กเยาวชนมีทั้งแรง และพลังความคิดสร้างสรรค์ของคนรุ่นใหม่ ผู้ใหญ่ในชุมชนจึงควรเปิดโอกาส คอยช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนสังคมในวันข้างหน้า กังหันปั่นรักเป็นกิจกรรมศิลปะที่ทำได้ง่าย สามารถทำได้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กมีสมาธิในการทำงาน มีสมาธิในการตัดกระดาษ ช่วยพัฒนาเสริมสร้างร่างกายในส่วนของกล้ามเนื้อมัดเล็ก ใช้นิ้วมือในการจับหรือตัดกระดาษ ใช้นิ้วในการมองดู สืบหาและสังเกต เป็นกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกับคนในครอบครัว เกิดความใกล้ชิดและสานสัมพันธ์กับคนในครอบครัว เด็กเยาวชนที่เข้าร่วมชมุได้รู้จักเพื่อนใหม่ และเพื่อนต่างวัย เรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสังคม เด็กเยาวชนได้พบปะ พูดคุยกัน รู้จักการรอคอย รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น เกิดการมีส่วนร่วมทั้งในครอบครัว ชุมชน และสังคม ช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสุข และสนุกกับการทำกิจกรรมศิลปะ เกิดความภาคภูมิใจในของเล่นที่เป็นฝีมือของตนเอง เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจหลักของกลศาสตร์ในระหว่างการลงมือทำ และเข้าใจการทำงานของกังหันที่จะต้องใช้แรงลมในการหมุน เป็นประสบการณ์ การเรียนรู้ที่ได้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลินในการเข้าร่วมกิจกรรม

8) กระจกเงารัก เป็นกิจกรรมศิลปะที่ปลูกฝังให้เด็กเยาวชนรู้จักรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องใช้ร่วมกัน โดยกิจกรรมเป็นการถ่ายทอดความคิดและจินตนาการผ่านการเพ้นท์ตกแต่งกระจกต้นไม้ให้สวยงาม จากปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากคนเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมน้อยลง เพราะหันไปพึ่งพาความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแทน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะทรัพยากรทางธรรมชาติเป็นปัจจัยหนึ่งของการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของคน และเมื่อทรัพยากรถูกใช้จนเหลือน้อยลงไปทุกที ทรัพยากรที่เหลืออยู่นี้อาจส่งผลกระทบต่อดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของคนในวันข้างหน้า ธรรมชาติที่ไม่สมบูรณ์อาจก่อให้เกิดภัยทางธรรมชาติต่างๆตามมา เราจึงควรปลูกฝังให้เด็กเยาวชนหันมาอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและรู้จักการดูแลสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวคือการปลูกต้นไม้ เพื่อเพิ่มทรัพยากรทางธรรมชาติและตกแต่งกระจกต้นไม้ให้สวยงาม กระจกเงารักจึงเป็นกิจกรรมศิลปะที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมและเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชนได้แสดงออกทางความคิดได้อย่างเต็มที่ และสร้างสรรค์ผลงานในแบบของตัวเองผ่านการเพ้นท์ตกแต่งต้นไม้ เด็กเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเยาวชนมีสมาธิในการทำงาน เด็กเยาวชนเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักการปรับตัวให้เข้ากับสังคม รู้จักการแบ่งปันอุปกรณ์ร่วมกับผู้อื่น รู้จักความมีน้ำใจ

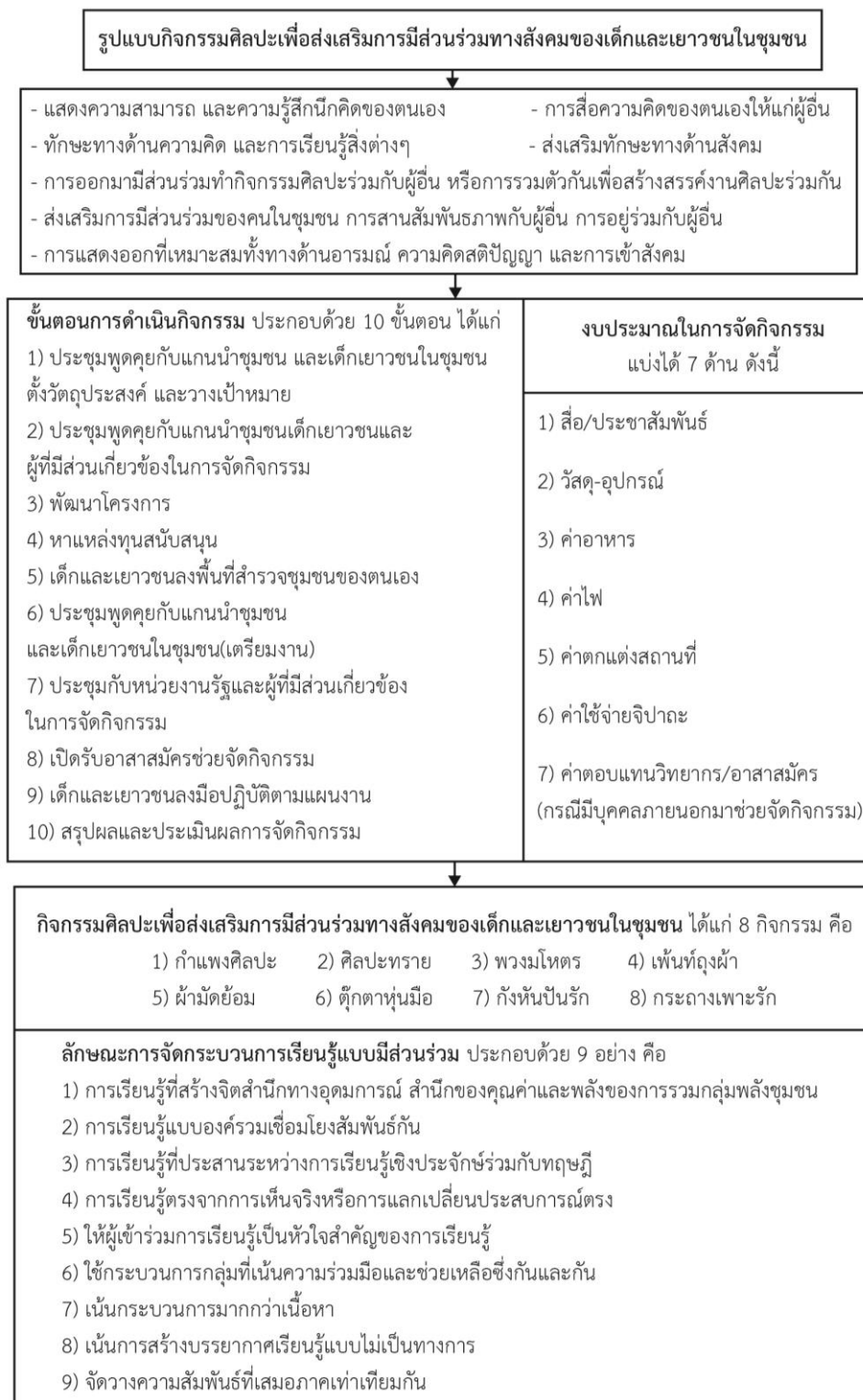
เอื้อเพื่อเอื้อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนทุกเพศทุกวัยสามารถใช้เวลาทำกิจกรรมร่วมกัน เกิดการ
พบปะพูดคุยกับคนในชุมชนและต่างชุมชน ทำให้เกิดการสานสัมพันธ์ที่ดีและความใกล้ชิดต่อคนใน
ครอบครัว ชุมชน และสังคม

แผนผังที่ 2 สรุปการพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม
ของเด็กและเยาวชนในชุมชน

แผนผังที่ 3 รูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 อภิปรายผลการศึกษาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณในการจัดกิจกรรม และรูปแบบกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง และลงพื้นที่สังเกตการจัดกิจกรรมศิลปะ พบว่า ชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชน มีการส่งเสริมให้เด็กเยาวชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และเป็นส่วนหนึ่งในขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่เริ่มแรกจนจบกระบวนการ ทำให้เด็กเยาวชนได้เรียนรู้และแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ รู้จักความรับผิดชอบ รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะช่วยบ่มเพาะให้เด็กและเยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีพลังสร้างสรรค์ (องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, 2559) ผลจากการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนกับระดับการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ชุมชนกรณีศึกษาทั้ง 3 ชุมชนอยู่ในระดับการมีส่วนร่วม คือ ระดับที่เติกริเริ่ม ผู้ใหญ่สนับสนุน โดยจะอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมแบบ ผู้ใหญ่และเด็กตัดสินใจร่วมกัน (โรเจอร์ ฮาร์ท, 1979 แปลโดย จงเจริญ ทรแก้ว; Franklin, 1997; Gerison Lansdown, 2001) การให้เด็กเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสำรวจ ค้นหาปัญหา ความเป็นมา และเรื่องราวของชุมชนตนเอง เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้เด็กเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่ และเป็น การส่งเสริมแรงขับเคลื่อนให้กับชุมชน เกิดความสัมพันธ์ และการร่วมแรงร่วมใจของคนในชุมชนที่จะช่วยกันปรับเปลี่ยนชุมชนให้น่าอยู่ สอดคล้องกับ ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526) ที่กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการริเริ่ม การพิจารณา การตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันเป็นผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเองและการที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหาและนำมาซึ่งความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น การมีส่วนร่วมของเด็กเยาวชนและคนในชุมชนนั้นยังช่วยส่งเสริมทักษะทางด้านสังคม เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และเรียนรู้ที่จะยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) เด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะล้วนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ชวนพ่อแม่เข้ามาร่วมทำกิจกรรม มีการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง ยิ้มแย้มแจ่มใส สนุกสนานเพลิดเพลิน และมีพฤติกรรมด้านบวก เด็กเยาวชนมีความ ตื่นเต้นที่จะได้ลองทำกิจกรรมต่างๆด้วยตัวเอง ได้ปลดปล่อยความคิดจินตนาการอย่างเต็มที่ มีความสุขและเพลิดเพลินไปกับสิ่งที่ทำ มีสมาธิจดจ่ออยู่กับสิ่งที่ทำอยู่ และภูมิใจในผลงานของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Elizabeth (2013) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมศิลปะต้องจัดให้เป็นส่วนหนึ่ง

ของชุมชน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ของผู้เข้าร่วมทั้งด้านร่างกายและจิตใจ และงานวิจัยของ วราภรณ์ อยู่วัฒนา (2544) ที่พบว่า กิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ให้ความเพลิดเพลิน มีความคิดเป็น อิสระ และเกิดความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี จึงทำให้เด็กเยาวชนอยากที่จะเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะ มากกว่ากิจกรรมอื่นๆ การจัดกิจกรรมศิลปะ เป็นการจัดกิจกรรมกลุ่มที่มีการประสานงาน และ ตัดสินใจร่วมกัน (ทิตนา แคมมณี, 2545) จึงทำให้เด็กเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม เรียนรู้การทำงาน แบบกลุ่มหรือทีม ทำให้มีความกล้าแสดงออก รู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเอง และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เด็กเยาวชนเรียนรู้ที่จะพึ่งพาตนเอง และมีน้ำใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น และเรียนรู้ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การทำกิจกรรมศิลปะยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ซึ่งจะเห็นได้ จากการเข้าร่วมทำกิจกรรม ไม่ว่าจะมีความรู้พื้นฐานทางสังคมระดับใด ทุกคนก็สามารถนั่งทำกิจกรรมร่วมกัน ได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Elgar (2005) ที่พบว่า กิจกรรมศิลปะช่วยลดความเหลื่อมล้ำ ทางด้านเชื้อชาติ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเมื่อจัดกิจกรรมศิลปะแล้วทำให้คนผิวขาว และคนผิวสีสามารถทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นทั้งผู้รับความรู้และผู้ให้ความรู้ในการทำกิจกรรมศิลปะ การจัดกิจกรรมศิลปะจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่ง ที่จะช่วยให้คนในชุมชนออกมารวมตัวกันเพื่อใช้เวลา ทำกิจกรรมร่วมกัน ช่วยให้เกิดการสานสัมพันธ์ พบปะ พูดคุย เกิดเป็นมิตรภาพที่ดีระหว่างคนใน ชุมชน ลดความขัดแย้งซึ่งเกิดจากความไม่เข้าใจกัน ส่งผลให้สังคมเกิดความสงบสุข และอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุข

5.2.2 อภิปรายผลการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณในการจัดกิจกรรม และรูปแบบกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

อภิปรายผลจากการพัฒนาขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณในการจัดกิจกรรม และ รูปแบบกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ดังนี้ ขั้นตอน การดำเนินกิจกรรม ประกอบด้วย 10 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็ก เยาวชนในชุมชน เพื่อสรุปสถานการณ์ความต้องการของคนในชุมชน ประเด็นที่น่าสนใจ ตั้ง วัตถุประสงค์และวางเป้าหมายของกิจกรรม 2) ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน เด็กเยาวชน และผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม เพื่อชี้แจงโครงการ เสนอแนวคิดและรูปแบบกิจกรรม และช่วยกัน วางแผนโครงการ 3) พัฒนาโครงการ เป็นการเรียบเรียง และลงรายละเอียดของโครงการเพื่อเตรียม ในการขอขบประมาณสนับสนุน 4) หาแหล่งทุนสนับสนุน จากองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริม การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์สำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัว เช่น สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) เป็นต้น 5) ลงพื้นที่สำรวจชุมชนของตนเอง เป็นการลงเดินชุมชน เพื่อค้นหา สำรวจ เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวความเป็นมา เอกลักษณ์ของชุมชน และร่วมกันสร้างเป็น แผนภาพต้นไม้ (Tree Diagram) 6) ประชุมพูดคุยกับแกนนำชุมชน และเด็กเยาวชนในชุมชน เพื่อ

ชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และปรับความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น คิดรูปแบบการจัดกิจกรรม ออกแบบกระบวนการจัดกิจกรรม ออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ 7) ประชุมกับหน่วยงานรัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม อธิบายโครงการ วางแผนงานร่วมกัน และประสานงานการจัดกิจกรรม 8) เปิดรับอาสาสมัครช่วยจัดกิจกรรม (ในกรณีที่จำนวนผู้จัดงานมีจำนวนจำกัด) โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมร่วมกัน เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และแบ่งบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละคน 9) ลงมือปฏิบัติตามแผนงาน ลงมือทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 10) สรุปผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมร่วมกันกับแกนนำชุมชนและเด็กเยาวชน พุดคุยสรุปผลการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ถอดบทเรียน ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม ซึ่งทั้ง 10 ขั้นตอน การดำเนินกิจกรรมมีความสอดคล้องกับ อคิน ริฟิพัฒนา (2537) ที่กล่าวว่า กระบวนการที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจะต้องประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1) การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข 2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง และวางแผนแก้ไขปัญหา 3) การปฏิบัติตามแผน และ 4) การประเมินผลกิจกรรม

งบประมาณในการจัดกิจกรรมเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างหนึ่ง เด็กเยาวชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมจึงต้องพึ่งพาและอาศัยแรงสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐหรือเอกชนที่สามารถเข้ามาช่วยส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพันธุ์ อมรพันธุ์บดีกุล (2544) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรวมตัวของกลุ่มเยาวชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน เกิดจากอิทธิพลของปัจจัยด้านการได้รับสนับสนุนจากองค์กร หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีอยู่ภายในชุมชนและภายนอกชุมชน ซึ่งจะทำให้การสนับสนุนทั้งในด้านงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม การให้หรือเปิดโอกาสของเวทีกิจกรรมแก่เยาวชน ซึ่งจากการวิเคราะห์และสรุปงบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรม พบว่า งบประมาณที่ใช้ในการจัดกิจกรรมศิลปะสามารถแบ่งได้ 7 ด้าน คือ 1) สื่อ/ประชาสัมพันธ์ 2) วัสดุ-อุปกรณ์ 3) ค่าอาหาร 4) ค่าไฟ 5) ค่าตกแต่งสถานที่ 6) ค่าใช้จ่ายจิปาถะ และ 7) ค่าตอบแทนวิทยากร/อาสาสมัคร (กรณีมีบุคคลภายนอกมาช่วยจัดกิจกรรม)

กิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ได้แก่ 8 กิจกรรม คือ 1) กำแพงศิลปะ เป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมทั้ง 9 ข้อ เป็นกิจกรรมที่เด็กเยาวชนในชุมชนร่วมกันค้นหา และสำรวจเรื่องราวความเป็นมา ลักษณะความเป็นอยู่และจุดเด่นของชุมชน ทำให้เด็กและเยาวชนเห็นคุณค่าของชุมชนที่อาศัยอยู่ เกิดเป็นความรักความหวงแหน อยากที่จะอนุรักษ์ และรักษาชุมชนของตนเอง ซึ่งเด็กและเยาวชนจะร่วมกันถ่ายทอดเรื่องราวชุมชนผ่านการวาดภาพบนกำแพงศิลปะร่วมกัน 2) ศิลปะทราย (Street Art by Sand) เป็นกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับลักษณะการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

ทั้ง 9 ข้อ เป็นกิจกรรมที่จะทำให้เด็กและเยาวชนได้ปลดปล่อยความคิดและจินตนาการของตนเอง ผ่านการโรยทรายสีบนพื้นถนน เป็นการเพิ่มพื้นที่เล่น และเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนได้ร่วมสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกับผู้อื่น 3) พวงมโหตร เป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทยที่บรรพบุรุษได้ถ่ายทอดสืบต่อกันมา ซึ่งจะใช้เวลาในงานมงคลต่างๆ เป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความรักในความเป็นไทย เกิดความภาคภูมิใจในขนบธรรมเนียมประเพณีไทย เกิดการสื่อสารพูดคุย ช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในระหว่างทำกิจกรรมกับผู้อื่น 4) พันธุ์ถุงผ้า เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความคิดและจินตนาการของตนเองผ่านการวาดภาพบนถุงผ้า ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีสมาธิจดจ่ออยู่กับงานศิลปะ ได้ผ่อนคลายจากสิ่งวุ่นวายรอบๆ ตัว ได้ออกมาร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่น เกิดเป็นมิตรภาพที่ดีของคนในชุมชน 5) ผ้ามัดย้อม เป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนจะได้เรียนรู้ภูมิปัญญาเก่าแก่ของบรรพบุรุษที่ได้สืบทอดกันมา ได้เรียนรู้การใช้วัสดุและอุปกรณ์จากธรรมชาติที่สามารถหาได้ใกล้ตัว ได้ถ่ายทอดจินตนาการผ่านการออกแบบลวดลายบนผืนผ้า จากการมัดและการย้อม ทำให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน 6) ตักตาดู่นมือ เป็นกิจกรรมที่เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านทางผลงานศิลปะ และเรียนรู้ทักษะทางสังคม โดยการทำตักตาดู่นมือจากถุงกระดาษสมมติตัวละครต่างๆ ในชุมชน เป็นการเรียนรู้องค์ประกอบต่างๆ ของชุมชน และส่งเสริมให้รู้จักการอยู่ร่วมกับผู้อื่น 7) กังหันปันรัก เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ฝึกทักษะต่างๆ ทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เป็นการเรียนรู้หลักกลศาสตร์เบื้องต้นที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติคือ ลม ที่อยู่รอบตัวเรา ส่งเสริมการเรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักการแบ่งปันและรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และ 8) กระจกเพาะรัก เป็นกิจกรรมที่ให้เด็กและเยาวชนได้ถ่ายทอดความคิด และปลดปล่อยจินตนาการผ่านการวาดภาพบนกระจกผืนไป เป็นการปลูกฝังให้เด็กเยาวชนรู้จักรักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทุกคนใช้ร่วมกัน และเป็นการส่งเสริมให้เด็กเยาวชนหันมาปลูกต้นไม้เพื่อทดแทนทรัพยากรที่สูญหายและลดน้อยลงไปเรื่อยๆ

กิจกรรมศิลปะที่กล่าวมาข้างต้น เป็นกิจกรรมที่ทําง่าย สามารถทำได้ด้วยตนเอง เด็กเยาวชนได้เรียนรู้การทำงานศิลปะนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน รู้จักความรับผิดชอบ เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น และยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และปัญญา สอดคล้องกับ ทวีริศม์ นาคม (2524) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย คือ รู้จักการควบคุมร่างกาย มีทักษะในการใช้อวัยวะเคลื่อนไหวให้ทำงานประสานสัมพันธ์กันกับอวัยวะอื่นๆ ซึ่งจะช่วยให้กล้ามเนื้อทำงานและแข็งแรง พัฒนาการด้านอารมณ์ คือ รู้จักการควบคุมอารมณ์ของตนเอง เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้จักการแสดงอารมณ์ได้ในแบบที่สังคมยอมรับทั้งในด้านที่ไม่พึงพอใจและพึงพอใจ พัฒนาการด้านสังคม คือ การที่เด็กเยาวชนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันเป็น

กลุ่ม รู้จักการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และพัฒนาการด้านปัญญา คือ จากการได้ลงมือทำกิจกรรม ทำให้มีสติปัญญาเพิ่มขึ้น และมีประสบการณ์กว้างขวางกว่าเดิม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะการนำรูปแบบไปใช้

- 1) กระบวนการจัดกิจกรรมและรูปแบบกิจกรรมศิลปะสามารถปรับเปลี่ยนลำดับขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมให้มีความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละชุมชน
- 2) สำหรับชุมชนที่ต้องการนำกิจกรรมศิลปะไปใช้ในการจัดกิจกรรมในชุมชน สามารถเลือกใช้กิจกรรมศิลปะบางกิจกรรม หรือทั้งหมดตามความต้องการของคนในชุมชนและความเหมาะสมของแต่ละชุมชน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะชุมชนอื่นๆเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มความหลากหลายในการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน
- 2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในแง่มุมของการมีส่วนร่วมทางสังคมในวัยต่างๆเช่น วัยผู้สูงอายุ เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอื่นๆต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงมหาดไทย. (2546). **มาตรฐานการพัฒนาเด็กและเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://lowersecondarymath.ipst.ac.th/wp-content/uploads/2015/PDF/Curriculum%202551.pdf/> [23 มีนาคม 2559].
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2549). **กระบวนการกลุ่ม**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา. (2531). **ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของสหกรณ์**. ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์., สงขลา.
- ไข่มุก พงศ์สถาพร. (2554). **การนำเสนอแนวทางในการจัดกิจกรรมการปั้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และ นาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คานธีชา บุญยาว. (2554). **การออกแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุในแต่ละช่วงวัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สัจจสนันท์. (2556). **การศึกษาและการพัฒนาชุมชนในศตวรรษที่ 21**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส. พรีเมียม เฮาส์.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). **การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบทในการบริหารงานพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- ชะลูด นิมเสมอ. (2531). **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2543). **การวิจัยทางศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธการพิมพ์.
- ชาญวิทย์ พรนภดล. (2556). **บทวิเคราะห์สถานการณ์เด็กติดเกม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.healthygamer.net/sites/default/files/scribd/bthwiekhraahsthaank_aaredktidekm_2556.pdf [13 มิถุนายน 2559]
- ชูเกียรติ ภัยลี. (2536). **การศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมระหว่างพื้นที่ที่ไม่มีการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชน และมวลชน**

สัมพัทธ์ ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- ณัฐพงศ์ โมกขพันธ์. (2559). **สสส.เดินหน้าแก้ปัญหาเด็กติดเกม. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/Content/31247-สสส.เดินหน้าแก้ปัญหา> [13 มิถุนายน 2559].**
- ดนุ จีระเดชากุล. (2541). **นันทนาการสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.**
- ทิตินา แคมมณี. (2545a). **กลุ่มสัมพันธ์เพื่อการทำงานและการจัดการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร: นิชินแอตเวอร์ไทซ์ซิงกรุ๊ป.**
- ทิตินา แคมมณี. (2545b). **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร: นิชินแอตเวอร์ไทซ์ซิงกรุ๊ป.**
- ปีเชเนอร์ ลินเน และพิกเก็ตต์ อโนลา (2550). **เกมและกิจกรรมเพื่อพัฒนาพหุปัญญา (MI) และคุณลักษณะนิสัยที่ดี. แปลโดย ชนวัฒน์ ศรีสอ้าน และกานต์สุดา มาชะศิริานนท์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เบรนนีท.**
- บุญเอี่ยม ตระกูลวงษ์. (2528). **จิตวิทยาสังคมกับสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.**
- ประเวศ วะสี (2541). **บนเส้นทางใหม่การส่งเสริมสุขภาพ อภิวัดน์ชีวิตและสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.**
- ประเวศ วะสี. (2548). **การจัดการความรู้ : กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพ เสรีภาพและความสุข. กรุงเทพมหานคร สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.**
- ปวิวรรธน์ แสงพิทักษ์. (2545). **การมีส่วนร่วมในโครงการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.**
- พัทยา สายหู. (2534). **ลักษณะของชุมชนในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- พีรพงศ์ กุลพิศาล. (2545). **สมองลูกพัฒนาได้ด้วยศิลปะ. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย.**
- เพ็ญศรี ทิวสุวรรณ. (2532). **ผู้เรียนการศึกษานอกระบบ. เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการเรียนรู้และเทคนิคการฝึกอบรม หน่วยที่ 1 – 8. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- ภัสรา อารมณชีน. (2547). **การศึกษาลักษณะและผลของการใช้มิติทางเทคโนโลยีการเรียนการสอนศิลปะเพื่อบำบัดสภาพจิตใจแก่เด็กที่ถูกทารุณกรรม : กรณีศึกษาโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก**

- จังหวัดกาญจนบุรี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ภาณุมาศ มหาทรัพย์สกุล. (2555). **ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการปฏิบัติที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะของนักศึกษาการศึกษานอกระบบ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). **การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อก.
- โรเจอร์ ฮาร์ท. (1979). **การมีส่วนร่วมของเด็ก.** แปลโดย จงเจริญ ศรีแก้ว. อิตาลี: องค์การยูนิเซฟ.
- วราภรณ์ อยู่วัฒนา. (2544). **การศึกษามีส่วนร่วมของเยาวชนต่อการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนของศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วราลักษณ์ ไชยทัต. (2544). **การจัดกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: หจก. เชียงใหม่ บี.เอส.การพิมพ์.
- วสุ สกุรัตน์. (2557). **ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยใช้ความร่วมมือระหว่างบุคคลต่างวัยในกิจกรรมศิลปะที่มีต่อการเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิษุตา หุ่นวิไล. (2532). **การศึกษานอกระบบโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร: บาร์มีการพิมพ์.
- วิทยากร เชียงกุล. (2550). **อธิบายศัพท์สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: สายธาร.
- วิบูลย์ชัย ไบบัวเทศ. (2551). **การพัฒนารูปแบบการสอนศิลปศึกษาโดยใช้กิจกรรมศิลปศึกษาแบบสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1-3.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2527). **ศิลปศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิมวอลอาร์ต.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2539). **ทัศนศิลปศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ต้นอ่อน แกรมมี่.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2542). **ทัศนศิลป์สมัยใหม่.** กรุงเทพมหานคร: ต้นอ่อน แกรมมี่.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2549). **พลวัตศิลปศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการพิมพ์.
- วุฒิ วัฒนสิน. (2541). **ศิลปะระดับมัธยมศึกษา.** ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษาสำนักวิทยบริการ.

- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2540). **จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สนธยา พลศรี. (2545). **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไอ.เอส.พี. นิตติ้ง เฮ้าส์.
- สภาเด็กและเยาวชนจังหวัดกาฬสินธุ์. (2558). **สิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (เอกสารประชาสัมพันธ์งานสภาเด็กและเยาวชน)**. กาฬสินธุ์: งานสวัสดิการเด็กและเยาวชน งานสภาเด็กและเยาวชนกองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลท่าคันโท.
- สมจุฑา ศักดิ์ศรีวิทยากุล. (2556). **ผลการใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่นในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต, สาขาวิชาจิตวิทยาครุการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมพงษ์ จิตระดับ และอัญญมณี บุญเชื้อ. (2551). **หลักสูตรสิทธิเด็กและการวางแผนท้องถิ่นเพื่อเด็กและเยาวชนพุทธศักราช 2551**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเด็กและผู้มีความต้องการพิเศษ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2555). **เพชรบุรี...ดีจัง พร้อมหนุนให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ทั่วจังหวัด**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/Content/16259-เพชรบุรี...ดีจัง%20พร้อมหนุนให้เกิดพื้นที่สร้างสรรค์ทั่วจังหวัด.html> [14 มิถุนายน 2559].
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2556). **บางกอกนี้...ดีจัง**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/Content/14020-บางกอกนี้...ดีจัง.html> [14 มิถุนายน 2559].
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2557). **รองเมืองเรื่องยิ้ม**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www2.thaihealth.or.th/Content/24419-รองเมืองเรื่องยิ้ม.html> [14 มิถุนายน 2559].
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/download/plan12/สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12.pdf> [29 มิถุนายน 2560].
- สุชา จันทรเฒ. (2543). **จิตวิทยาเด็ก**. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สุวนีย์ เกียวกิ่งแก้ว. (2534). **แนวคิดพื้นฐานการพยาบาลจิตเวช**. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ปออง.
- เสาวคนธ์ สุดสวาสดี. (2524). **สังคมวิทยาชนบท**. กรุงเทพมหานคร: มิตรนราการพิมพ์.

- เสาวนีย์ เสนาสุ. (2532). **งานอาสาสมัครและกิจกรรมเยาวชน**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- อคิน รพีพัฒน์. (2537). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยและทำไมต้องพูดถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: ศักดิ์โสภการพิมพ์.
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2559). **ยูนิเซฟเรียกร้องให้ผู้ใหญ่รับฟังเสียงของเด็กและเยาวชนมากขึ้น**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.unicef.org/thailand/tha/media_25065.html [23 มีนาคม 2559].
- อารี เกษมรติ. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันและแบบรักทะนุถนอม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2532). **กลุ่มสัมพันธ์และการบริหารทีมงานที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุ้นดา นพคุณ. (2523). **การศึกษานอกระบบโรงเรียน**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญผล.

ภาษาอังกฤษ

- Bradford, L. P. (1987). **Group Development**. California: internation Authors B.V.
- Elgar, R. (2005). **Creativity, community and selfhood : Psychosocial intervention and making art in Cape Town**. London : Ph. D University of London.
- Franklin, B. (1997). **The ladder of participation in matters concerning children in** Boyden, J. and Ennew, J. Stockholm: Grafisk Press.
- Hess, H. M. (2003). **Building a community of character : An inner city children's art therapy and social skills summer program**. M.A. Ursuline College.
- Holman, C. Z. (2003). **The effectiveness of art activities in developing school readiness skills**. University of Prince Edward Island (Canada).
- Hughes, E. W. (2013). **A case study of the nature of activity in an informally-structured afterschool art program**. Binghamton: State University of New York.

- Johnson, D. W. (1991). **Learning together and alone : cooperative**, Competitive and individualistic learning. 3rd ed. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Jones, P. (2005). **The Arts Therapy : A revolution in healthcare**. Great Britain : Brenner-Routledge.
- Klein, A. F. (1972). **Effective group work and introduction of principle and method**. New York: Assoshuan Press.
- Lansdown, G. (2001). **Promoting Children's Participation in Democratic Decision-Making**. Siena: Arti Grafiche Ticci.
- Laroche, G. A. (2015). **Social Learning and Drawing : What Children Learn by Copying the Images of Their Peers**. *Art Education*, 68(3), 19-25.
- Marram, G. K. (1978). **The group approach in nursing practice (2 ed)**. Saint Louis: The C.V.
- Schmid, T. (2005). **Promoting Health Through Creativity For Professionals in Health**. Arts and Education.London : Whurr Publishers Ltd.
- Slavin, R. E. (1987). **Cooperative Learning and Cooperative School**. *Education Leadership*, 45(3), 7-13.
- Sotiropoulou, M. (2012). **If the pedagogic community can understand new ways of combining teaching practices with aesthetic learning activities**. *Art Education*, 65(1), 7-10.
- Whiteland, S. (2013). **Picture Pals : An Intergenerational Service-Learning Art Project**. *Art Education*, 66(6), 20-26.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือวิจัย

1. รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. รองศาสตราจารย์ทรงวุฒิ เอกภูมิวงศา อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. อาจารย์สุชาติ ทองสีมา อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

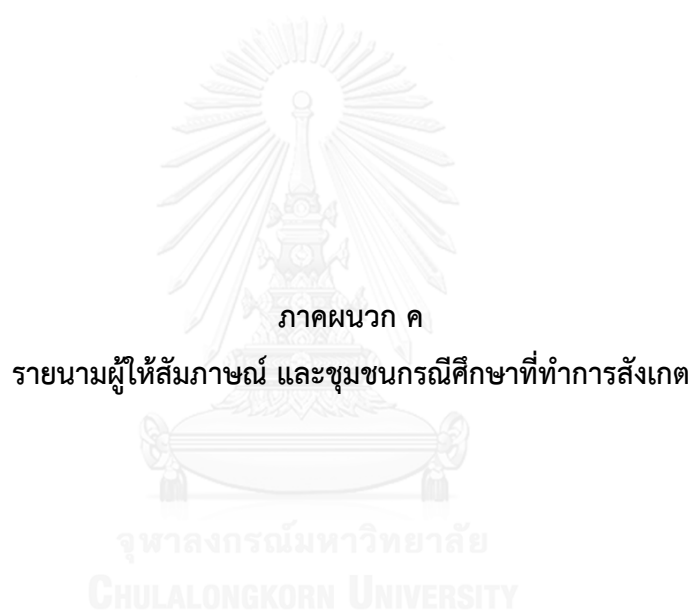

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจรับรองรูปแบบ

1. อาจารย์ปทุมมา บำเพ็ญทาน อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. อาจารย์สุชาติ ทองสีมา อาจารย์ประจำสาขาศิลปศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. นางสาวเสาวรัตน์ ประคาร์ท เจ้าหน้าที่มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กดวงแข มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์ และชุมชนกรณีศึกษาที่ทำการสังเกต

1. โครงการเพชรบุรี ดีจัง

- 1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ
 - 1) นางจำลอง บัวสุวรรณ
- 1.2 แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน
 - 1) นางสาว สุนิสา ประทุมเทือง
 - 2) นางสาว เนตรนภา รุ่มรวย
 - 3) นายปราโมทย์ คลังแก้ว
- 1.3 เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน
 - 1) นายสุภาพ เสียงหวาน
 - 2) นางสาวพัชราพร ทวีสุข
 - 3) นายภูรี ชญาแก้ว
 - 4) นายวีรภัทร แสงธิป
 - 5) เด็กหญิงวรรณนิศา นวลอ้อม

2. โครงการบางกอกนี้ ดีจัง

- 2.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ
 - 1) นายสุรนาถ แป้นประเสริฐ
- 2.2 แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน
 - 1) นางสาวชุตินา กฤษกรณ์
 - 2) นายสุขวิชัย อิทธิสุนันท์
 - 3) นายจिरพงษ์ อินทอง
- 2.3 เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน
 - 1) เด็กชายเฟรม สองพล
 - 2) เด็กหญิงมนทิรา ผลาสินธุ์
 - 3) เด็กหญิงธราธิป สนธิ์น้อย
 - 4) เด็กหญิงกตัญญู กัลยาภานันท์
 - 5) เด็กชายชนาธิป ภาพโพธิ

3. โครงการรณรงค์เรื่องยืม

3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

- 1) นางสาวเสาวรัตน์ ประดาห์

3.2 แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

- 1) นางสาวติ่ม ชูแก้ว
- 2) นางสาวรัสมิ์ ทอนทอง
- 3) นางสาวชรรชวีญา ผุดบัวน้อย

3.3 เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

- 1) นายเศรษฐศักดิ์ จตุปัญญาโชติกุล
- 2) นายกันตกณ ศิวายพราหมณ์
- 3) นายสมเกียรติ โพธิ์ลิน
- 4) นายพงศกร แก้วไพรีสี
- 5) นายเบญจพจน์ รักษ์กระโตก

แบบสัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ

เรื่องโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิติ : นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมศิลปะ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนในโอกาสต่อไป

แบบสัมภาษณ์มี 5 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน ในชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

สถานที่สัมภาษณ์วันที่สัมภาษณ์.....

ระยะเวลาเริ่มต้นการสัมภาษณ์น. ระยะเวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์น.

ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล.....
- 1.2 ตำแหน่ง
- 1.3 วุฒิการศึกษา
- 1.4 สาขาที่สำเร็จการศึกษา
- 1.5 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะปี

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

2.1 ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.2 วิธีการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 เรียงลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ที่ประสบความสำเร็จ 3 กิจกรรม พร้อมอธิบายกระบวนการ ขั้นตอน และการเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ มีอะไรบ้าง และเหตุผลที่คิดว่าประสบความสำเร็จเพราะอะไร (เรียงจากกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดไปน้อย)

.....

.....

.....

2.4 ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.1 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนโดยภาพรวมเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.3 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนต่อชุมชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.4 ลักษณะกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

4.1 การจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

5.1 แนวโน้มการจัดกิจกรรมศิลปะในอนาคตเป็นอย่างไร

.....

.....

5.2 ความคิดเห็น

.....

.....

5.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

แกนนำชุมชนหรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

เรื่องโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิติ : นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ในชุมชน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ในชุมชน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์แกนนำชุมชนหรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน
ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของ
เด็กและเยาวชนในชุมชนในอนาคตต่อไป

แบบสัมภาษณ์มี 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ
เยาวชน ในชุมชน

ตอนที่ 3 ประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม
ของ เด็กและเยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

สถานที่สัมภาษณ์วันที่สัมภาษณ์.....

ระยะเวลาเริ่มต้นการสัมภาษณ์น. ระยะเวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์น.

ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล.....

1.2 วุฒิการศึกษา

1.3 สาขาที่สำเร็จการศึกษา

1.4 อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ

1.5 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะปี

1.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 การจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

2.1 กิจกรรมที่จัดขึ้นนี้ใครเป็นผู้ริเริ่ม และริเริ่มได้อย่างไร

.....

.....

.....

2.2 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.3 เด็กและเยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการใดบ้าง

.....

.....

.....

2.4 เด็กและเยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาในการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.5 เด็กและเยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการจัดกิจกรรม และวางแผนการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.6 การจัดกิจกรรมในชุมชนมีลักษณะการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

2.7 การจัดกิจกรรมในชุมชนมีลักษณะการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนอย่างไร

.....

.....

.....

2.8 การจัดกิจกรรมในชุมชนมีลักษณะการจัดแบบมีส่วนร่วมอย่างไร

.....

.....

.....

2.9 รูปแบบการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนเป็นอย่างไร (พร้อมอธิบายองค์ประกอบในการสอนแต่ละกิจกรรม)

.....

.....

.....

องค์ประกอบในการจัดกิจกรรม

1) เป้าหมายในการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2) เนื้อหากิจกรรม

.....

.....

.....

3) กิจกรรมการสอน

.....

.....

.....

4) วัสดุ – อุปกรณ์

.....

.....

.....

5) ผลการจัดกิจกรรม

.....

.....

.....

2.10 ความคิดเห็นของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.11 ชุมชน ชอบหรือไม่ชอบกิจกรรมประเภทใด และต้องการสิ่งใดเพิ่มเติมหรือไม่

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ประสพการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของ เด็กและเยาวชนในชุมชน

3.1 ประสพการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ
เยาวชนในชุมชนมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3.2 เรียงลำดับกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนใน
ชุมชน ที่ประสบความสำเร็จ 3 กิจกรรม พร้อมอธิบายกระบวนการ ขั้นตอน และการเตรียมวัสดุ
อุปกรณ์ มีอะไรบ้าง และเหตุผลที่คิดว่าประสบความสำเร็จเพราะอะไร (เรียงจากกิจกรรมที่ประสบ
ความสำเร็จมากไปน้อย)

.....

.....

.....

3.3 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะโดยภาพรวมเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.4 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.5 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะต่อชุมชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.6 การจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนมีปัญหาหรืออุปสรรคหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

3.7 แนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.8 ลักษณะกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.9 ปัจจัยใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

4.1 ความคิดเห็น

.....

.....

4.2 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

เรื่องโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิติ : นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนในอนาคตต่อไป

แบบสัมภาษณ์มี 4 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน

ตอนที่ 3 ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

สถานที่สัมภาษณ์ วันที่สัมภาษณ์.....

ระยะเวลาเริ่มต้นการสัมภาษณ์ น. ระยะเวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์ น.

ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล.....

1.2 อายุ.....ปี

1.3 ระดับการศึกษา

1.4 สถานศึกษา

1.5 อาศัยอยู่ในชุมชน

1.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนปี

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน

2.1 เพราะอะไรถึงอยากมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในชุมชน

.....

.....

.....

2.2 เริ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในชุมชนได้อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในขั้นตอนใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 ต้องการกิจกรรมศิลปะรูปแบบใดที่จะเป็นประโยชน์มากที่สุด

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม

ของเด็กและเยาวชนในชุมชน

3.1 เรียงลำดับกิจกรรมศิลปะในชุมชน 3 กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม
ของเด็กและเยาวชน ที่ชอบมากที่สุด พร้อมอธิบายสาเหตุ (เรียงลำดับจากความชอบมากไปน้อย)

.....

.....

.....

3.1.1 รายละเอียดของกิจกรรมเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.1.2 ยกตัวอย่างรายละเอียดกิจกรรมที่ทำ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

3.1.3 มีความประทับใจอย่างไรในการเข้าร่วมกิจกรรม

.....

.....

.....

3.2 จากประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชนส่งผลต่อตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

3.3 จากประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชนส่งผลต่อชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

4.1 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิสิต : นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

คำชี้แจง

แบบสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน เกี่ยวกับสภาพบรรยากาศ , พฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะและการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชนในโอกาสต่อไป

แบบสังเกตมี 4 ตอน ประกอบด้วย

- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในการสังเกต
- ตอนที่ 2 สภาพบรรยากาศโดยรวม
- ตอนที่ 3 พฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม
- ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปในการสังเกต

สถานที่เก็บข้อมูล

เก็บข้อมูล ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

ผู้สังเกต

ช่วงเวลาสังเกต น. ถึง น.

ตอนที่ 2 สภาพบรรยากาศโดยรวม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 พฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรม (บรรยายพฤติกรรม และเหตุการณ์หนึ่งๆ ที่เกิดขึ้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

แกนนำชุมชน หรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน

หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

เรื่องโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิติ : นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ในชุมชน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ในชุมชน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์แกนนำชุมชนหรือผู้ที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมในชุมชน
ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของ
เด็กและเยาวชนในชุมชนในโอกาสต่อไป

แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ
เยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

สถานที่สัมภาษณ์วันที่สัมภาษณ์.....

ระยะเวลาเริ่มต้นการสัมภาษณ์น. ระยะเวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์น.

ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล.....

1.2 วุฒิการศึกษา

1.3 สาขาที่สำเร็จการศึกษา

1.4 อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ

1.5 มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมศิลปะ.....ปี

1.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

2.1 ความประทับใจในการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.2 กิจกรรมศิลปะที่จัดขึ้นมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.3 กิจกรรมศิลปะที่จัดขึ้นมีความเหมาะสมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.4 เด็กและเยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดเตรียมงานตามที่ได้รับมอบหมายหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.5 เด็กและเยาวชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.6 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมศิลปะมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.7 แนวทางในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.8 กิจกรรมศิลปะใดประสบความสำเร็จที่สุด และเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

2.9 ลักษณะกิจกรรมศิลปะที่ประสบความสำเร็จเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.10 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะโดยภาพรวมเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.11 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

2.12 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะต่อชุมชนเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

3.1 แนวโน้มการจัดกิจกรรมศิลปะในอนาคต อยากให้มีการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชน
รูปแบบใดเพิ่มเติมบ้าง

.....

.....

.....

3.2 ความคิดเห็น

.....

.....

.....

3.3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

เด็กและเยาวชน หลังจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

เรื่องโครงการวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม

ทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชื่อนิติ : นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

วัตถุประสงค์ของโครงการวิทยานิพนธ์

1. เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ในชุมชน

2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน
ในชุมชน

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชน ซึ่งข้อมูล
ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ
เยาวชนในชุมชนในอนาคตต่อไป

แบบสัมภาษณ์มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและ
เยาวชนในชุมชน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

สถานที่สัมภาษณ์ วันที่สัมภาษณ์.....

ระยะเวลาเริ่มต้นการสัมภาษณ์น. ระยะเวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์น.

ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล.....
- 1.2 อายุ.....ปี
- 1.3 ระดับการศึกษา
- 1.4 สถานศึกษา
- 1.5 อาศัยอยู่ในชุมชน
- 1.6 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ตอนที่ 2 ผลการจัดกิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน

- 2.1 ความประทับใจในการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

- 2.2 มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมกิจกรรมศิลปะหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

- 2.3 เรียงลำดับกิจกรรมศิลปะในชุมชน 3 กิจกรรม ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน ที่ชอบมากที่สุด พร้อมอธิบายสาเหตุ (เรียงลำดับจากความชอบมากไปน้อย)

.....

.....

.....

- 2.3.1 รายละเอียดของกิจกรรมเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

- 2.3.2 ยกตัวอย่างรายละเอียดกิจกรรมที่ทำ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

2.3.3 มีความประทับใจอย่างไรในการเข้าร่วมกิจกรรม

.....

.....

.....

2.4 กิจกรรมศิลปะที่จัดขึ้นมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

2.5 จากการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชนส่งผลต่อตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

2.6 จากการเข้าร่วมกิจกรรมศิลปะในชุมชนส่งผลต่อชุมชนอย่างไร

.....

.....

.....

2.7 เพื่อนๆที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีความคิดเห็นอย่างไรกับกิจกรรมศิลปะในชุมชนที่จัดขึ้น

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะในชุมชน

3.1 แนวโน้มการจัดกิจกรรมศิลปะในอนาคต อยากให้มีการจัดกิจกรรมศิลปะในชุมชนรูปแบบใดเพิ่มเติม

.....

.....

.....

3.2 ข้อเสนอแนะ

แบบประเมินรับรองรูปแบบ
สำหรับการวิจัยเรื่อง “การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน”

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนากิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็ก
 และเยาวชนในชุมชน
 DEVELOPMENT OF ART ACTIVITIES TO ENHANCE THE
 SOCIAL PARTICIPATION OF CHILDREN AND YOUTH IN THE
 COMMUNITY

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.อินทิรา พรหมพันธุ์
ผู้วิจัย นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต
 ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา

ชื่อผู้ประเมินแบบ
 ตำแหน่ง
 สถานที่ทำงาน

คำแนะนำการรับรองรูปแบบ

1. การรับรองรูปแบบ หมายถึง การรับรองรูปแบบกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน

2. แบบรับรองนี้มีข้อความคำถามเพื่อการรับรองรูปแบบ จำนวน 5 ข้อคำถาม โปรดใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	หัวข้อการประเมินมีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	หัวข้อการประเมินมีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	หัวข้อการประเมินมีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	หัวข้อการประเมินมีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	หัวข้อการประเมินมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม					
2. งบประมาณในการจัดกิจกรรม					
3. กิจกรรมศิลปะที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชน					
3.1 กำแพงศิลปะ					
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
3.2 ศิลปะทราย Street Art by Sand					
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					
3.3 พวงมโหตร					
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					
3.4 แผ่นที่ถูงผ้า					
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					

ข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					
3.5 ผ้ามัดย้อม					
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					
3.6 ตึกตาหุนมือ					
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					
3.7 กังหันปั่นรัก					

ข้อความถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เหมาะสมมากที่สุด	เหมาะสมมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมน้อย	เหมาะสมน้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					
3.8 ละครกลางเพาะรัก					
1) วัตถุประสงค์การเรียนรู้					
2) เนื้อหา					
3) กระบวนการจัดกิจกรรม					
4) สื่อการสอน/อุปกรณ์					
5) การวัดและประเมินผล					

4. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

5. ขอความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญโปรดพิจารณาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและข้อความ ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม งบประมาณในการจัดกิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมศิลปะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคมของเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยหากท่านมีข้อแนะนำหรือเห็นควรแก้ไขประการใด โปรดเขียนข้อแนะนำของท่านลงในแผนการจัดกิจกรรมที่แนบมา เพื่อผู้วิจัยจักได้นำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อความเหมาะสมต่อไป

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม

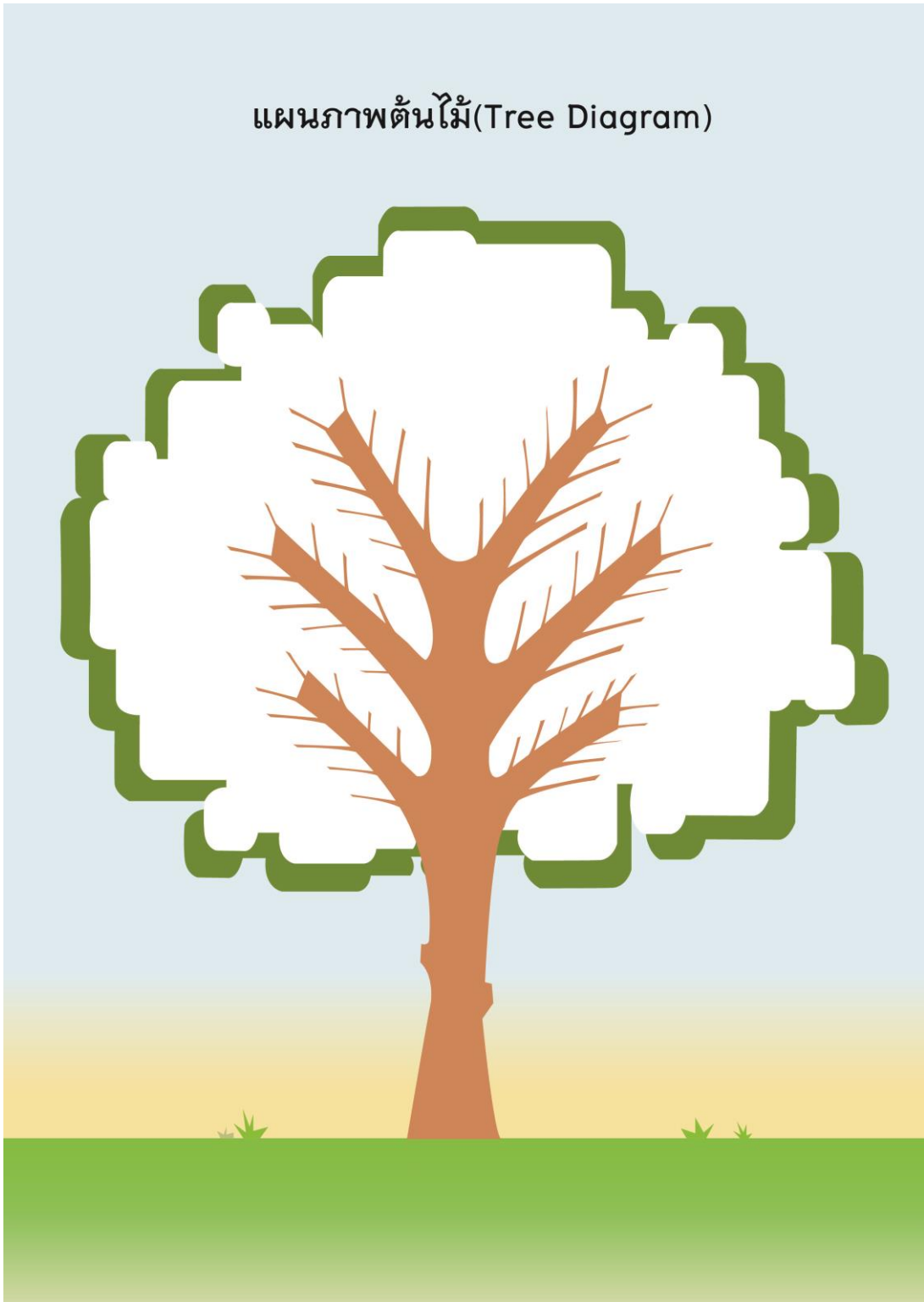
สาขาศิลปศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

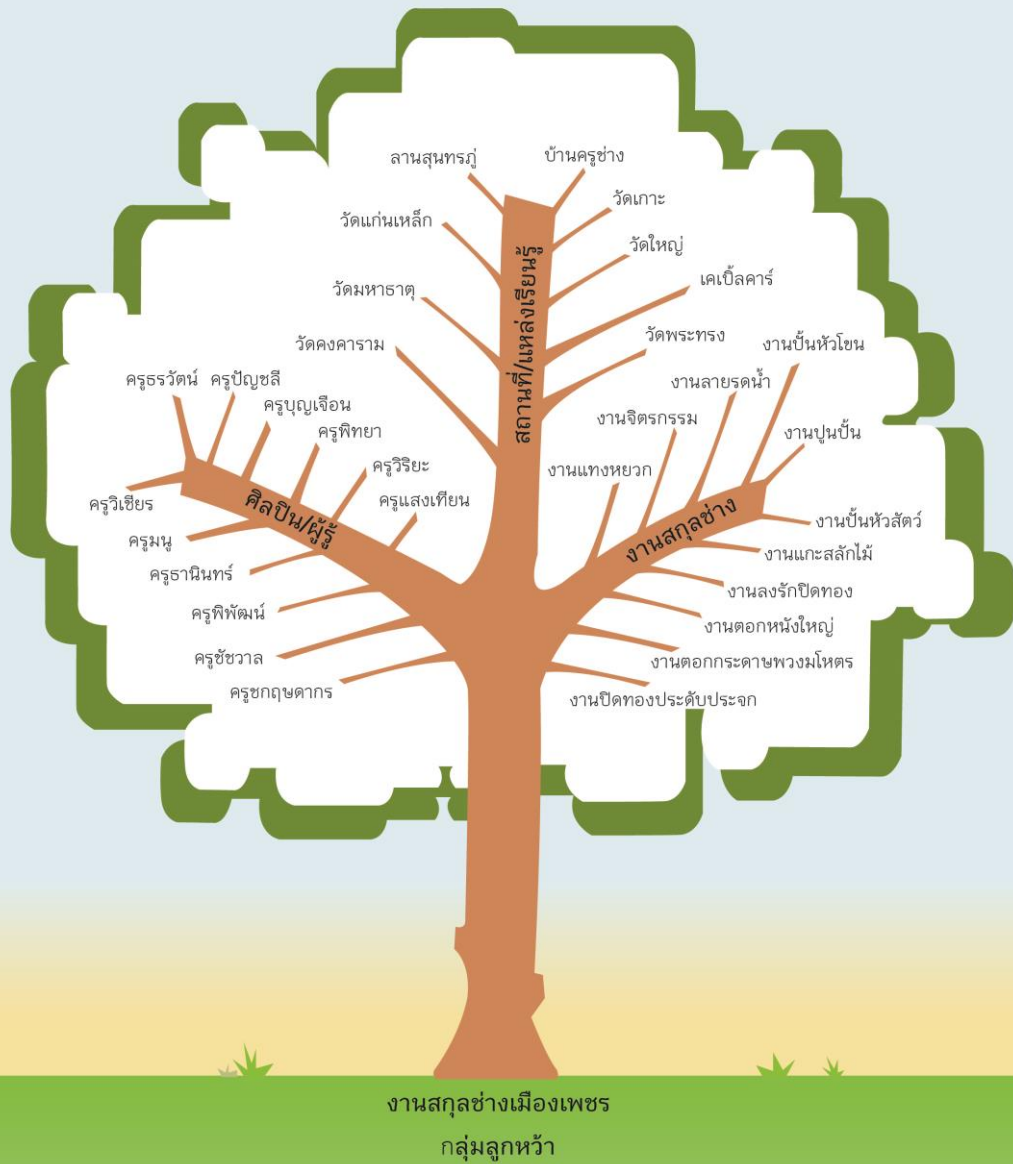

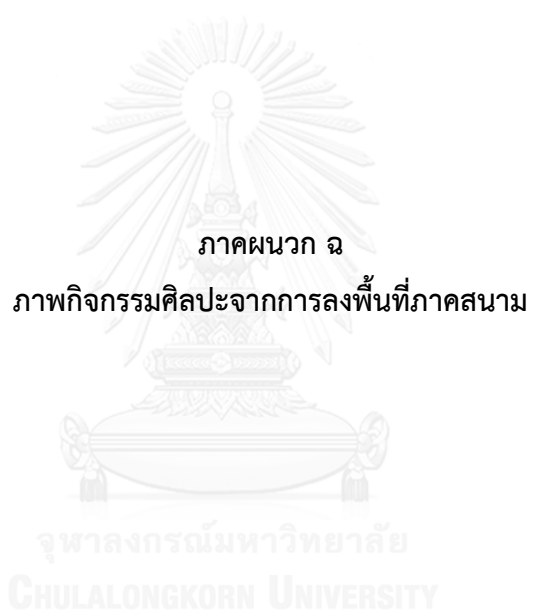

แผนภาพต้นไม้(Tree Diagram)

ตัวอย่าง แผนภาพต้นไม้(Tree Diagram)

กิจกรรมศิลปะงานเพชรบุรี ดีจัง มาส่งต่อกัน ปี 2560

กลุ่มเครือข่ายเพชรบุรี ดีจัง

1. เข็มกลัดลูกปัด โดย กลุ่มละครหุ่นคน

2. ดอกกระดาษ โดย กลุ่มโซนเด็กคุ้มครองศิลป์

3. โมบายละครชาตรี โดย กลุ่มละครชาตรีบ้านครูแอม

4. ผ้ามัดย้อมพีชขายเลน โดย กลุ่มรักษ์ป่าขายเลน

5. พวงกุญแจกิ่งตะบูน โดย กลุ่มรักษ่าชายเลน

6. เต่าทะเล โดย กลุ่มรักษ่าชายเลน

7. ระบายภาพโขน โดย กลุ่มโรงโขนเพชรบุรี

8. เพนท์หน้าประสาโขน โดย กลุ่มโรงโขนเพชรบุรี

9. ตอกหนังตะลุง โดย กลุ่มรากไทย

10. ทอเสื่อ โดย กลุ่มสุขใจไร่มะขาม

11. จิกองเปย โดย กลุ่มหมู่บ้านปล้องรักถิ่น

12. ปักเป้าเว้ายิ้ม โดย กลุ่มเยาวชน ม.ศิลปากร ชะอำ

13. ลอกลายไปไม้ในวัดแก่ง โดย กลุ่มยุวธรรมทูตเพชรบุรี

14. คังคัง โดย กลุ่มยุวธรรมทูตเพชรบุรี

15. สบู่ฟักข้าว โดย กลุ่มยุวธรรมทูตเพชรบุรี

16. สานพัดไม้ไผ่ โดย กลุ่มกระสวยน้อย

17. พวงมงคล โดย กลุ่มกระสวยน้อย

18. หมวกหอมการบูร โดย กลุ่มกระสวยน้อย

19. กังหันลมกระดาษ โดย กลุ่มจันทร์เสี้ยว

20. ลูกข่าง โดย กลุ่มรักรัษหนองปรุง

21. ทำโคมไฟจากลาายหนังใหญ่ โดย กลุ่มลูกหว่า

22. ปูนปั้นปั้นยิ้ม โดย กลุ่มลูกหว่า

23. พวงมโหตร โดย กลุ่มลูกหว่า

กิจกรรมศิลปะงานบางกอกนี้ ดีจัง
“ซอเล่น ซอศิลป์” ถิ่นเยาวชนสร้างสรรค์ ปี 2560

1. ตู๊กตาหุ่นมือ

2. เรือกระทงกาบมะพร้าว

3. เพ้นท์กระทงต้นไม้

4. มงกุฏนางรำ

5. พวงปลาพอง (พวงกุญแจไหมพรม)

6. กำแพงศิลปะ

กิจกรรมศิลปะงานรณรงค์เรื่องยืม
“เรื่องกิน เรื่องใหญ่” ปี 2560

1. เพ้นท์ถุงผ้า

2. ลอกลายภาพ

3. หมวกกระดาษ

4. วาดภาพการ์ดจดหมาย

5. พับผ้าเช็ดหน้ารูปสัตว์

กิจกรรมศิลปะงานดีต่อใจ ณ แพร่งกูธร ปี 2560

1. เฟ้นท์กระดาษเพาะรัก

2. ปักผ้าพวงกุญแจ

3. พับกล่องนกเงือก

4. ถักตาข่ายดักฝัน

5. หุ่นนิ้วจ๊ิบๆ

6. แปลงร่างขยะเป็นหุ่นรีไซเคิล

7. มงกุฎกระดาษ

8. กระจ่างดนตรี

9. ศิลปะทราย Street Art by Sand

10. ออกแบบธงของตัวเอง Dream Flagtory

กิจกรรมศิลปะงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย ปี 2560

1. กี่จิว

2. เพ้นท์หัวผีตาโขน

3. ระบายสีปูนปลาสเตอร์

4. เพ้นท์ร่ม

5. เพื่อนทำงาน/ซาม

กิจกรรมศิลปะงานบางมดเฟส ปี 2560

1. ตุ๊กตาถักไหมพรม

2. กระป๋องโมบาย

3. โคมไฟไหมพรม

4. กุหลาบใบเตย

5. เฟ้นท์ทรายสีบนพื้น

6. ตุ๊กตาดินปั้น

7. เฟ้นท์กำแพง

8. เฟ้นท์ปูนปลาสเตอร์

9. ตึกต่าปั้นดิน

10. ORIGAMI

กิจกรรมศิลปะงานพระนครศรี จ.เพชรบุรี
กิจกรรมรวมมิตรติดยิ้ม ปี 2560

1. โทร์ศัพท์จากแก้วน้ำ

2. แผ่นที่ถูกระดาษ

3. ลอกลายไปไม้

4. พวงมโหตร

5. ผ้ามัดย้อมจากพืชป่าชายเลน

6. ระบายสีหน้ากาก/ปูนปลาสเตอร์

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวธัญวรัตน์ นุชอุดม เกิดวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2534 จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาครุศาสตร์การออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในปีการศึกษา 2557

เข้าศึกษาต่อในหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2558

